

CARTEA
DE
VACANȚĂ

victor beda/gheorghe ene

SECUNDE...ȘI VIETI

Victor Beda/Gheorghe Ene
SECUNDE ȘI VIETI

CUVÂNT ÎNAINTE

Dincolo de cărțile de „tehnica” circulației rutiere, de-a lungul anilor s-au născut și câteva volume *document*, ecou al experiențelor nemijlocite.

Planul părea încheiat, mișcarea părea oprită în punctul final al ultimei cărți.

Dar n-a fost decât o impresie. Și încă una pe care timpul a corectat-o repede și... firesc.

Comandamente obiective și subiective s-au țesut într-o pânză din care n-am putut ieși. Pe de o parte, mulțimea infinit-diversă și bogat-semnificativă a faptelor promovate continuu de traficul rutier, mulțime care s-a organizat normal și „de la sine” în povești, iar acestea și-au cerut „dreptul la cuvânt scris”. Pe de altă parte, nevoia intimă de a intra în amplul dialog cultural într-un mai frumos și mai bine.

Pe stradă sau pe șosea, omul apare într-o palidă variantă de ipostaze: pieton, biciclist, șofer, beneficiar al transportului în comun. Femei și bărbați, copii, tineri, oameni maturi și bătrâni, indiferent de profesie sau grad de cultură, grăbiți sau placizi, calmi sau nervoși, îngândurați, îngrijorați, triști, copleșiți de cine știe ce eveniment grav sau, dimpotrivă, veseli, exuberanți, vioi și bine dispuși, bucuroși, invadați de cine știe ce eveniment fericit, toți cei care se înscriu în „spațiul” dintre acești doi poli se întâlnesc în lumea traficului rutier.

În orice anotimp, la orice oră, cei care merg pe jos, ca și cei care recurg la marea varietate a mijloacelor de deplasare rutieră, pe două, patru sau cine știe câte roți, își intersectează traseele.

De aici, neistovita diversitate a portretelor, de aici nelimitata diversitate a situațiilor. Și fiecare portret poate deveni o schiță, și fiecare eveniment poate deveni povestire.

Sub semnul unor asemenea dominante se plasează și acest volum. Inițial, ne-am propus să înregistrăm doar faptul de viață propriu-zis, să jucăm doar rolul de „intermediari” onești între *el*, evenimentul consumat, și *dumneavoastră*, cititorii. Și astfel, s-au

adunat secvențele. Ulterior, unele s-au suprapus, s-au mai produs interferențe, „personajele” au „schimbat” locul, și-au modificat nu numai fizionomia, ci și psihologia. Ulterior, deși am făcut eforturi pentru a evita o asemenea capcană, ne-am simțit datori să tragem o concluzie morală sau „tehnică”. Ulterior am ajuns să plasăm tot felul de gânduri-conexiuni pe marginea realității întâlnite. Ulterior... am „descoperit” că se născuse o carte. O nouă carte, o altă carte înscrisă acelorași definatorii obiective ale umanismului societății noastre, ale creșterii gradului de civilizație, aspirând, discret și modest, la un loc în cetatea literelor.

Micile „piese” ale „jocului” s-au însumat și s-au dirijat, după asemănare, „simpatii” și înțeles, după legi știute de ele, în capitole distincte. Montajul a angajat, firesc, alte modificări. În felul acesta, de din lăuntru, s-a realizat construcția cărții.

Ne-am gândit dacă mai este necesar un cuvânt înainte. În fond, deși cărțile pe care le-am scos până acum se deosebesc prin structură, natura fiecărei povestiri și a îmbinărilor, ele se întâlnesc în planul obiectivului urmărit. Or, această unitate în diversitate, guvernează și volumul de față.

Proiectat prin lectură, filmul cuprins sub titlul „Secunde și vieți” se adresează tuturor, propunând nu numai „vizionarea” unor „cazuri” de circulație, ci și înțelegerea a tot ceea ce se situează și se formează dincolo de suprafața lucrurilor, în timp și în spațiu, în plan afectiv și social, atingând — adeseori modificând — existența unor oameni și a unor familii, cursul normal al vieții colectivității din care fac parte.

Dacă, totuși, ne-am încadrat în datele unei consacrate serii, cum este „Cartea de vacanță”, ce apare sub îngrijirea prestigioasei Edituri Sport-Turism, n-am făcut-o lăcșând componenta de divertisment (deși traficul rutier își are și „literatura lui umoristică”), ci oferind un volum pentru toți, ce poate fi citit oricând, în orice moment liber, de vacanță, de concedii, de repaus și în orice condiții.

„Eroii” din povestiri nu trebuie „identificați” ca atare, nici nu se poate, locurile sunt și ele „schimbate”, până și faptul-eveniment a suferit substanțiale „corectări”. Și totuși, tot ce se găsește în această carte reprezintă un adevăr de viață.

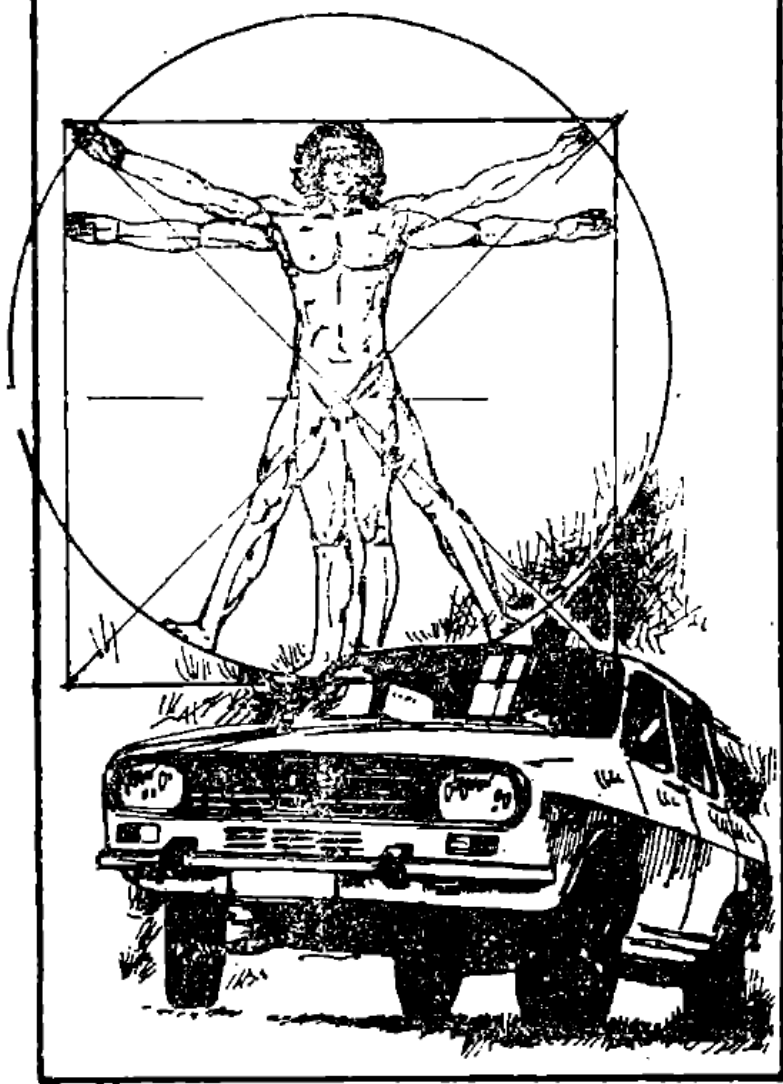
Dezvăluirea acestui adevăr, prezentarea lui în contextul faptelor care l-au generat și al implicațiilor acestora, este scopul și mobilul

modestei noastre lucrări. În ce măsură am reușit să atingem țelurile propuse, rămâne să judece cititorii.

AUTORII

1

OAMENI ȘI... OAMENI

DOUĂ ZILE DE COȘMAR

Se iveau de-acum zorile și cerul, fără nici cea mai mică urmă de nori, prevestea o zi frumoasă, atât de binevenită după o iarnă care li s-a părut tuturor o veșnicie.

De cu seară, de când cu nenorocita aceea de întâmplare, Sorin se afla într-o stare greu de descris. Încercase, la început, să citească un roman polițist pe care, în mod normal, l-ar fi devorat într-o noapte. Gândurile îi fugeau însă mereu acolo, lângă tufele de liliac înflorit. Apoi, luând două somnifere, reuși să ațipească. Dar au apărut coșmarurile. S-a trezit learcă de sudoare, cu inima bătând să-i spargă pieptul. Trecuseră doar două ore de când se băgase în pat. Era un noaptea. „Oare nu umblă cineva la mașină? Or fi început să-i caute pe cei cu autoturisme din cartier. Oricum, nu intră ei în curte, noaptea, așa, fără să întrebe pe proprietar”. Și-a luat, totuși, pardesiul pe umeri și s-a dus în curtea din spatele casei. Acolo își ascunsese mașina cu prelată pe ea, să nu se vadă din stradă. Măsură inutilă. „Parcă ei nu știu că am mașină și când or zice: «Dorim s-o vedem», ce fac?” Sorin pipăi tabla aripii din față, exact ca un doctor care palpează corpul în zona dureroasă. „Aici e înfundătura”. Dădu prelată la o parte. Ar fi vrut să privească întinderea și adâncimea părții deformate. Zadarnic. Locul e întunecos. „Mi-ar trebui o lumină, dar ar fi o imprudență de neiertat să aprind măcar un chibrit. S-ar vedea din stradă”. S-a întors în casă. La intrare în birou se împiedică de „basculanta” feciorului mai mic, abandonată probabil în joaca din seara ce trecuse, când băiatul „obosise” exact în fața ușii. Cât p-aci să cadă.

— Ce dracu’ faci acolo, Sorine, n-ai somn? Nevastă-sa nu prea îl alintă când îi strică somnul.

— Nu-i nimic, fii liniștită!

„Cum ies eu din beleaua asta? Ce-o fi pățit omul acela? L-oi fi rănit? L-oi fi... Mi-a ieșit în cale, ca din pământ. De fapt, a făcut doar un pas spre stânga. În fond, nu știu de ce n-am rămas acolo? Nu eram băut, n-am avut viteză. Poate trebuia să fiu ceva mai atent. Asta mi s-ar putea imputa. Până la urmă se clarificau lucrurile. Așa, fugă, lașitate, lăsarea omului fără ajutor și restul tacâmului de învinuire, specific unor astfel de cazuri...”

Pleacă de acasă spre serviciu pe la șase, deși începe programul la opt. Până la tufele de liliac nu are nici zece minute de mers pe jos. O ia pe altă stradă, ca să evite locul acela. Nu rezistă însă tentației de a-l vedea. Se oprește și se întoarce din drum. Se îndreaptă într-acolo. Curiozitatea a fost mai tare decât frica. Locul e pustiu. Sorin

caută să pară degajat. Curiozitatea, blestemata de curiozitate, îl face să se aplece, să se uite spre punctul în care omul se răsucise ca un tirbușon dispărând apoi din câmpul vizual al șoferului. Culmea, nu se văd urme de sânge. Nici urme de cauciucuri prin praf nu se disting. „Mare dobitoc sunt. Parcă până acum ei n-au „ridicat” urmele găsite? Iar sânge nu-i, probabil din cauza lipsei rănilor deschise”.

— Ce-i, mă, Sorine, cu tine, nu mai vezi oamenii? Parcă plutești. Ori, de când ești șef de serviciu, te dai mare? Mă mir, te știam băiat modest. Și ce-i cu fața asta galbenă a ta? Ești cumva bolnav? Nu prea te plângeai, tu, de boli.

„Ăsta când începe să turuie, nu se mai oprește”, își zice înciudat Sorin.

— M-a cam necăjit stomacul azi-noapte. N-am dormit aproape deloc. Nu te-am observat, Maxime, iartă-mă.

— Du-te, mă, la doctor, n-are rost să te chinuiești.

Întâlnirea cu fostul coleg de liceu l-a trezit pentru moment din gândurile negre. Ele revin, însă, imediat. „Are totuși dreptate Maxim. Numai asta nu-mi trebuia mie acum, când m-au promovat. Oricum, omul, în asemenea situație, trebuie să se afirme. Eu, însă, mă perpelesc pe jar și măcar dacă s-ar lămuri lucrurile într-o zi, două. Dar cum se vor clarifica? Adică prins ca un hioț obișnuit, cercetat, condamnat...”

Colegii îl întâmpină nu ca altă dată, cu obișnuitul: „Bună Sorine”, ci cu seriozitatea cerută de circumstanță. De... e acum șef de serviciu! „Să caut să par cât mai natural, să nu. Mi se citească frământarea pe față. «Bună băieți! Ce ziceți de timpul ăsta splendid?»” Nu mai așteaptă răspunsul și se strecoară repede în birou. „Parcă aș fi un cadavru”. O față galbenă, ochi cu cearcăne, adânciți în orbite, care privesc undeva în gol, aceasta e imaginea pe care i-o reflectă oglinda de pe perete. „Am uitat până să mă și bărbieresc”.

— Sanda, vrei să-mi aduci ziarul de azi, cel local?

Bruneta se ridică repede de pe scaun și apoi îi surâde, privindu-l drept în ochi, când îi înmânează gazeta.

— Pofțiți, tovarășe șef, îi zice fata cu o undă de ușoară ironie în glas. E ceva care vă interesează.

Îi plăcea câteodată să-i privească corpul înalt, bine făcut al statisticienei, dar acum, mai ales după ce-i spusese fata, gândul îi

zboară în altă parte, acolo, lângă tufele de liliac. „Nu cumva scrie ceva despre întâmplare?” Deschide gazeta și ochii caută cu înfrigurare rubrica cu pricina. Cinci întâmplări, dar niciuna despre ce-l interesează.

— Sanda! I-a vino-ncoace. Ce spuneai că mă privește... în ziar?

Fata îi răspunde, oarecum mirată:

— Ce, nu vă mai interesează ce-au făcut fetele noastre la handbal?

„Poate o să uit lucrând”. Are de studiat raportul lunar pentru centrală. O mulțime de cifre, date, procente, i se învălmășesc în minte. Nu înțelege nimic. Reia fraza de introducere pentru a treia oară. Parcă ar fi vorba de un manual de navigație aeriană și nu de lucruri cu care e atât de familiarizat. Oamenii se perindă prin biroul lui, dau binețe, întreabă, cer lămuriri în legătură cu munca, la care el dă, invariabil, același răspuns: „Reveniți puțin mai târziu”. Pleacă nedumeriți.

— Nu l-am văzut pe șef' niciodată așa. Se uită nu la tine, ci mai bine zis „prin tine”. Gălbejit, așa, peste noapte, neras. O fi fost la vreun chef.

— Nu cred, n-are obiceiul.

— L-o fi extenuat vreo pipiță.

— Nu-i omul să facă d-astea.

— O fi bolnav, măi, Leonard.

— Să nu fie boala aia care-i apucă pe unii, știți voi. Când se trezesc brusc șefi, remarcă malițios altul.

— Nici asta nu i se potrivește. Sorin a fost, este și, garantat, va fi — pentru că îl cunosc bine și de mult — un om modest, pe lângă multe alte calități pe care le are.

Stă în picioare și se uită la fereastră. Nici soarele vesel de dimineață, nici lălelele, lăcrămioarele, sădite armonios în straturile frumoase din dreptul complexului administrativ, nu-l mai încânta ca altă dată. Totul îi este indiferent. Doar mai târziu telefoanele, convorbirile cu șefii, cu furnizorii, cu beneficiarii, îl mai scot din amorțeală.

— Ți repet pentru a treia oară și nu înțelegi nimic! Ești după vreun șpriț mai lung, îndrăgostit, ce dracu-i cu tine, Sorine?, îl

admonestează directorul comercial. Șeful de serviciu se bâlbâie penibil.

— Multe probleme, știți, tovarășe director...

— Pe naiba! Parcă eu n-am destule, și îi trânteste receptorul.

Un om în uniformă, cu caschetă albă, se zărește ieșind tocmai din clădirea unde sunt panourile de pontaj și se face controlul la intrarea și ieșirea din uzină. Sorin, care își reocupase locul lângă fereastră, începe să tremure, simte un gol în stomac. Nu-l mai țin parcă picioarele și se reazăază pe scaun. „Ăsta pe mine mă caută. Acuși urmează întrebările. Îi spun că mașina mea e sub prelată de trei zile. Colegii mei n-au de unde să știe dacă am venit sau nu cu autoturismul. Ține cineva seama de asta? Sunt sute de mașini în parcare de la poartă. Cât despre înfundătură, o să-i spun că e mai veche. Am lovit mașina de stâlpul de lemn de la intrarea în curte”. Se aud pași apăsați pe culoar. Începe numărătoarea inversă: 10, 9, 8, 7, 6... Se deschide ușa biroului unde lucrează oamenii din serviciu. „Tovarășe... (acum o să întrebe de mine) Rusescu, cred că mașina mov, singura de culoarea asta din oraș, de la intrare e a dumneavoastră, nu? E parcată strâmb. Nu poate vira autotrenul cu piese. În plus, puteți să vă treziți cu ea șifonată. Și-i păcat, că abia ați ieșit cu ea din garanție”. Sorin răsuflă ușurat. Nu el e cel implicat. Își așează capul pe birou. „Ce chin, doamne! Când se va sfârși, oare, nenorocita asta de poveste?”

La terminarea programului își adună pe birou un maldăr de dosare. Dacă intră cineva, să vadă că mai are de lucru, motiv să plece mai târziu și să nu se observe că o ia pe jos, spre casă, pe drumul dintre grădini, pe „scurtătură”, cum zic colegii.

— M-a căutat, cumva, cineva, Matilda?

— Nu, nu te-a căutat. Ea da, uitasem. A venit unul de la atelierul de reparații auto.

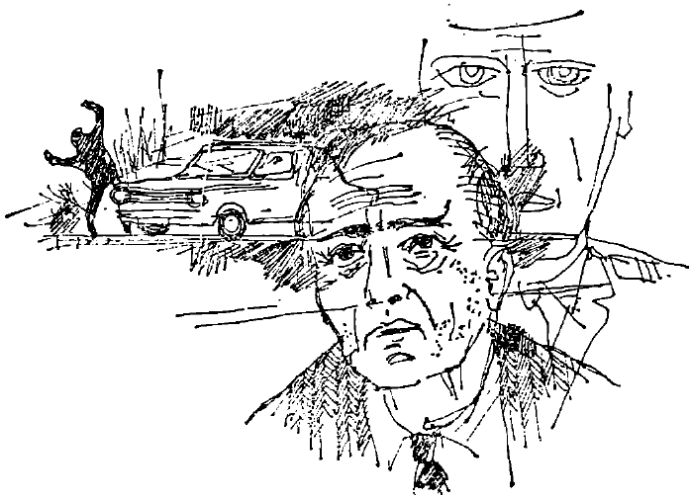
— Și ce-a vrut? Ce-a spus?, întreabă Sorin gâfâind.

Tânăra femeie, aplecată deasupra aspiratorului, se îndreaptă frecându-și ușor spatele.

— Nu mă iartă deloc discopatia asta. Dar ce te-ai speriat așa? Parcă te-ar fi căutat ăla să te împuște, nu să stea de vorbă cu tine. Ce-i cu tine, Sorine?

Abia acum, ieșit din penumbră, femeia își observă soțul, galben, tras la față, nebărbierit, îmbătrânit parcă peste noapte.

— Nimic. N-am nimic. Mi-e...

— Ești bolnav, Sorine? Ți s-a întâmplat ceva la serviciu? Ce-ai pățit, dragă, parcă ai venit de la spital după mai știu eu ce operație?

— Spune, spune o dată, femeie, întreabă soțul repezit, ce zicea omul de la service?

— Ce să zică, dacă mai vrei să pui alt motor, că ți-l pune el mai ieftin ca la atelier.

Refuză mâncarea și se îndreaptă spre ușă.

— O să mă plimb puțin, Matilda. Nu prea mă simt în apele mele. Aerul din parc o să-mi facă bine.

— Nu te las să pleci în halul ăsta. Spală-te, întinde-te câteva minute, schimbă-te. E destulă vreme până diseară.

Nu ține seamă de sfatul nevastei. Parcă e surd. Se mai foiește puțin prin sufragerie și în câteva secunde e deja pe stradă. „Să încerc măcar să aflu ce s-a întâmplat cu omul acela”. Pe trotuar, din față, îi vine în întâmpinare directorul spitalului. Își dau mâna.

— Victore, a fost ceva aseară? Tu le știi pe toate, doar la tine vin toate victimele, trebuie să fii la curent. Cică a fost un accident de circulație, cu morți, răniți. Știi ceva?

— Nu, Sorine, ieri a fost cea mai liniștită zi de la începutul anului. N-a fost nicio urgență. Dar de unde ai aflat?

— A... vorbeau colegii la birou.

— Dar tu ce ești așa gălbejit? Vino să-ți fac niște analize.

— A... nimic, mă cam chinuie o insomnie. Mersi, Victore, la revedere.

— Cum crezi... la revedere.

Și medicul se depărtează cu un aer nedumerit. „Cu ăsta ceva nu-i în regulă. El, întotdeauna deborda de sănătate...”

Din parc, Sorin pornește din nou spre locul care îl obsedează, cel de lângă tufe de liliac. „Nu cumva mortul zace în iarba înaltă, sub tufe, și n-o fi fost găsit de nimeni? Dacă-i aici, mă duc și spun că l-am găsit eu. Că nu mă simțeam bine și că plecasem să mă plimb. Numai că locul ăsta nu prea e de plimbare. Și apoi, ăștia care anunță devin și ei suspecti. Mă întreabă de mașină... Nu, planul nu e bun”. Cu cât se apropie de tufe, cu atât îi crește emoția. „Nu pot cerceta locul, e prea multă lume. Tocmai au ieșit din schimb, de la șantierul nou”. Sorin se încadrează în coloana de oameni cu alura unuia care se plimbă. Nu vrea să bată la ochi. Când zona devine iar mai puțin circulată, se repede spre iarba înaltă. Caută cu înfrigurare, degetele scormonesc pământul, mâinile scotocesc printre tufe. Nimic, nimic. Deodată, o voce. Sorin înlemnește. Se oprește din căutat. Și nu îndrăznește nici măcar să privească în direcția de unde se disting, acum, clar cuvintele:

— Ce-i nene, ați pierdut ceva?

Un copil de vreo 10 ani, cu ochii negri, sfredelitori, se uită curios la bărbatul care, ca un hoț prins asupra faptului, privește bănuitor spre copil și ezită să-i dea un răspuns.

— Nu... ba da, am scăpat ceva prin iarbă.

— Nu vreți să vă ajut?

— Nu, nu, cred că obiectul e în altă parte. De altfel am și plecat.

Și bărbatul pornește aproape în fugă spre parc, iar puștiul se uită în urma lui până îl pierde din vedere. „O fi vreun nebun”.

„Poate e mai bine să scap de ea, de mașină; s-o arunc undeva într-o prăpastie, ori în lac. Vorba aia, în fundul «Râpei dracului» n-a călcat până acum picior de om și nici de fundul «Lacului Negru» n-a dat nimeni. După aia însă alte întrebări. Unde a dispărut mașina? Vecinii, colegii, Matilda ce-or să zică? Doar nu-i un ac. Spun că m-am răsturnat și, printr-un noroc ieșit din comun, am scăpat doar cu câteva zgârieturi. Am grijă să mi le provoc, tufe de trandafiri sunt destule în orașul nostru plin de flori. Ori, mai bine, o bag într-un pom

și spun că am pierdut controlul asupra volanului. Înfundătura de pe aripă dispăre odată cu botul mașinii. Am CASCO și pot să cer chiar o Dacie nouă. Și așa are aproape 200.000 de kilometri. Dar... iarăși apare un dar, prea îs cusute cu ață albă și risc să mi se pună din nou întrebări: când, cum, unde, în ce împrejurări? Se poate ajunge din aproape în aproape la obiect”.

Sorin merge ca un robot, nu mai vede pe nimeni, analizează, inventariază noi variante, le opune altora.

E, pe rând, procuror, avocat și judecător, anchetator. Abătut, cu mâna unui om adânc preocupat, intră în casă, trecând pe lângă Matilda, fără s-o bage în seamă.

— Ce-i cu tine, Sorine? Zău dacă te mai înțeleg. Dacă ai pe suflet ceva, spune-mi, așa cum ai făcut-o întotdeauna.

— N-am nimic, abia șoptește, iar privirile lui sunt aidoma unui animal hăituit.

Matilda se apropie de Sorin, îi ia capul între palmele sale catifelate, și-l sărută tandru pe frunte.

— Spune-i fetiței tale ce te frământă? Femeia încearcă apoi o altă tactică. Sorine, nu cumva tu ești îndrăgostit? Ba nu! N-ai umbla murdar, mirosind a transpirație de la o poștă și neras. Amantele nu suportă asemenea lucruri. Poate doar cele de proastă calitate.

Femeia se depărtează cu pași ușori, parcă pentru a nu tulbura meditația soțului, și își continuă treburile la bucătărie. „Biata de ea, buna mea Matilda. Ce vină are? Niciodată, în zece ani, nu am supărat-o. Ne-am mai ciorovăit, noi, așa, dar ne-a trecut în nici jumătate de oră. Îi citesc îngrijorarea pe față. Dacă-i spun, o distrug și pe ea”. Se gândea cu groază la noaptea ce se apropia. A adormit greu.

...Niște mașini de curse zboară cu viteze amețitoare pe pistele lor de beton. Apoi un carambolaj groaznic. Bolizii ard, explodând, formând un rug imens, care se înalță sus, tot mai sus. Curios, prăpădul ajunge până la tufe de liliac care, culmea, nu iau foc. Din desișul lor apare un craniu, apoi scheletul care scârțâie în timp ce se îndreaptă cu pași rari, cu mâna și arătătorul întinse în semn de acuzare, spre Sorin.

Bărbatul tipă puternic, trezindu-se. Matilda era lângă el și stătea în genunchi privind îngrozită spre bărbat. „Toată noaptea te-ai zvârcolit.

Ai avut un coșmar, nu-i nimic. Uite, ia pastila asta și o să te liniștești, o să dormi”.

A doua zi, dimineața, Sorin intră pe poarta spitalului din localitate. Atmosferă calmă, de duminică. Bolnavi care stau pe bănci și discută cu cei veniți să-i viziteze.

— Tovarășe doctor, sunt Dănescu, șef de serviciu la uzină. Aș dori să vă întreb ceva... Nu vă supărați. Am o rudă apropiată, care, se pare, că a fost internată aici, la dumneavoastră, în urma unui accident grav de circulație. Un bărbat de 40 de ani. Îl cheamă... (Sorin se gândește la un nume fictiv).

— Îl știu, e la reanimare. L-a lovit o autobasculantă acum o oră. Aici, nu departe de spital. Accidentatul Niculescu este într-o situație gravă, dar sunt șanse. Facem tot ce e posibil.

— Nu, nu e el, pe vărul meu îl cheamă Vlădoianu și a fost accidentat alaltăieri seara. Se pare că autorul a dispărut.

— Nu, hotărât nu, alt accidentat n-avem. Poate să fi fost transportat în altă parte, deși nu văd rațiunea.

Sorin mulțumește și părăsește, meditănd, clădirea. „Deci nu-i nimic. Mai rămâne morga”. Un paznic, deloc receptiv, îl ia pe bărbat la rost, înainte de a-și termina frazele pregătite în drumul spre trista instituție.

— Aici nu puteți intra fără autorizația conducerii mele.

— Nici măcar o informație?

— Nici!

— Hai, fiți mai amabil, încercați să-l îmbuneze Sorin cu o voce rugătoare, băgându-i o hârtie de 25 de lei în buzunar. Omul parcă s-a mai muiat, pare dispus să discute. Nici vorbă, însă, să permită intrarea în cea mai lugubră încăpere de pe lume.

— Nu, dragă domnule, vă dau cuvântul meu, sunt doar trei cadavre. Unul, mai în vârstă, adus după un infarct, de la spital; un băiețuș care a căzut de pe balcon, 5 ani, și un electrocutat. Asta-i toată „recolta”. Nici zilele trecute n-a fost nimeni mort în accident de mașină. Zic bogdaproste ăia de la circulație. Că, de regulă, sâmbăta seara e, cum s-ar zice, „vârf de producție”. Atuncea vin mai mulți. Dacă țineți, totuși, eu vă las și înăuntru. E păcat să vă stricați pofta de mâncare, mai ales că e duminică.

— Nu-i nevoie, am încredere în dumneavoastră.

„Adevărat mister. Și totuși l-am lovit. Omul s-a clătinat și a dispărut”. La întoarcere spre casă mai, mai să dea nas în nas cu locotenentul, șeful circulației la miliția orașului.

— Ce mai faceți, tovarășe Dănescu? Bună ziua, i-o ia înainte, bine dispus, ofițerul. Ce ziceți de timp? Parcă-i făcut pentru șoferi talentați ca dumneavoastră. Cum de nu sunteți cu mașina?

Pe Sorin îl trec apele. Începe să se bâlbâie, nu știe ce să răspundă.

— Iertați-mă că nu v-am observat. De când cu noua funcție, grijile sunt mai mari. Mă înțelegeți, cred? În timp ce merg pe stradă, mă gândesc cum să mai rezolv din probleme...

— Vă înțeleg perfect și vă doresc mult succes. La revedere.

„M-am pierdut ca un copil. Dacă vorbește așa frumos cu mine, înseamnă că încă nu-s printre bănuți. Știu eu, însă, ce-mi rezervă viitorul? Să găsesc un mijloc de a-mi scoate din minte măcar pentru câteva ore întâmplarea asta nenorocită. Cum făcea pilotul ăla din film, rătăcit în munți. Se cățara pe stâncă, riscând să se prăbușească la fiecare pas, și își spunea cu voce tare tot felul de istorii. E și asta o formă de educare a voinței. «Ieri, își povestea, mi-a telefonat la aeroport un vecin și mi-a spus: «Vezi că ți-a murit pisica». Dar nu așa se dă o veste proastă. Alta e când ți se spune cum pisica ta cea frumoasă s-a cățarat pe acoperișul casei voastre, care e cam înclinat. Că tabla fiind nouă, lucioasă, pisica a alunecat până la streășină. Că a început să miaune în disperare. Nu putea, săraca, nici să se cațere din nou sus, dar nici să sară în curte din cauza înălțimii mari. Pisică, pisică, dar toate în viață au o limită. Au fost chemați pompierii și oamenii s-au străduit s-o salveze, dar când s-o apuce, siameza îi tot zgâria. Că, până la urmă, mușcat puternic de mână, omul a scăpat-o. Oricum, au făcut tot ce-au putut. E, desigur, cu totul altceva!» Și pilotul continua, urcând parcă mai cu spor pantele stâncoase. «l-am reproșat a doua zi vecinului modul brutal în care mi-a adus la cunoștință vestea tristă. În ziua următoare, vecinul îmi telefonează din nou. Calm, l-am întrebat despre ce-i vorba? Dar el m-a informat scurt: «John! Vezi că soacră-ta a fost pe acoperiș...»” Sorin se chinuia să râdă. „Cam negru umorul, dar totuși e umor”, își zice Sorin, începând să-și mai revină. „Mort — nu, rănit — nu, cercetări — nu. Un veritabil mister”.

Speranțele lui Sorin se năruie când, la a treia casă, doi oameni în civil, după ce au dat prelată la o parte, examinează cu atenție Dacia roșie a proprietarului. „Să întreb despre ce-i vorba, nu-i deloc oportun. Încep bănuiala, întrebările. Mai bine dau fuga la nea Sava când termină ăia cercetarea.

— Ce să fie? Caută o mașină, care a făcut un accident. Mai mult nu mi-au spus. Fii acasă. Le iau pe toate la rând.

„Cercul se strânge, nu mai rezist. Mă duc și spun, le spun totul”. Gâfâind, Sorin intră în biroul ofițerului.

— Eu, eu l-am lovit alaltăieri seara, acolo pe strada de lângă șantierul nou, lângă tufele de liliac. E neomenos, nelegal ce-am făcut. Omul e mort, rănit, nu știu. Sunt pregătit să suport toate consecințele.

Se așază apoi pe scaun. Acum e ușurat de groaznica povară. Așteaptă un verdict. Locotenentul nu se grăbește cu răspunsul. Fața-i exprimă liniște, sobrietate.

— Liniștiți-vă, tovarășe Dănescu. Nu-i nimeni mort și nici rănit, omul a fost șters, cum zicem noi, și proiectat în niște boscheți ornamentali, care au avut un fel de rol de amortizare. Câteva vânătăi și un costum de haine prăpădit. În zonă funcționa radarul, instalat pe un stâlp. Acum nu-i secret, l-am mutat de acolo. Am dezvoltat filmul și verificăm, după numărul de pe fotografie, toate mașinile care au trecut pe acolo. Juridic, fapta dumneavoastră nu-i infracțiune, moral însă e altă poveste. O să mă întrebați, poate, de ce-l căutăm pe șofer? Pentru că și noi și cel care a trecut pe lângă moarte vrem să-l cunoaștem. Nu cumva altă dată, când urmările vor fi, poate, mai grave, va proceda la fel? E bine că v-ați prezentat singur. Sunt convins că muștrările dumneavoastră de conștiință au fost cea mai cumplită pedeapsă. Și, apropo, nu uitați, îi datorați omului un costum de haine și scuzele de rigoare, dacă o vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră.

PERMISUL

Nu se poate să nu vă amintiți ziua când ați primit permisul de conducere. Ziua când ați devenit, cu adevărat, conducător auto!

Când, în sfârșit, ați putut porni cu mașina, fără instructor, fără traseu prestabilit, fără examinator. Singur, numai dumneavoastră la volan! Singur, numai dumneavoastră și drumul. Și mașina, bineînțeles.

Statutul de conducător auto v-a oferit și bucuria de a vă vedea în postura plăcută de erou al familiei. Un erou, ce-i drept, văzut în mod diferit, dar nicidecum cu indiferență. În timp ce soția (mai rar soțul, în cazul femeilor) trăia sincere sentimente de satisfacție, unii membri ai familiei, mai mult sau mai puțin malițioși, emiteau opinii nu chiar măgulitoare la adresa calităților dumneavoastră de automobilist. Le-ați tratat, cum era și firesc, cu îngăduință, chiar cu satisfacția că tocmai lor le veți dovedi, în primul rând, la prima ocazie când îi veți plimba cu mașina, cât de mult s-au înșelat în aprecierile lor subiective, puțin chiar pătimăse.

De atunci, de la acea zi, a trecut timp. Și ați parcurs mulți kilometri. Privind în urmă, abia acum vă dați seama cât de departe erați de realitățile circulației atunci când v-ați suit pentru prima dată singur la volan. Abia acum înțelegeți că și astăzi, ba chiar și de-acum încolo, aveți mereu câte ceva de învățat. Că fiecare drum, fiecare deplasare cu autovehiculul oferă ceva nou, neîntâlnit încă. Nu neapărat senzational. Dar, oricum, inedit. Câți kilometri a trebuit să parcurgeți până ați ajuns la această constatare?

Numai dumneavoastră puteți aprecia. Câte deplasări ați trebuit să efectuați până v-ați dat seama că, dincolo de orice aparențe, nu există două curbe identice, fiecare având particularitățile sale? După cum nu există două autoturisme care să se comporte la fel în timpul mersului. Chiar dacă sunt aceeași marcă, au același număr de kilometri rulați. Pentru că fiecare răspunde altfel la accelerația, la frânare, la viraje. Unul are ambreiajul sus”, altul „jos”; unul „trage” puțin spre dreapta, altul spre stânga. Și așa mai departe.

A trebuit să parcurgeți distanțe apreciabile până să ajungeți la convingerea, înțeleaptă, că a apăsa cu nesăbuință pe pedala de accelerație este, de fapt, o bravadă ieftină, chiar ridicolă, ca să nu vorbim despre partea ei periculoasă. Căci un om care nu se uită la vitezometru, gonind cu peste suta la oră — în timp ce partenerii de drum disciplinați se înșiruie, ordonat, în coloană — nu este numai un individ lipsit de scrupule, orgolios, care-și sfidează semenii, un teribilist inconștient, o reală primejdie publică.

Numai timpul petrecut la volan v-a demonstrat nocivitatea beției de viteză și v-a convins că adevărata virtute în conducerea mașinii începe cu stăpânirea de sine, învingerea pornirilor agresive, puterea de a rezista tentațiilor. Tentației de a depăși cu orice preț, numai să fi în frunte, tentației de a conduce până te doboară oboseala, tentației de a te urca la volan cu băutura în nas, numai pentru ca prietenii să nu râdă de tine că ți-e frică de un pahar, două de vin, tentației de a pleca în deplasare pe viscol și câte alte tentații.

Câte zeci și sute de ore au trebuit să treacă la postul de pilotare a automobilului până ați devenit adeptul principiului „ferește-te și pentru alții !”? N-a fost o cale scurtă și nici ușoară până ați constatat că pentru a aplica acest principiu, trebuie, în prealabil, să recurgeți la altul, și anume: „În circulație, gândește-te și pentru ceilalți!” Da, trebuie să ne gândim — și nu o dată — și pentru alții, adică pentru cei care nu anticipează posibilul deznodământ — de altfel ușor de dedus — al unei anumite împrejurări, ca de pildă riscul depășirii într-o curbă strânsă, fără vizibilitate. De câte ori nu ați gândit pentru alții atunci când, apropiindu-vă de o intersecție, nu v-ați bazat pe prioritatea ce o aveați și, pentru orice eventualitate, ați devenit mai prudent și ați redus viteza? V-ați felicitat că ați fost prudent și pentru confratele de pe strada laterală, care nu observase semnul ce-i indica pierderea priorității, căci tocmai acolo găsise el de cuviință să-și aprindă țigara!

Multe taine ale conducerii autovehiculului vi le-a destăinuit volanul de-a lungul perioadei îndelungate pe care ați trăit-o împreună.

Permisul? Da, a fost o victorie! Prima. Necesară, dar în niciun caz suficientă.

El, profesor universitar, inginer, ea, soția, medic ortoped, ambii trecuți de 50 de ani, oameni serioși, specialiști apreciați în domeniile lor, se urcă în Dacia 1310, aproape nouă, la volanul căreia se află nepotul lor, în vârstă de 22 de ani, student, băiat numai de nota zece din clasa I până acum, în anul al II-lea de facultate. Unchiul, profesorul, se minunează, pentru a cita oară, admirându-l pe tânăr: „Dragă Diana, nepotul nostru e un adevărat fenomen. Eu, de profesor, și tot nu pot să înțeleg cum în atâția ani de școală n-a luat și el măcar un nouă. La muzică, la educație fizică, la o materie oarecare. E pur și simplu de neconceput”. Iar Diana, soția, îi

răspunde, oftând totodată: „Mă doare, Eugen, că n-am avut și noi bucuria unui copil. Ce fericire ar fi fost dacă ar fi semănat cu Doru”.

Tânărul apasă cu putere pe accelerație, cauciucurile pierd o cantitate însemnată de... „carne” și cursa începe. Da, o cursă autentică, cu viraje pe două roți, cu frânări care îți îngheață sângele și alte demonstrații de virtuozitate, în domeniul dificilei arte ce se cheamă: conducerea mașinii. Pasagerii sunt încântați. Doru și mai mult.

— Cam câți kilometri ai tu, la volan, nepoate?

— Nu mai mulți de 1.000, unchiule, dar, după cum vezi, mă descurc.

— Ești de 10 și la volan, cum ai fost de când te știu pe lume. Bravo!

Au omis „bătrânii”, amândoi șoferi, să-l întrebe pe Doru un singur lucru: „Mă, băiete, dar tu ai permis, ori ba?” Și tânărul, la acest obiect, singurul de care depindea în acea clipă viața ori moartea, nu a mai luat, ca de obicei, 10, ci a rămas corigent. Da, corigent și cine știe dacă va mai putea da reexaminarea, fiindcă... La prima curbă în „ac de păr”, pe care a încercat să o ia cu 89, a intrat în decor, am spune, și a nimerit într-un stejar gros și puternic.

Salvarea i-a dus la spital. Doru în stare gravă și ceilalți doi pasageri cu numeroase fracturi și traumatisme. A fost o greșeală. Unde? Ce fel de tânăr este Doru? Oare cei din jur îl cunoșteau bine? Oare el, la 22 de ani, se cunoștea pe sine? Unde s-a greșit? Unde?

„Las că nu mă vede nimeni, drumul e secundar și, în plus, doar știu să conduc, am avut carnet ani de zile”. Și, ca tacâmul să fie complet, respectivul trage și un chef zdravăn înainte de plecarea în cursă, întovărașit, în cvasitotalitatea cazurilor, de partenerii de petrecere. În asemenea situații șoferul, care a pierdut dreptul de a conduce, deseori cu ani de zile în urmă, deci handicapat și de lipsa antrenamentului, dar și de scăderea pronunțată a reflexelor în urma consumului de alcool, la care se mai adaugă și starea de inhibare cu care pilotează, știindu-se în culpă, devine o primejdie considerabilă. Vrea să ajungă mai repede la destinație, să nu fie prins, să nu i se întâmple ceva. Alege drumurile ocolitoare, mărginașe, deseori de câmp, folosite pentru evitarea unui eventual control. Ele nu oferă,

Însă, condiții pentru o deplasare normală, în siguranță. Teorie?! Posibil. Iată însă o poveste adevărată:

„Să fie clar, fraților, eu nu-mi dau fata pe mâna unui pârlit de inginer. Adică ce-o să zică lumea când eu, șef de carmangerie, îmi mărit fata (gestionară la un depozit) cu un coate-goale. Poziția mea nu-mi permite să fac o asemenea prostie”. Și totuși, inginerul o „răpește” într-o seară.

După o „ședință”, când controlul patern nu a putut fi exercitat cu eficiență, împreună cu alți trei colegi, toți cu permise, o pornesc spre un motel aflat la vreo 20 de kilometri de capitala județului. Ca să te avânți într-o cursă de noapte, cu viitoarea consoartă lângă tine și cu trei colegi în spate, care îți urmăresc orice mișcare pentru a constata dacă ți-ai ieșit sau nu din formă în cei trei ani care au trecut de la anularea permisului, trebuie să-ți faci curaj. Și curajul se capătă numai după o tărie”, așa a judecat pilotul pe când și-a pregătit mașina în vederea plecării. După ce a sorbit nici mai mult nici mai puțin decât 500 gr vodcă, șoferul s-a urcat la volan, și-a îmbarcat pasagerii și a demarat. Niciunul dintre cei trei prieteni nu-i ia volanul, niciunul nu sesizează primejdia. Omul n-avea antrenament, era amețit de băutură. Pericolul era iminent. Pentru ei și pentru cei din jur. Zadarnic! Ocupanții locurilor din spate se angajează într-o discuție aprinsă cu logodnica, care se plânge de lipsa de înțelegere a tatălui față de viitorul ei. Nu sunt atenți la șofer. Ulterior, singurul supraviețuitor, șoferul, avea să declare: „La întrebarea mea: Vă place cum conduc? numai unul dintre colegi mi-a răspuns: «Doar ai carnet de 4 ani, cum să nu pilotezi bine». Nu știa că din patru ani condusesem doar unul, sau n-a vrut să mă pună într-o lumină proastă față de viitoarea nevastă. Nu-mi dau seama. Noaptea, drumul ocolitor pe care nu prea îl știam, de fapt un fel de cărare mai lată, mi-au jucat feste. N-am observat parapetul podețului. L-am lovit în plin, după care am simțit că pierd contactul cu pământul. Când am ieșit din mașină, mi-am dat seama doar că hainele mi se făcuseră ferfenițe. M-am uitat în autoturism. Numai Doina, cu capul lăsat într-o parte, nemișcată, era pe locul ei. Murise. Ceilalți trei dispăruseră. I-am găsit „risipiți” pe versantul abrupt al prăpastiei. Fuseseră proiectați din mașină în timpul rostogolirilor.

...Ce m-a determinat să mă urc la volan când toți trei erau șoferi experimentați și nu băuseră nimic, nu-mi explic. Mai târziu, însă adaugă. Am vrut să-i arăt Doinei încă una din calitățile mele și că sunt demn de a-i fi bărbat. Fata nu cunoștea nici că știu să conduc, nici că am permisul anulat”.

Pe logodnică o înțelegem până la un punct. Profană în treburile de conducere auto, putea totuși să-și dea seama de un lucru pe care îl știu azi până și copiii: cei care au consumat alcool n-au ce căuta la volan! Că șoferul vorbea incoerent, că la plecare s-a chinuit câteva minute până să nimerească orificiul pentru cheie erau realități ce puteau fi ușor observate.

Atitudinea celor trei: doi ingineri auto și un maestru la un atelier de reparații auto, care, senini, s-au urcat în mașină, acordându-i șoferului tot atâta credit precum unui pilot de formula unu, constituie ceva greu de înțeles!

Numai într-o lună pasagerii a cinci mașini, conduse de persoane fără permis ori cu permisele anulate au plătit, cu viața ori cu sănătatea, inconștiența de care au dat dovadă. Culmea, toți, dar absolut toți, în total 11 persoane, erau șoferi, șoferi cu experiență!

Șoferii autentici știu că în lumea lor, ca și în toate celelalte domenii ale activității umane, ai mereu de învățat. Mulți gânditori au glosat pe această temă, de la antica formulă: „Un lucru știu, că nu știu nimic”. Diversitatea infinită a realității, dinamica ei oferă continuu aspecte noi, dezvăluie dimensiuni noi, impun studii și meditație. Poți avea sute de mii de kilometri la volan și să te mai confrunți cu o situație inedită.

Și în conducerea auto, drumul spre valoare trece prin acumularea experienței. Bunii șoferi vor recunoaște întotdeauna că mai au de învățat.

Statisticile sunt necruțătoare. Primul loc în ierarhia celor care provoacă accidente îl ocupă cei cu aproximativ doi ani vechime în conducere. Este momentul când pilotul nu e încă pilot, dar se crede mare șofer.

Obținerea permisului este o treaptă din scara: — niciodată terminată — a învățării.

ȘOFERIȚA

Este un lucru cert că procesul de emancipare a femeii în țara noastră, ridicarea ei la rolul pe care îl merită pe deplin în societate, punerea în valoare a numeroaselor ei calități, talente, cuprind și un aspect deloc lipsit de importanță, dar mai puțin cunoscut și nu întotdeauna remarcat de marele public. Este vorba de femeia în postura de șoferiță. Anii au trecut și numărul femeilor șoferițe a crescut de la câteva sute, la mai multe sute de mii. Și ele ne-au convins de marile lor atuuri la volan.

Răbdătoare, în cazul aglomerației excesive, a ambuteiajelor, a deplasării impuse cu viteză de melc, deloc puse pe ceartă, calme în situația când lipsa de cultură, educație și civilizație a unora debordează sub forma bătăriei, femeile pot servi în multe privințe ca modele de comportare și conducere preventivă.

Lipsa lor de dorință pentru a participa la fel de fel de întreceri pe șosele, lipsa lor de apetit pentru tot felul de „spectacole” teribiliste în care se întrec bărbații, modestia majorității femeilor în a-și etala calitățile de șoferițe, toate acestea fac din tovarășele noastre de viață o categorie tot mai numeroasă de șoferi care concură la securitatea circulației, spre binele nostru, al tuturor.

Să nu fim înțeleși greșit. În domeniul conducerii auto, femeile sunt și handicapate la câteva capitole. Cele mai multe, de exemplu, au puțină aplicație pentru tehnica auto, motorul reprezentând un mister, schimbarea unei roți căpătând proporții de dramă. Pentru ele mașina înseamnă pedale, volan, cheie, semnalizare și benzină...

Ca să fim sinceri, o femeie, mai ales mai firavă, oricâtă bunăvoință ar avea nu are puterea necesară pentru niște operații mai „de forță”, cum ar fi, spre exemplu, înlocuirea unei roți. Mai serioase sunt tarele femeilor la capitolul stăpânire de sine, rezolvarea cu sânge rece a unor situații grele care survin în practica circulației. Emoțiile femeilor în situații limită au dus nu o dată la pierderea controlului mașinilor, cu toate consecințele previzibile.

Conduita femeii în traficul rutier este însă îngreuiată mult și din cauza unor bărbați care, în ignoranța lor și în lipsa lor de civilizație, apreciază drept glume provocarea deliberată a unor situații mai mult decât periculoase. Ce act diabolic este să guști hazul în niște situații care pot avea consecințe fatale în orice moment? Mă gândesc la cei

care frânează puternic în spatele mașinii, unde șoferița reușește cu greu să evite o coliziune, pentru a se delecta de efectul produs, ori trecerea instantanee prin, fața mașinii unei începătoare, mai, mai să-i șteargă farul, aducându-și tovarășa de circulație, cu care are drepturi egale, în pragul șocului.

Dar există și un alt mod de a împinge inconștient femeia la pericol pentru ea, pentru familia ei și pentru cei din jur. Este vorba de soțul care are nevoie de un șofer în calitate de „cărăuș”, pentru cazurile când el, datorită consumului de alcool, nu mai e capabil să conducă. În acest scop se zbate, face totul ca propria consoartă să devină șoferiță. Urmează apoi... răsplata. După ce bea doar sifon toată noaptea, ostenită adesea după o zi de muncă, la care se adaugă oboseala după o petrecere care pentru ea parcă nu se mai termină, spre ziuă e pusă să conducă, nu rareori distanțe lungi, pentru a-și depune soțul viu și nevătămat în confortabilul pat de acasă. Deseori, pe fotoliul din spate sunt așezați copilașii, care adorm imediat, mărinđ și mai mult apetitul pentru somn al șoferiței.

Cam asta era situația în care s-a pomenit Mirela, o femeie de 28 de ani, economista, în acea frumoasă dimineață de duminică, când s-a așezat la volan, zâmbind forțat (cât de greu era să facă acest lucru, știind ce o așteaptă) și mulțumind gazdelor pentru extrem de reușita petrecere organizată. „Te descurci, tu, Mirela, ești doar fată isteată. Cât despre talent la volan, n-ai probleme. Toată lumea te laudă. O sută cincizeci de kilometri îi parcurgi repede. Drum bun! Pa!” „Ușor de zis, 150 de kilometri, când eu simt că n-o să pot conduce nici 15. Dar ce să-i faci, o îndur și pe asta, cum am îndurat atâtea în viață. Hai, Corneluș, hai, Oana, culcați-vă. Mama vă duce în zbor acasă”. Copiii, cu ochii roșii de oboseală și de fumul de țigară, în care au stat o noapte întreagă, mai jucându-se, mai moțâind pe lângă fusta mamei, adorm repede. Fiecare kilometru înghițit de mașină e parcă un pas spre salvarea ei. Își impune să nu oprească pentru a se odihni, pentru simplul motiv să nu știe dacă va mai avea puterea să reia călătoria. Când a simțit că e la capătul puterilor, a tras totuși pe dreapta, spre a închide ochii măcar câteva minute. Bărbatul bolborosește prin somn și se opune acestei idei. „Hai, termină cu haltele și apasă mai tare pe accelerație. Doar nu vrei să ajungem acasă tocmai diseară. La cinci începe meciul la

televizor1. „Să apăs mai tare? Poate fi și asta o soluție. În acest fel calvarul va trece mai repede”. Apasă mai cu nădejde pe accelerație. „Știe el ce știe. Doar are permis de 10 ani”. Șuieratul vântului, răcoarea pădurilor de brad pe care le tranzitează parcă îi dau putere Mirelei.

Încearcă să-și amintească secvențe de la petrecere. Prea s-au îmbătat unii și au început să vorbească prostii. N-a reținut nimic care să-i facă plăcere.

Intrarea într-o comună. Femeia nu reduce viteza, bazându-se pe circulația rară la ora aceea și pe șoseaua largă. În față rulează un biciclist pe care îl observă târziu. Oboseala își spune cuvântul. Încearcă o mișcare la stânga ceva cam bruscă și mașma intră într-un fel de balans, apoi se dezechilibrează puțin. Femeia se sperie de comportarea curioasă, neobișnuită a Daciei, de altfel nepericuloasă pentru un șofer experimentat, dar Mirela are la volan doar două mii de kilometri. Trage spre dreapta și lovește biciclistul. Nu frânează. Practic, mașina nu mai e condusă. Totul e pierdut! Biciclistul urcat pe capotă își arată pentru o fracțiune de secundă fața îngrozită spre șoferiță. Parcă imploră ceva, cere ajutor. Apoi e proiectat undeva pe asfalt. Rămâne în urmă, pe asfalt, cu bicicleta fărâmată lângă el. Piciorul Mirelei parcă e lipit cu un adeziv puternic pe pedala de accelerație. Mai întâi mașina urcă pe trotuar, apoi merge un timp paralel cu gardul, călcând brutal straturile de ceapă și cartofi ale gospodarilor. Urmează trecerea rapidă prin fața scărilor școlii. Parcă e un rapid mândru care nu oprește în orice gară mărunță. Mai parcurge câțiva zeci de metri și apoi, obosită, Dacia se oprește pe un strat de flori, în fața primăriei. Femeia îngrozită rămâne câteva clipe blocată în fotoliul ei. Apoi, încet, încet, realizează drama prin care a trecut. În total, 400 de metri parcurși haotic, de-a lungul cărora putea secera nu o viață, ci mai multe. Noroc că toți au văzut mașina fantomă și s-au ferit. Cei doi copilași din mașină încep să plângă. Se trezește și bărbatul. „Ce-i Mirela cu zdruncinăturile astea? Doar n-ai mers pe un drum de câmp, ci pe asfalt. Dar ce-i cu parbrizul spart, ce s-a întâmplat?” Parcă s-a mai trezit din beție, începe s-o certe pe neîndemânatica de nevastă care nu răspunde nimic. Și-a luat obrazul între palme și plânge.

Sătenii s-au adunat în jurul mașinii. „Mare noroc avuși cucoană. Erai să-l omori pe bietul om. De ce te-ai urcat la volan? Și bărbatul ăsta, al matală, ce hram poartă? Să ne plătești toate stricăciunile”.

Vorbe, vorbe. Oamenii se mai răcoresc. Femeia e în continuare la volan. Plânge! Plânge! Plânge!

MONOLOG

„... Dacă stau să mă gândesc bine, ce mi se întâmplă mie e mai mult decât interesant. Cineva spunea că fiecare om este un unic mic univers. Corect! Dar eu întâlnesc în fiecare zi 20 — 30 de oameni. Vorbesc cu ei și ajung să aflu tot felul de istorii. Eu, spunea taximetristul, bărbat mai tânăr, cu patima cititului, bun observator, spirit mai meditativ, eu, conform unei matematici elementare, ajung să cunosc circa 500 de oameni pe lună. De peste 500 de ori câte un «mic univers unic». Dacă tot voi înmulți cu lunile de muncă — ajung la... un univers «mare». Câte nu aud, câte nu văd. Și bune și rele. Și frumoase și urâte. Unde n-aș avea eu talent în ale scrisului. Ce mai *Comedie umană* aș putea compune.

Acum câteva ore, s-au urcat în mașina mea un tânăr înalt, brunet, frumusețel la față, și o fată croită parcă pe măsura lui. Să zici că-i manechin, nu alta. I-am îmbarcat din fața Stării Civile. Se căsătoriseră. Martorii i-au însoțit până la mașină. Le-au tot făcut semne cu mâna. «Succes, noroc, casă de piatră, loane!» «Ne întâlnim peste o oră, pentru o gustare, acasă la noi».

Și am pornit. Pe drum am aflat că el e frezor și ea sudoriță. Că lucrează la «23 August». Că au deocamdată o garsonieră modestă. Că sunt fericiți și? optimiști. Că vor mai mulți copii. Mi-au revenit imediat în minte secvențele cununiei mele civile cu Mioara. Asta s-a întâmplat acum... dar ce să mai socotim anii! Eu aveam douăzeci, ea la fel. Atunci mi-am început meseria de taximetrist. Locuiam pe Cuza, într-o cameră în care încăpeau doar un pat mare, cu plasă metalică elastică, un șifonier și o masă, pe care era instalat un aparat de radio «Pionier» (mândria noastră), restul suprafeței servind pentru luarea micului dejun (ceai cu pâine prăjită și marmeladă), prânzului și cinei, la fel de «dietetice». Musafirii noștri,

după cununie, din care jumătate se întrețineau pe un fel de coridor, intrau pe rând în cameră pentru a ajunge în fața platourilor cu gustări, pe care nu mai găseau mare lucru, apetitul primei serii nelăsând prea multe speranțe celor ce urmau la rând. Așa a fost faimoasa noastră nuntă. Nouă, celor ce socoteam un adevărat deliciu «Ilenuța tractorista», «Foaie verde, foaie albastră», «Glasul roților de tren», ne era atât de bine acolo, în cămăruța modestă de pe Cuza, unde aveam acces la baie și bucătărie.

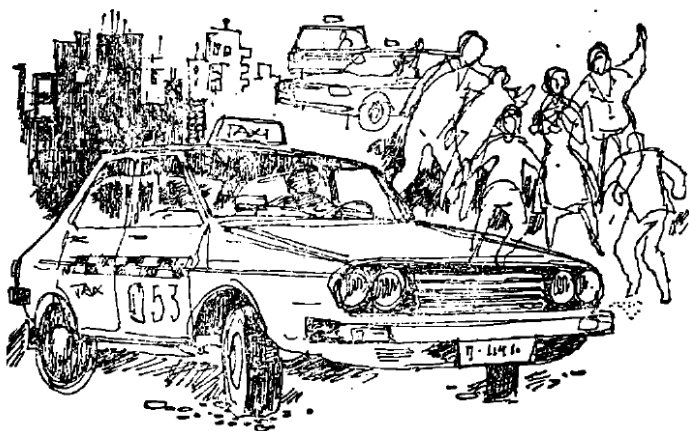
M-a trezit din reveria mea glasul de bariton al proaspătului soț. «Cât avem de plată, tovarășe șofer?» «Nimic, costul cursei e modestul meu cadou de ziua unirii voastre. Vă doresc mult noroc și fericire». Le-am urat «casă de piatră» și am demarat.

Cât de puțin ne trebuia atunci să fim fericiți. Băiatului meu, recent căsătorit și el, nu-i ajung două camere, televizor, frigider, congelator, mașină de spălat rufe cu program *etc.* «Nu uita, tată, că atunci era în...» Are dreptate. Altele îs timpurile acum. Dar... de unde până unde are dreptate? Nu cumva?...

...Când mă îndreptam spre gară, cât p-aci să intre unu în mine, cu o Dacie albastră. Aveam prioritate, dar am frânat. N-am niciun interes să mi se dea dreptate postmortem! Dialogul a fost scurt: — «Vă rog uitați-vă la triumghiul cu vârful în jos și nu mai țipați la mine!» «Ține-ți gura, mă, nătăfleață, și uite-te mai bine ce număr am!» «Da, l-am văzut, e de tablă, pe fond alb și înscrisul negru. Singura deosebire e că al meu e galben.» «Nu mai fă pe nebunul. Ce, ești chior, nu vezi?..» «Și cum adică, întreb eu, numărul ăsta ține loc de prioritate?» «Zevzecule», m-a făcut el, și a țâșnit de lângă mine, lăsând urme groase de cauciuc pe asfalt.

„M-a impresionat puternic ce am văzut mai târziu. Pe bulevardul Șulea, îmi face semne disperate de oprire o femeie. N-are mai mult de 35 de ani, dar urmele suferinței au lăsat brazde adânci pe fața ei. Firele albe au inundat din plin părul negru al femeii. În jurul ei, ținând-o de mână și de fustă, trei copii, două fetițe și un băiețel, toți îmbrăcați curat, chiar cu gust, dar cu fețișoare triste. Se strâng, așa, într-un instinct de apărare, în jurul mamei. Parcă le-ar fi frică de ceva, de cineva. Am oprit. S-au urcat și... am aflat o altă poveste. Tristă! «M-am căsătorit la 20 de ani (iar 20 de ani, la fel ca noi). La început a fost un om minunat. Au venit apoi copiii. Întâi fetițele,

gemene, apoi, după doi ani, băiatul. Eram considerați în blocul nostru o familie model. Munca, și la fabrică și acasă, greutățile m-au schimbat. Nu puteam să mai arăt ca puștoaicele din secția lui, căci devenise între timp maistru. S-a încurcat cu una din ele. De atunci parcă-i turbat. Am îndurat cuvinte urâte și... dar ce să vă spun, mi-am zis să mai încerc. În primul rând, era vorba de copii. Azi dimineață ne-a alungat. Ne-a comunicat că trebuie să plecăm, adică să mergem unde vom vedea cu ochii. Ce era să facem? Că ne-a ținut, pe mine și pe copilașii ăștia, ca vai de capul nostru. Acum!? Încerc să cer adăpost unei prietene. Măcar pentru câteva zile. După aceea, Dumnezeu știe...» Mă uit la mutrițele fetițelor, amândouă cu ochii negri, cu priviri serioase, poate prea devreme devenite mature. După corecția primită acasă mă privesc bănuitoare și pe mine. Își ocrotesc frățiorul, ținându-l strâns de mână, deși nu sunt decât cu doi anișori mai mari decât el. Ar fi trebuit să plâng. N-am făcut-o. Mă gândeam la «el» și clipa de slăbiciune s-a transformat în revoltă. Cum pot să fie unii oameni atât de haini la suflet? Ajut femeia să-și ducă bocceluțele, făcute în pripă, până în fața apartamentului cu pricina. Le urez să iasă cu bine din situația grea în care se află. Afară mă aștepta taximetrul.

„În apropierea garajului, pe Colentina, opresc la culoarea roșie a semaforului. Alături de mașina mea, la volanul Daciei sale galbene, Năică, colegul meu. «Bătrâne, vreau să-ți spun ceva, trage pe dreapta.» Opresc lângă bordură și cobor, apropiindu-mă de Năică, care așteaptă pe trotuar — E cătrănit, se vede de la o poștă. La pielea lui oacheșă din naștere, se adaugă negrul supărării. «Ce-i, Năică, ți s-au înecat corăbiile?» «N-am chef de glumă, bătrâne. M-a

părăsit Vetuța. Și-a luat lucrurile. N-am mai găsit-o acasă». «Tartă-mă că ți-o spun așa, direct, dar și tu ești de vină. Prea ai ținut-o numai în bățai.» «Dacă o prind, o omor, și pe ea și pe el.» «Dar, i-a stai un pic, Năică, de unde știi că există și un el?» — «Știu, precis, altminteri nu-și lua toate rujurile, șpreiurile, coloniile.» «Judecată de copil, Năică, ce, suntem sălbatici? Năică, tu ești bolnav. Te-ai chinuit și pe tine, ai chinuito și pe ea. Pe naiba, Năică! Tu ești băut, Năică! După ce ți-ai pierdut nevasta (cel puțin deocamdată), vrei să-ți pierzi și slujba, permisul, pâinea?» îl urc în mașina mea și-l duc la garaj. Apoi îl anunț pe șef că lui Năică i s-a făcut rău și-l rog să trimită un șofer de rezervă pe «Mașina de pâine» unde să găsește Dacia cu pricina. «Cu Vetuța o să discut eu mâine, Năică, sper s-o înduplec să te ierte. Promite-mi numai că încetezi cu sminteala care te-a apucat de la o vreme.» «Îs gelos, mă, bătrâne. Prea-i frumoasă Vetuța!» «Și ăsta-i motiv s-o maltratezi, numai așa, că-i frumoasă?» «Asta, ce-i drept, nu 1» «Hai, du-te acasă și culcă-te, doar stai aci, la doi pași.» Plec cu sufletul aproape împăcat.

Poate, știu eu, reușesc să-i conving nevasta să revină acasă.

...Puțini știu prea multe despre solidaritatea în bine a taximetriștilor. Nu se înserase încă. De la podul Ciurel se aude un S.O.S. «Am nevoie de ajutor, o femeie e atacată». Când ajung la locul cu pricina, acolo sunt deja cinci colegi de-ai mei. I-au imobilizat pe cei doi huligani. Indivizii au ochii tulburi, privesc cu răutate, se vede că-s băuți. Victima, o femeie în jur de 25 de ani, zgâriată pe față, pe mâini, încearcă să-și acopere goliciunea pieptului și să-și prindă cu o agrafă fusta al cărei fermoar fusese smuls. E tare speriată. Nu reușește să spună nimic. Apoi, printre sughituri, deslușim câteva vorbe. «Veneam de la fabrică. De fiecare dată o iau pe scurtătură. Când lucrăm în schimbul doi nu mergem niciodată singure. Ne grupăm așa, câte două, trei. Avem grijă ca una dintre noi să fie mai vânjoasă. În seara asta am fost singură; și Nicoleta și Marga sunt în concediu medical. Cărarea ne scurtează timpul de deplasare cu 15 — 20 de minute. Mi-am zis fie ce-o fi și uite ce-am pățit. Noroc de omul ăsta de suflet, care a sărit la strigătele mele».

...M-a luat somnul, e o noapte adâncă. Liniște. Niciun apel de la dispecerat. Fot să mă odihnesc și eu puțin. Trag la o parcare. Privesc, dinspre Academia Militară, Bucureștiul adormit. Un zumzet

slab se aude din zona centrală a oraşului. Rar trece câte o maşină, iar pietonii aproape că nu se mai întâlnesc. Când şi când se vede câte un autobuz, troleibuz, tramvai. Circulaţia bucureşteană se apropie de cotele ei minime. În momentul în care somnul începuse parcă să mă fure, pleoapele-mi lăsându-se obosite, mă trezeşte un zgomot metalic de portbagaj deschis. Mi-a dispărut pe loc chiar şi cea mai mică urmă de oboseală. Urmăresc cu atenţie la cele două siluete care se strecoară cu abilitate, fără zgomot, printre maşinile din parcare. Doi bărbaţi în toată puterea cuvântului. Unul dintre ei deschide cu dexteritate încuietoarele, iar altul selecţionează, probabil, ce-i mai de preţ şi aruncă prada în sac. Dacă!! Nu, nu e bine să acţionez pe faţă. Ăştia ar fugi sau, vlăjgani cum sunt, m-ar termina în doi timpi şi trei mişcări. Soluţia e tot apelul radio. Fac legătura. Cuvintele abia le şoptesc, încât dispeceriţa, iritată, mă apostrofează. «Vorbiţi, tovarăşe, mai tare. Ce, vi s-a epuizat energia?» «Colegii care mă aud, să vină la regie, continui eu să vorbesc la fel de încet, e pericol!» Femeia de la dispecerat a înţeles în sfârşit. Încetează să mă dojenească. Când văd farurile maşinilor apropiindu-se ca nişte raze ale unui cerc, hoţii, precum nişte fiare hăituite, caută să scape, fugind, în direcţii diferite. Cercul însă se strânge, tot mai mult. Parcarea fiind amenajată relativ departe de blocuri, celor doi le e dificil să-şi găsească o cale de ieşire din «încercuire». În asemenea condiţii, e greu să te iei la întrecere cu trei maşini care nu dau nicio şansă urmăritorilor. Sunt capturaţi. Colegii mei îi leagă cu o funie de rufe pe cei doi pungaşi. «Mă rugă nevastă mea să-i cumpăr o funie de nailon, cică e mai durabilă. Nici nu visam să-i fac proba astă noapte, şi încă în felul ăsta», zice Marin, venit de mic în Bucureşti, de prin părţile Caracalului. Mă uit în sac: casetofoane, haine de piele, cartuşe de ţigări, serviete. «Băieţii» au lucrat rapid şi «curat». Dacă nu eram în apropiere, greu de presupus că cineva ar fi pus mâna pe ei atât de curând. Opera cu scule care produc un minimum de zgomot, «Şcoală înaltă», nu glumă. Dar şi şoferii oferă hoţilor, de multe ori, ca pe tavă —, — şi la vedere, bunuri scumpe, obiecte tentante.

...Intensa circulaţie bucureşteană a pus stăpânire pe străzi. Mai am puţin şi predau maşina colegului. Un tânăr, aşa, cam de 30 de ani, îmi face semn disperat şi apoi se precipită pe scaunul din

dreapta mea. «Ce s-a întâmplat, pierdeți trenul?» «Mai rău, răspunde el; întârzii la serviciu și avem un șef nou. Azi e prima zi la noi și nu vreau să-și facă impresie proastă despre mine». «Da, într-adevăr, e o problemă serioasă. Fac și eu ce se poate, dar nu garantez. Mai sunt 15 minute și avem de mers, nu glumă». «Știți, îmi spune, ca omul fără minte. Am tot schimbat locurile de muncă, dar acum m-am hotărât să mă stabilizez. De aceea nu vreau să-i dezamăgesc tocmai acum pe colegii de secție. Mai repede, vă rog, plătesc dublu». Eu încerc să-l temperez, povestindu-i despre băiat! meu care e și el inginer, acum a început munca cu dificultățile inerente acestei etape. El însă o ține una și bună: «Vă rog, grăbiți-vă, vă implor, minăți mai tare!» Caut să mă strecur printre șirurile de mașini ai căror șoferi se grăbesc cu toții. De ce n-or pleca oamenii ăștia cu 10 — 15 minute mai devreme, să nu mai fie nevoiți să alerge dimineața ca la cursele contra-cronometru? Dacă gonesc aiurea, ce realizez, eu și clientul? Eu îmi sifonez mașina, îmi pierd permisul, iar el întârzie sigur la serviciu. Cu ani în urmă, cursele de genul acesta, cu întârziată, spre gară sau spre mai știu eu unde, erau cele mai grele pentru mine. Să-ți turuie cineva la cap «mai repede, mai repede» iar tu să ai în față o masă de metal peste care nu poți trece ca peste un pod, nu-i deloc lucru ușor. Acum m-am învățat. Fac, bineînțeles, ce pot, să-l duc mai repede, dar nu risc. Mă strădui să-l aduc la realitate. «Decât să ajungem la spital sau... știu eu, în altă parte, nu-i mai bine, și asta în cel mai rău caz, să întârziem puțin?» Tânărul plătește, apoi o ia la goană spre poarta uzinei. Mai are cinci minute, sper să nu se facă de rușine în fața noului șef. Am avut noroc că toate semafoarele erau pe verde...

Nu sunt întâmplări extraordinare, aveți dreptate, și astăzi a fost o zi săracă, dar sunt fapte de viață. Majoritatea colegilor mei îs oameni cu scaun la cap. Ce-i drept, mai sunt și unii care iau virajele pe două roți și fac tot felul de prostii, dar, mai devreme sau mai târziu... Undeva, pe mapamond, cineva, urcat într-un taximetru, își exprimă, admirația față de virtuozitatea și talentul celui de la volan, mirându-se cum se poate strecura cu atâta dibăcie printre miile de mașini. «Cum se explică asta?», a întrebat clientul. «Foarte simplu, a răspuns șoferul, pentru că am rămas numai cei mai buni, cei

nepricepuți... s-au terminat». Eh! Dacă aș avea eu talent! Ce carte aș mai scrie!!”

BIETUL IULIAN

Erau împreună de șase ani și se înțelegeau de minune. El, muncitor constructor, ea, soră medicală. Suportau greutățile inerente oricărui început și erau optimiști în privința viitorului micii lor familii. Ceea ce întuneca existența tinerilor erau relațiile proaste dintre părinții fetei și cei ai băiatului. Cuscii ajunseseră aproape să se urască. „Într-o bună zi, o să vezi, Ileano, cum o să se împace și bătrânii noștri. Noi o să-i unim, nu altcineva”.

Cearța survenise exact în ziua când tinerii își uniseră destinele. Părinții băiatului nu o suportau pe fată, iar cei ai fetei pe băiat. De ce? La această întrebare nu puteau da un răspuns concret. Așa... pentru că Marcu putea face o partidă mai bună, iar Ileana putea găsi, și ea, un fecior mai de soi. Aceste justificări, așa-zise pentru public, aveau însă un substrat, și anume partea materială a problemei. Tinerii, însă, chibzuiți, harnici au reușit să-și cumpere un apartament, să-l mobilizeze, dar tot ce întreprindeau era calificat puțin, de proastă calitate, de prost gust în toți acești ani de început cuscii nu se întâlniseră niciodată în casa tinerilor. Din când în când mergeau ei, separat, să-și viziteze părinții. „Vor cu tot dinadinsul să ne despartă, asta e, Marcule. Nu înțeleg cum pot purta în suflet atâta dușmănie?” „Dacă am înălbit, la numai 27 de ani, e îndeosebi din cauza lor, Ileano. Eu am tot sperat că vor înțelege ceva din dragostea noastră și nu ne vor mai întuneca viața. Zadarnic”.

Când băiatul, într-un accident de muncă, și-a pierdut un braț, anatema a fost aruncată, cum era și de așteptat, de părinții acestuia, împotriva Ilenei. „Numai ea ți-a adus nenorocirea. Ai fi putut merge la facultate, dacă nu-ți sucea ea capul. Auzi, să te însori la 21 de ani?” „Mamă, mie mi-a plăcut meseria asta de copil. Mă simt mândru când văd că de pe urma mâinilor mele a ieșit ceva trainic, durabil, ce va dăinui ani și ani”. „Povești de adormit copii. Nu zidar am vrut noi să te vedem, Marcule !”.

A urmat producerea unei proteze cât mai adecvate. Apoi adaptarea. Un dur și lung antrenament. I s-a dat o muncă ceva mai ușoară și a reînceput lucrul. Bineînțeles că în primele luni a fost greu, dar voința și dârzenia tânărului au învins. Momentul când doctorii au declarat că Marcu poate conduce cu proteza lui chiar mașina, pe care o cumpărase de ocazie înainte de accident, a coincis cu nașterea copilului. Un băiat voinic și frumos precum părinții. „Și viața asta, Marcule, tare ciudată e. Când te lovește, când îți dă cele mai mari satisfacții¹. Evenimentele din familia tinerilor n-au muiat deloc sufletele părinților. Dimpotrivă, parcă i-a îndârjit și mai mult. „Asta le mai trebuia acum, un plod. N-aveau destule belele și așa”, remarca tatăl fetei, într-o discuție cu un prieten. „Voi, în loc să le duți un pic de ajutor, faceți tocmai pe dos. Iartă-mă, nea Mihai, că-ți spun așa. Parcă n-ar fi copiii voștri. Iar nepotul, l-am văzut ieri, e tare frumușel. Să știi că-ți seamănă la ochi”. Mihai, bătrânul, ridică, neîncrezător parcă, ochii fixați în pământ spre interlocutor. „Crezi că îmi seamănă?”, Convinge-te personal, ce mai aștepți?” Bătrânul se ridică de pe bancă fără să spună un cuvânt și intră în casă. Încep tratativele. Fiecare la părinții lui. Copilul, micuțul Iulian, a fost puntea de legătură, liantul care a reunit familiile ce se dușmăniseră ani de-a rândul. S-a fixat și ziua sărbătoririi evenimentului împăcării, această „plăcere a certurilor”, cum o numește Musset. Ușor de imaginat în ce stare de spirit se aflau toți. Când s-au revăzut în casa tatălui băiatului, bătrânii nu și-au spus nimic. S-au îmbrățișat, în timp ce lacrimile le curgeau șiroaie. „Ce proști am fost, singurii noștri copii și să-i persecutăm atât”. Toată seara cât a durat petrecerea bătrânii, spre satisfacția Ilenei și a lui Marcu, s-au învârtit numai în jurul lui Iulian care, parcă realizând că s-a întâmplat ceva deosebit, gângurea și își manifesta, mai zgomotos ca niciodată, veselia. Pe la unu noaptea toată lumea s-a urcat în mașină. Marcu la volan, Ileana cu copilul în brațe, în dreapta soțului, iar cei patru bătrâni s-au înghesuit în spate. „Feciorul tatii, parcă nu-i bine să mai plecăm de-acasă. Aveți loc să dormiți cu toții la mine. Ai băut și cam mult... Să nu pățim ceva...” „Mă simt bine, tată, nu-ți face griji”. „Nu se poate să nu veniți puțin și la noi, cuscrule. E doar aci, aproape”. Până la urmă interveni Ileana. „Hai, Marcule, dă-i drumul, ce mai stai!” Bătrânul a renunțat să intervină. Prea erau toți pentru plecare. „Să nu creadă

cumva că nu vreau să mă duc la ei”, gândea el. Oricum, cu o proteză în loc de braț la nici patru luni de la obținerea permisului, după ce ai băut nu mai știu câte pahare de vin, bere și alte licori, cu mașina supraîncărcată, nu poți să te aștepți la nimic bun, mai ales că Marcu apasă și zdravăn pe accelerație.

După lovirea pomului, autoturismul s-a rupt exact în două. Ocupanții din față, cu jumătatea dinainte, iar cei din spate aruncați la 20 de metri împreună cu partea din spate a mașinii. Sunt în viață toți. Sunt internați în spital. Doar bietul Iulian, scăpat din brațele mamei, n-a rezistat impactului cu solul pietros și a murit. El, cel care i-a adus alături după atâția ani, a dispărut. Ce ușor se pot transforma clipele de fericire într-un dezastru !

CU GÂNDUL LA MĂMICA

Emoțiile au atins cotele cele mai înalte. Mai erau câteva minute până când grupa micilor balerine reprezentând clasa a treia, urma să intre în scenă. Fiecare repetă încă o dată primii pași pe care urmau să-i execute. Un gest mașinal, instinctiv, făcut mai mult pentru stăpânirea neliniștei dinaintea momentelor începerii spectacolului. Căci dansul îl stăpâneau la perfecție. Fiecare gest, fiecare mișcare, fiecare măsură.

Cea mai emoționată era Gabriela. Ei i se încredințase rolul de solistă. La numai nouă anișori trebuia să susțină o partitură care cerea, poate mai mult decât multe altele, gingășie, sensibilitate, expresivitate. Avea să interpreteze un balet pe muzica „Serenadei” de Schubert.

Muncise mult. Repetase de atâtea ori! Gabriela știa să-și stăpânească emoțiile. Învățase de la mămica ei că adevărații oameni au tăria de a nu da în vileag când îi doare ceva. Iar acum, mai mult ca oricând, ea trebuia să fie așa cum dorea mămica...

Pe scenă, sub vraja muzicii, Gabriela era la înălțime. Totul îi ieșea perfect. Ținuta ei de balerină o făcea să se asemene cu tulpina firavă, dar mlădioasă a nufărului ce se îndoaie grațioasă la orice adiere a vântului pe oglinda lacului. Fiecare gest al Gabrielei, subliniat discret de unduirile volanelor, așezate în straturi pe rochița ei diafană, era un mesaj al vieții, un triumf al tinereții năvalnice. Cel

puțin așa priveau și înțelegeau spectatorii, emoționați de muzică și de dansul fetei care vibra prin toată ființa ei.

Gabriela era însă departe de toate acestea. Inimioara-i bătea cu durere. Tresărea de fiecare dată când gândul îi zbura la mămica ei dragă care, tocmai acum, nu putea fi aici. Să o vadă pe ea cum plutea parcă, înălțându-se ori aplecându-se duios, pe firul dureros al melodiei schubertiene, cu trupul ei firav, ce tindea tot mai sus, pe măsură ce își ridica brațele și care se pleca atât de elastic, în suavele reverențe până la pământ. Gabriela dansa parcă fără să audă muzica. Era transpusă cu totul mișcării, pașilor, măsurii. Simțea muzica în fiecare fibră a mușchilor, în inimă și în gând. Era atât de sigură pe ea, încât orice greșală era exclusă.

Spectatorii aflați în rândurile din față au putut remarca, la un moment dat, lacrimi în ochii balerinei. „Vai, dragă, exclamă în șoaptă o doamnă, adresându-se vecinei ei, fetița aceasta plânge!”

De unde să cunoască spectatoarea, ca și instructora de balet, care nu știa cum să se felicite pentru inspirata alegere de a o pune pe Gabriela solistă, că întregul număr oferit de micuța balerină, ca și stropii de rouă din ochii ei erau, în acea zi de primăvară, pentru mama ei dragă, ținută pe patul unui spital din cauza unui stupid accident de circulație...

ABIA IEȘIT DE LA „PENSION”.

— Curios, șofer profesionist și nu știe să-și rabateze cabina. Dar ce face? Uite că vrea s-o miște din loc împingând cu umărul.

— Măi, nene, tu poți să tot tragi de ea mult și bine, că rămâne mută ca și pădurea de alături.

Cei doi bărbați, care până atunci vorbeau despre șansele noastre la Europene, întrerup discuția și privesc atenți la strădaniile „șoferului” de a pătrunde spre „mațele” motorului care, probabil, se încăpățânează să nu funcționeze. Microbiștii încep să râdă.

— Adevărate munci ale lui Sisif, Nelule, uite la el cât zel depune !

— I-a stai puțin ! Privește atent cum se clatină. Asta ori e beat, ori a furat mașina și nu se pricepe cum să umble cu cabina.

E alertat agentul de circulație și acesta se deplasează imediat la locul cu pricina. Individul continuă să se opintească, ignorând total miraculosul buton, care, în câteva secunde, ar aduce cabina la 45 de grade.

— Cum adică, ce fac aici? Ce, dumneavoastră nu vedeți? Am de făcut o depanare. Hâc! Nu vrea să meargă și pace! Cum adică nu mă pricep? Asta-i bună. Păi, eu îs șofer vecin... Am 15 ani la activ, stagiul nu glumă. Dacă am băut? Hâc! Pe frigul ăsta se poate altfel? Cum să reziste omul? Se mai magnetizează și el, cum zice Nea lancu. Mai cu seamă că am drum așa lung de făcut. Ce, Simleul Silvaniei e colea, lângă Pașcani, unde ne aflăm acum? Cum, aici nu-i Pașcani? Doar m-am uitat bine pe clădirea gării când am coborât. Scria, cu litere de-o șchioapă, Pașcani. Da' dumneata ce te bagi când eu discut cu tovarășul milițian? N-ai asta?, și arată cu degetul, care oscilează spre obraz, adică, cum se spune... chereștea. Ce tot vorbești de Iași, dom'le? Vă rog să luați act, tovarășe agent, că individul ăsta își bate joc de mine. Spune adevărul?

Mă aflu la Iași și drumul unde suntem acum, duce la Vaslui? Mașina de unde am furat-o? Vai ce expresie urâtă. Cum adică am furat-o? Hâc! Eu am intrat în curtea garajului, nu era nimeni acolo, paznicul, l-am zărit, trăgea o dușcă cu omologul lui de la unitatea vecină, m-am urcat în cabină, cheia era în bord, am pornit-o, iar apoi am plecat. De bună seamă, dacă mă oprea cineva, îmi ceream permisiunea. Mai corect, deci, m-am autoservit, n-am furat de la nimeni nimic. Bineînțeles că după ce mi-aș fi terminat treaba, aș fi dus mașina înapoi. Eu îs om cinstit ca toți din satul meu. Dacă lucrez? Hâc! Păi, ce, se poate trăi fără să muncești? Unde? Acuma, ce-i drept fac, așa, o mică pauză. Cât de mare e întreruperea? Păi, așa de vreo trei luni. M-am certat cu șef'. Un om rău. Ce meserie am? Îs contabil, tovarășe. Om cult, citit. Asta mi-s. L-am terminat pe toți clasicii români, dar și pe cei străini. Se vede după cum vorbesc, nu? Nu prea după fapte? Cu de-astea m-ați dat gata. Se poate să mă calificați așa? Hâc!

Fără să mă cunoașteți? De unde vin? De la Botoșani. Am fost să-mi văd fosta nevastă și copiii. Nu mai scrieți și dumneavoastră alt proces-verbal, că mi-a mai făcut unul la socrii, cică am fost în stare

de ebrietate și-am provocat scandal. Am băut eu ceva, dar în niciun caz nu eram beat. Aia de la Botoșani le țin parte, bineînțeles. Să nu mă vadă în ochi, nu alta. Hâc! Eu îs om pașnic, dom'le. Se zice că moldovenii sunt oameni de treabă, liniștiți ca și noi, ardelenii, dar uite, mai sunt și excepții. Cică am bătut-o pe «fosta», că trăiește cu alții. În realitate eu am întrebat-o, așa, ca chestie, ce intenții are în viitor. Parcă mă interesează pe mine ce face ea. Doar suntem despărțiți legal. După necazul cu socrii, cu procesul-verbal, am băut și eu de supărare ca tot om'. Dar civilizat! Se poate să fi văzut eu greșit numele gării sau să fi făcut vreo confuzie, că eram cam somnoros. Oricum, trebuie să mă ajutați să ajung la Simleu, doar de asta sunteți în uniformă! Dacă am mai fost condamnat? O dată, ba nu, mint, de două ori. Prima, pentru un așa-zis furt și a doua oară, tot pe nedrept, cică pentru că aș fi delapidat 5.000 de lei. Adevărul că eu de bun ce îs, câteodată devin prost. Am avut încredere în oameni și ei, ca să-mi facă rău, mi-au furat din gestiune. După aia cine a pătimit? Tetea, mandea, adică eu! Vorbesc foarte colorat și cu dialecte din toate regiunile geografice, cum zice consăteanul dumneavoastră. Poate că are dreptate. Dacă am cutreierat toată țara? Ce mă întrebați pe mine de diverși indivizi, cine sunt? Ce eu țin evidența populației? Treaba lor pe cine așteaptă. Cu mine n-au venit, nu știu nimic de ei”.

Cei doi, care pândesc la vreo 200 de metri, lângă niște boccele și valize, sesizează că sunt observați, se debarasează de obiectele voluminoase și o rup la fugă. Sunt ajunși și opriți. Se controlează conținutul bagajelor. Casetofoane ultramoderne, bijuterii fine, blănuri strălucitoare și alte lucruri scumpe.

— Ce, mă, ați înnebunit? Ce mințiți că ați venit cu mine. Habar n-am cine sunteți. Nu vă cunosc! Mă surprinde că dumneavoastră credeți tot ce vă spune fiecare derbedeu.

Calificativul îi contrariază pe cei doi.

— Să-ți fie rușine, excrocule. Nu ne-ai adus tu aici? Nu ne-ai promis încă de la Botoșani, că un raid prin Iași ar fi „promițător, eficient”, cum tot le zici tu pe păsăreasca ta? N-ai deschis, tu, ușile cu chei din șiragul ăla mare? Nu ne-ai pus pe noi la „muncă necalificată”, adică să băgăm în valize obiectele pe care le alegeai

tu, și apoi să cărăm bagajele? Începu să vocifereze necontrolat unul dintre ei.

Grig, așa îi place să se alinte lui Grigore P., cu 17 condamnări la activ, abia ieșit de la „pension”, face o mutră de prinț jignit și le întoarce celor doi spatele, nu înainte de a le replica.

— Aveți dreptate, sunteți niște necalificați și-mi pare rău că v-am luat cu mine. Eu sunt prea mare pentru voi! Hâc! Și sunt un om cinstit! Nu înțeleg de ce toată lumea se leagă de mine. Nimeni nu mă-nțelege...

I-A SALVAT CRISTIAN

Acum douăzeci și ceva de ani, presa a ilustrat cu lux de amănunte isprava unor copii englezi care, cățărați pe un delușor din apropierea unei șosele, se jucau într-un mod extrem de original, notând date despre automobilele ce treceau în ambele direcții. Care dintre ei reușea să rețină cât mai multe detalii despre autovehiculele ce le defilau prin fața ochilor, câștiga. Aveau nu un arbitru, ci un adevărat juriu. Acesta aprecia cu note maxime datele cele mai complete. Ele trebuiau să conțină numărul, marca, tipul, culoarea (de preferat cu precizarea nuanțelor) și chiar anul de fabricație al mașinii în cauză.

Viteza mai redusă a autovehiculelor grele favoriza, bineînțeles, reținerea unui număr mai mare de detalii, după cum goana sprintenelor autoturisme îngreua considerabil efectuarea operațiunii. Imaginați-vă ce „mană cerească” a reprezentat pentru poliție, care căuta asiduu pe autorii „furtului secolului” (câteva tone de aur în lingouri subtilizate din vagonul unui tren, deviat pe o linie ferată „special amenajată”), găsirea notițelor făcute cu atâta migală și conștiinciozitate de autorii jocului. Mașina, care transportase aurul de la trenul introdus într-o pădure până la ascunzătoarea situată într-un garaj izolat, a putut fi relativ ușor identificată și apoi găsită. Ce-i drept, autorii au fost prinși ceva mai târziu, dar de remarcat e că fără notițele respective, furtul ar fi fost descoperit mult mai greu sau, poți să știi?, chiar deloc.

În cazul pe care îl prezentăm cititorilor e vorba tot de notarea unui număr de înmatriculare, dar nu în joacă, ci în serios, după cum este

vorba tot despre o valoare, însă inestimabilă, și anume viața unui om.

Orfan de ambii părinți, pe Cristian îl cresc bunicii. În ciuda lipsurilor și greutăților de tot felul, băiețașul, un puști de nouă ani, cu părul de culoarea griului și ochii azurii, a devenit cu timpul un autentic model pentru toată clasa. De hărnicie, de dârzenie, de modestie și, mai cu seamă, bunătate. El, cel mai bun la carte, este săritor la toate și tare inimos. „Când l-am adus la noi, ne povestește bunicul, era de-o șchioapă, avea doar trei anișori și uite, acum, ce flăcău mare avem, trece într-a patra. Pe cele două surori ale lui Cristian, Olguța și Cristina, le-a luat la oraș o soră de-a Elenei, mama lui Cristian. Cum s-au pierdut părinții? E o poveste tare tristă. Veneau din satul învecinat, de la lucru. Mergeau pe cărare, când mașina i-a cosit pe la spate. Au murit la spital. În noaptea aceea am înălbit complet. El 30 și ea 28! Dați-vă seama ce lovitură am primit. Singura mângâieree că și băiatul și fetițele sunt copii tare buni”.

— Cum s-au întâmplat lucrurile în scara aceea, Cristian?

Băiatul tresare și o umbră de tristețe îi învăluie privirea, fața.

— Care întâmplare?

— Atunci, când a fost lovit nea Fănică, de la grajduri, facem precizarea de cuviință.

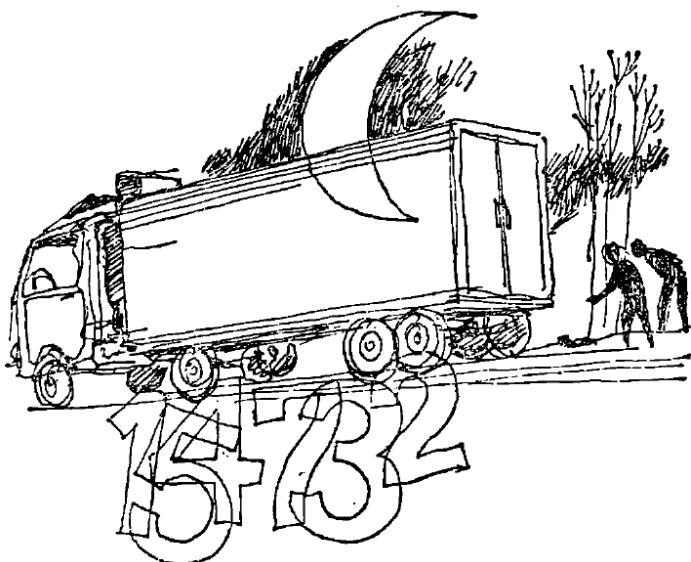
— Aa... tresare băiatul, care devenise gânditor, să vă povestesc. Veneam de la părinții lui Gicu, știți, noi nu avem încă televizor și ei mă invită în fiecare sâmbătă să văd programul. Mai aveam puțin până la intrarea în curte, când am auzit, așa, o bușitură înfundată. M-am uitat spre șosea. De acolo părea că vine zgomotul. Am văzut o mașină, din alea lungi, lungi de tot. Probabil că lovea ceva. Din cabină au coborât apoi doi oameni, care s-au dus spre șanț, s-au aplecat, parcă uitându-se la ceva. Nu, n-au zăbovit prea mult. Eram curios să văd ce s-a întâmplat. M-am apropiat de mașină. Atunci am auzit și gemetele în șanț. M-am speriat și n-am știut ce să fac mai întâi. Am intrat în casă și am scris pe coperta unui caiet numărul mașinii. L-am strigat pe bunic': „Bunicule, hai afară, cineva zace în șanț, cred că l-a lovit o mașină”. Bunicu-i încă sprinten. Am alergat amândoi până la poarta lui nea Tănase, de la fermă. Acolo, în șanț, se văita de durere un om. Când bunicul s-a apropiat cu felinarul, l-am recunoscut imediat pe nea Fane, după mustățile lui lungi și

stufoase. Mai departe știți. Au venit cu salvarea, noi am anunțat despre număr și... făptașul a fost prins. Nu, n-a durat mult, încă în noaptea aceea l-au găsit. Tot așa au murit și părinții mei. Pe ei i-au găsit însă oamenii după două ore. Pierduseră mult sânge. Nea Fane e bine. De ieri a reînceput lucrul.

La laudele noastre, Cristian răspunde modest.

— N-am făcut nimic deosebit. Dacă și părinții mei ar fi fost găsiți la timp... Tare erau buni părinții mei!

Ai dreptate, Cristiane, ai dreptate. Tare buni erau părinții tăi. Toți părinții sunt buni. Toți. Și copiii...

UNDE DAI ȘI UNDE...

Strada liniștită, străjuită de castani în floare, cu asfaltul bine întreținut, cu căsuțe cochete, inundate de verdele crud al tufelor de liliac, nu lăsa deloc impresia că ar fi putut deveni peste puțin timp teatrul unei întâmplări tragice. Pe această uliță, nimeni dintre locatari nu-și amintește să se fi auzit vreodată strigăte, sudălmii, gălăgie. „Chiar și bețivii, care de altfel se abat destul de rar pe strada noastră, devin cumiști și se limitează doar să cânte”, ne spune un profesor — pensionar. „Este exact efectul psihologic pe care îl au sălile de teatru mari, frumoase, cu arhitectura lor specifică, strălucitoare de curățenie, asupra spectatorilor, care, din respect

pentru atmosfera întâlnită, evită stridențele și se străduiesc să se comnorte cât mai civilizat”, a adăugat un alt participant la discuție.

Actorul principal al întâmplării din ziua aceea este un tânăr. La 30 de ani, arată de 60, slab, gârbovit de spate, cu sănătatea zdruncinată de băutură. Părinții — de altfel oameni onorabili — tatăl economist și mama contabilă, au murit prematur, cum se zice de inimă rea. N-au putut suporta să-și vadă unicul fiu ducând un mod de viață care atrăgea oprobriul întregului cartier, căci Fane era cunoscut ca un cal breaz. Rușinea și tristețea i-au băgat în pământ.

A avut peste 30 de locuri de muncă, pe care le-a abandonat unul după altul, după „tentative „care durau doar câteva zile. A fost și este mereu în conflict cu organele de ordine, iar cazierul reprezintă o listă cu un mai puțin 20 de isprăvi. După ce bea, devine violent, iar cei din jur, care îl știu ce-i poate pielea, și chiar cei care nu-l cunosc, preferă să folosească, în asemenea situații, trotuarul opus. Cum a nimerit Fane pe străduța cu pricina nu se știe. Probabil că, din cauza stării de ebrietate în care se afla, nu a mai urmat drumul spre cartierul în care locuia. Băuse exact atât cât îi era necesar pentru a deveni agresiv. Era în stadiul în care se lega de toată lumea. Starea lui de iritare excesivă se explica poate și prin eșecurile tratativelor sale de a căuta cearta cu luminarea. Toți îl evitau, nu-i răspundeau la provocări, se făceau că nu-l văd.

Cei care l-au observat intrând pe stradă, doi băieți, vecini cu el, ne-au descris sentimentul de satisfacție care s-a așternut pe fața lui Fane, când și-a zărit potențialele victime: un băiat înalt, bine făcut, îmbrăcat într-un costum bej fără cusur, la braț cu o fată scundă, cu părul șaten. „Ce căutați în cartierul meu, mă, nepricopsiților?” s-a stropșit Fane la cei doi tineri. Surprinși, neplăcut, aceștia întorc capul, dar își continuă mersul, fără a-i acorda vreo atenție. Nu i-a ieșit răbdarea, tânărul n-a răspuns la prima provocare. Urmează a doua. Fane iuțește pasul și se apropie de tineri, dând impresia că vrea să treacă pașnic pe lângă ei. Când ajunge însă în dreptul fetei, o cuprinde brusc de mijloc, trăgând-o spre el. Fata surprinsă începe să țipe. Bărbatul nu stă mult pe gânduri. Un pumn aplicat fulgerător, îl expediază pe bețiv la pământ unde începe să-și scuture capul, spre a se dezmetici.

„Ce m-a deranjat cel mai mult, mărturisea Fane, era râsul băieților adunați în jurul meu. Prestigiul meu era serios șifonat. Îmi dădeam seama că nu pot să mai repar nimic. Băiatul era mult mai puternic ca mine. Un atac cin partea mea s-ar fi soldat cu un eșec și mai mare. Trebuia totuși să mă răzbun. Fierbeam de mânie. Ce să fac? Tinerii se depărtaseră. Se aflau la circa 50 de metri. Dacă mai întârziem puțin îi scăpăm. Am pus mâna pe o piatră de râu, din acelea care se folosesc la fundații și am aruncat-o în direcția tinerilor...”

Bineînțeles că proiectilul prezenta pericol nu numai pentru tinerii care erau ținta atacului iresponsabil, dar și pentru oricine ar fi trecut pe stradă în clipa aceea, inclusiv pentru geamurile caselor din apropiere. Neșansa a reprezentat-o apariția autoturismului, rulând din sens contrar, exact pe traiectoria pietrei. Proiectilul a străpuns parbrizul, lovindu-l puternic în barbă pe șofer, care a pierdut controlul asupra volanului. Mașina necondusă, după un slalom haotic, a pătruns pe trotuar lovind grav o bătrânică, care se ducea tocmai să facă vizita de seară nepoților, la distanță de câteva case.

Eu am vrut să fac o glumă și uite ce-a ieșit. De altfel era o piatră așa de mică, încât nu putea face rău nici măcar unei pisici. Cui să-i dea prin cap că pe strada asta circulă mașini? Vina-i a lui, pentru că prea cu viteză mare mergea pe o stradă îngustă. Eu nu beau, dom'le, că am ulcer. M-au chemat oamenii la înmormântarea prietenului meu cel mai bun. La masă, după îngropăciune, am gustat doar un păhărel de vin. Mă împac bine cu ei, ce-are a face dacă îs «bruneți», tot oameni se cheamă că sunt. Singurii care mă mai admit în mijlocul lor. Numai ghinioane am avut în viață. Tocmai mă pregăteam să m-angajez... Ajung din nou la zdup și pentru ce? Pentru o nenorocită de piatră! Vinovatul principal e însă golanul ăla. Adică pentru că am glumit cu fata să mă trimită la podea. Nici în box nu se lovește așa!”

DIRIJORUL

Așa este omul la ananghie, se agață și de un fir de pai. Câte leacuri nu încercaseră cei doi soți pentru vindecarea băiatului de nouă ani, care suferea de un fel de atrofiere a mușchilor, și a fetei

de trei ani, care creștea mult mai mult decât normal. Fuseseră la cei mai renumiți doctori din țară, ba și în străinătate, vizitaseră clinicile universitare. În ultimele luni, îndemnați de diferiți cunoscuți, vizitaseră o sumedenie de vraci, de doftoroi. Degeaba. Infuziile, alifiile, ceaiurile nu dădeau niciun fel de rezultate spre disperarea părinților. Dar pentru ei bătălia era departe de a fi pierdută.

Plimbați aproape în fiecare săptămână prin toate acceleratele și rapidele, deseori la distanțe de sute de kilometri, cei doi copii nu făceau niciun progres sesizabil, iar părinții erau extenuați.

Cumpărarea mașinii, deși de ocazie, a fost un eveniment de seamă pentru familia lui Alecu C., conducătorul unui ansamblu de artiști amatori, cu mare faimă în județ. „Voi avea, în sfârșit, posibilitatea să mă mișc mult mai ușor”, își spunea Alecu. „Nu mai trebuie să mă rog de nimeni și nici să tremur noaptea prin gări, împreună cu nevasta și copiii, așteptând trenurile”.

“Fii atent, greiere (așa îl dezmiardau prietenii pe Alecu), tu n-ai condus de 10 ani, în acest interval nici nu te-ai apropiat de volan. Cu mașina nu-i de glumă. Ce să mai vorbim, consideră că nici nu ai permis și ia-o de la început”.

„Măi, Sorine, noi artiștii suntem oameni deosebiți. Așa cum nu uităm o partitură, tot așa nu uităm să conducem. Reflexele noastre sunt bune nu numai când punem mâna pe arcuș, ci și pe volan. Pentru a cânta la vioară, pentru a realiza un dans popular dificil îți trebuie reflexe, nu glumă, recunoști? Tot așa cum în meseria noastră îți trebuie un cap bun care să coordoneze mișcărilor mâinilor și picioarelor, la fel stau lucrurile și în conducerea auto. Realizezi deci cât de înrudiți suntem noi, artiștii, cu piloții de formula unu”. Șeful ansamblului putea să-ți vorbească ore în șir nu numai despre folclor, literatură, istorie, ci și despre Steward sau Fitipaldi. „Se vede că ai dat în colț, pe la Bacchus, Alecule. Eu îți înțeleg necazurile, nu mici, pe care le ai, dar du-te la culcare. Ia-o ușurel printre blocuri, și vezi, fii atent, că sunt mulți copii, și bagă-ți mașina în garaj. E mai sănătos”. Alecu ar mai fi vrut să-i dea o replică, dar, nițel iritat, a dat doar din cap „parcă am cu cine discuta” și a pus mașina în mișcare, cu smuciturile de rigoare, care-i atestau precara-i experiență la volan.

A doua zi, vineri seara, spectacolul susținut sub bagheta lui Alecu a fost un succes deplin. Directorul general l-a felicitat și l-a îmbrățișat pe dirijor. „Da, un adevărat triumf pentru Alecu, reflecta cu voce tare Sorin, în ultimul timp amicul nostru se întrece pe sine. Mă bucur sincer pentru el, dar nu-mi plac prostiile pe care le face cu mașina. În două săptămâni a bușit-o de trei ori. Ce-i drept, numai tablă îndoită, dar dacă marți, pe refugiul de tramvai, erau oameni?” „Ai dreptate, Sorine. Mă încearcă o presimțire ciudată cu Alecu ăsta al nostru. Prea caută să-și mascheze disperarea organizând spectacole feerice și făcând viraje pe două roți, vorba aia, el care n-are nici 1.000 de kilometri la volan!”

Între timp, într-adevăr, talentatul dirijor și-a intrat binișor în mână. Nici nu ziceai că-i începător. Reîncepuse cursele pe la tot felul de vraci, drumuri pe care înainte le făcea cu trenul. Își îmbarca întreaga familie și la drum. Ce-i drept, nu depășea 50, cel mult 100 de kilometri. „Procedezi înțelept! Așa trebuie, mai întâi curse scurte, apoi mijlocii... exact ca în aviație”. „Credeti voi că o să mă învăț mult ca o cloșcă în jurul puilor? Duminică plec la Apa Neagră”. „Unde dracu' o mai fi și asta, artistule?” „Nu-i mai mult de 500 de kilometri”. „Și vrei să spui că te angajezi să faci 1.000 de kilometri în două zile? Cred că nu ești întreg la minte, Alecule. Ca să parcurgi o asemenea distanță îți trebuie antrenament. Exact ca la orice sport, alergări, sărituri, tir, și aici trebuie să-ți formezi deprinderile, să înveți să rezisti. În mașină obosești fizic, dar mai ales nervos, mă, Alecule, mai cu seamă ca începător. Ce vrei să faci tu e o sinucidere, ascultă-mă pe mine”. „Motorul nu obosește niciodată. Eu stau doar în fotoliu și îl dirijez. Nu-ți face griji, ai văzut ce progrese am făcut cu ceaiurile vraciului de la Apa Neagră. Copiii se simt mai bine. Nu pot renunța la drumul ăsta. Am presimțirea că nu voi face călătoria asta în van...”

Alecu a plecat sâmbătă după-amiază. A ajuns la destinație, târziu, noaptea. Avusese dreptate Sorin. Primii 200 de kilometri i-a parcurs ușor. Apoi, însă, după ce s-a înnoptat, fiecare kilometru rulat a devenit un supliciu. Soția și cei doi copii adormiseră. Când a coborât din mașină, după 500 de kilometri parcurși, mergea pe două cărări, parcă era beat, îl durea îngrozitor ceafa. Au început să caute o gazdă. Au sculat din somn câțiva gospodari, dar în zadar. N-aveau unde-i culca. Satul avea posibilități modeste de cazare. S-a

resemnat, culcându-se și el în mașină. Frigul sporea senzația de oboseală. S-a sculat înțepenit și mai obosit decât se culcase. Pe vraci l-au găsit ușor. O gospodărie prosperă arăta că proprietarului nu-i mergea rău deloc. La cinci dimineața, în fața lor mai așteptau circa 50 de persoane. Toți îl lăudau pe miraculosul vindecător, iar acesta avea un debit verbal nemaiîntâlnit. Alecu se mira cum un om putea vorbi fără să obosească ore întregi. A primit niște explicații sumare și pungile cu ceai, lăsând vraciului o sumă frumoasă. S-au plimbat apoi prin sat, o localitate nu mai mare decât curtea blocului lor. După-amiază s-au odihnit câteva ore pe niște paturi tari. Abia așteptau să ajungă acasă. Alecu se gândea cu groază la cei 500 de kilometri care îi stăteau în față. Pleca însă cu speranța ceaiurilor miraculoase.

Peste teribila oboseală de sâmbătă noaptea, se adăuga aceea a drumului de întoarcere. N-avea curaj însă să oprească, pentru o oră, două de somn. Avea vedenii. Se făcea că dirija un spectacol. Toți aplaudau frenetic. Alecu s-a trezit. Mașina era pe sensul opus, iar aplauzele nu erau altceva decât zgomotul roților peste criblura împrăștiată pe drum. A scos puțin capul pe fereastră și au pornit din nou. Acum, prin față îi defila imaginea vraciului, auzea comentariile pacienților care așteptau la rând. „Se vor vindeca, se vor vindeca”, auzea el mereu în timpane. Apoi un bubuit groaznic. Alecu a apucat doar să iasă din mașină și a căzut.

Toți patru au intrat în spital, norocul lor numindu-se două mașini care au fost martore la eveniment. Copiii au scăpat mai ușor, cea mai gravă fiind situația soției. El, Alecu, s-a ales, în afara șocului, numai cu fractura degetelor de la ambele mâini. Parcă este un făcut, o vreme nu va mai putea ține în mână fermecatul său arcuș.

VĂTMĂNIȚA DE OCAZIE

„Una e să asisti la manevrele vatmanului și cu totul alta e să te afli la cârma tramvaiului simțind cum imensul tren, modern, silențios, se supune, aidoma unui armăsar bine strunit, acționării cu finețe a unor comenzi deloc sofisticate. Cum oare, oamenii ăștia, care folosesc zi de zi tramvaiul, îl tratează ca pe un vehicul banal și nu observă cât e de important și de interesant?” reflecta Mioara. „A conduce un tramvai e parcă mai pasionant decât a pilota un autoturism. Senzația de dominare a unui colos, care aleargă pe șine rapid și fără zgomot, e teribilă!” își împărtășea ea, cu emoție, impresiile.

Mioara este o adolescentă, în vârstă de aproape 17 ani, iar cel căruia îi vorbea, o iniția pe ascuns, pe linii periferice și târziu, seara, în tainele conducerii „miraculosului” vehicul.

— Pentru că la lecția de azi te-ai comportat ca o veritabilă vătmăniță, o să-ți dau o recompensă.

— Ce recompensă, Nea Miron? mă faci curioasă, și tânăra întoarce ușor capul spre «instructorul» ei.

— Vei intra în depou, conducând tu singură tramvaiul! – Adevărat? Ai aida încredere în mine? Vai ce grozav! Mă vor vedea toți ce sigură sunt pe comenzi și începu să bată din mâini. Apoi se opri. Păcat însă că la ora asta târzie, de retragere, în depou nu sunt băieții pe rare îi cunosc, să-mi admire stilul de «aterizare» 1.

Adevărul este că tânărului instructor îi făceau plăcere „lecțiile” de conducere. Admira în ascuns profilul frumos al Mioarei, care mai oferea câte o privire cu ochii negri și jucăuși, o vedea cum țuguie gura, ca un copil care se alintă, atunci când se concentrează cu atenție scrutând strada. Îl tulbura atingerea discretă și întâmplătoare a șoldurilor fetei, a mâinilor ei, în timp ce-i explica cum trebuie manevrată o pârghie sau o manetă. Nici Mioara nu era indiferentă la farmecul și talentele instructorului. Venirea la „lecție” pe înserat îi provoca fetei o dublă emoție. Îmbujorarea obrazilor Mioarei, când se

apropia de vagon, se datora, parcă, mai mult întâlnirii cu Miron, decât descoperirii secretelor comenzii trenului electric. În fond se socotea deja familiarizată cu tramvaiul.

Promisiunea fusese respectată. Mioara se afla în locul vatmanului. Apropiindu-se de depou, ea sconta o primire entuziastă în momentul intrării. Dar... Ori că o confundaseră cu o tânără vătmaniță, având alura Mioarei, ori că prezența lui „nea Miron” alături dădea „pilotajului” o notă de siguranță, cert e că nimeni, nici portarul, nici maistrul, nici manevranta de serviciu, nimeni-nimeni n-a acordat, spre mâhnirea adolescenței, vreo importanță celei ce se afla la postul de comandă al tramvaiului.

Și totuși, o discuție se înfiripă. Dar nu cum și-o dorea Mioara.

— Bărbat însurat și se ține de prostii. Face pe craiul Miron ăsta al nostru, spuse o vătmaniță mai ageră în priviri.

— Cum adică, soro, despre ce-i vorba? întrebă alta care, trebăluind ceva într-o zonă semiobscură, nu observase, precum colega ei, intrarea trenului în depou și cu atât mai puțin cine se afla la cârma lui.

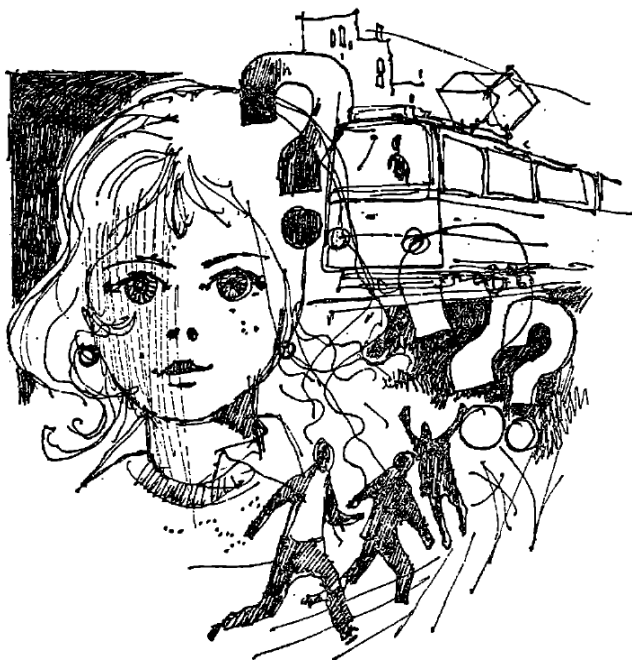
— Se tot ține de-o puștoaică. Asta n-ar fi încă mare lucru, dar văd că o mai și învață să conducă tramvaiul. Și șefii se fac că plouă. Poate tamponează vreun vagon și carambolu-i gata. Asta, păcatele mele, cu stângăcia ei, mai bagă vreunul sub roți.

— Ai dreptate, Vetuțo, acum o văzui și eu coborând din vagon. O învață să conducă tramvaiul, ca și cum ar fi bicicletă!

— Ce părere ai, să-i zic ceva lui Miron? Să-i deschid ochii?

— Vezi-ți de treabă Eleonoro! o să zică c-o faci din gelozie, mai ales că înainte de a te mărita, ați fost un timp împreună.

— Ai dreptate, Vetuțo!

Discuția femeilor s-a dus mai mult șoptit, cele două trebăluind undeva mai departe de locul în care descind cei doi cu tramvaiul.

Miron își reia locul la postul de comandă și introduce trenul electric pe linia care i se indică. Se angajează apoi cu dispecerul într-o convorbire despre șansele Bacăului de a rămâne în A. Tânărul moldovean suferă pentru formația favorită și simte nevoia unor păreri favorabile echipei aflate pe muchie de cuțit.

Mioara așteaptă lângă o garnitură părăsită de vatmaniță, aflată și ea la o șuetă... Ce-ar fi să-mi fac și eu botezul focului? reflectează fata. Să trec și eu, cum se spune la școlile de pilotaj, pe simplă comandă. Ce mai tura-vura, mă urc, și-am plecat”. Mioara nu e numai frumoasă, dar are și un temperament voluntar. Pornește tramvaiul și cu un aer dezinvolt părăsește depoul mărinz viteza. Curând trenul electric se pierde în noapte.

„Unde mi-e garnitura, tovarășă Miruna?”, întrebă „titulara” pe manevranta de serviciu. „Ți-o fi garat-o vreun coleg, până acum nu a dispărut niciun tramvai din depoul nostru. Ce-i drept, a fost un film „S-a furat un vapor”, dar așa ceva se întâmplă numai în filme”. Nici titularii nu-i vine să creadă că i-a dispărut tramvaiul. Se mai duce prin depou, apoi o ia în susul și în josul străzii, doar — doar va găsi vagonul. Gând, totuși, nu-l găsește pe nicio linie, intră în panică și cu ea întreg personalul de serviciu.

Abia după o cursă non-stop de două ore, în care a rulat după reguli de conducere și circulație proprii, Mioara e depistată de o echipă de intervenție.

„... Aveți dreptate să mă dojeniți. Plăcerea pe care am încercat-o la pupitrul de comandă merită chiar și o bătaie”, recunoaște candid, fata. Abia când realizează isprava făcută începe să plângă. „Ce-or să zică ai mei, când vor afla de năzbâția mea care, cică-i dublă infracțiune: «conducere fără carnet» și... «furt de tramvai»? Parcă eu am voit să-l fur? Doar să mai exersezi!”

FUGA

Străzile se îngustau, văzând cu ochii. Cum intra pe una dintre ele. Cum trotuarele începeau să se apropie vertiginos și, odată cu ele, casele. Îl împresurau amenințător, ca presele acelea gigantice care, în câteva secunde, transformă într-un balot metalic mașinile vechi, trimise la retopit. Cu cât mărea viteza mașinii, cu atât mai mult trăia senzația că pătrunde într-o pâlnie fără ieșire. Viră brusc, la primul colț de stradă, dar, ca un făcut, îi apărea obsedant aceeași imagine. Nici virajele nu le făcea ca lumea. Se fâstăcea mai rău ca un începător. Îl incomoda mult transpirația abundentă. Trebuia mereu să se șteargă pe frunte. La un moment dat se pomeni pe bulevard. Arteră largă, cu trei benzi pe sens. Nicio mașină, la ora aceea de noapte. Putea rula în voie, nestingherit de nimeni. Nu reuși însă nici aici să-și recapete liniștea pe care i-o dădea, de obicei, volanul. Dimpotrivă. Deschiderea îl inhiba parcă și mai mult. Căută să gonească cât mai tare. Se simțea privit din toate părțile. Ochi îl urmăreau de la fiecare fereastră și după fiecare poartă. Rarii trecători doar la el se uitau. Dorea să dispară, să se ascundă, să intre în pământ. Nu-și căuta moartea. Nu-i era rușine de ceva. Dar trebuia să scape. Să găsească un refugiu. Undeva. Un loc de nepătruns și de nimeni știut. Undeva, unde să-și tragă sufletul și să se elibereze de povara răspunderii. Invidia cârțița. „Ce bine de ea, îi trecu fulgerător prin minte. Una-două, dispăre. Când e în primejdie, dispăre!”

O luă către un cartier mărginaș al orașului. Mai mult din instinct. În speranța că se va orienta mai repede și mai bine aici, unde și-a petrecut copilăria. Deziluzie amarnică. Nu avu curajul nici măcar să pătrundă în cartier. Renunță de cum îl zări. „Dacă mă recunoaște cineva! Pe-aici mă știu până și câinii”. Uitase că de-atunci, de când a trăit pe aceste meleaguri, au trecut peste douăzeci de ani.

„Ce-ar fi să ies din oraș? Pe șosea mi s-ar pierde urma. Dar dacă mă oprește agentul de la punctul de control? Sunt sigur că s-a aflat deja și m-au dat în urmărire. Deși acolo, unde am lovit femeia, nu era nimeni. Dar dacă, totuși, am fost văzut? Mi-au luat numărul și gata. Poate niște îndrăgostiți, că peste ăștia dai pe-unde nici nu te gândești. Sau vreun paznic de noapte. Cine știe... Bazaconii! Dacă mă vedea cineva, striga după ajutor. Or, eu n-am auzit nimic. Deși am oprit puțin, să văd ce s-a întâmplat. Aș fi luat-o să o duc la spital. Da, ce făceam pe-urmă? Cine mă credea că femeia a sărit de pe trotuar, speriată de un câine? Al dracului câine! Lătra de după gard și după accident. Dar ce, puteam să iau ca martor o javră? Și apoi ce făceam cu mașina? Mi-a lăsat-o cineva să-i reglez motorul. Mă pricep, îs doar mecanic auto! Câte o lucrare, două, făcută acasă, nu strică. Mi-am amenajat un mic atelier, unde cade mereu câte ceva de făcut. Acum, înseamnă să se descopere și asta. Uite așa, dintr-o belea în alta! Bașca, proprietarul mașinii! Deși cu ăsta m-aș descurca eu într-un fel. Că și el, nu știu de ce, clar ocolește atelierele oficiale. Mă rog, treaba lui! Ce fac eu acum? Cum o scot la capăt cu blestemata asta de situație? Ce-ar fi să trec pe la locul accidentului? Așa, ca din întâmplare. Să văd ce mai e pe-acolo? Ce idee! Ce gând! Să intru singur în gura lupului! Acolo se fac acum măsurători, se fotografiază, sunt oprite mașinile, ehehei... Nu! Cel mai bine e să ies din oraș! Dar, pe unde? Pe șoseaua națională în niciun caz! Pe la cimitirul vechi, drumul e rău de tot. Pe calea Arțarilor s-ar putea să dau peste miliția-călare...

Uite, că un' mă urmărește. Văd în oglindă luminile farurilor cum se țin după mine. Mașina nu e de la miliție, că n-are lampa albastră. Dar tot de la ei este. Că altfel mă slăbea. O voi lua brusc la dreapta. Să văd ce face? Sigur! A luat-o și el la dreapta. M-au reperat. E clar! Nu mai are niciun rost să continui hărțuirea asta. Mă predau și gata! Ce-o fi o fi! Dar ce se întâmplă? Nu mai văd nicio mașină în spatele

meu. Unde a dispărut ăla? N-am văzut eu bine, oare a luat-o în altă parte? Nu mă predau, deci. Dispar. Doar nu m-a văzut nimeni. Îi păcălesc, eu, până la urmă.

Ce mă fac când se termină benzina? Că la stație o să se vadă înfundătura de pe dreapta mașinii. În canistră nu se dă benzină. Și chiar dacă s-ar da, de unde să o iau acum?

Mai bine abandonez mașina. Că nu e pe numele meu. Când vor identifica proprietarul, spun că nu știu nimic. Declar că nu mi-a lăsat-o pentru reparație. Prostii! Mă poate da de gol nevastă-mea! Știe și ea că rabla a fost adusă la noi. Și chiar dacă o conving să tacă, tot n-am făcut nimic. Proprietarul venise cu un vâr, ea să se poată întoarce cu Trabantul ăluia.

Ia să rulez cu viteză redusă. Să se creadă că sunt la plimbare. Așa, ca să iau aer. Să mă recreez. Consum și benzină mai puțină. Da' cine se plimbă în toiul nopții cu mașina? Cei care mă văd, pot crede ori că am o defecțiune, ori că-s străin de localitate, ori că umblu după fuste. Oricum, atrag atenția. Of! Ce mică e lumea asta! N-ai, tu, unde scăpa cu o mașină în ditamai orașul! Cum or fi făcând hoții de mașini?

Uite o idee! Las pe undeva mașina și o declar furată. N-au decât să caute hoțul. Da, dar trebuie să spun de unde a fost furată. Și ce să zic? Din curte, de la mine, nu merge. Că trebuie forțată poarta. Și nu e. Iar din altă parte de unde? Adică unde am dus-o eu ca să fie furată? Nu ține...

Iar am ajuns în centru. Nici nu mai știu pe ce străzi am umblat. În curând apar zorile și eu îs tot pe drum. Parcă au trecut nu știu câte zile. Ce calvar! Fug, fug întruna, fără rost. Mai bine o iau spre casă. Izbesc poarta cu aripa dreaptă, dispare astfel înfundătura ei, apoi mă duc să declar avarierea mașinii. Ce simplu 1, Cum de nu mi-a venit până acum ideea asta excelentă".

Așa și făcu. Succesul părea că-i surâde. Totul se potrivea de minune. Cel puțin pentru moment și după optica lui deformată despre adevăr și dreptate. În scurt timp, însă, lucrurile se limpeziră. I s-a probat vinovăția pe baza unei mici pelicule de vopsea, găsită la locul accidentului.

KILOMETRUL 95 PLUS 275 METRI

Rapoartele au sosit la scurt interval de timp, în nici 10 minute. În amândouă se menționa același tip de eveniment. Diferită era numai ora când s-au petrecut accidentele, mai bine zis minutul. Dar și culoarea mașinilor.

— Curios, ambele evenimente rutiere au avut loc pe aceeași șosea și exact la aceeași poziție: kilometrul 95 plus 275 metri”, remarcă ofițerul de serviciu.

— Există și altă legătură între ele, tovarășe căpitan.

— Care anume?

— Păi, să vedeți, șoferul celui de-al doilea ARO, cel gri, a pierdut controlul asupra mașinii exact în aceeași curbă...

Căpitanul îl întrerupe pe tânărul locotenent.

— Astea toate le cunosc.

— Desigur, dar nu știu dacă ați sesizat că al doilea autoturism, care îl urma pe primul la un mai mult de cinci kilometri distanță, după ce a ratat virajul la dreapta, s-a prăbușit exact peste celălalt, din care tocmai ieșiseră pasagerii, cu excepția unei fete care, rănită la un picior, n-a mai putut fugi și abia se tira pe iarba înghețată...

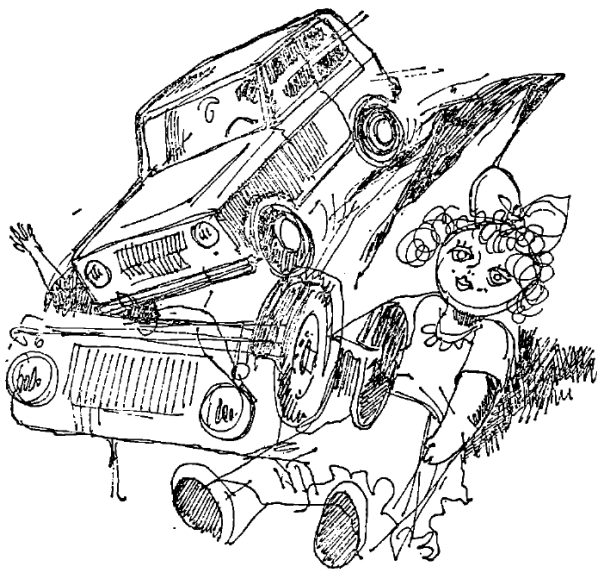
— Și?

— Mașina de peste 1.500 kg s-a prăbușit parțial peste ARO-ul galben, dar și peste corpul fetei, omorând-o pe loc. Răniți mai serios nu s-au înregistrat. Doar echimoze, tumefieri și mici zgârieturi de la geamurile sparte.

— Nenorocită coincidență, într-adevăr.

— Povestea e însă și mai dramatică decât pare la prima vedere, tovarășe căpitan. Cel de-al doilea ARO era condus de un tânăr, iar acesta nu era altuldecât logodnicul fetei care a fost omorâtă. Vă dați seama ce situație teribilă. Și-a ucis, fără să vrea, viitoarea nevastă. Trebuia să se căsătorească peste câteva zile. Ambele ARO-uri plecaseră odată din Galbenele. În mașini se aflau tatăl fetei și, respectiv, al băiatului, precum și niște rude mai îndepărtate. La magazinul universal au făcut târguieli pentru nuntă, rochii, haine, cadouri. S-a găsit și voalul cu coroniță al miresei. Pe o rază de 50 de metri în zona locului fetei erau împrăștiate tot felul de obiecte de îmbrăcăminte și alimente. Încă de la plecare, în cele două mașini domnea buna dispoziție... De, ca în așteptarea nunții. Era o fată tare

bună, lucra împreună cu băiatul la Fabrica de Șuruburi. Singură la părinți și avea doar 20 de ani! Trebuie s-o cunoașteți...

— Da, o știu, una micuță, oacheșă, cu gropițe în obraji. Mereu veselă, mereu bine dispusă...

— Mașina condusă de băiat a mai întârziat puțin la magazin. Bătrânul, socrul mare, spune că întârzierea a fost premeditată. Băiatul nu voia ca fata să vadă cadoul de nuntă pe care el l-a cumpărat. Ce credeți că-i luase? O păpușă enormă, frumoasă, îmbrăcată în mireasă. Avea o întreagă colecție și seara, înainte de culcare, cea mai mare bucurie a Olguței — așa o chema pe tânără —, era să se joace, precum o fetiță de 8 ani, cu aceste copile neînsuflețite, în miniatură. Am văzut și eu păpușa. Zburase după niște tufe de măcieș. La început am crezut că este o hârtie. Când m-am apropiat, mi-am dat seama însă despre ce-i vorba. Cutia se desfăcuse și mica mireasă mă privea cu mutrița ei având parcă o expresie ușor ironică. Sau așa mi s-a părut mie. Lui nea Barbu, tatăl fetei, om de 40 de ani, căsătorit foarte tânăr, îi cam plăcea să alerge. Îmi spunea că fata era extrem de nerăbdătoare să despacheteze lucrurile și să le arate maică-sii. «Cât mai avem tată până acasă?», a tot întrebat Olguța. Pata de gheață strălucea de la distanță. Știți doar, după negura de dimineață își făcuse apariția soarele. Frumos, exact ca acum. Ce mai, vreme de vis. Probabil că șoferul, atent mai

mult la discuții, n-a observat la timp curba cu asfaltul ca sticla. Zic și eu, probabil. De fapt sigur, pentru că Barbu mi-a confirmat. Viteza n-a fost prea mare. Dacă uita, cum se zice, că are frână, n-ajungea cu roțile în sus, pe câmp. Diferența de doi metri între șosea și tarlaua de grâu a făcut ca răsturnarea să fie destul de violentă. Fata s-a lovit cu genunchiul de suportul aparatului de radio. Dacă reușea să se ridice de jos și să facă nu mai mult de cinci, șase pași, ieșind astfel din zona unde s-a prăbușit al doilea ARO, era acum în viață.

— Dar cu băiatul cum s-a întâmplat?

— Și aici e o istorie tovarășe căpitan. Voia să se apropie de prima mașină. Când a zărit ARO-ul cu roțile în sus, pe câmp, a accelerat. Nu-i ușor să te stăpânești când știi că în mașina accidentată se află femeia iubită. A căzut și el în aceeași capcană. Iată ce mi-a spus după ce și-a revenit, la spital: „Am vrut să opresc în dreptul mașinii răsturnate și apoi să dau fuga să văd ce s-a întâmplat. Dacă o fi rănită ori chiar... mai rău?, îmi spuneam. Timpul se scurgea nemaipomenit de încet. Cei doi-trei kilometri care mă despărțeau de locul accidentului mi se păreau sute. În sfârșit, mai aveam puțin, foarte puțin, nici 50 de metri. Vedeam oamenii cum ies de sub mașină, ca dintr-o capcană, și apoi o rup la fugă. Eram neliniștit.

S2

Îngrijorat la culme. Nu observam paltonul portocaliu al Olguței. Ce-o i-i eu ea? apoi o văd. Și pe ea cum se târie, trăgându-și cu greu un picior. Sărăcuța fată, e rănită, îmi zic. Eram emoționat, cu sufletul la gură. Mașina mea rulă eu viteză mică. N-am observat. În situația în care eram, gheața. Apăsarea pe frână a provocat deraparea. ARO-ul n-a mai urmat traiectoria curbă a șoselei, ci a mers drept înainte. Am încercat să manevrez volanul, dar n-am putut evita răsturnarea mașinii. Mi-am dat seama că o să mă prăbușesc peste mașina lui nea Barbu. Am auzit doar un țipăt scurt. Apoi, liniște. Asta-i Olguța! Tabloul ce mi s-a înfățișat apoi în fața ochilor a fost groaznic. Știu doar că am căzut și apoi m-am trezit aici, la spital. Pentru mine, vă dați seama, că viața de aici înainte nu mai are niciun sens...”

Teribilă poveste. Ce tristă coincidență. Acum... Cei doi tăceau. Desigur se gândeau cum o întâmplare petrecută în niciun minut a

putut produce atâta durere, lăsând urme ce nu se vor putea șterge niciodată.

ȚI-AI PUS ÎNTREBAREA, IOANE?

Privind fișa de serviciu a vatmanului, personajul principal al întâmplării, ne impresionează urcușurile și coborâșurile din viața sa profesională. Întâi a fost muncitor necalificat, apoi, după destule încercări, vatman. Începe, după o vreme, să lipsească masiv de la serviciu. I se desface contractul de muncă. E reîncadrat și, la scurt timp, cu prilejul unui test psihologic, ratează și e trecut pe... linia moartă, adică ajunge din nou muncitor necalificat. Devine apt psihologic și este iarăși la cârma tramvaiului. Nu trece mult și îl apucă din nou „amocul”. Trece încă o dată printr-o criză. Ca urmare a lipsurilor nemotivate de la muncă, este la un pas de a pierde chiar și locul de muncitor necalificat. După care își revine. Se impune și începe o nouă perioadă de ascensiune, presărată, rar, pe ici pe colo, de mici sâcâieli pe care și le provoacă singur. Ajunge chiar să-și privească „de sus” colegii și iar are la activ câteva tamponări. În trei ani, șapte autovehicule, care au avut îndrăzneala de a se afla, dintr-un motiv sau altul, pe linia de tramvai, sunt luate cu asalt. „N-au decât să se ferească; ce, ei nu știu că noi, tramvaiele, avem prioritate generală? se explică el unui coleg. Sincer să fiu, să-ți mai spun ceva. Simt o plăcere a dracului de mare când unor mașinuțe curățele, dichisite, le dau câte un șut din spate, iar cucoanele de la volan, speriate la culme, mai, mai să facă infarct”. Cine l-a luat în serios? Toți credeau că astea erau glumele lui preferate. Chiar și el, vorbind astfel, făcea mare haz. Ce-i drept în niciunul din cazuri n-au fost victime. Când a tamponat un alt vagon, în depou, iar șeful de tură s-a referit la neatenție, lipsă de răspundere și la altele, Ion a ripostat: „Meseria noastră e plină de riscuri, ce faceți atâta caz pentru niște geamuri sparte și tablă îndoită? Am să suport consecințele. Mai rău să nu fie. Dacă erau oameni?” Șeful a rămas pentru o clipă perplex. Tot Ion era cu gura mare. „La dumneata concepția e greșită, asta-i! Nu ești la primul caz, ai aruncat până acum de pe linie nu știu câte mașini. Ai plătit din buzunar destui bani,

cred că e cazul să te potolești !. „Am avut întotdeauna dreptate, n-aveau ce căuta pe linie. Am fost pus să plătesc, pentru că cercetările au fost proaste, părtinitoare. Mă consider unul dintre cei mai buni și experimentați vatmani. Nici dumneavoastră nu sunteți drept”. „Până una, alta, o să plătești stricăciunile produse vagonului lovit”. Superiorul a făcut un gest cu mâna, a lehamite, și a plecat la treburile sale. „Lăsați-l tovarășe șef, nu vă puneți mintea cu încăpățânatul ăsta. Nu știți vorba românească «prostul dacă nu-i fudul, parcă nu e prost destul*», interveni un vatman, care tocmai se pregătea de plecare în cursă.

Bineînțeles că vatmanii care fac alergie când văd un autovehicul pe linie în fața lor, precum taurii care devin furioși când văd pânda roșie agitată de toreador, trebuie înlăturați fără menajamente, ei reprezentând un real pericol pentru public. Ceea ce de altfel se și întâmplă în marea majoritate a cazurilor. Ion depășise în mod evident stadiul de om irascibil. Devenea încet, dar sigur, un caz. Și oamenii din jur, mai cu „lasă-l”, mai cu „nu te pune cu nebun” nu realizau primejdia care exista și creștea lângă ei.

În dimineața cu pricina — era în zilele premergătoare Anului Nou — se sculase la 3, 30. La patru și ceva puneă deja tramvaiul în mișcare. A efectuat cu bine prima cursă. La a doua, începu să resimtă oboseala. Dormise, totuși, aproape 6 ore, dar ziua trecută fusese foarte agitată: cumpărături, umblătură multă, întâlniri repetate cu prietenii, țuică fiartă bine condimentată, gustoasă, ce-i drept, dar cam multă. Pe nesimțite, imprimă tramvaiului modern, silențios, o viteză în vădită neconcordanță cu aglomerația de pe stradă. Îi făcea parcă bine, îl reconforta, se simțea puternic. Cel mai puternic. „Iar au rămas ăștia în pană pe linie”, remarcă vatmanul în gând, văzând doi coloși opriți în calea lui. Șoferii nu se observau... „Te pomenești că au abandonat mașinile pe linie și eu trebuie să stau până catadicsesc ei să vină de pe unde umblă aiurea”. În realitate, șoferii încercau să remedieze defecțiunea, dar nu puteau fi văzuți fiind obturați de autocamionul defect. „Cred că le-ar prinde bine o mică lecție”, și-a spus Ion, care se apropia în plină viteză. În fața tramvaiului, în imediata apropiere a autovehiculelor rămase în pană, apăru un om. Agita deasupra capului un fular roșu. Semnalul e limpede: vatmanul trebuia să oprească! Omul sare iute la o parte,

când sesizează că trenul electric nu are intenția să micșoreze viteza. Puternica frânare, de ultim moment, a tramvaiului e zadarnică. Ea nu reușește să ducă la oprirea vehiculului. O bubuitură puternică este expresia sonoră a violenței coliziunii, care expediază uriașul camion din spate peste cel ce trebuie să-l remorcheze. Culmea, vatmanul coboară râzând și se îndreaptă spre mașinile lovite. „Asta îmi trebuia mie de sărbători”. Aparent face haz de necaz. Dar gândește altfel: „să se învețe, să nu mai rămână în pană pe liniile de tramvai. Le-am dat ceva de lucru. Să stea de Anul Nou, să repare la ele”.

Unde erau însă șoferii? N-a trebuit să se caute mult pentru a fi găsiți. Unul alături de altul zăceau nemișcați, cu țeștele zdrobite. Prin hainele sfâșiate se distingeau numeroase fracturi deschise ale mâinilor și picioarelor. Au murit pe loc, prinși între cele două mașini. La vederea cadavrelor, vatmanul se face ca ceara, buzele îi tremură. Își duce mâinile la ochi. „Doamne, ce-am putut să fac, ce-o să se aleagă din copilașii mei?” Dar cele două văduve, cu cei 6 copilași ai șoferilor, unul de 30 și altul de 33 ani? Cum se vor descurca ei, fără tați și fără soți, ți-ai pus întrebarea, loane?

NIMIC NU A DESCURAJAT-O

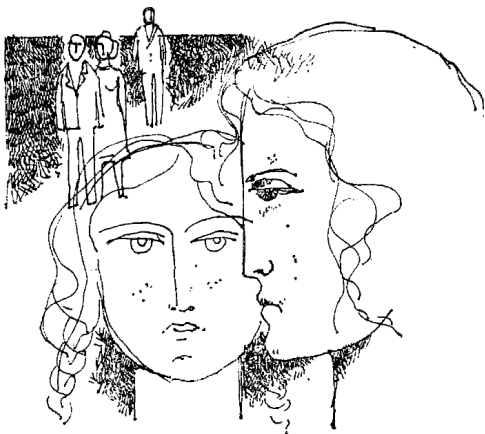
Au trecut 15 ani de la evenimentul de răscruce în viața Laviniei. Discutăm cu ea în biroul șefului de secție. Frumoasă fată. Întreaga-i înfățișare exprimă armonie și decență. Și ceva în plus. O anume severitate. Chiar atunci când râde, Lavinia păstrează pe chip o umbră de tristețe, iar colțurile gurii ușor lăsate în jos, anormal, poate, pentru o fată care abia a împlinit 25 de ani, amintesc despre o permanentă suferință. Poate de aici și impresia de asprime.

Ne cerem iertare că-i amintim despre un moment teribil, de cumpănă, din viața ei, și o rugăm să ne povestească cum a răzbit de una singură să învingă greutățile, nu puține, care i-au stat în cale de la vârsta de 10 ani.

„Nu mi-a plăcut niciodată, începe Lavinia povestea vieții sale, să mă laud, dar nici să mă plâng. Am avut o copilărie, mai bine-zis un început de copilărie, frumoasă. Nu-mi lipsea nimic. Tata era inginer șef la o întreprindere de construcții, iar mama directoare adjunctă la

o fabrică. Oameni deosebit de apreciați în orașul nostru. Eram singurul lor copil. Mă iubeau nespuse, însă erau foarte pretențioși cu mine când era vorba de Învățătură. Poate asta-i cea mai mare dovadă a dragostei ce mi-o purtau. E drept că nici eu nu le dădeam probleme. Totul părea să arate că viitorul îmi era asigurat. Întâmplarea din ziua aceea de mai, care se anunța de dimineață atât de frumoasă, a fost pentru mine ca o lovitură de trăsnet. Plecasem într-o excursie, părinții și cu mine, invitați de o colegă a mamei, care era la primul drum mai lung, după obținerea permisului de conducere. Atmosferă euforică, specifică unor asemenea împrejurări. Nu pot să uit pe mama. Cât de veselă era, cum îi străluceau ochii ei verzi, deschiși, în soare, iar gropițele din obraji, când râdea, erau parcă mai adânci ca altă dată! Ea, cu permanenta ei voie bună, cu optimismul ei, însuflețea întregul nostru grup. Presimțea ea, oare ceva? Cine s-ar fi gândit că, peste câteva ore, corpul ei neînsuflețit va sta întins, alături de al tatălui meu, pe masa lugubră a morgii din orașul vecin? Odată cu ea, în accident, a murit și soțul soferiței. Fără măcar o zgârietură, m-au scos din mașina complet zdrobită. Colega mamei, soferița, a rămas în spital vreo două luni, din cauza unor fracturi, iată-mă, deci, singură pe lume, la vârsta de 10 ani. De ce n-am murit și eu? Îmi puneam mereu întrebarea în lunile după accident. Ce rost are viața pentru mine fără părinții mei, pe care îi iubeam atât de mult. Am fost încredințată spre creștere unui unchi, fratele tatii, om cumsecade, bun, dar atât de străin sufletului meu. N-am vrut să mă mut la ei. „Cum, tu, fetiță de-abia 10 ani, o să locuiești singură? Cine o să-ți gătească? Cine o să se îngrijească de tine? Nu se poate să te lăsăm singură!” Când au văzut înverșunarea, ei spuneau încăpățânarea, mea, s-au lăsat păgubași. Am întâlnit tot felul de oameni. Despre unii nici nu vreau să vorbesc. Alții, însă, mi-au fost punct de sprijin de-a lungul anilor. Înțelegerea lor, bunătatea, generozitatea de care au dat dovadă mi-au luminat copilăria, adolescența, tinerețea. Au fost și dintre aceea care proroceau că din mine nu se va alege altceva, decât o stricăță, care nu-mi acordau nicio șansă. S-au înșelat. Am dus o viață după un program riguros stabilit. Eu îmi făceam de mâncare, eu îmi spălam și tot eu îmi plăteam chiria și lumina. Mă străduiam, pe cât era posibil, să cer cât mai puțin rudelor mele. De fapt, banii proveniți

din vinderea mașinii noastre și din pensie au reprezentat resursa principală cu care am trăit până la terminarea facultății. Mi-a fost tare greu, în special în primii ani. Apoi m-am obișnuit chiar și cu acele răutăți ale unor oameni despre care v-am vorbit. Mă durea, mai ales, când mamele unor colege nu-și lăsau fiicele să vină la mine, din cauza reputației proaste a... „casei mele”. Când, totuși, primeam vizita unei fete, colega mea de bancă, o fată cu un suflet deosebit, dintr-o familie grea, în care mai erau încă trei fete, și dansam cu ea după muzica de la radio, a doua zi se discuta printre vecini: „Iar a făcut-o lată, Lavinia. Știa ea de ce n-a vrut să plece din casă”.

Viața mi-a oferit și alte întâmplări din care am tras învățăminte. Din fericire, înainte de a fi prea târziu. Îmi amintesc una dintre ele. Într-o zi, de pildă, m-am pomenit că instalatorul de apă, pe care îl chemasem să desfunde țeava de scurgere de la chiuveta din bucătărie, mă asaltează pur și simplu. Am reușit să-l potolesc destul de repede, mai ales că învățasem cum trebuie să mă apăr într-o asemenea situație pentru a dezarma un bărbat. Ceea ce m-a intrigat, a fost faptul că instalatorul era un om cunoscut, care venise nu o dată în casa noastră încă de pe vremea când trăiau părinții mei. Trezit la realitate după accesul erotic, nu a știut cum să-și mai ceară scuze. Nu i-am făcut niciun reproș, dar ieșirea lui necontrolată mi-a lăsat amar în gură.

Am avut parte și de atâtea alte atitudini din partea unor oameni care mizau pe naivitatea vârstei ori pe neputința mea de a mă apăra.

Aș fi nedreaptă dacă aș povesti doar asemenea scene și dacă aș vorbi doar despre asemenea oameni. Parcă v-am mai spus. În viața mea am întâlnit și foarte mulți oameni de treabă — de la colegi și

profesori, la colectivele în care am lucrat, de la unii vecini, la prieteni. Ce m-aș fi făcut fără ei!

Au trecut anii, am terminat liceul, a doua din clasă, și, fără meditator, am reușit să intru la facultate, ce-i drept nu cu medie prea mare, dar am intrat. În primul an am luat note mediocre, apoi a mers mai bine și am terminat anul trecut facultatea, șefă de promoție. Și... iată-mă acum, aci, inginer metalurgist. M-am integrat, cum se spune, destul de repede. Oamenii, deși sunt tânără, fără prea multă experiență, mă respectă, îmi cer părerea. Au încredere în mine.

— Și pe când măritișul Lavinia? se aruncă mai în glumă, mai în serios, o întrebare.

— Singurătatea, asprimea vieții m-au făcut mai circumspectă, chiar suspicioasă, așa că vreau să mă încredințez, în măsura în care se poate, desigur, că viața noastră în doi nu va fi un eșec.

— Ai mai avut vreun moment deosebit în viața ta, nu ușoară, Lavinia?

— Da, atunci când Matilda, colega mamei, cea care comisese accidentul, a vrut să mă înfieze. „Suntem singure amândouă, Lavinia dragă, eu n-am copii, doar știi. Împreună ne va fi mai ușor să suportăm suferințele prin care trecem”. „Nu, tanti Matilda, i-am zis, nu vă port niciun fel de pică, n-am față de dumneavoastră niciun fel de pretenții, dar nu voi putea trăi alături de dumneavoastră. În fiecare clipă îmi voi aminti de părinții mei, iar pentru dumneavoastră povara muștrărilor de conștiință va fi mai grea, răscolită permanent de prezența mea... Dumneavoastră poate vă veți recăsători, sunteți tânără, aveți doar 35 de ani, iar eu voi fi, cu toate asigurările ce mi le dați acum, o piedică...” Mi-am dat seama, mai târziu, că făcuse propunerea de a mă înfia doar așa, formal, din obligație. Matilda m-a vizitat, în primul an după nenorocirea noastră, de două, trei ori, apoi n-am mai auzit de ea decât după ce s-a recăsătorit. Are un copil de 4 ani. E fericită, în măsura în care cineva mai poate fi fericit după cele întâmplate... Oricum, eu am avut dreptate”.

MAMA NU POATE FI ÎNLOCUITĂ

Cele două fetițe, una de 8 și cealaltă de 10 ani, erau puternic marcate de moartea mamei lor, Diana, învinsă de cancer la numai 30 de ani. Raluca, fata cea mai mare, se maturizase, parcă, reacționând cu mult peste vârsta ei. Se simțea datoră să aibă grijă de surioara ei. O înconjura cu tandrețe, o mângâia, o ajuta la lecții, căutând să o suplinească pe mama în sufletul celei mici, iar Florina, în momentele de tristețe ale Ralucăi, o încuraja: „Raluca, nu fi tristă, nu plânge. N-ai spus tu că trebuie să ne ținem tari? Ce-ar fi să încep să plâng și eu?”

Tatăl micuțelor, Bogdan, șef de serviciu într-o mare uzină, era un om extrem de ocupat. Când venea seara acasă, schimba cu ele câteva vorbe, le întreba de școală, de note, le spunea ce au de făcut a doua zi, după care cele două surioare se culcau. La un moment dat se gândise să se recăsătorească. Era urmărit și de ideea să redea copiilor, atât de mici, o mamă. La început totul părea promițător ca până la urmă proiectul să se prăbușească. Nu se lega nimic. Politicoase, ascultătoare, cuminți, cele două fetițe nu voiau să-i dea tatălui prilej de supărare. Sufletul lor dezvăluia, însă, că tandrețea, mângâierile, cuvintele frumoase ale celei ce trebuia să fie viitoarea lor mamă nu erau dorite. Femeia, de altfel serioasă. Înțeleaptă, bună gospodină, și-a dat seama, în cele trei luni ce trecuseră de la venirea ei în familia lui Bogdan» că nu se va putea apropia de fetițe, că răceala pe care o simțea în atitudinea copiilor nu va dispărea niciodată. Și-apoi, ea nu avea experiență în creșterea copiilor. „Bogdane, iartă-mă, dar eu nu pot să mai rămân. Nu mă pricep, nu știu cum și ce să fac pentru a le câștiga încrederea, dragostea. Sunt cuminți, învață bine, glumim împreună, cântăm. Aparent, toate sunt în regulă, dar eu simt că totul e artificial. Sunt în continuare o străină. N-are niciun rost să mai încurc lucrurile...”

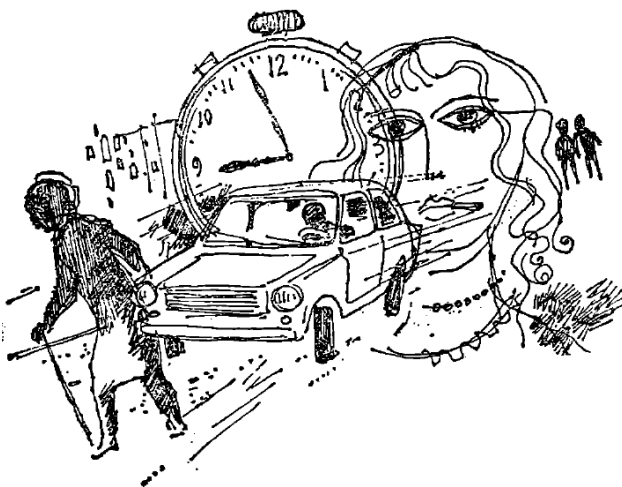
Bărbatul a rămas consternat. Nu putea înțelege. Doar nu fusese nicio ceartă, niciun conflict. „Marilena, tu știi că astea sunt lucruri delicate, trebuie să mai treacă timp până copiii se vor obișnui cu tine și tu cu ei...” „Nu, Bogdane, hotărât nu, așa cum se spune din bătrâni: Ți-ai găsit femeie, dar nu mamă pentru copii!”

Ce să-i faci, sunt și experiențe din astea care eșuează. Marilena a plecat a doua zi. Fetițele nu i-au simțit lipsa, parcă plecase un musafir oarecare.

După o bucată de timp, în viața lui Bogdan a intervenit o altă femeie. Aprigă, energică, dar egoistă. Pe de altă parte, sentimentele erau cam unilaterale. „Partitura” preferată a Roxanei era: „Dacă nu mă iei tu, îmi găsesc altul. Am 30 de ani. Doar n-o să rămân nemăritată. Și așa îți fac o favoare, spune tu, mai găsești o alta să te ia cu doi copii?” Nu era urâtă deloc Roxana, se îmbrăca cu gust, știa să poarte o discuție și uneori era deosebit de drăguță și amabilă. Uneori! „Bogdane, nu te supăra, nu-i de tine. Femeia asta toată viața a fost alintată. N-a reușit Marilena

cu micuțele tale, cu atât mai puțin va reuși Roxana, care ți-a declarat, de fapt, că detestă tot ce ține de gospodărie”, a remarcat un prieten al lui Bogdan, asumându-și greaua misiune de a discuta cinstit un asemenea capitol.

Roxana avea mania telefoanelor. La orice oră din zi și din noapte, la serviciu, acasă, femeia îl bombarda, mai ales în ultimul timp, cu fel de fel de avertismente telefonice. Cum ziua dormea până mai târziu (foarte ciudat locul de muncă al Roxanei), noaptea o apuca chef de vorbă și, mai ales, dorința de a clarifica lucrurile dintre ei, natura relațiilor lor. „Măi, fetițo, las că discutăm mâine, sunt obosit și mâine am o zi grea”. „Știu eu ce înseamnă mâine.

M-am săturat să mă tot duci cu zăhărelul”, și-i trântea receptorul, revenind după câteva minute. Între timp, Bogdan abia reușea să ațipească.

...În dimineața aceea de duminică, Bogdan discuta tocmai cu fetele lui. Erau vesele, bucuroase de buna dispoziție a tatălui lor.

Zbârnâitul telefonului i-a făcut pe toți să tresară. Știau cine telefonează. Bărbatul a devenit agitat, iar o undă de tristețe s-a așternut pe fețele copiilor.

„Vino urgent la mine. Îți dau o oră pentru clarificarea situației. Dacă nu, locul îți va fi ocupat de un bărbat care suspină de un an după mine. E mai tânăr ca tine, mai drăguț și, în plus, fără probleme. Nu uita, ai 60 de minute la dispoziție!”

Bogdan și-a făcut repede toaleta, s-a îmbrăcat și, agitat la culme, s-a urcat în mașină. „Femeia asta e diabolică, dar nu mă pot despărți de ea. Parcă mi-am pierdut mințile, nu alta: „Bulevardul, gol la ora aceea, favoriza deplasarea cu viteză mare a mașinii. Gândurile îi umblau haotic. Roxana, copiii, bărbatul care apăruse, faptul că nu reușea să-și echilibreze viața. Și câte altele! Era nerăbdător să ajungă la destinație, să încerce s-o înduplece, s-o convingă, s-o determine să renunțe la hotărârea ei.

Drumurile goale au capcanele lor. Când ai impresia că ești singur pe stradă, tocmai atunci apare ceva neprevăzut, exact ca ivirea bătrânei care înainta spre traiectoria urmată de autoturismul lui Bogdan. Acesta a sesizat cu întârziere că femeia n-a reacționat la claxonul lui.

Panică. Încearcă s-o evite, însă e prea târziu. Bătrâna e luată pe capotă, dusă 50 de metri și izbită cu capul de caldarâm. Moare pe loc. Apoi bolidul, urmând aceeași traiectorie oblică, intră în plin într-un trailer staționat pe dreapta. Bărbatul e prins în interiorul mașinii transformată într-o epavă asemănătoare unei sfere de tablă. Oamenii, care se precipită spre autoturism, îl găsesc mort.

Nimeni nu știe dacă bărbatul a pierdut controlul asupra mașinii ori s-a hotărât în ultima clipă să se sinucidă.

Cele două orfane au fost luate de părinții Diane. „Oare, de ce, Raluca, se întreabă Florina, cu o mină de om adult? Oare de ce? Am făcut noi ceva rău?” Raluca nu răspunde, nu știe ce să răspundă. Nu știe!

NU DOAR RAFALELE AU FOST DE VINĂ

Adriana, tehniciană la o mare uzină, în vârstă de 27 de ani, mamă a doua fetițe extrem de reușite, Anca, de doi anișori, și Andreea, de

patru era o sufletistă în adevăratul înțeles al cuvântului. Trăia cu intensitate momentele de fericire, de reușită, dar și pe cele mai puțin plăcute ale vieții. Suferea pentru lucruri calificate greșit drept mărunte, pe lângă care mulți oameni trec fără să le acorde vreo atenție. Suferea pentru cei apropiați, pentru necazurile rudelor, ale vecinilor, ale colegilor de muncă și, uneori, chiar ale unor oameni complet străini, de pe stradă.

Pe drumul de întoarcere de la părinții ei, unde fuseseră cu mașina condusă de soț, o localitate de munte situată cam la 150 de kilometri de orașul lor, Adriana n-a putut să nu remarce omul acela înalt și slab, subțire îmbrăcat pentru vremea rece, apărut instantaneu, în plină primăvară, lângă care dârdâia o femeie foarte tânără, cu un copil în brațe. Făcuseră semne insistente de oprire mai multor șoferi de autoturisme care defilau impasibili prin fața lor.

— Oprește, Sandule. Oamenii ăștia, dacă mai rămân mult aici, se îmbolnăvesc. Afară e rece și mai bate și vântul.

— Eu n-am nimic constă, dar unde îi punem? Noi suntem patru, iar ei trei, plus bagajele noastre, plus valiza lor. Deci în total șapte; iar mașina-i de cinci locuri.

— Nu uita că trei sunt copii și încă mici. Uite, fetița lor nu-i mai mare decât Ancuța noastră. Ce-ai spune dacă copilul tău ar sta ore întregi în frig, gata oricând se contracteze o congestie, și toți ar trece pe lângă el ca oamenii ăștia fără suflet, cu mașinile goale sau aproape goale, care au trecut prin fața amărăților ăștia, și toți s-ar face că nu-l observă? Ne înghesuim puțin și o să încăpem.

Șoferul reduce viteza și oprește în afara șoselei, în timp ce bombăne ceva imperceptibil pentru Adriana. Vineți la față, cei trei intră cu greu în mașină. Pe fotoliul din spate se așază noii veniți. Bărbatul în extrema stângă și tânăra lui soție în partea dreaptă. În mijloc, sunt așezate cele trei fetițe. Noua venită, care se dovedește a fi Valeria, de numai un anișor și jumătate, tremură în continuare și cu stoicism își reține un plâns care e pe cale să izbucnească.

— Vă mulțumesc din suflet că ați oprit și ne-ați luat, spune mama fetiței. Altfel nu știu ce ne făceam. Am plecat îmbrăcați subțire. Ne-a amăgit ziua de ieri, atât de caldă. De unde să știm că vremea se va schimba, așa, pe neașteptate?

Intervine Adriana cu arta ei de a încuraja, de a ridica moralul, de a face pe oameni să-și uite pentru moment necazurile. Începe să le povestească fel de fel de lucruri din viața lor, din cea a copiilor, de la uzina unde lucrează împreună cu soțul, din cea a cartierului. Cei doi soți se simt în largul lor. Parcă s-ar cunoaște de când lumea cu Adriana. Și copiii s-au împrietenit repede. Anca și Andreea au acaparat-o pe cea mică. Îi arată păpușile și celelalte jucării, o piaptănă, îi aranjează fundița, îi șterg fața de praf. Cea mai fericită e însă Adriana, mulțumită la culme că a mai reușit să-și reverse bunătatea spre cineva.

— Nu vă faceți probleme, vă lăsăm în fața porții. Până în casă vă dau pardesiul meu, iar fetei puloverul de lână. Sper ca micuța să nu fi răcit.

Starea de spirit a Adrianei se schimbă când începe să povestească despre părinții pe care i-a vizitat. Ce să-i faci, așa le e dat sufletiștilor, să nu fie prea mult timp fericiți.

— Închipuiți-vă, dragii mei, tata și mama nu mai sunt tineri. Au, în linii mari, tot ce le trebuie, îi mai ajutăm și noi. Sănătoși sunt, slavă domnului! Pentru vârsta lor se țin bine. Doar un pic de reumatism. Dar cine n-are reumatism? Aproape toți îl avem în oase. Și totuși nu se înțeleg. Aproape că se dușmănesc. În loc să se ajute unul pe altul, să-și trăiască bătrânețile în pace, inventează în permanență motive de discordie. Iar pe mine asta mă macină, mă distruge... Femeii îi dau lacrimile.

Soțul Adrianei e cu totul alt temperament. La fel de bun și săritor, e totuși reținut, puțin comunicativ.

— Nu vă luați după aparențe. Soțul meu nu-i supărat că v-a luat în mașină. Așa-i el. Și acasă răspunde numai dacă îl întrebi. Rar se destăinuie, rar povestește ceva. Dar ne înțelegem de minune. Nu-i toată lumea la fel.

— Vorbește ea și pentru mine. Nu-i așa, Adriana? Toată lumea râde cu poftă, inclusiv Sandu, care, în sfârșit, a intrat în discuție.

Călătoria avea să mai dureze preț de un minut: atât cât a parcurs mașina după ce a făcut virajul la stânga și a trecut pe drum drept. Aparent fără vreun motiv, autoturismul părăsește panglica de asfalt și intră în plin într-un pom, apoi efectuează, aproape identic ca în gimnastică, un triplu salt încheiat cu acea teribilă răsucire în jurul

axului, figură de înaltă virtuozitate, care ridică în picioare tribunele. Gimnastul cade însă în picioare, perfect teafăr. După spirala pe verticală, mașina se înfige în al doilea pom, dezmembrându-se. Pasagerii, bagajele, literalmente tot ce era în mașină zboară. Totul este proiectat afară. Apoi, liniște. Doar rafalele de vânt iau cu ele hârtiile și dezgolesc picioarele păpușilor.

Mă întorceam tocmai de la o cursă de coastă, relatează un pilot sportiv. Totul s-a petrecut în fața mea. Parcă nici acum nu-mi vine a crede că se poate întâmpla așa ceva.

După o oră, readus în simțiri în urma șocului puternic, cu privirea pierdută, cu o voce care abia se aude, Sandu povestește despre tristul sfârșit al acestei curse.

— Sunt la al treilea autoturism, nu-s un începător. M-au tulburat mult discuțiile avute aseară cu socrii, plânsul ore în șir al Adrianei, supărarea ei. Deși am dormit 7 ore, am avut coșmaruri. Conduceam cu greșeli, știu. Nu eram în apele mele. Apoi mă deranja mașina, lăsată puternic de spate, rafalele de vânt care mă împingeau când într-o parte, când în alta, gălăgia din mașină, aerul închis, căci nu puteam deschide geamul din cauza copiilor. Cred că am ațipit pentru câteva clipe. Când m-am trezit, speriat, autoturismul ieșise de pe asfalt. N-am mai putut să-l redresez.

Vine Salvarea. Cele două femei sunt într-o stare gravă. Copiii, speriați și plini de zgârieturi. Sandu și-a revenit după o oră. Celălalt bărbat însă...

O privim pe Andreea. E teafără. Are doar o vânătăie la genunchi. A fost aruncată pe un mușuroi de pământ afinat. Ochii mari și negri au o expresie de mirare, de nedumerire. Se uită ce se uită la tatăl ei, apoi întreabă: „Unde au dus-o pe mama? E bolnavă?” Sandu nu răspunde. O ia în brațe și o strânge la piept pe micuța Andreea, în timp ce ea, simțindu-i tristețe? îl mângâie ușor pe obrazul plin de zgârieturi.

CEEĂ CE NU ȘTIA NEVASTA

...„De la bun început, toată lumea fusese convinsă că biciclistul a fost călcat de un autovehicul de mare tonaj. Constatarea se putea deduce ușor, își depăna amintirile maiorul Ambruș, corpul victimei

fiind strivit și purtând urmele vizibil imprimate ale unor roți duble de mașină grea. Lățimea urmelor și desenul suprafeței de rulare a pneurilor ofereau elementele ce întăreau această convingere. Se credea aproape cu certitudine că peste om au trecut roțile din spate și nu din față. De unde și presupunerea că biciclistul a fost șters din mers, în timp ce era depășit, ori s-a dezechilibrat din cauza suflului provocat de gabaritul și viteza camionului ori basculantei. O explicație cu atât mai plauzibilă, cu cât biciclistul a fost beat. Analizele de laborator au evidențiat în organismul său un grad ridicat de alcoolemie. Așa cum se prezentau lucrurile în această fază, nu era exclusă nici eventualitatea ca șoferul să nu fi știut că a călcat un om, mai cu seamă dacă a tractat o remorcă și victima a căzut sub roțile acesteia.

Porneam deci cu puține date pe drumul plin de obstacole și de necunoscut ce trebuia să mă ducă la descoperirea celui care comisese acest accident. Într-un județ ca al nostru, cu atâtea șantiere, uzine, mine de cărbune, concentrând sute de giganți pe roți, la care se adăugau alte câteva sute de autovehicule din alte județe ce treceau pe la noi ori efectuau transporturi pentru unitățile noastre economice, mă găseam într-o situație deloc de invidiat.

Mă îngrijora și eventualitatea ca autovehiculul respectiv să nu poarte nicio urmă de accident, mai ales că victima nu a avut leziuni deschise, pe haine nu s-au produs rupturi și nici bicicleta nu purta vreo urmă de impact.

Cunoașteți, continuă maiorul, ce volum de muncă trebuie depus în asemenea cazuri și cât de repede se impune să acționezi. Pe cât posibil este necesar să lucrezi fără întrerupere, căci fiecare minut este în favoarea făptașului. Cum se întâmplă adeseori în asemenea cazuri, până să găsești ceea ce cauți, ajungi să descoperi alte lucruri. Am depistat câteva curse făcute cu mașinile statului în beneficiul exclusiv al șoferilor — adică în interes personal, cum se spune în limbajul nostru profesional —, câteva autovehicule cu urme de tamponare comise, după cum a reieșit ulterior, în curtea garajelor, despre unele neavând cunoștință nici măcar șefii de garaj.

În a treia zi de căutare neîntreruptă, emoție: am dat peste cine căutam! Cel puțin așa credeam. Până la urmă, alarma s-a dovedit falsă. Un tânăr șofer, frumușel, brunețel, neînsurat, nu voia să

recunoască în ruptul capului că a trecut cu camionul pe șoseaua unde s-a produs accidentul. E drept, pe foaia lui de parcurs apărea un alt traseu la ora respectivă. Eu aveam însă date certe că în ziua și la ora aceea el a circulat pe-acolo. Faptul că nega acest lucru îmi dădea de bănuț. În final am priceput: n-a vrut să se știe că a folosit autovehiculul în interes personal și, mai ales, că fusese la o prietenă pentru a-și lua rămas bun de la ea, dacă pot spune așa, ținând seama că urma să aibă nuntă. Cu altcineva! Și aceasta nu trebuia să afle despre escapada prenupțială a viitorului soț.

La o săptămână după începerea cercetărilor am recunoscut cu amărăciune că mă găseam într-un punct mort. Verificasem toate mașinile din zonă. Stabilisem cursele efectuate de fiecare în ziua și seara accidentului și nu am găsit niciunul cu o urmă, cât de mică, de accident.

În beznă ce învăluia acest caz veni ca o rază de lumină, dătătoare de speranță, comunicarea expertizei criminalistice cum că adâncirea cercetării urmelor imprimate pe victimă de cele două roți a relevat că lățimea acestora nu era identică. Una dintre anvelope era mai îngustă decât cealaltă. Eram, deci, în posesia unei informații deosebit de prețioase. Aveam un nou punct de pornire!

De aici însă și până la găsirea autovehiculului respectiv și, mai ales, până la identificarea celui care a comis accidentul aveam de străbătut o cale lungă. Știam. Am purces, prin urmare, la căutarea autocamionului cu roți duble, dar de lățime diferită. Nu am găsit un asemenea autovehicul în niciunul din garajele din zonă. Peste câmpul cercetărilor mele iar se lăsa ceața, obligându-mă să bâjbâi după adevăr.

Întruna din zile, cu prilejul unui filtru, dau peste un autovehicul ale cărui roți din spate aveau lățimi diferite. Șoferul domicilia într-o localitate relativ apropiată, la distanță de vreo treizeci de kilometri, dar mașina aparținea unei întreprinderi din județul învecinat. Era o autospecială pentru cercetări geologice, cu care se făceau deplasări în mai multe județe din împrejurimi.

Șoferul, un anume Vasile Voinea, recunoaște că în seara accidentului — vreau să zic în seara acelei zile, pentru că, deocamdată, nu i-am pomenit de accident — a fost la Măgureni, comuna lângă care a fost lovit biciclistul. În decursul zilei respective

a avut de lucru, transportând un grup de geologi la niște locuri de forare, iar seara, deoarece se făcuse târziu, n-a plecat acasă, ci s-a oprit la niște prieteni. Mai precis, la familia Oroianu, cu care se cunoștea mai demult. A acceptat cu plăcere invitația de a rămâne peste noapte la alde Oroianu. Avea astfel prilejul să participe la petrecerea organizată în cinstea zilei de naștere a micuțului Adrian, copilul gazdelor. S-a mâncat, s-a băut, s-a dansat, într-un cuvânt lumea s-a simțit bine. Începând de pe la ora zece, invitații au pornit, pe rând, către case, ultimul plecând aproape de miezul nopții. Vasile Voinea a dormit la Oroieni. Fapt confirmat de soția lui și de gazde. Până la proba contrarie, nu aveam argumente cu care să-i combat. Nici pe șofer, nici pe soția lui și nici martorii. Alibiul era beton armat!

Am luat în calcul și ipoteza că cineva ar fi putut lua mașina cu cine știe ce „treabă”, a comis accidentul și apoi a adus-o înapoi. Șoferul, aflat la petrecere, putea să nu aibă habar. Gălăgia petrecerii putea acoperi zgomotul autovehiculului. Cu mulți ani în urmă, am întâlnit un asemenea caz și nu era exclus ca și acum să dau peste unul de același fel. Pista se înfunda. Mai ales că, până una-alta, nu aveam nicio certitudine că biciclistul fusese călcat de această mașină.

În cele din urmă, perseverând, mi-am văzut răsplătite eforturile! Unul din paznicii comunali, care în noaptea accidentului fusese de serviciu la magazinul universal din comună, și-a amintit că, pe la ora 1 noaptea, un autocamion cu niște instalații pe el a trecut cu mare viteză pe șosea, pentru ca, după scurt timp, să se întoarcă tot pe-acolo, gonind și mai tare. Deși n-a reținut culoarea și nici numărul de înmatriculare a camionului, paznicul susținea cu convingere că una și aceeași mașină a circulat, la ora respectivă, în sus și în jos, după cum indica el direcțiile opuse de mers al autovehiculului.

Cele relatate de paznic se legau de ipoteza inițială, deoarece și pe camionul lui Voinea era montate tot felul de dispozitive. Dar asta nu însemna, neapărat, că am dat peste cel pe care îl căutam. Era nevoie de un element, un fapt indubitabil cu privire la autorul accidentului. Am aflat, astfel, că Voinea a propus unui șofer, căruia i s-au dat anvelope noi, să facă un schimb de anvelope, sub pretextul că la mașina lui cele din spate s-au cam deteriorat înainte de vreme, pe când șoferul respectiv mai putea folosi cauciucurile pe care le avea. Urma ca Voinea să-i dea cauciucuri noi când va avea kilometri

rulați necesari pentru a primi și el schimbul oficial. Șoferul nu a acceptat târgul. Voinea, firesc, a negat. Confruntat cu șoferul în cauză, a trebuit să recunoască.

De aici și până la povestea accidentului treburile s-au derulat destul de ușor. Mai ales, după ce Voinea a luat cunoștință și despre cele văzute de paznicul de noapte.

Ce s-a întâmplat, de fapt, în noaptea aceea? Lui Voinea i s-a făcut poftă să meargă acasă și, cu toate că băuse, a pornit-o cu mașina. A comis accidentul și s-a întors din drum. Incit soția lui a declarat cinstit, pe bune, că nu a fost acasă. Nu însă și gazdele, care nu aveau nicio scuză pentru minciună și tendința de inducere în eroare a cercetărilor, pentru tăinuirea adevărului. De parcă adevărul poate fi ascuns la nesfârșit!"

O ARMĂ NEAȘTEPTATĂ

O dispariție misterioasă

— Povestea dumneavoastră e pur și simplu neverosimilă. Cum adică, un om să dispară în asemenea mod? Când s-au întâmplat lucrurile?

— Acum două ore.

— Nu cumva s-o fi întâlnit cu cineva, vreun cunoscut, prieten, și a plecat cu persoana respectivă, așa, pe furiș, de lângă dumneavoastră? Din câte ne-ați povestit, se vede că îl cam țineți din scurt. Nu e posibil?

Interlocutoarea colonelului Bârsan, o femeie înaltă, uscățivă, de circa 40 — 45 ani, cu o față osoasă, privirea răutăcioasă și buze

subțiri, vineții, nu reacționează imediat. Schițează un zâmbet disprețuitor și abia apoi răspunde.

— Nu-i vorba de ținut din scurt. Valeriu e trecut, cum se zice, de a doua tinerețe, ci de faptul că soțul meu, care ține enorm la mine, nu mi-a ieșit niciodată din cuvânt, n-a făcut niciodată nimic fără să mă întrebe, n-a plecat niciodată nicăieri fără să-mi spună unde se duce și să-mi lase numărul de telefon. Apoi, mai e ceva, deloc lipsit de importanță. Cu noi era și Gipsy, dobermănița, care îi însoțește soțului orice pas. Nu se putea ca ea să nu sesizeze plecarea lui de lângă mine.

Patrupedul, un exemplar splendid, zvelt, bine îngrijit, cu părul negru, scurt, lucind ca o catifea, simte că e vorba de el și se uită exact în ochii femeii. Apoi, când setrece la alt subiect, întoarce capul și oftând se așază pe covorul din biroul comandantului, cu botul sprijinit pe labele din față și cu cele din spate îndoite și aduse sub corp. Abia acum se observă că frumosul animal e neobișnuit de lung. Se uită din când în când la cei doi bărbați, comandantul și tânărul locotenent, care stau de vorbă cu stăpână-sa. Dobermănița ridică capul, parcă sculptat, ciulește urechile scurte, dar îndreptate în sus, și privește la cei doi ofițeri parcă implorându-i să facă ceva pentru găsirea stăpânului său. Observând că nu se bucură de vreo atenție din partea cuiva, câinele se resemnează și închide ochii. Pare că doarme. Dacă cineva, însă, ar privi-o cu atenție, ar putea crede că din ochii ei curg lacrimi. Da, se spune că și câinii plâng, atunci când trec prin supărări, cea mai mare fiind presimțirea unei despărțiri definitive de stăpânii lor, cărora le sunt devotați și pe care îi iubesc întotdeauna, fără excepție.

— Soțul mi-a fost răpit, nu știu încă de către cine și pentru ce, dar sunt convinsă că e ceva necurat la mijloc. Femeia se agită, dă din mâini, ceea ce provoacă ridicarea în picioare a animalului care, nedumerit, se uită ba la stăpâna lui, ba la cei doi oameni. Vă rog să rețineți, continuă ea, că fac această plângere oficial și cer să se ia urgent măsurile corespunzătoare pentru găsirea soțului meu, Dumitru Valeriu, inginer la întreprinderea de Construcții și Montaj. Dacă dați de cea mai mică urmă ori aveți vreo știre, vă rog să mă anunțați imediat. Iată adresa și telefonul meu, încheie femeia cu o voce metalică, înmânând comandantului o carte de vizită.

Ofițerii, care n-au avut timp să dea vreo replică, din cauza neobișnuitului debit verbal al femeii, pe nume, după cum rezultă din cartea de vizită, Adriana Dumitru, încearcă să-i explice că vor face totul pentru găsirea dispărutului și o roagă, la rândul lor, să fie înștiințați, dacă află ceva despre soț ori primește vreo veste.

Imediat după plecarea femeii, așa cum se întâmplă de obicei, cei doi ofițeri rămași în birou schimbă impresii despre acest caz ciudat.

— Tovarășe colonel, e greu de presupus ca un om să dispară în asemenea condiții. N-ar fi exclus ca, profitând de neatenția ei, tipul s-o fi șters la vreo întâlnire sau la vreun șpriț cu prietenii. Când are lângă el un asemenea cerber, ce nu face omul să scape câteva ore de o supraveghere atât de strictă.

— Totuși, mânzule, argumentul cu câinele rămâne foarte serios. Eu, de pildă, n-aș putea să scap măcar o fracțiune de secundă din atenția cățelușei mele Puma, deși n-are nici măcar un an. Nu pot să fac un pas fără să nu-mi fie sesizat. Apoi e distanța extrem de mică la care stăteau unul de altul, deși, poate mai știi, pentru câteva clipe atenția femeii era îndreptată în altă parte. Ați găsit ceva martori?

— N-au fost decât două bătrâne care așteptau troleibuzul, cam la zece metri de grupul celor doi. Nici vorbă de vreo relație. Amândouă, parcă s-au potrivit, cu vederea și auzul la pământ. Așa că pe ajutorul martorilor... mai puțin putem să ne bazăm, conchide locotenentul făcând cu mâna un gest care ar putea ține locul cuvintelor: „Asta-i situația, din păcate!”

— Nu ne rămâne decât să trecem la treabă. Posturile de control ale circulației, ale transporturilor feroviare, județele vecine au fost alertate?

— Toată lumea știe despre ce-i vorba, tovarășe comandant. Le vom trimite în cel mai scurt timp și fotografia. Eu totuși mai sper că inginerul își va face apariția, spăsit, la „scumpa” lui soție, încă în această noapte.

Optimismul tânărului locotenent, reductibilul libero al echipei de fotbal a unității, a fost însă infirmat de realitate. Valeriu Dumitru n-a apărut nici în seara aceea și nici măcar a doua zi la prânz. Se contura un caz nu chiar așa de simplu cum părea la prima vedere.

Genunchiul polizat

Fotografia lui Valeriu înfățișa un om în jur de 50 de ani, însă cu părul fără niciun fir alb. Aerul său bonom arăta că omul pune prea puțin la suflet vicisitudinea vieții. Femeia venise cu întreg albumul de familie. Valeriu la cinci ani, apoi premiant cu coroniță, jucând volei în echipa liceului *etc.* În postura de student arăta foarte bine. Un echilibru armonios între forță și grație. Apoi, imaginile mai păleau prezentând un om care știuse să guste din plin din latura plăcută a vieții. Devenit supraponderal, fotografiile îl surprindeau mai cu seamă la mese, la agape, cu paharul umplut în mină, dansând ori povestind ceva de care ceilalți râdeau.

— Îi plăcea să spună tot felul de glume lui Valeriu al meu. Nu subaprecia nici fustele. Dar cu mine nu i-a mers, i-am tăiat totdeauna la timp elanul, rostește femeia ca pentru sine, surâzând mefistofelic. E un om bun, îmi pune întotdeauna banii numărați pe masă, după fiecare chenzină. Se mulțumea cu cel mult 200 de lei, bani de buzunar. Mașină nu, că, vorba lui, e greu de împăcat șprițul cu volanul, copii nu, că n-a vrut Dumitru, așa că n-avea probleme. Ce-i drept, când îmi cerea, îi mai dădeam câte-o sută și pe parcurs.

Se lucra intens pentru găsirea lui Valeriu Dumitru. Orice fapt, orice detaliu legat de viața dispărutului care putea da cea mai mică speranță în rezolvarea cazului era triat și analizat cu grijă.

Când, după 24 de ore de la convorbirea din biroul șefului, a sosit știrea despre găsirea unui cadavru de bărbat, în jur de 50 — 55 de ani, având semnalmentele asemănătoare în linii mari cu ale celui căutat, colonelul discuta tocmai cu Adriana Dumitru. Și-a ascuns emoția și n-a destăinuit nimic femeii cu buze subțiri. Se limita la cuvinte din care ea nu putea înțelege mare lucru: „da”, „nu”, „mergeți și voi acolo”, „țineți-mă la curent”. Aștepta stând ca pe ghimpi plecarea femeii să poată cere detalii, dar aceasta depăna tocmai o povestire despre încercarea, eșuată însă, a soțului, de a se combina cu o „tehniciană de la betoane”. În sfârșit, observând parcă nerăbdarea ofițerului de a încheia convorbirea, femeia se ridică de pe scaun, strunind-o de lesă pe Gipsy care, curioasă foarte din fire, ca toți dobermanii, ținea să cerceteze un colț al încăperii ce nu-i era de ajuns cunoscut. La plecare, cățeaua a ținut să-i spună colonelului „la revedere” sub forma unui scurt lătrat prietenesc.

...Omul fără viață avea hainele pline de praf și de noroi, prefăcute în zdrențe, iar pe obraz, numeroase vânătăi și un ochi închis, tumefiat, arătând că suferise o serioasă vătămare. Mâneca stingă a hainei lipsea, lăsând dezgolit un antebraț plin de zgârieturi. Parcă, înfrânt într-o bătaie, cu un inamic superior numericește, fusese, în final, târât pe drum, înainte de a ajunge în șanțul șoselei. Examinarea atentă a cadavrului a scos în evidență o tăietură extrem de adâncă în zona omoplatului stâng. „Poate să fie vorba de un cuțit mare de bucătărie, după cum nu poate fi exclusă nici lovirea bărbatului cu un alt obiect tăios”, explica medicul legist echipei de cercetare. „Cel mai ciudat mi se pare însă genunchiul, relate el în continuare. Parcă a fost strâns într-o menghină și pilit până n-a mai rămas din el decât ceea ce vedeți, adică o zecime din rotulă, dacă o comparăm cu cealaltă, perfect intactă”. Într-adevăr, doar un tendon mai ținea partea inferioară a piciorului de genunchi. „N-am văzut așa ceva în cei 30 de ani de meserie, de când tot fac cercetări de crime, accidente, sinucideri. Este extrem de greu de spus ce s-a întâmplat în realitate”, reflectă comandantul. „Avem măcar satisfacția de a-l fi găsit pe Dumitru, dacă și asta poate fi «satisfacție»”, conchise cu o voce scăzută locotenentul. „Cum a ajuns omul ăsta la 25 de kilometri distanță de locul unde aștepta troleibuzul împreună cu nevastă-sa, e un adevărat mister”, își împărtășește opinia colegul său de promoție de la județul vecin unde fusese găsit cadavrul.

O banală spargere de parbriz

Când echipajul a sosit la locul cu pricina, cearta era în toi. Cei doi șoferi mai, mai să se ia la bătaie. După o scurtă trecere în revistă a celor două autovehicule, lucrurile erau clare pentru plutonierul Petrică. O scândură din încărcătura neglijent fixată a autocamionului lovise parbrizul autocarului și-l transformase în mii de bucățele de sticlă de formă mai mult sau mai puțin cubică. Întâmplare neplăcută: șoferul putea pierde controlul asupra volanului și putea ajunge astfel în fundul prăpastiei unde abia se zărea, ca un firișor argintiu, pâraul „Văgăuna”. Pasagerii, speriați la început, realizând ce se putea întâmpla, după ce se mai dezmeticiră, țineau parte șoferului care, dezlănțuit, îl tot trăgea de reverul hainei pe cel vinovat.

— Puteai să ne nenorocеști, dom'le, uite unde ajungeam — și șoferul autocarului, un tip mic și gras, arată cu degetul scurt, ca un cârncior, spre prăpastie —, nu noi, ci doar oasele noastre. Asta-i inconștientă, iresponsabilitate. Îmi tot dai cu asigurarea. Dumneata bagi procesul-verbal în buzunar, plătești o amendă nu prea mare și eu o să-mi pierd câteva zile cu tot felul de formalități. Dar cel mai grav e că nu-mi pot continua cursa cu geamul spart. Și cu turiștii ce fac? Poți să-mi spui?

Celălalt, și el vădit marcat de eveniment, se limitează să tot repete:

— la dom'le mâna de pe mine. Să fim dom'le civilizați.

— Vă rog să vă potoliți, n-are rost să vă dați în spectacol. Trageți mai întâi mașinile în afara șoselei.

Cei doi se îndreaptă spre posturile de pilotaj, fac manevrele cerute și apoi revin lângă mașina miliției. Șoferul autocarului continuă să agite mâinile, explicând milițianului, pentru a nu știu câta oară, care puteau fi consecințele spargerii geamului. Apoi, o pornește, legănându-se ca o rață, spre partea laterală a autocamionului, indicând, cu arătătorul drept, periculoasa încărcătură.

— Uitați-vă, tovarășe milițian, aproape fiecare scândură are la un capăt o scoabă. Țsta, dom'le, rade tot pe drum. Tot, tot. Dacă în locul meu era un om? Ce se întâmpla, tovarășe milițian, spuneți și dumneavoastră, că vorba aia, sunteți de specialitate.

Omul continuă să vorbească tare, să se agite, să explice, dar Petrică nu mai aude nimic. Repeta mereu în minte: „Dar dacă era un om?” Gândul omului în uniformă zboară spre cadavrul găsit cu o zi înainte în șanț. Parcă aude vocea medicului legist: „Putea fi și alt obiect ascuțit”. „Dar o scoabă nu putea face asemenea ravagii?”, se întreabă omul.

— Tovarășe milițian, vă rog să rețineți ce vă spun, intervine din nou șoferul autocarului. Vă cer să-l trageți aspru la răspundere. Să circule cu o asemenea încărcătură e o crimă.

Petrică se uită la șofer ca printr-o sticlă. Nu aude ce spune omul. Doar 5 cuvinte îi biciuiesc mintea. „Dar dacă era un om?”. „Dar dacă era un om?” Apoi își revine. Dă soluția.

— O să anunț imediat coloana de transporturi turistice. De altfel, până la municipiu sunt doar cinci kilometri. Oricum, turiștii rămân

peste noapte la hotel. Mergeți mai încet și nu va fi curentul prea mare în mașină. Calmați pasagerii. În două ore montați un parbriz nou. Pofțiți documentele necesare pentru reparație, pentru asigurare. Bine că nu-i nimeni rănit. Dumneavoastră rămâneți aici, se adresează el șoferului de autocamion.

„Dar dacă era un om?”

Urmează o scurtă informare telefonică.

— Tovarășe colonel, fac legătura cu cadavrul de ieri. Nu cumva l-o fi «agățat» cu o scoabă asemănătoare celor din încărcătura care o are și acum în autocamion?

— Petrică, aproape m-ai convins cu ipoteza asta. Eu merg mai departe, gândindu-mă la genunchiul polizat, semn că l-a târât. Bravo, adu-l pe șofer aici, cu camion cu tot.

Este cercetată cu atenție deosebită, minuțios, cu lupa, fiecare scoabă. Nimic suspect.

— Dumneavoastră ați transportat ieri tot o asemenea încărcătură? Pe ce traseu? Șoferul ezită să răspundă. Se schimbă la față. Vorbirea lui e tot mai incoerentă. Unde ați descărcat dulapii de lemn cu scoabe?

Omul indică locul unui depozit situat la periferia municipiului. Pentru a verifica încărcătura a zeci de basculante se muncește ore întregi. E un efort titanic. Sunt vânturate, întoarse pe toate fețele, sute, mii de scânduri și toate potențialele arme care se numesc scoabe, o simplă piesă rudimentară de fier în formă de „C” de tipar.

Pe una din ele se descoperă sânge uscat. Parcă a fost scufundată într-un borcan cu lichid roșu.

— Cum îți explici asta, Barbule?

— Adică ce vreți să insinuați, tovarășe colonel, că eu am omorât pe cineva?

— Ți-am spus eu lucrul ăsta?

— Nu, dar am aflat că un bărbat a fost găsit mort, în șanț, lângă cătunul, Cireșoaia”. Aici au descărcat materiale zeci de basculante, camioane. Știu eu, s-o fi tăiat vreunul la mină în timp ce manipula scândurile.

— Da, Barbule, e posibil, de ce nu. Calculând însă timpii de descărcare și lista celor ce au dat jos ieri materialele din mașini, rezultă că dulapii au fost descărcați din camionul tău. Maistrul spune că numai scândurile din mașina ta, provenite din pereții magaziei demolate, erau văruite.

Șoferul, cu figura cătrănită, tace, trăgând cu sete din țigară. Apoi, într-un târziu, rostește cu voce scăzută.

— Să-mi aduceți dovezi!

— Bine, Barbule, îți vom dovedi, îl asigură ofițerul.

Trec câteva minute și șoferul reia discuția.

— Ce să ne mai pierdem timpul. Știți, sunt în divorț. Veneam de la șantier. Eram în drum spre coloană. Concubina mea m-a rugat, pe neașteptate, s-o duc până în comună. Ea stă deocamdată cu părinții. Era noapte, nu puteam s-o refuz. Am oprit pe drum, lângă niște tufișuri. Înțelegeți pentru ce. Ea mă aștepta în cabină. Obişnuiesc, la halte din astea, să dau roată mașinii. Mă uit la cauciucuri, la lumini. Când am văzut omul, agățat de scoabă, am rămas înmărmurit. „Margareto, vino iute jos”. Fata rămâne fără glas. „Dacă spun, încep să mă întrebe ce-am căutat în comuna aflată la 25 de kilometri, când traseul meu ora în oraș”. „Barbule, îmi zice Margareta, după ce își revine, ca să nu mai complicăm lucrurile, morții cu morții, vii cu vii. Doar nu l-ai omorât tu, s-a agățat el”. Scoaba îi intrase adânc în spate, mă iertați, parcă era un animal la abator, agățat în cârlig. L-am desprins cu greutate. Apoi... Știți povestea.

— Adică, l-ați aruncat în șanț?

Barbu își lasă ochii în pământ și tace.

Scândura, cu scoaba la capătul ei, aruncată neglijent, la repezeală, în caroserie, s-a tot rotit datorită hurducăturilor autocamionului, transformându-se într-o veritabilă coasă a morții. S-a înfipt atât de neașteptat și de adânc în spatele lui Dumitru, încât acesta n-a mai avut măcar timpul să scoată un vaiet, întunericul și viteza relativ mare a mașinii, care s-a îndepărtat rapid de locul unde se afla soția inginerului, stând cu spatele spre drum, la care s-a adăugat și zgomotul mare produs de autovehicul, au împiedicat femeia și pe Gipsy să sesizeze dispariția în câteva secunde a omului, care nici nu visa că în seara aceea firul vieții sale va ajunge la capăt.

L-A RĂPUS BACCHUS

Competența profesională a lui Liviu era general recunoscută. Toată lumea știa că atunci când voia să realizeze ceva, inginerul muncea cu îndârjire, cu o voință nemaiîntâlnită, zi și noapte. Uita de toate, nu mai schimba o vorbă cu nimeni în afara celor din echipă. Lucra cu ei la aparatul, dispozitivul ori mecanismul ce avea să aducă îmbunătățirea dorită în producția sectorului de care răspundea. Erau zile de încordare, dar și de mari satisfacții pentru Liviu. Toți colegii îl elogiau. Ce păcat, însă, că perioadele de acest gen erau scurte. Imediat după aceea, Liviu intra în degringoladă. Urma criza. Nu venea la muncă zile de-a rândul, se certa cu șefii, nu se ocupa de organizarea activității oamenilor din subordine *etc.* „Brânză bună în burduf de câine, ăsta e Liviu, tovarășe director general. Îmi pare rău, dar trebuie să vă propun înlocuirea lui. Nu-i putem încredința în continuare soarta unui colectiv atât de mare, într-un punct cheie al uzinei”, raporta inginerul șef al mării întreprinderi. Punctul de vedere al acestuia a fost acceptat pe drept cuvânt.

Treburile nu mergeau mai bine nici în familie. Liviu nu mai lucra de trei luni. Trăiau numai din banii pe care îi câștiga soția, asistentă medicală la spitalul din localitate. „Eu nu te înțeleg, Liviule. Ești un specialist cunoscut. Slavă domnului, meserie știi și tu tai pur și simplu frunză la câini. O duci din beție în beție împreună cu neisprăviții ăștia de Dan și de Marin, care și-au abandonat cu toții familiile. Ce-i cu tine, omule? Ți-ai pierdut mințile? Unde vrei să mergi? Prefer să n-am bărbat și să mă ocup singură de copii, decât s-o ținem numai în certuri și scandaluri. S-au săturat până și vecinii de bețiile tale”.

Spășit, cu lacrimi în ochi, Liviu îi cere iertare Olguței, soția lui. De altfel, întotdeauna după chiolhanurile care durau nu mai puțin de 3 — 4 zile, inginerul se căia, regreta, făgăduia că va redeveni om cumsecade. „Scumpa mea, iartă-mă încă o dată. Te rog pentru cea din urmă oară. Chiar mâine mă angajez, am și vorbit, voi fi profesor la liceul de specialitate”. Soția face un gest a lehamite și nu mai spune nimic îndreptându-se spre bucătărie. De câte ori nu se „hotărâse” Liviu să se angajeze. Culmea, de data aceasta, inginerul

s-a ținut de cuvânt! Au revenit zilele senine în familia lui Liviu, când toți erau fericiți. Directorul liceului îl lăuda mereu. „Suntem cu toții mai mult decât mulțumiți de Liviu, și corpul didactic și elevii. E o adevărată plăcere să-l auzi pe inginer predând. Știe atât de bine să se facă înțeles... Da, venirea lui Liviu la liceul nostru e cea mai bună achiziție pe care am făcut-o în ultimii ani”.

Invitațiile pe care i le făceau stăruitor câțiva profesori mai tineri, de a mai schimba... o vorbă, erau sistematic refuzate de Liviu. „Să înlocuiesc o gașcă cu alta, asta nu! Cu ăștia e greu până începi, că apoi nu mai termini”, gândea bine inginerul.

A trecut timpul. Într-o duminică dimineața, o invitație, nu la băutură, ci la o „pomană a porcului”.

făcută de un maestru cu care lucrase cândva în uzină, îl tentase pe inginer, mai ales că-l știa pe Andrei om la locul lui. Când acasă, la maestru, i-a întâlnit pe cei doi dascăli, mari amatori de chefuri cu palincă, tocmai cei care îl tot invitau de o lună de zile, inginerului parcă i s-a făcut negru dinaintea ochilor, dar nu mai avu ce face. După câteva pahare, însoțite de bucatele proaspete și gustoase, inginerului i-a revenit buna dispoziție. În câteva rânduri a vrut să se retragă, dar colegii îi țineau calea. „Să abandonăm, aici, asemenea festin, se poate? Mai stai cu noi, cu Olguța ești doar toată ziua”... Da, dar i-am promis că azi, fiind duminică, vom lua masa împreună. În celelalte zile ne vedem doar seara...” „Las că Olguța e fată bună, nu se supără”.

Pe la patru după-amiază, musafirii s-au ridicat de la masă, luându-și rămas bun de la gazde. „Tovarășe profesor, vă rog să fiți de acord să conducă băiatul meu ăla mare. El... știți doar, e profesionist și nici n-a băut nimic”. Cei doi colegi ai lui Liviu, mai rezistenți la băutură decât inginerul, care se turtise rău de tot, au insistat și ei. „Pentru băiat garantăm noi, Liviule. E unul din cei mai buni șoferi din județ”. „Nu știu să fi avut loc vreun concurs de acest fel, în ultimii ani, așa că vorbiți aiurea”. Inginerul n-a vrut nici în ruptul capului să-l lase pe tânăr la volan. „Nu vă uitați la mine că merg pe două cărări. La volan redevin, ca prin farmec, normal. O să vedeți!” Tânărul, vădit nemulțumit de neîncrederea care este tratat, se întoarse în camera lui, iar grupul se îndreptă spre mașină. Încercarea lui Liviu de a porni autoturismul nu reuși la început. „Știam eu că bateria e pe ducă, așa

că o să vă rog să mă împingeți. Va porni repede, mai ales că panta e abruptă”. Nimeni n-a observat că șoferul a scos cheile din contact și le-a băgat în buzunar. Ambii profesori, împreună cu gazda, reprezentau o forță, nu glumă.

Mașina, cu maneta la punctul mort, împinsă puternic, a prins viteză din ce în ce mai mare. Cei trei nu au sesizat că motorul n-a pornit. De fapt, distanța dintre ei și mașină devenea tot mai mare și îi împiedica să realizeze acest lucru.

După ce a rulat în linie dreaptă câteva sute de metri, Dacia și-a schimbat brusc direcția și a intrat în plin într-un stejar gros, aflat la câțiva metri de marginea șoselei.

Pomul a despicat în două motorul și a transformat într-o veritabilă armonică partea din față a mașinii. Puternica coliziune ce s-a produs într-un mod atât de neașteptat i-a trezit parcă din beție pe cei trei care se sfătuiau tocmai ce tactică să adopte în mașină, față de Liviu. „Important e să fim lângă el, pentru a nu-l lăsa să adoarmă”, tocmai zicea unul din dascăli. Au luat-o cu toții la fugă spre mașină. Abia aici au constatat că cheile nu sunt în contact, iar volanul blocat a imprimat autoturismului direcția spre copac. Cu volanul înfipt în piept, cu capul într-o parte, Liviu murise pe loc.

Un apus de soare trist marca, parcă, un sfârșit de viață la fel de trist.

Nu departe, se întindea valea copilăriei inginerului. Nu departe, Olguța aștepta. Nu departe...

„ROȘIOARA”

— Bună ziua, sunt de la ADAS. Vrem să vă reamintim de asigurare... Știți... am intrat în '85, cea veche a expirat.

— Mai mult decât amabil din partea dumneavoastră, dar, din păcate, sau mai știu eu... poate din fericire, nu mai am mașină!

— Nu vă supărați că v-am deranjat, dar la noi figurați ca posesor de autoturism.

— O fi, vă cred, dar eu „am măritat”-o pe „Roșioara” de aproape jumătate de an.

— Văd că vă arde de glume, pe cine spuneți că ați măritat?

La celălalt capăt al firului, fostul proprietar al „Roșioarei” își pierde răbdarea și, nepolitic, închide telefonul. Interlocutorul său stă câteva clipe la îndoială: Mai e sau nu cazul să-l sune din nou? Până la urmă renunță. „Ăsta-i om neserios. Dacă dorea cu adevărat un CASCO, o spunea de la început”.

Spre seară, telefonul sună din nou.

— Nu vă supărați, dumneavoastră sunteți proprietarul unui autoturism roșu aprins, cu numărul 5-B...?

— Înainte de a vă răspunde, vă rog să-mi spuneți cine sunteți dumneavoastră și pe ce chestie îmi puneți această întrebare?

— Numele nu vi-l spun, deși aș putea să vă dau cu ușurință unul fictiv...

— Atunci n-avem ce discuta și fostul proprietar al mașinii roșii dă să pună receptorul în furcă. Interlocutorul intuiește intenția celuiilalt.

— Vă rog să mă înțelegeți, e o problemă tare delicată și, în același timp, de mare importanță pentru viața mea. Știți, eu îmi iubesc foarte mult nevasta și vreau să clarific lucrurile...

— Mă mir și eu ce răbdare am să continui discuția cu dumneavoastră. Nu înțeleg ce legătură are Dacia mea, care de fapt nu mai e a mea, cu soția dumneavoastră, care...

— O să vedeți că are și vă rog nu încercați să mă duceți de nas, cum că mașina nu mai e a dumneavoastră. Vă pun în vedere, și omul ridică tonul, că toată povestea va ajunge la cunoștința soției dumitale.

— După cum vorbiți s-ar părea că nu sunteți beat. Rămâne să cred că la mijloc e vorba de o gravă eroare, încercă omul să-l tempereze pe celălalt, care devine tot mai nervos. Nu înțeleg nimic din ce spuneți.

— O să încerc să fiu mai explicit, se mai potolește întrucâtva necunoscutul. Soția mea a fost văzută în mașina dumitale, în mai multe rânduri, și vreau să avem o explicație.

— Și când, mă rog, a fost doamna văzută în mașina mea?

— Ultima dată chiar la începutul acestei săptămâni.

— Uite, domnule, ca să fii liniștit, eu nu mai am mașina de aproape șase luni. Deci am ieșit din cauză, nu?!

Se simte că interlocutorul e descumpănit; nu știe ce să răspundă. Totuși, după o ezitare care durează 5 — 6 secunde, se aude vocea resemnată a celui de la capătul firului.

— Vă implor să-mi spuneți cui ați vândut-o. Ajutați-mă să lămuresc povestea asta care mă roade.

— Eu vă înțeleg perfect, dar n-am cum să vă ajut, pentru simplul motiv că acela căruia i-am vândut-o pe „Roșioara” a dat-o, după numai o lună, altcuiva, din provincie, și habar n-am cum îl cheamă pe ăsta și unde locuiește. De fapt, nici primul cumpărător nu mai răspunde la numărul pe care-l știam.

— Vă mulțumesc, răspunde cu un glas sfârșit, “soțul cu probleme”. Cu asta, discuția a luat sfârșit și se părea că istoria a fost uitată.

După o săptămână „liniștită”, pe parcursul căreia fostul proprietar al Daciei, alarmat de ultimele evenimente, caută să dea de urma cumpărătorului mașinii, întrebând vecinii casei demolate, interesându-se zadarnic de noul număr de telefon al celui despre care știa doar că se numește Ștefan Alexandru, omul începe să intre în panică.

Foștii vecini o țin întruna: Nu știm unde s-a mutat. Doar atât ne-a spus că apartamentul e frumos, luminos. Dar unde-i situat? Nici el nu ne-a spus, nici noi nu l-am întrebat. Știți, nu eram în relații atât de apropiate așa că... Cu alte cuvinte “la București, pe dreapta”.

La Telefoane s-a lămurit mai repede. Postul telefonic e desființat și nu e înregistrată nicio cerere cu numele lui. Iar în „carte”, cu numele Ștefan Alexandru sunt zeci.

— Ai umblat trei după-amiezi la rând. Ce-ai aflat în aceste zile?, îl ia la zor soția. Nu mai ai casă și belelele curg.

— Dacă îți închipui că pentru mine, căutarea faimosului Ștefan Alexandru e doar un motiv pentru o distracție, te invit să orbecăiești mâine alături de mine, pentru a da de cel care nu mai are niciun interes să încheie vreun act cu noi, după ce a înstrăinat, la rândul lui, autoturismul.

Femeia pare că începe să înțeleagă încurcătura în care s-au vârat și intră în bucătărie, rostind cu voce scăzută mai mult pentru ea: „Să mai ai încredere în oameni!”

N-au trecut decât câteva zile de la discuția relatată și se profilează la orizont o nouă creștere a tensiunii.

— Uite bărbate „recolta”, studiază-le cu atenție. O să te bucure.

Omului nu-i vine să creadă. Ține în mână câteva comunicări oficiale de la Miliție. Le parcurgea îngrozit.

— Proces-verbal pentru că a circulat cu 110 kilometri pe oră. Auzi! Pe șoseaua București-Urziceni, în Coșereni, am depășit cu 50 km pe oră viteza legală! Și încă o precizare: cică viteza a fost înregistrată cu aparatul Radar!

— Culmea, noi în ziua aia eram la maică-ta la masă, bărbate.

— Scumpa mea nevastă. Nu înțelegi, oare, că mașina figurează pe numele meu, la adresa unde ne aflăm și că eu, și nimeni altul,

sunt bun de plată pentru toate. Da, nu te uita la mine așa mirată, bun de plată pentru impozit, pentru ADAS, pentru cele încă patru amenzi materializate în somațiile de colo, de pe masă: „Staționare în loc nepermis”, „Circulație pe sens interzis”, „și, în sfârșit, ce laș! auzi, tamponează o Dacie la parcare și apoi o la la fugă! Atâtea năzdrăvăanii n-am făcut eu într-o întreagă carieră de automobilist. Cred că ăstora le provoacă o plăcere sadică să facă contravenții în contul meu.

— Factorul poștal mi-a zis azi: „Îl știam pe soțul dumneavoastră un om sobru, la locul lui. În ultimul timp văd că nu e zi să nu-i aduc câte o veste proastă. De, e păcat când se schimbă oamenii, mai ales la bătrânețe, a continuat el. Să intru-n pământ nu alta. Auzi, ce părere își fac oamenii despre noi? Și numai din cauza blestematei ăleia de mașini care ne-a adus doar ghinion.

— O judeci nedrept nevastă. „Roșioara” a fost o mașină bună, cuminte, nu ne-a dat niciun fel de probleme timp de doi ani. Noi ne-am debarasat de ea nu prea onorabil și, mai ales, nu prea legal. Soluția e să rugăm circulația să ne găsească pe noul, mai corect, pe ultimul proprietar !

Se stabilește că „Roșioara”, ajunsă într-o stare jalnică, trecuse prin nu mai puțin de cinci mâini, iar proprietarului inițial au mai continuat să-i curgă reclamații!, taxe neachitate, amenzi, în număr de 15. Da! cincisprezece. Ultima se referea la străpungerea gardului unui gospodar și omorârea unor orătănii. Credulitatea se plătește!

DURA LEX SED LEX

Conducerea automobilului oferă multe plăceri, mai cu seamă pe o vreme frumoasă, când traseul străbate regiuni pitorești, motorul funcționează perfect, iar în mașină domnește buna dispoziție.

Pilotarea mașinii constituie adeseori o necesitate. Când se efectuează deplasări în interes de serviciu ori pentru cine știe ce motive ce nu suferă amânare.

Indiferent de cauza ce stă la baza unei asemenea activități, cert este că nimeni nu a fost și nu este obligat să se urce la volan. Altfel spus, îndeletnicirea de conducător auto, profesionist sau amator, ține

de opțiunea fiecăruia. Vrei să devii conducător auto, devii! Nu vrei, nu devii!

Ceea ce nu întotdeauna și nu de către toți se ia în seamă este faptul că, o dată ce a obținut calitatea de conducător auto și, mai ales, din moment ce s-a suit la volan (după ce, bineînțeles, a dobândit permisul de conducere), el, omul, și-a asumat — liber consimțit — o serie de obligații față de lege. De asemenea (de ce să nu spunem deschis?), un șir de privațiuni. Nu numai să nu consume băuturi alcoolice, veche și întemeiată poveste, ci și multe altele.

Nu l-a constrâns nimeni. Și le-a acceptat singur. Nu numai pentru o zi sau două, pentru o săptămână sau o lună. Ci ori de câte ori își exercită îndeletnicirea de șofer. În aceste privințe nu trebuie admise concesiile, nici toleranțe. Nu există aici răspunderi temporare, șoferi „cu program redus”, Responsabilitățile, direct proporționale cu plăcerile și utilitățile, sunt integrale și general valabile.

Marea majoritate a posesorilor de permis de conducere înțeleg și respectă aceste comandamente. Unii însă...

Partea proastă este că sunt dintre acei „unii” care, când calcă pe-alături pentru prima dată și nu sunt descoperiți, își zic: „bine că am scăpat!” A doua oară când greșesc, prind curaj: „ai văzut că merge!” Până când... și atunci nu ei sunt de vină, ci legea, că e prea aspră. „Cum adică, dom’le! Pentru o depășire să mi se dea și amendă și suspendarea permisului?” Sau... „De ce suprai pe mine m-a văzut că am circulat cu viteză peste limita legală?” Sau... Alte și alte variațiuni pe aceeași temă. Ceea ce îi doare pe cei care se lamentează în acest fel nu este faptul că sunt în culpă, ci necazul că au fost prinși în această postură. Că, în felul acesta, au fost protejați, ei și partenerii lor de drum, de pericolul potențial de a fi accidentați sau de a produce vreun accident, asta nu realizează. Dovadă, cei ale căror permise sunt „tatuete” cu două-trei-patru ștampile radar, sau cu două-trei suspendări temporare de a conduce autovehicule.

Evident, sunt greșeli și greșeli. De pildă, este posibil să nu poți opri autovehiculul când semaforul trece de pe culoarea verde pe galben și, în consecință, să treci prin intersecție! Periculos! Consecințele pot fi grave. Dar... Cum este posibil însă ca unii să „greșescă” făcând o depășire într-o curbă lipsită de vizibilitate sau să se urce la volan după ce au consumat băuturi alcoolice?

Unii semnalizează dreapta și o iau la stânga. Alții parchează unde n-au voie sau opresc unde e interzis. Unii depășesc limitele de viteză, alții fac depășiri deși semnul interzicerii lor e mare și clar. Unii încalcă linia continuă, alții merg cu mașini neverificate. Abateri și abateri. Sancțiuni și sancțiuni.

Nu este greu de anticipat urmările nefaste pe care le poate genera conducerea autovehiculului de către un adolescent. Fără permis, evident. Și, totuși, au fost destule cazuri când băieți, cărora abia începuse să le mijească primele firisoare de barbă, au ajuns să conducă mașina. Întâi prin curte sau pe un teren viran. Sub privirea, îndrumarea și satisfacția lui tăticu' care nu mai putea de bucurie că odrasla lui, în sfârșit, a reușit să pornească mașina. Iată însă că mai mult decât nepriceputul șofer, în timp ce iese cu autoturismul pe șosea, calcă un om, lăsând patru copii fără tată, Familia rămâne consternată nu pentru isprava novicului conducător auto și pentru răspunderea morală pe care o poartă cel ce l-a învățat să pornească mașina și să se țină de volan și i-a permis să pornească „în circulație”, ci pentru „ce se va întâmpla acum cu săracuțul de el! Cum să-l scăpăm de lege?”

Sunt mulți oameni care, cunoscându-și firea și fiind conștienți de slăbiciunile lor incompatibile cu responsabilitățile conducerii autovehiculului, nu doresc să devină șoferi. Nu numai profesioniști, ci nici măcar amatori. Ca și cei care, ajungând la o anumită vârstă sau suferind de o anumită maladie, renunță să conducă autovehicule, deși au permis și au la activ nu sute de mii, ci peste un milion de kilometri.

Aceștia sunt conștienți că nu pot răspunde corect cerințelor clare ale legii. E un act de responsabilitate civică.

La urma urmei, legea este dură doar cu cel care nu o respectă!

2 GESTURI ȘI... GESTURI

SPECTATORI ÎN PROPRIA NOASTRĂ PIESĂ

Omul epocii noastre este cel puțin două ore pe zi, în medie, participant la trafic. Ceea ce, traduse în expresii mai puțin tehnice, înseamnă pieton, pasager (în mijloacele de transport în comun) sau conducător auto. Eventual biciclist. Așadar, un anume rol într-o piesă ce se numește „circulația rutieră”.

Ca orice piesă ce se respectă, și aceasta își are eroii săi, pozitivi și negativi, și un anume mecanism conflictual. Paradoxal, dar în cazul acestei piese recunoaștem, mai degrabă, actorii care joacă roluri negative. Adică pe aceia care se pun, de cele mai multe ori nedeliberat, deși aceasta, nu scade primejdia, în postura de contraveni normelor (scrise și nescrise) ale deplasării pe străzi și șosele.

Din păcate, mai rar descoperim ori reținem eroii pozitivi ai circulației. Cu toate că aceștia există din belșug.

În timpul nopții, un om de prin părțile Clujului n-a pregetat să transporte pe șaua bicicletei sale, împingând-o cale de câțiva kilometri până la spital, un pieton lovit de o mașină și părăsit în șant de un automobilist laș.

Aproape de Focșani, doi automobiliști, întâlnind pe șosea o porțiune acoperită cu ulei scăpat din cine știe ce motor, au marcat limitele locului alunecos cu crengi, iar apoi, unul într-o parte, altul în cealaltă, au semnalizat cu lanterne pe șoferi asupra pericolului.

Sunt cazuri ieșite din comun, vor spune, poate, unii dintre dumneavoastră. Cel care emite o astfel de opinie, trebuie să admită că el nu ar proceda așa într-o astfel de împrejurare. Adevărul este că de multe ori nu avem curajul să credem că suntem capabili de fapte asemănătoare. Până când ajungem într-o circumstanță care ne obligă, moralmente, să acționăm...

Rolul pozitiv pe care îl interpretăm cu toții, cotidian, presupune conduita civilizată, ca pietoni sau șoferi, dar și numeroasele fapte de solidaritate rutieră, precum gestul conducătorului auto care înțelege să oprească lângă noi, rămași neputincioși în mijlocul câmpului, pe ploaie, în pană, ca să ne remedieze defecțiunea, oferindu-ne, altruist, și piesa de schimb necesară.

Astfel de scene se petrec frecvent. Atitudinea — corectă, generoasă, civilizată — reprezintă normalitatea și ne-am învățat să trecem pe lângă asemenea gesturi fără a le reține în mod special. Piesa pe care am numit-o „circulația rutieră”, și în care fiecare dintre noi jucăm un rol anume, își desfășoară continuu infinita ei diversitate de situații.

Ideea solidarității umane, a comunicării firești, generoase, pline de solitudine și, nu o dată, cuprinzând gesturi de devotament, această

nobilă și normal curentă atitudine ne-a fost dezvăluită și de „spectacolul” circulației rutiere.

Pe această temă am discutat cândva, în Deltă... Socoteam, atunci, demult, că în niciun loc din lume o fluturare cu brațul în semn de salut nu are o valoare mai umană, mai dătătoare de optimism în comuniunea ce leagă pe om de om, decât în acest univers „nepereche”. Nu știi cine este cel pe care îl vezi de departe pe mal. Nici el nu te știe pe tine, cel aflat într-o ambarcațiune, care îl saluți cu brațul. Nici măcar fețele nu vi le puteți desluși unul altuia.

Și, totuși, parcă nicăieri ca acolo, în Deltă, nu am simțit mai aproape prezența semenului nostru, omul. Nicăieri nu am trăit mai deplin sentimentul că un simplu gest ne-a legat pentru o secundă destinele într-o solidaritate de care numai ființa omenească este capabilă.

Eram pentru prima oară în Deltă. Străbăteam, ca într-un vis, drumurile de apă neștiind la ce să privim mai întâi. Căci totul era nou, uimitor, ca într-o lume de basm, pentru care nu găsești nici măcar termene de comparație.

Apoi am simțit nevoia să facem o anume corectură. Nu pentru a nega semnificația pe care am acordat-o gestului, ci pentru a lărgi tabloul, nesfârșit de altfel, al gesturilor de întrajutorare dintre oameni, expresie a respectului și solidarității noastre. Nu numai în Deltă pot fi întâlnite astfel de semne, ci în orice loc unde se întretaie căile oamenilor. Deci și pe șosele și străzi.

Emoționant este semnul șoferului care oprește mașina la o trecere pentru pietoni și invită pe cei aflați la marginea trotuarului să pornească în traversare. Nimic mai firesc, mai expresiv, mai demn de admirat în fața acestui gest, decât răspunsul de salut al pietonului, pornit din același sentiment de cordialitate ca al șoferului. Și, la fel ca în Deltă, nici aici.

cei care fac acest schimb de mesaje nu se cunosc și n-au timp să rețină cum arată fiecare. Rămâne însă gestul de bună-cuviință, de politețe și civilizație. Precum semnul făcut din viteza mașinii de un conducător auto pentru a comunica confratelui său că un cauciuc este moale sau că portiera nu este bine închisă.

Căldura plăcută a recunoștinței te învăluie și atunci când, la volanul mașinii tale, ajungând un camion încărcat ochi și care abia

se târăște pe urcușul șerpuitor, este atenționat cu brațul de șoferul dinaintea ta, comunicându-ți că-l poți depăși fără pericol, îi ești cu atât mai îndatorat necunoscutului partener de trafic, cu rit semnul lui apare exact atunci când te resemnaseși cu gândul că trebuie să parcurgi în ritm de melc o bună bucată de drum, înghițind noxele emanate cu dărnicie și din belșug de motorul solicitat la maximum al gigantului pe roți, ce suie solitar muntele.

Omagiem cu respect atitudinea acelui șofer anonim care, într-o noapte cu ceață, când nu vedeam efectiv nici până la 20 de metri, observând că sunt în spatele lui cu autoturismul și nu-l depășeam, n-a pregetat să ruleze, cale de cincizeci de kilometri, cu viteza potrivită firavei mele experiențe de începător, numai ca să-mi asigure ajungerea cu bine la destinație.

Nici măcar numărul de înmatriculare al acelei mașini nu l-am reținut din cauza încordării cu care am condus, cu toate că, aproape două ore, privirea mi-a fost ațintită pe placa de tablă iluminată ce purta numărul respectiv. Știi sigur însă că la volanul ei se afla un om, un tovarăș de drum, un prieten.

AVEA OPT ANI...

Aveau de mers până la școală cinci kilometri. În fiecare zi să faci 10 kilometri pe ger, pe viscol, nu-i simplu nici pentru un adult, dar pentru niște copii de 8 ani. Adelinei îi era dragă cartea. Noile obiecte ale clasei a II-a o fascinau. Când nu se descurca la vreun exercițiu, persevera până când rezolva totul. Și tocmai de aceea gerul și viscolul din ultimele zile n-au împiedicat-o să se ducă la școală. O lua de acasă și pe Liliana, colega ei de clasă, slăbuță, pirpirie, deși părinții acesteia mai protestau. „Lasă, tanti Mărioară, că mă descurc eu. La nevoie o iau în brațe și tot răzbim”. Pe parcurs, unde erau troienele mai mari și Liliana dădea semne că nu mai poate înainta, Adelina o lua într-adevăr în cârcă până unde drumul era mai ușor. Când rafalele de vânt înghețat deveneau mai puternice, încât erau în stare să doboare un om, Adelina trecea în față. „Lili, tu treci în spate și ține-te bine de paltonul meu”. „La 8 ani, fetița asta parcă avea șapte inimi. N-am avut în douăzeci de ani, de

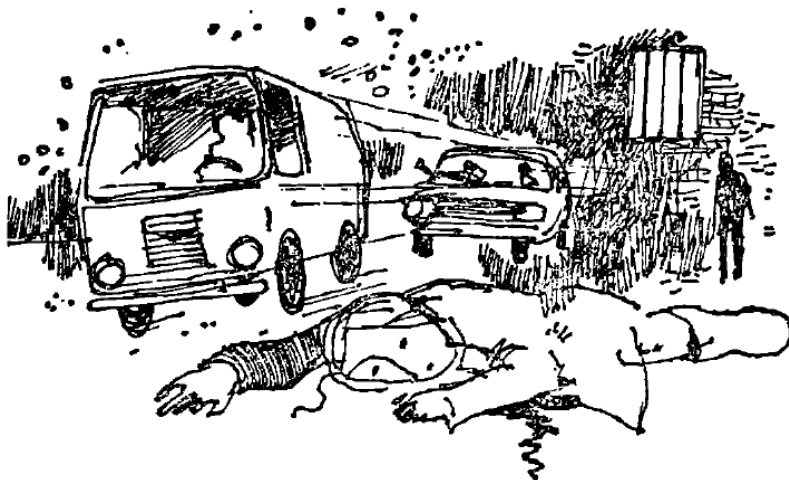
când predau, un copil cu o asemenea voință. Inteligentă, săritoare, generoasă, cu o forță fizică inepuizabilă, parcă toate calitățile omenești s-au concentrat în ea”, se destăinuia diriginta, directoarei școlii.

Se întorceau seara de la școală. Vremea era tot mai rea.

«Adelina îmi explica ceva la geografie. Când a văzut farurile îndreptându-se spre noi, colega mea m-a împins spre șanț. Ea nu s-a putut retrage atât de repede. În acea clipă s-a gândit, probabil, că mama i-a spus să aibă grijă de mine. Am ieșit cu greu din troiene. Am văzut-o căzută jos. Nu mișca și era plină de sânge. Nu știam ce să fac, îmi era frică, frig. Am început să plâng, să țip. Știam din filme că în asemenea situații e bine să strigi după ajutor. Dar cine să mă vadă în pustiul ăsta? Când am zărit mașina mică oprindu-se, m-am mai liniștit. Ea e salvarea noastră, mi-am zis. Oamenii s-au dat jos și au venit spre mine. „Și cum te cheamă pe tine, prichindelule, de unde ești?”, m-au întrebat. „Eu sunt Liliana Ion și-s din Balta Mare”. „Aa, deci ești fetiță, nu băiețel cum credeam noi. Hai în mașină, la căldură, până nu îngheți de tot”. Le-am arătat-o pe Adelina. Cei doi, coborâți din Dacia galbenă, s-au îndreptat spre ea. „E rece, loane, și nu mai respiră. Nu mai are nici puls. S-o ducem, totuși, la spital”. Și au luat-o în brațe și au urcat-o în mașină. „I-a spune, tu, Liliana, încotro mergea mașina care a lovit-o pe colega ta?” La început n-am știut bine să explic. Am arătat cu mina: „Încolo, nene, spre Poiana cu plop”. „Precis, fetițo, mi-au zis ei, nu te înșeli?” „Nu, nene, mașina venea din direcția unde vă îndreptați dumneavoastră”. „Întoarce Iliuță și dă-i bice!”, a spus cel cu părul alb».

Așa și-a amintit Liliană discuția cu cei doi oameni buni. În mașină, pe Liliana a podidit-o plânsul. Mângâia mereu obrazul rece al Adelinei... Ion, unul dintre cei doi, cel mai vârstnic, cu părul alb, a încercat să-i distragă atenția: „Ia spune, tu, fetiță mică, cum e la voi la școală? Știi că și eu am un băiețel de vârsta ta?” Liliana și-a îndreptat privirea spre cel care-i vorbea și cu perspicacitatea caracteristică odraslelor din zilele noastre, i-a spus între două suflături: „Păi... dumneavoastră, așa mare, să aveți copii așa de mici?” „Iartă-mă, Liliana, am uitat să-ți explic că-i vorba de nepotul meu”. „Așa mai merge”, răspunde fetița încercând un zâmbet.

Apoi s-a lăsat tăcere. O clipă poate. Deodată, la orizont s-a văzut ceva. Un punct mic, negru, se deslușea treptat. Era un autovehicul care rula în fața Daciei. „Dacă noi avem 70, el are cel puțin 90, căci nu reușim să ne apropiem deloc de el, dimpotrivă, se vede clar că distanța dintre noi crește”. „Nu putem nici risca, asfaltul e acoperit pe-alocuri de petice de gheață”. „Ai dreptate, Iliuță, dar unde e asfaltul curat apasă și tu mai tare!”. Distanța dintre cele două autovehicule s-a redus vizibil. Cel din față a stins luminile. „Cred că ăsta e omul pe care-l căutăm. De fapt singura mașină pe care am întâlnit-o. Și-apoi, un om cinstit n-are motive să stingă luminile”. „Așa-i, Ioane”. Cel din față mărește viteza, căutând să scape de urmărire. Dacia galbenă, parcă într-un ultim efort, depășește autoduba. Ion coboară geamul și cu paleta de inspector de la I.T.A. face semnal de oprire. Agresiv, pilotul autovehiculului greu face un viraj ușor la stânga cu intenția vădită de a arunca de pe șosea autoturismul. Acesta accelerează și trece înainte. Văzând că n-are șanse de scăpare, șoferul autodubei oprește. Coboară de la volan un tip negricios, nebărbierit, cu o mustață stufoasă. „Ce, mă, ați înnebunit? Ce vreți de la mine?”. „Ușurel, nene, să stăm puțin de vorbă”. „Acum v-ați găsit să discutăm, pe viscolul ăsta, pe o șosea plină de gheață?”. „Când e vorba de moartea unui om, stăm de vorbă pe orice timp”. „Ce moarte! Nu știu nimic! Sunteți nebuni de-a binelea!” între timp, cei doi inspectori de la I.T.A. găsesc suficiente urme de coliziune pe autodubă. Farul crăpat, o înfundătură în aripa stângă, altele în mască... „Cum îți explici urmele de accident?”. „Prostii! M-a lovit unul la parcare, lăsați-mă să plec!” Bineînțeles că n-a fost lăsat să plece. Până la urmă, lucrurile s-au lămurit. Neatent, șoferul a lovit-o pe Adelina. A coborât, a văzut că-i moartă și și-a văzut de drum.

Doi oameni de suflet, care se întorceau de pe un șantier și nu-și văzuseră familiile de trei luni, au renunțat să-și continue drumul spre casă, pentru a contribui la realizarea unui act de dreptate.

În urmă lăsaseră însă o lacrimă pentru viața Adelinei.

Și n-avea decât opt ani. Și era cea mai bună elevă pe care a avut-o profesoara în douăzeci de ani de activitate didactică.

JOCUL NEBUN AL FULGILOR DE ZĂPADĂ

Drumul greu, foarte greu. Prin zăpada groasă, purtată haotic de un vânt extrem de puternic, mașina de salvare, o Dacie Break, se putea asemui unei bărci ușoare fără cârmaci, pierdută pe coamele valurilor unui ocean bântuit de un uragan furios.

Șoferul începu să fie cuprins de neliniște. Speranțele că va ajunge la destinație se diminuează. Omătul forma pe șosea obstacole tot mai înalte, ca dunele unui veritabil pustiu, iar străpungerea lor era din ce în ce mai anevoioasă. Trebuia să recurgă tot mai des la manevra înainte — înapoi, pentru a câștiga doar câțiva metri. Șoseaua pustie sporea frământarea șoferului. „În caz de nevoie, cine mă ajută? Până la cea mai apropiată comună mai am zece kilometri, iar pe targa din spate e un copil pe moarte, a cărui mamă mă imploră să ajung mai repede! Dar cum să ajung? Într-o oră am făcut doar cincisprezece kilometri, iar până la spital mai am douăzeci. Douăzeci!” Sora medicală, o tânără șatenă, mică de statură, cu o față de copil, așezată în dreapta șoferului, făcea tot ce depindea de ea pentru a menține copilul în viață. Administrase băiețelului injecția

recomandată în asemenea cazuri, iar acum încerca s-o liniștească pe tânără mamă, agitată, plânsă, îngrijorată. Starea mititelului, un băiețuș de cinci ani, cu părul blond deschis și cu obraji congestionați, ce se zvârcolea și tindea să tragă de pe el cele două pături cu care era învelit, era gravă. Foarte gravă. „Doamne, ce ne facem dacă rămânem înzăpeziți, aici, în plin câmp? Frigul ăsta îmi omoară copilul. Și așa, aici, în spate, nu-i prea cald”. „Să fim optimiști, să avem încredere. Nu vedeți că totuși înaintăm?” Anca, sora medicală, continua cu încurajările imediat ce înceta șoferul. „Fiți liniștită, doctorul e anunțat, ne așteaptă, totul e pregătit pentru operație. Îl vom salva pe Dănuț, sunt sigură”. Femeia se liniști preț doar de câteva minute, apoi începu iar să plângă ușor. „Când îl văd cum se topește parcă sub ochii mei și eu nu pot să-l ajut cu nimic, îmi ies din minți. Tovarășe șofer, nu puteți încerca să mergeți mai repede?” „Ce răspuns să-i dau? gândi acesta. Spunându-i că în curând ne vom împotmoli, că troienele vor acoperi mașina, că de jumătate de oră nu mai disting drumul și orbesc în neștire, că doar câte un indicator răsărit din zăpadă îmi mai arată că mă aflu pe drum? Ce rezolv?” Și totuși încearcă s-o încurajeze. „Vă rog să aveți încredere în mine. Fac totul să ajungem cu bine la spital. Dumneavoastră împreună cu Anca ocupați-vă de Dănuț. Anca, încearcă să-l faci să bea puțin ceai din termos. Copilul are nevoie de lichide”. „Bine, nea lancule, avem deplină încredere în arta dumată, am fost noi în situații și mai grele decât asta”. Fata își termină vorba exact în momentul când breakul lunecă ușor, cu roțile din spate, în șanțul destul de adânc al șoselei. Mașina încetă să înainteze. La fel de lin și partea din față a autostaționului e trasă parcă de niște forțe nevăzute în adâncul șanțului. Zadarnice sunt eforturile șoferului de a ieși din capcana perfidă. Accelerările nu fac decât să împingă, cu totul, mașina, pe fundul „tranșei”. Convins că singur nu va putea să ajungă din nou pe șosea, încearcă să părăsească mașina. Înnoată prin zăpada care îi trece de genunchi până ajunge la taluzul abrupt... Se cațără greu. Adâncimea șanțului trece de doi metri. Când nu mai avu decât puțin până la borna kilometrică de care voia să se agațe, șoferul se duse ca sania până în dreptul mașinii scufundată în omăt. Auzi plânsetele maniei și vocea Ancăi. „Fiți liniștită, mă urc la șosea să opresc o mașină. E ora când circulația

se mai înviorează”. Ajunse pe platforma drumului și începu să facă semnale disperat cu lanterna. Secunde. Minute. Timpul se scurge greu, nepăsător. Lui i se par ore. Ore nesfârșite. „Cât a trecut? Un sfert de oră? O jumătate de oră? Oare mai trăiește bietul copil? Și dacă trăiește, cât timp mai poate supraviețui în situația disperată în care se află?” Se văd două faruri în depărtare. Lumina lor crește câte puțin, dar sigur. „Asta-i salvarea noastră. Farurile sunt ori de tractor ori de ARO”. De la volan coboară repede un om de statură mijlocie, îmbrăcat cu o scurtă îmblănită, pantaloni groși, pâslari și un fular care-i acoperă aproape toată fața. Numai ochii i se mai văd. Când începu să vorbească, nea lancu, șoferul, păli. În fața lui era o fată. Și el... „Ce-i omule, ce s-a întâmplat? Trebuie să fie ceva grav dacă tot agiți lanterna aia”. Omul explică în câteva cuvinte, fetei, despre ce-i vorba. „Și unde-i mașina?” „Colo, în șanț!” „Care șanț, că eu nu văd nimic? Să nu cumva să-ți treacă altceva prin cap, să știi că nu-s dusă de multe ori la biserică”. Omul se uită muștrător la tânăra șoferiță, și-i zise:

„Merg eu înainte, dumneata coboară când ajung în dreptul ușii”. Portiera înghețată opune rezistentă. Copilul este înfășurat în pleduri, luat în brațele vânjoasei șoferițe și așezat cu grijă pe bancheta din spate. „Șoferule! Îți trimit un tractor să te remorcheze”. Mama continuă să plângă, ferindu-l pe copil, cum poate, de zdruncinăturile ARO-ului care, precum un car blindat, tăie fără prea mari eforturi nămeții de aproape un metru, ce s-au adunat pe șosea în mai puțin de două ore.

„Nu plângeți, doamnă, în jumătate de oră suntem la spital. Am transportat concentrate la fermă. Trebuia să duc mașina la sediul gospodăriei, dar mergem la oraș. Nimeni nu mă va condamna că am salvat un sufletel de la moarte”. ARO-ul virează la dreapta spre oraș. Șoferița, care și-a scos căciula, arată ca o fetișcană de 18 ani. Cu bujori în obraji, cu părul blond ondulat și cu un zâmbet care-i luminează fața, nu pare deloc impresionată de vicisitudinile vremii. Mama se mai liniștește, copilul la fel. Se pare că injecția începe să-și facă efectul. „Câți ani aveți, domnișoară? Cred că nu mai mult de 19 — 20”...Ba am chiar 25! Și-s fată... cu două fete. Una de 6 și alta de 3. Soțul e și el șofer. Știți dumneavoastră proverbul: „Vrăbia îi pui, dar naiba știe de când îi”.

A stat pe bancă, alături de mamă, până când medicul, terminând operația, a anunțat bucuros: „Totul e în regulă, băiatul e salvat, dar, apropo, cum vă numiți, domnișoară care, de fapt, sunteți adevărata salvatoare a copilului?”. „Spuneți-ne unde vă găsim, cum vă numiți? Nu voi uita niciodată că mi-ați salvat copilul de la moarte”. Mama, cu ochii în lacrimi, se repede la tână blondă și o sărută pe amândoi obraji. „Numele meu n-are nicio importanță. Am procedat așa ca orice femeie, mamă, care știe ce înseamnă să iubești copiii și să porți răspunderea creșterii lor. Și n-am fost singură. L-ați uitat pe șoferul de pe salvare, ca și pe sora Anca. Să nu mai vorbesc de mama însăși. Eu, ce-am făcut? Nimica toată. Și acum vă îmbrățișez și vă urez sănătate la toți”. Silueta șoferiței dispăre curând, acoperită de jocul nebun al fulgilor de zăpadă.

DACĂ AȘ FI ȘTIUT?...

Fără să fie stânjenit de cineva, pe o șosea aproape necirculată, o Dacie 1310, condusă de un șofer profesionist experimentat, își schimbă ușor direcția spre stânga și se îndreaptă spre un pâlc de salcâmi, aflat la mică apropiere de panglica asfaltată. În drumul lui spre pomii care îl atrag ca un magnet, autoturismul rade totul în cale. Mai întâi un biciclist care, nemaiputând face nimic pentru a evita coliziunea, primește o izbitură puternică în roata din față și zboară, apoi, precum un cascador. După mai multe rotații în aer,

asemănătoare sportivilor care sar de la trambulina înaltă, aterizează pe niște boscheți ornamentali. Apoi, mașina „șterge” două femei, cărora nici prin cap nu le trece că peste câteva secunde vor face cunoștință cu apa rece a unei bălți destul de mari, la nici cinci metri de șanțul șoselei. La câteva secunde după această secvență, se aude un bubuit puternic, ca explozia unei grenade, care marchează momentul luării în „brațe” a pomului de către mașină. Biciclistul, Barbu, zootehnist la ferma din comună, călare pe tufe, nu realizează ce i s-a întâmplat. Se uită buimăcit de jur-împrejur, fără a identifica, la început, mormanul de metal aflat la circa 100 de metri, în care s-a transformat, doar în câteva clipe, autoturismul galben.

Începe treptat, metodic, să-și examineze trupul. Mai întâi capul, apoi pieptul, picioarele și, în final, mâinile de care uitase, cu toate că se slujise de ele pentru a stabili dacă e întreg, ori ba. Apoi, mirat parcă de performanța realizată, își amintește că are și glas „Care mă lovirăți, mă, unde vă ascundeți?” După ce-și mai revine din șocul suferit, își dă seama că nu a ieșit din nedorita întâmplare chiar așa perfect. Observă că pantalonii s-au prefăcut într-un fel de franjuri, iar hainei de doc îi lipsește o mânecă. Ceva mai târziu reușește să identifice „agresorul” și se îndreaptă în fugă spre pilcul de pomi. Șoferul, cu capul așezat pe volanul care a căpătat forma unui opt, parcă doarme. Zootehnistul își lipește mâna de obrazul șoferului și începe să vorbească singur: „E rece și nici nu mai suflă. S-a zis cu el ! Dar ia stai puțin, ăsta-i Năiță de la cooperativă. Mă, Năiță, răspunde, mă! S-a zis cu tine. La nici 40 de ani. Ți-au rămas patru copii, Năiță, sărac’ de tine”.

Femeia care ocupa fotoliul din spate începe să geamă. Se plânge că o doare groaznic capul. Abia atunci Barbu observă că în mașină mai e cineva. „Ce pățirăți, cum s-a întâmplat?”, întreabă zootehnistul. „Nu știu, n-am fost atentă, sunt bolnavă, mergeam la București, la spital”.

Nu trec nici două minute și de mașină se apropie femeile scăpate ca prin minune de coasa bine ascuțită a „doamnei în negru”. Rochiile lor de culoare deschisă au devenit verzi, după baia nedorită în balta acoperită cu „mătasea broaștei”. Deși locuiesc la doi pași și clănțănesc din dinți, încât abia pot vorbi, n-au rezistat curiozității de a vedea epava mașinii. „De ce nu ești atent, bre, omule? Era să ne

omori! Umblați pe drumuri ca turbații!", strigă una din ele spre șofer. Intervine bărbatul: „Sunteți ca niște cate, tot dați din gură fără niciun rost. Nu vedeți că n-are cine să vă răspundă, omul e mort”. „Doamne iartă-ne, făcurăm păcat. Așa cum stă, parcă se uită undeva în jos. De unde să știm noi, că e mort?” Când aud și ele gemetele, ciulesc urechile și deslușesc trupul femeii întinsă pe bancheta din spate. „Floareo, tu ești? Păi, asta-i nevasta șefului de brigadă de la grădina cooperativei. Răspunde femeie, ce-i cu tine?” „Ce tot o întrebi, nu vezi că e rănită? Hai mai bine s-o ajutăm”, se arată mai întreprinzătoare cealaltă femeie, „costumată” tot în verde.

Au noroc de o ambulanță care tocmai trece pe-acolo. Cu ajutorul surorii medicale, femeia e urcată în Salvare, care demarează spre oraș.

Când brigadierului îi sosește știrea despre rănirea soției și despre moartea lui Năiță, rămâne câteva clipe cu ochii privind în gol, nefiind în stare să pronunțe niciun cuvânt.

„Vino-ți în fire, Zahario, nu se știe cât de grav e”, caută să-l liniștească zootehnistul. „Plecăm împreună la spital. Găsim noi o mașină”. Zaharia se ridică în picioare, dar nu reușește să se mențină decât câteva momente. Întâmplarea face ca Barbu să fie un om vânos, bine clădit. Reușește să-l țină în brațe și apoi, cu ajutorul feciorului mai mare al zootehnistului, abia întors din armată, să-l ducă la spital. Medicii stabilesc pe loc diagnosticul lui Zaharia: infarct. „Tovarășe doctor, omul a suferit mult în viață. L-a lovit cel mai tare pierderea fiului de 15 ani. S-a întâmplat anul trecut. Singurul copil și, culmea, tot într-un accident de circulație. Un nechibzuit de tractorist i-a dat volanul pe mână, iar el a plecat la băutură. Copilului îi plăcea să conducă, experiență însă ioc. L-a amețit viteza. Mai repede, mai repede și la o curbă a răsturnat tractorul, care l-a prins pe băiat dedesubt. S-a chinuit câteva zile la spital și a murit. Vă dați seama acum, când a auzit și de nevastă...”

S-a clarificat mai pe urmă și motivul morții lui Năiță. Suferea de diabet, într-o formă gravă. A făcut o criză, și-a pierdut cunoștința, iar apoi știți ce s-a întâmplat.

Îl rugase Zaharia s-o ducă pe nevastă-sa, care nu se simțea bine, la un control medical.

A doua zi, Barbu i-a adus știri bune șefului de brigadă. Soția sa nu pățise nimic grav. Un traumatism ușor la cap și o sperietură zdravănă. Un zâmbet i-a luminat fața lui Zaharia... Un lucru mă roade, Barbule. Ce vor zice femeia și cei patru copii ai lui Năiță, cel mai bun prieten al meu? Că din cauza mea a murit soțul și părintele lor. Dacă aș fi știut cât de gravă e boala lui, îl duceam eu la doctor, nu-l rugam să facă cursa asta nenorocită. Dacă aș fi știut!"

LACRIMILE OMENIEI...

Medicul de gardă, un om cu figură athletică, cam de 40 de ani, încărunit parcă prematur, albul din păr predominând, examinează atent copilul, un puști de vreo 5 — 6 ani, îmbrăcat sumar pentru puținele grade de afară. Un tricou alb-albastru cu mâneci scurte, niște pantalonași bej, iar în picioare sândăluțe albe. Copilul, întins pe masă, își revine și începe să scâncească, iar apoi să plângă de-a binelea, arătând cu mâna spre piciorul drept.

Se face cuvenita radiografie și doctorul pronunță primele cuvinte: „Mda, fisură de femur. Se pare că doar atât, nimic intern. E copilul dumneavoastră?” Întrebarea omului în alb, care parcă acum ridică pentru prima dată capul, era adresată celor doi, bărbat și femeie, ce au rămas în apropierea ușii, urmărind de acolo mișcările sigure ale doctorului. L-au așteptat în tăcere, nedorind să-l stingherească cumva în timpul examinării băiețașului. „Atunci al cui este?” „Nici noi nu știm. Mergeam cu mașina și...”, începu femeia să povestească.

E o brunetă zveltă, cu părul tuns scurt și o alură de sportivă. Bărbatul, un tip înalt, subțire, cu ochelari, pare mai puțin decis să vorbească. Se uită ba la femeia de lângă el, ba la doctor. Din când în când, își aruncă privirea și spre băiatul care plânge, făcându-i discret, cu mina, un semn de încurajare. „Probabil e; l-ați lovit pe stradă” ... „Nu, nu-i vorba de așa ceva. Puștiul a căzut de sus...”

Medicul, în timp ce vorbea, începuse, cu calm, operațiile de punere a piciorului în ghips. Cel mic, sub efectul injecției, s-a mai potolit.

Scâncea ușor. Era limpede că nu-l dureau, dar era încă speriat. „Cum adică a căzut?”, întreabă doctorul, ridicând capul spre tânăra

femeie. Făcându-și parcă curaj, începu să vorbească bărbatul. „Mergeam cu mașina pe strada Cetății, știți, acolo unde s-au terminat nu de mult blocurile. Nu ne grăbeam, spectacolul începea la 7,30 și nu era nici măcar șapte. Am auzit un țipăt scurt de copil și apoi, așa, o bușitură. Zgomotul a fost asemănător unui sac aruncat pe ceva! N-am avut intenția să opresc. Mă gândeam că cineva o fi aruncat un obiect de la etaj. I-am împărtășit părerea Sorinei, soției mele. «Dar țipătul cum ți-l explici, Dane? Hai mai bine să vedem despre ce-i vorba. Locul trebuie să fie pe-aproape». Nu ne-a trebuit mult până să-l găsim pe băiețaș, care zăcea pe tufe ornamentale. Parcă dormea, cu mânuța lui stingă ținută sub cap. Câteva firisoare de sânge îi curgeau de pe brațul drept. Era zgâriat ușor și pe obraz. Să vă spun sincer, eu m-am speriat mai tare ca Sorina. N-am fost pus niciodată în situația să șcord vreun prim ajutor. Mi-a venit în minte, nu știu prin ce asociație de idei, secvențele din filmul «O fereastră spre cer», unde campioana de schi cade în prăpastie și echipa de salvare o duce cu mii de precauții spre ambulanță. I-am spus soției. Să-l luăm ușor, cât mai ușor! Fără zguduiri. Culmea! O învățam eu pe nevastă-mea! Copilul era ușor ca fulgul. Nu era greu să-l transportăm. Respira încă. L-am dus pe brațe, cu multă atenție, până la mașină. Sorina l-a așezat cu căpșorul pe poșeta moale. Zicea că întotdeauna, în asemenea situații, capul trebuie să stea mai sus decât corpul. Nici ea nu știa însă de ce. Și-a făcut loc lângă băiețel, ținându-l cu amândouă mâinile de trupul său firav, pentru a nu cădea. «Dacă moare până la spital, Dane, ce ne facem?» Cum ne-o fi norocul! am zis. Spitalul, care se află la doi pași, e o șansă de partea noastră. Cam asta-i povestea, tovarășe doctor. Cred că a căzut de la vreun balcon și tufe au amortizat șocul. Ce ziceți, tovarășe doctor?” „Tot ce este posibil. Cred că tufe alea i-au fost salvarea. Tufe și... intervenția voastră” a răspuns medicul zâmbind. „Și... scapă, ce ziceți?, întrebă iar lunganul. Tare ne-ar pare rău să-l pierdem”. „După câteva zile de observație o să știm precis. S-ar părea că nu sunt motive de îngrijorare. Cred că totul va fi bine. Puteți pleca liniștiți”. „Să mergem, Dane, trebuie căutați părinții. Nu se poate să nu-i găsim. La urma urmei, luăm toate apartamentele la rând, blocul doar îl știm”.

N-a mai fost nevoie de această deplasare. În camera de gardă dă buzna o femeie, a cărei stare de disperare se remarcă ușor, după părul-i despletit și după lacrimile care-i inundau fața. Dă să-l îmbrățișeze pe băiețaș care, recunoscându-și mama, începe să plângă. Doctorul o reține, însă, cu o mișcare ușoară a mâinii. „Nu e bine să-l tulburați acum”. Apoi, printre hohotele de plâns, femeia începu să povestească: „Am ieșit doar câteva minute, până la o vecină. Când m-am întors în cameră, Daniel nu-i. Noi stăm la etajul patru. Ușa de la balcon deschisă mi-a dat să înțeleg ce s-a întâmplat. Am alergat în curtea interioară a blocului. Nu l-am găsit. Apoi am fugit până aici. Nici nu mai știam ce-i cu mine. Scăpați-l, doctore, vă implor!” „O porție zdravănă de noroc, îndemânarea și sângele rece al acestor tineri v-au salvat băiatul”. Începu să plângă și Sorina, în timp ce mama lui Daniel o strângea în brațe și-i săruta obrajii. „Dar dumneavoastră de ce plângeți, doamnă?” întrebă doctorul. „Aștept și eu un copil, poate o fi băiat, tovarășe doctor!”

...Tinerii au uitat că-i așteaptă prietenii în fața cinematografului, au uitat de spectacol. Se întrețin cu mama lui Daniel, care ține să-i descrie cu lux de amănunte și pe ceilalți patru fii, toți școlari. „Băieții sunt mândria noastră. Femeia și-a mai revenit, e liniștită acum. Tresare, însă, deodată. V-ați pătat rochia doamnă. Eu sunt de vină. Vă despăgubesc¹¹. „Ce mai contează”, pare a spune gestul cu mâna făcut de Sorina. Mama copilului privește cu recunoștință spre medic, apoi spre tinerii soți, și-și șterge lacrimile.

Imaculate, pure, admirabile sunt florile omeniei. Da, omenia e inima omului.

LUMINA SPERANȚEI

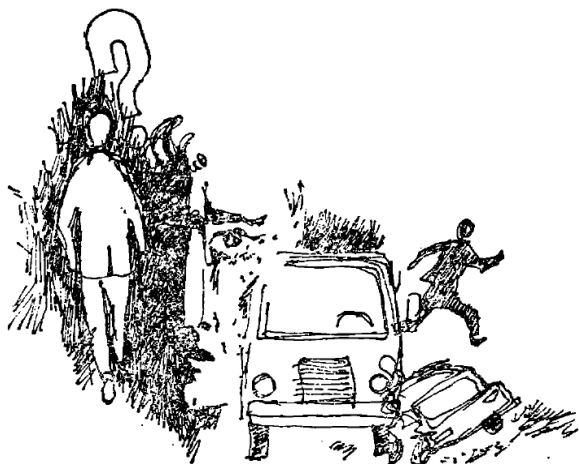
E un lucru atât de nefiresc, de crud chiar, când liniștea, pacea naturii, frumusețea ei sunt anulate de moarte. Ea a apărut hidoasă în după-amiaza aceea de vară pe drumul care străbate imensa livadă de cireși, cu fructe de un roșu aprins. S-a auzit mai întâi un scrâșnet puternic, metalic, strident, chinuitor, un zgomot care îți îngheța sângele, specific coloanei sonore a filmelor lui Hitchcock. Bărbatul, un tânăr înalt, brunet, cu pielea măslinie, cu ochii pe jumătate închiși și capul așezat pe tetieră, părea un șofer care, obosit, trăsese pe dreapta pentru a ațipi preț de câteva minute. Nu a mai putut face nimic să-și salveze viața. S-a pomenit cu camionul ieșit parcă din pământ în fața lui. Se putea deduce cu precizie. Autoturismul, care circula pe culoarul al doilea al sensului opus mașinii grele, nu avusese timp să-și schimbe câtuși de puțin direcția. Consternat, livid la față, șoferul autocamionului, un om trecut de 50 de ani, privea tăcut, cu gândul aiurea, la teribilul spectacol, impasibil la cuvintele grele ce i le aruncau oamenii adunați, ca de obicei, în asemenea situații. „Criminal”, „Tâlhăre la drumul mare”, „Niște inconștienți, te omoară și nici nu le pasă”. „Uite la el cum privește, parcă n-ar fi omorât un om”...

Cât de tulburător-paralizant poate fi câteodată realul învăluit de aparențe, cât de departe e adevărul față de ceea ce se dezvăluie la prima vedere. La ce distanță enormă se află prima de ultima secvență a unui film care nu durează nici măcar un minut. Nici prin minte nu i-ar fi trecut bărbatului, cu cute adânci care-i brăzdau fruntea, de la volanul autocamionului, tată a șase copii, că în după-amiaza aceea minunată de vară va răpi viața unui tânăr inginer aflat la început de drum, al cărui destin și-l unise cu femeia îndrăgită, colegă de facultate timp de patru ani.

Au tot amânat căsătoria. „Las să terminăm mai întâi, să ne repartizeze”. Se ducea cu mașina la părinții fetei, la ea, să-i anunțe că fuseseră repartizați amândoi la aceeași uzină, în același oraș. Frumoasă veste.

„Am coborât din cabină, fugind către mașina pe care o lovisem. Șocul produs o azvârlise la vreo zece metri. Pe față n-avea sânge, se vede și acum, uitați-vă. Tabla smulsă îi sfârtecăse însă corpul. Mi-am lipit palma de fruntea lui. Am simțit rece. Era mort. Nu-i vorba de neatenție, de viteză. E vorba de altceva, dar cine să mă creadă? Tabloul e cu totul altul acum față de cel de la începutul acestei întâmplări nenorocite. Nimic nu mai seamănă. Dar cine să mă creadă? Cu ce pot dovedi că e așa cum spun eu?” „Spune omule, spune, îl încurajează tânărul locotenent, vădit impresionat și el de spectacolul primului accident mortal nevoit să-l cerceteze după absolvirea școlii. „Curios, își zice în sine ofițerul privind actele victimei, suntem născuți în același an și-n aceeași lună, iulie 1959”.

Trec câteva clipe, apoi omul prinde puțin curaj și reîncepe. „Pe banda din dreapta staționa o Rabă». Am trecut pe stânga s-o depășesc. Când am ajuns la nivelul basculantei, prin fața ei a țâșnit tânărul în cămașă vișinie. M-a văzut, în mod sigur. L-am văzut și eu timp de o clipă față speriată. Am ales singura soluție să-l salvez. Bună, proastă, veți decide dumneavoastră. N-aveam altceva de făcut. Am virat la stânga intrând în plin în autoturismul care venea din sens contrar. L-am salvat pe tânăr, e adevărat, dar cu ce preț!

Când m-am întors de la Škodiță și am privit în jur, mi-am dat seama că-s singur. Cel oprit pe dreapta cu «Raba», dispăruse, iar pe tânăr l-am mai zărit câteva secunde fugind printre casele de acolo”. Omul arată cu mâna către niște gospodării, inundate de verdele crud al pomilor din grădină. „Nu, mint, nu eram chiar singur. De mine se

apropiase pe nesimțite un om în uniformă de ceferist. Așa, cam de 40 de ani. «Am văzut tot, a zis el, dacă nu făceai la stânga, îl luai sub roți. Mare noroc a avut băiatul». «Dar pe cel cu Raba l-ați văzut?» «Cum să nu, meșterea ceva la o roată». «Atunci vă implor, declarați astea la miliție. Îmi ușurați mult situația!», zic eu. Omul se uită ce se uită la mine, parcă făcându-și o socoteală. «Nu, zice el, n-am poftă de complicații, de pierdut timp prin tribunale. N-am eu vreme de așa ceva...». «Adică, mă lăsați chiar așa, fără niciun ajutor? Barem, spuneți-mi dacă-l știți pe băiat ori pe șoferul Rabei?» «Cu plăcere, dacă i-aș cunoaște. Nu uita că la o aruncătură de băț e un cartier de 200.000 locuitori, iar asta e un drum de tranzit. Îmi pare rău, sincer îți spun. Descurcă-te cum poți! «Așa am pierdut și ultima speranță. Omul a plecat pe drumul spre moara părăsită. Dacă aș putea să-l descriu? Cum să nu; e un tip înalt, puțin adus de spate, cu fața galbenă, de om bolnav”.

„Să nu ne pierdem chiar așa repede cu firea. Va fi ceva de muncă, dar îi găsim noi”. O luminiță abia perceptibilă apare în ochii șoferului. E lumina speranței. Poate, totuși...

NEA MARCU

Sunt 15 ani de când Marcu parcurge cu autobuzul lui exact același traseu. Cunoaște fiecare metru de drum, fiecare indicator, fiecare curbă, fiecare intersecție, știe unde încep și unde se sfârșesc pantele, serpentinele, unde vânturile aspre ale iernii formează pe șosea o crustă de gheață, unde apare pe neașteptate poleiul, locurile în care rafalele neprietenoase ale curenților pot lovi ca o palmă puternică în latul mașinilor, trimițându-le pe traiectorii nedorite. Dar nu numai atât. Marcu știe orice casă de pe itinerarul pe care îl parcurge de atâta vreme, starea civilă a celor care locuiesc în ea, cunoaște chiar și bucuriile și necazurile fiecărui locatar. Ca să nu mai vorbesc de navetiștii care călătoresc zilnic cu autobuzul. Îi cunoaște nu numai după nume, prenume, profesie, număr de copii, dar știe și cum le învață odraslele, precum și ce talente au, ce proiecte au fiecare dintre ei. „Pe unii dintre pasagerii mei îi știu de când umblau la școală. Acum, uite-i, au o droaie de copii, iar în păr li s-a așternut

neaua". Când Marcu nu-și mai face apariția la volan, și motive pot fi destule: o criză de sciatică, o recuperare, un scurt concediu ori cine știe ce, toată lumea intră în panică. Pasagerii simt lipsa chipului său blajin, au nevoie de graiul său domol și colorat, așteaptă felul său mucalit de a se purta și, de ce nu, cuvintele de încurajare, de îmbărbătare, spuse la timpul potrivit celor care îl înconjură.

Mare suflet nea Marcu! într-o zi de vară, către asfințit, se apropia de satul cap de linie. În autobuz rămăseseră doar câțiva călători. La penultima stație coboară o femeie. Asistentă medicală din sat. Nea Marcu o cunoștea de când era de-o șchioapă. A crescut, efectiv, sub ochii lui. El știa primul ce note lua Anișoara ori ce alte lucruri s-au petrecut la școală, căci fata făcea zilnic naveta la liceul sanitar din oraș. Maică-sa a fost moașă. Ziceam a fost, căci nu de mult s-a prăpădit, la o vârstă destul de tânără, din cauza bolii aceleia nemiloase care nu iartă.

Ajuns la punctul final al traseului, șoferul își parcă autobuzul pe terenul din spatele cooperativei și se apucă să măture, apoi să șteargă praful de peste tot. Nu pleca niciodată până nu făcea lună de la un capăt la altul, pe dinăuntru și pe dinafară. „Mașina e cartea de vizită a șoferului”, obișnuia să spună nea Marcu mai tinerilor lui colegi, în special când vedea prin garaj cele un autobuz murdar, neîntreținut. Pe când mătura în ziua de care vă pomeneam, Marcu găsi printre bănci un lanț, de aur, cu un medalion în formă de inimă. Aproape că se sperie. „Oare al cui o fi? Cine oare plânge după așa frumusețe de lanț? Firesc, a împodobit gâtul vreuneia dintre călătore. N-a simțit când s-a desfăcut și acesta a alunecat. A, uite, scrie ceva pe medalion: «Margaretei, cu drag, la nunta de argint». Margareta, Margareta, medita îndelung nea Marcu, continuând să facă curățenie. E clar, se înveseli deodată. Cum de nu mi-am adus aminte mai repede. Margareta a fost mama Anișoarei. Sigur că da! Anișoara a stat pe locul acesta. Îmi aduc aminte bine. Ar trebui să fie mai atentă. O să-i restitui lanțul peste câteva zile. Până atunci o las să se frământă puțin”.

Dar inima lui nea Marcu n-a rezistat. I s-a făcut repede milă, văzând-o cât era de abătută. Nu trebuie să vă spun cât a fost ea de bucuroasă. „E amintirea cea mai dragă”. Lanțul îl avea de la mama ei, iar medalionul i l-a oferit tatăl, când au aniversat 25 de ani de căsătorie. „Erau tare fericiți, căci s-au iubit mult de tot. Nici nu i-am spus tatii că am pierdut lanțul. L-aș fi mâhnit mult. Așa, încât, mulțumirea mea e dublă și, zău nu știu, nea Marcule, cum să-ți răsplătesc bunătatea”. „Să fii sănătoasă, fetițo. Mă bucur că am putut face un bine. Iar pe viitor, dacă-mi dai voie să-ți dau un sfat, mai multă atenție nu strică...”

Când, într-o zi, în locul lui Marcu a apărut un tip încruntat, îmbufnat, care se uita chiorâș la oameni și, pe parcursul celor 30 de kilometri până la destinație, n-a scos un cuvânt, pasagerii, obișnuiți cu felul de a fi al lui Marcu, au coborât consternați, abătuți.

Ce pățirați, fraților, îi întreabă maistrul, pe cei doi băieți, muncitori la secția de montaj, că arătați de parcă v-a ciomăgit cineva pe drum?”. „Mai rău, nea Fănică, l-au înlocuit pe Marcu cu unu care se uită cu răutate și nu vorbește nimic tot drumul” „Și pentru asta arătați voi așa, de parcă sunteți la înmormântare?” „Ehe, meștere, dacă l-ai cunoaște mata pe nea Marcu, ți-ai da seama de ce veneam mai bine dispuși ia serviciu, abia așteptând apoi o nouă întâlnire cu hâtrul nostru amic” „Mă faceți curios, măi mânjilor, să-l cunosc și eu pe faimosul vostru șofer de autobuz!”

„Rulând cu viteză redusă pe șoseaua îngustă care străbate satul Apele, voi știți cum sunt locurile pe acolo, dacă faci un pas mai mare de pe prispa casei, poți ajunge direct pe scara autobuzului, văd, în locul unde începe imașul, un autoturism lăsat într-o parte și cu amândouă ușile deschise. Curios, pe la noi oamenii țin la lucrurile lor pentru care au trudit din greu. Nu prea au obiceiul să-și lepede mașinile ca pe niște zdrențe. Aici nu-i lucru curat, îmi zic. Opresc apoi, să văd mașina mai de aproape. Dacă-i cineva lovit în ea ori pe

lângă mașină? Nu, nu era nimeni! Doar o bușitură puternică, care despicasă în două partea din față a Daciei, arăta că autoturismul intrase în pomul din apropiere, pe care vopseaua roșie se vedea clar, iar varul de pe pom se scuturase printre zbârciturile tablei. Pot să jur, îmi ziceam, că mașina îi furată și părăsită. Derbedeii ăștia așa fac, după ce-i șterpelesc omului autoturismul, și-l țin în supărare și emoții zile întregi, au ambiția să-și lase neapărat și cartea de vizită, prăpădindu-le mașinile”. Și sfătosul Marcu își continuă povestea ascultată cu sufletul la gură de tinerii săi admiratori. „M-am gândit că făptașii nu pot fi departe. Motorul era încă fierbinte, iar roțile la fel. Frâneră pe drum nu glumă. De, doar nu conduceau mașina lor. Am întors autobuzul, luând-o pe drumul către municipiu. N-a trebuit să merg mult până a început să mi se confirme presupunerea. Doi tineri, unul roșcat, cam de 20 de ani, înalt, numai în cămașă, iar al doilea scund, negricios, cu o geacă vișinie, mergeau grăbiți, în aceeași direcție cu mine, vorbind agitat. Țștia trebuie prinși, însă cu cap, Mirciulică, îi spun eu singurului călător, care și-a dat seama despre ce-i vorba, fără prea multe explicații. Nu scoți un cuvânt despre mașina părăsită, m-ai înțeles? La nevoie mă ajuți, dar numai când îți spun eu! Vorba aia, statura ta de atlet și mâinile tale de forjor n-au nevoie de reclamă! «Te ajut, nea Marcule, mai e vorbă». Haideți sus băieți, autobuzu-i gol le zic eu celor doi. E păcat să vă stricați pingecele. Și așa văd că pantofii voștri au cam mulți kilometri rulați, glumesc. Cei doi zâmbesc și urcă sprinteni în autobuz, mulțumiți că-i mai scutesc de efortul mersului pe jos. Apoi am început să discut cu Mirciulică despre vreme, despre recoltă, despre echipa noastră din C, mă rog, în așa fel, încât băieții să creadă că am uitat de ei de cum s-au urcat în mașină. Cei 10 kilometri, până la biroul de miliție, au însemnat pentru mine cât o mie. Așa teatru nu jucasem niciodată. Rupeam un pic în germană, Mirciulică știa limba de acasă. Taică-său era român, iar maică-sa săsoaică. Îi zic pe șoptite, aplecându-mă spre pedale ca și cum aș căuta ceva. Spune-i ofițerului de serviciu despre cei doi, spune-i ce gândesc eu. Repede însă, că nu-i timp de pierdut. Apoi vorbesc tare: „Mirciulică, cred că am făcut o pană. Tot la cauciucul ăsta beteag din față. I-a vezi tu despre ce-i vorba”. Opresc și Mirciulică se îndreaptă spre roata din față, strigându-mi «Nu-i nimic, nea Marculee. Vezi-le și pe cele din

spate, îi răspund eu. Pasagerii mei își continuă discuția cu voci joase. Nu li s-a părut suspectă oprirea noastră. N-au observat nici că furișându-se prin spatele autobuzului, Mirciulică a intrat în localul miliției. Somația locotenentului i-a surprins de-a binelea. «Noi... suntem în concediu. Ne plac călătoriile. Cu ce mergem? Cu ce putem, uite acum, de exemplu, a oprit omul ăsta de suflet și ne-a luat în autobuz. Dorința de a schimba mereu decorul ne poartă pe drumuri. Exact ca în balada lui Topârceanu. Aia cu chiriaș' grăbit». Ha, ha! se chinuiesc să râdă câinește cei doi «turiști». Se opresc când văd că veselie nu-i generală. Apoi, puși în fața faptelor, își deapănă «romanul». Tot răul vine de la mașini. Tare le plac automobilele. Slăbiciunea lor, ce să-i faci. Toată lumea are câte un hobby, ei de ce n-ar avea?

«De unde venim? Tocmai de la Piatra Neamț. Am fost nevoiți să tot schimbăm mașinile. Dacă li se termina benzina? Câte am lăsat pe drum? Să tot fie vreo cinci. De fapt noi nu le furăm, ci le folosim cât putem, apoi le lăsăm proprietarilor. Nu le luăm cum se spune, de tot. În ce stare le lăsăm pe drum? Asta da, recunoaștem, e o prostie când le bușim de stâlpi. Ori de pomi, mai ales că putem să pățim și noi ceva, să ne rupem vreo mână. Ori vreun picior. Când le izbim, ce-i drept, ne punem întotdeauna centuri de siguranță. Ne-am convins că într-adevăr sunt bune. Până la urmă, dacă te gândești, nu păgubim pe nimeni. Mașinile doar îs asigurate. Ne distrăm și noi puțin. Ce-i mai important, e că vedem mereu altă lume».

Brunetul ar mai fi turuit mult și bine, dar locotenentul i-a tăiat-o scurt. Avea treabă, nu chef să-i audă palavrele, mai ales că timp de discuții vor avea destul, iar eu trebuia să mă întorc la capul de linie”, termină povestirea Marcu.

...Unde o fi nea Marcu, că tare mult le este dor oamenilor de poveștile lui.

E OARE POSIBIL?

Raluca își dădea seama de starea în care se află soțul ei încă din faza când acesta se apropia de ușa apartamentului.

Când era „parfumat”, călca apăsat și tușea scurt parcă mârâind. Totul îi era clar. Știa ce urmează. Fața congestionată, privirea tulbure și rea, fruntea încruntată, bărbia ușor tremurândă. Nu, nu se clătina niciodată și vorbirea îi era coerentă. Rostea însă cuvintele sacadat, răstit și gesturile îi erau repezite. Scenele se repetau ca trase la indigo.

— Iar ai fost văzută cu ăla; de la el ai, probabil, coloniile astea străine.

— Cine m-a văzut, Bazil, când, unde?

În timp ce replica, femeia caută să se plaseze într-o poziție care să-i ofere, la nevoie, posibilitatea unei retrageri, înainte ca pumnii și picioarele bărbatului să intre în funcțiune. Acuzațiile de infidelitate continuau.

De data aceasta a crezut chiar că va putea evita continuarea.

Bazil vorbea stând cu spatele la „învinuită”. Fuma și se uita pe stradă. Femeia, ca de obicei, tăcea. Dacă respingea acuzațiile era mai rău, dacă începea și ea să-l învinuiască pentru toate câte le face era iarăși rău. Tăcerea i se părea cea mai bună soluție. Dar...

Omul se ambala din ce în ce mai mult.

— Aha, taci, înseamnă că e așa cum spun eu. Și tăcerea-i un răspuns.

Se întoarce apoi fulgerător spre soție. Raluca, luată prin surprindere, încasează o ploaie de palme și pumni. Își apără capul cu mâinile și se repliază repede spre ușa întredeschisă. Din camera alăturată se aud țipetele mezinei, în vârstă de doar patru ani, care se îndreaptă spre ușa camerei tocmai când maică-sa îi vine în întâmpinare pentru a o scoate din apartament. Aceasta ia copilul în brațe și îl ocrotește, ținându-l strâns și protejându-i capul cu mâinile. Spatele nu are cum să și-l apere. Până la apartamentul alăturat mai sunt încă 5 — 6 metri, pe parcursul cărora va fi nevoită să îndure loviturile de fiară dezlănțuită ale bărbatului. Sună scurt la ușa vecinei care deschide imediat, Am auzit țipete și te așteptam cu ușa descuiată”.

Curios, bărbatul nu continuă urmărirea ca altă dată, când pătrundea în locurile unde se refugia soția hăituită. După câteva minute de liniște, în care Raluca își oblojește rănilor cu ajutorul

vecinei, continuând să plângă cu sughițuri, încep să se audă zgomote puternice din apartamentul în care Bazil a rămas singur.

Se „răzbună” întâi pe obiectele din baie, sfărâmând inventarul cosmetic. Apoi, cu un scaun de bucătărie, sparge sistematic toate oglinzile: cea din baie, de pe hol și pe cea din sufragerie. După care ia la rând vesela. Fiecare farfurie, platou, ceașcă. Totul e distrus metodic cu un ciocan, care e întrebuințat, în continuare, la dislocarea ușilor mobilierului și la spargerea faianței de pe pereți. Atunci când vreun obiect mai solid îi opune rezistență, Bazil scoate niște țipete lungi, asemănătoare cu cele ale lui Tarzan când pornea la atac.

După ce în linii mari a distrus tot ce nu reclama ustensile speciale, vădit marcat de faptul că o parte din mobilă nu a putut fi transformată în fărâme, bărbatul adună deasupra mașinii de gătit tot ce crede el că poate lua foc cu ușurință: rochii, lenjerie, perdele, hârtii, file rupte din cărți. Apoi, cu un chibrit, le aprinde. Nu trece mult și limbile flăcărilor ajung până în tavan, în timp ce un fum înecăcios inundă apartamentul și își caută drum spre exterior, prin ferestrele deschise.

Atunci intervin vecinii. „Doar n-o să stăm cu mâinile în sân lăsând nebunul să incendieze întregul bloc”, spune cineva. În câteva minute ușa este spartă și vecinii, pătrunzând în apartament, se împart în două grupe. Una acționează cu tot ce are la îndemână pentru stingerea incendiului, care riscă să capete proporții, iar a doua grupă imobilizează piromanul, care continua să întrețină incendiul cu tot ce-i cădea în mână. Bărbatul, plin de zgârieturile căpătate în lupta cu mobilierul și în rezistența contra celor care, până la urmă, sunt nevoiți să-l lege fedeleș cu frânghia de întins rufe, nu se potolește. Continuă să lovească pe cei din jur cu picioarele și să amenințe, strigând că acei care au intervenit vor da socoteală pentru violare de domiciliu.

Cititorul va rămâne mai mult decât mirat când va afla că Bazil nu e pacient scăpat din vreun spital de nebuni, ci șofer, și încă de taximetru. Cum adică, într-o profesie unde se cer echilibru, calm, stăpânire de sine, sânge rece și, mai cu seamă, responsabilitate, să nimerească un individ caracterizat de șefi și de colegi ca irascibil, grosolan, impulsiv și violent? Cum se poate?

Două exemple din viața lui Bazil, în afară de spectacolul descris, sunt suficiente ca să-l zugrăvească bine.

Imaginați-vă o intersecție unde în fața luminii roșii a semaforului așteaptă o coloană de mașini. Bazil ocupă locul al doilea. În fața sa, la volanul unei Škodițe galbene, se află un bărbat în vârstă, privind atent în direcția lentilelor semaforului. În secunda următoare, după apariția galbenului, aude un zgomot puternic de sirenă, vede în oglindă faruri și proiectoare aprinse și recepționează concomitent o izbitură în bara din spate a mașinii care îl expediază câțiva metri înainte. Apoi cineva deschide portiera, își proptește piciorul înăuntru pentru a împiedica închiderea ușii și începe să-l insulte. Luat prin surprindere, bătrânelul nu realizează mobilul agresiunii. Ceva mai târziu reușește să descifreze câteva cuvinte care se tot repetă: indolent, căscat, molâu și câte altele. Apoi realizează legătura între epitete și culorile semaforului, esența fiind „de ce nu pleci când a apărut galbenul?” Abia când corul claxoanelor indică enervarea și nerăbdarea celorlalți șoferi, bruta se urcă la volan lansând un ultim snop de înjurături la adresa celui care și-a „permis” să nu plece pe galben.

Altă dată, un controlor, care a încercat să-i verifice activitatea, încasările, kilometrii parcurși etc., a fost la fel împrôscat cu sudălmii. Bazil a trântit ușa, a virat spre omul în uniformă împingându-l cu botul mașinii spre un perete. „Dacă nu pleci urgent, sugativă te fac”. Omul s-a retras repede, renunțând la orice control, în timp ce taximetristul a demarat râzând diabolic.

Ciudat, în pofida avertismentelor, sancțiunilor cu reținere din retribuție, a frecventelor lipsuri nemotivate de la serviciu, agresivul, deținător al unui palmares nemaiîntâlnit de isprăvi înscrise în fișa personală, este menținut ca taximetrist (unde trebuie să-și găsească locul doar „crema” șoferilor profesioniști!). Bazil are însă o „calitate”: el știe să fie atent cu cel de care-i depinde soarta.

Și totuși... cum se poate? Ultimele evenimente au forțat mâna șefului, „preabunului și preablândului” șef. Dând din umeri a neputință și regret i s-a adresat „bietului” om: „Ce păcat că nu te mai pot ține, Bazile. Nu știi? Băieții buni n-au noroc. Toți urlă contra ta. Să mai treacă urgia asta. Fac eu tot ce se poate!”

Și oare se poate? Se mai poate?

LA CE VĂ FOLOSESC CAIETELELE?

...» De data asta chiar că nu știu de unde s-o apuc, medită în ciudat maiorul. Nu țin minte, în cei doisprezece ani de când lucrez în circulație, ca un accident să rămână, ca acum, fără niciun fel de urme. Și încă un eveniment petrecut pe o șosea atât de circulată ca asta! auzi, dom'le, să nu fi văzut nimeni cum s-au întâmplat lucrurile! Să nu găsești la locul faptei nimic, nimic! Ceva, cât de puțin, de la care să poți porni. Am mai întâlnit eu, în cariera mea, cazuri grele. Mai devreme sau mai târziu însă tot am găsit urme! Mi-aduc aminte de biciclistul care zăcea în șanț. Ce-am mai umblat după autor! L-am dat de gol eu două fire de păr provenite de la victimă, ce s-a agățat într-o crăpătură din marginea unei scânduri a oblonului camionului. Am avut de-a face și cu șofer care nu s-a dat înlături să pună cadavrul în cabină, să-l transporte cale de treizeci de kilometri pe un alt drum, ca să-l arunce într-o văgăună. Ehe! —, oftă el, câte nu mi-au fost date să întâlnesc.

Iarna, acum doi ani, toată lumea era convinsă că Fasole Petre este autorul accidentului de la Răchitoasa. Toate indicile, toate urmele pledau în acest sens: a venit cu camionul pe șest; motorul mai era cald, când am început cercetările, ceea ce arăta că s-a umblat cu mașina după ce șoferul venise acasă; pe aripa dreaptă, în colț, o îndoitură proaspătă se potrivea perfect cu înălțimea soldului victimei, locul impactului. Fasole nu recunoștea în ruptul capului. «Nu știu nimic, nu știu nimic, nu sunt vinovat...!», altceva nimic. Ce bine mi-a părut, își depăna amintirile maiorul, că am reușit să găsesc pe adevăratul autor și să dovedesc astfel nevinovăția lui Fasole. Un puști, culmea!, ucenic la garajul unde lucra Fasole, aflat și el în sat în seara aceea, văzând camionul în fața casei șoferului, s-a suit la volan, a pornit motorul, făcând contact direct, și a plecat la plimbare. O plimbare scurtă, de niciun kilometru. Pe prima uliță a călcat omul, după care a adus mașina înapoi și a șters-o! Nimeni nu-l văzuse pe puști, Fasole nu l-a auzit, așa încât era greu de acceptat ideea că altcineva decât el putea să comită accidentul! Salvarea a fost deducția, logica, înlănțuirea faptelor. Admițând ipoteza că nu el este autorul accidentului, ne-am pus întrebarea cine putea să fie? Și ne-

am zis că, probabil, unul de prin părțile locului. Așa am ajuns la Sile, ucenicul. A recunoscut totul, prins de încrucișarea unor întrebări...

Acum, însă, în acest caz, beznă totală! Doar ceea ce «spune» mortul. Că mortul vorbește. Pentru cine știe să-i deslușească semnele. Natura leziunilor arată că a fost călcat de un autoturism sau de o dubită, în niciun caz de un vehicul greu. Deci persoana aflată la volan era imposibil să nu fi știut că a lovit pe cineva. Se pare că a fost surprinsă, din moment ce nicio urmă de frânare și nici de ocolire a victimei. A trecut peste victimă cu două roți — față, spate — din dreapta sau din stânga. Probabil că din dreapta, ținând seama de distanța mică dintre cadavru și marginea șoselei.

Accidentul s-a produs în afara localității, într-o zonă deschisă, pe o porțiune dreaptă de drum. Intrigă faptul că nimeni nu a văzut nimic. E adevărat că se lăsase amurgul, dar nu era încă noapte și circulației fusese destul de intensă. «Pe cine să întreb? Șoseaua este o arteră de legătură cu litoralul. Trec tot felul de vehicule».

...S-a deplasat din nou în comună. Nici el nu știa a cita oară! Doar, doar o găsi pe cineva cu ajutorul căruia să iasă din impas. Să dea de un capăt de fir care să deșire ghemul. Nu-și pierduse nădejdea. Trebuia să găsească ideea. „Nu se poate să nu-l descopăr, se încuraja mereu, chiar dacă n-am aflat nimic de la cei cu care am discutat până acum. Trebuie să stau de vorbă cu toți localnicii care, la ora aceea, au circulat pe șosea, cu vreun vehicul sau pe jos”.

Porni, iarăși, către locul unde fusese găsit cadavrul. Îl atrăgea locul acela, dându-i sentimentul că totuși acolo va dezlega misterul. Se plimbă în sus și în jos pe distanță de câțiva metri, pe marginea șoselei. Nu departe de el două vaci pășteau liniștite pe fâșia de pământ ce desparte ogorul de șanțul drumului. Copiii cave păzeau vacile, ținându-le de funie, ședeau pe malul șanțului și discutau.

— Nene, i se adresă unul dintre ei, nu știți cât e ceasul?

— Ba da, răspunse ofițerul bucuros că are cu cine scoate o vorbă. Șase și jumătate.

— Mulțumim, răspunse copilul, un băiețaș cam de zece — unsprezece ani.

— Până la cât stați aici? caută să lege discuția ofițerul.

— Până aproape se întunecă. Că stăm aproape și ajungem repede acasă. Vacile, cu cât pasc mai mult, cu atât dau mai mult

lapte, se simți dator să explice.

— Da' voi ce faceți în timpul ăsta? Cu ce omorâți vremea?

— Ei!... facem și noi ce putem... Mai vorbim, mai citim, mai privim la mașini. Mai prost e când plouă. Zilele astea a fost însă frumos.

— Și cum vă jucați? Că trebuie să păziți și vacile!

— Păi, găsim și noi jocuri potrivite. Alaltăieri ne-am apucat să notăm numerele mașinilor care treceau spre mare. Că era o circulație!... Ne-am luat la întrecere care din noi scrie mai multe numere.

— Erați tot aici, unde sunteți acum?

— Nu. Era înnorat și rămăsesem la marginea satului ca să avem unde să ne adăpostim dacă plouă.

— Și unde ați notat numerele, întrebă ofițerul, puțin încrezător că le-au păstrat copiii.

— În caietele astea, arătară copiii, scoțându-le din buzunar.

— Pot să le văd și eu?

— Pofțiți. Uitați, aici e lista, explică unul din ei. Eu am notat optzeci și șase de mașini, Costel optzeci și două. Am stat mai departe unul de altul ca să nu ne observăm când notăm numărul mașinilor. Cine avea mai multe, câștiga!

— Îmi împrumutați caietelele astea pentru câteva zile?

— Sigur că da. Dacă vă folosesc la ceva...

— Mai încape îndoială, se bucură în sine maiorul. Adevărată comoară caietelele astea. Cine știe? Poate că autorul accidentului este printre cei care au condus aceste autovehicule. Sau, măcar, vreunul care știe ceva despre caz.

„... De unde, acum cinci zile nu găseam autorul, acum, poftim, avem doi, reflectă ofițerul. Și culmea! Fiecare se consideră singurul vinovat... Cei doi cumnați rulau unul după altul. Se înserase. Deodată, primului i se păru că cineva, un om, s-a șters de mașină. Totul n-a durat nici două secunde. La rândul lui, cumnatul, care venea din urmă, se pomeni cu cineva căzut în fața mașinii. Îl zări așa de aproape că nu avu timp nici să frâneze. Cu atât mai puțin să-l ferească. Dacă au oprit? Da, au oprit. La oarecare distanță, ce-i drept. Dar văzând că omul s-a ridicat și mergea, au zis că nu-i nimic grav și și-au văzut de drum. Acum e prea târziu pentru regrete”.

UN FINAL ABSURD

Era greu, extrem de greu de prevăzut ce năzbâtii va face Naica a doua zi. Odată, s-a urcat în vârful unui brad, să „studieze” un cuib de păsări. Cloșca s-a zburat rău și doar prezența de spirit a băiatului de 12 ani l-a ajutat să scape teafăr. N-a știut cum să coboare mai repede de la cei 10 metri, căci pasărea mamă plana amenințător în imediata sa apropiere. Altă dată s-a cățarat în vârful giganticei instalații de iluminare a stadionului „pentru a-și da seama mai bine de topografia orașului și dispunerea rețelei rutiere majore” (expresia de specialitate îi aparține).

Minte brici, inteligență sclipitoare, își uimea profesorii cu observațiile proprii, culese de prin tot felul de cărți. Dar îi și deruta prin inconsecvența la învățătură. Cășunând pe un subiect, pe o temă, la o materie îndrăgită, Năică uita de toate celelalte. Generos, bun la suflet, băiatul era străin de egoismul pe care îl manifestă, mai mult sau mai puțin, fiecare copil. Apărătorul din oficiu al oricărui copil mai mic, mai slab, devenit țintă a ironiilor, persiflărilor ori chiar a unor acte de „agresiune” din partea altora, Năică nu dădea înapoi nici în fața unor băieți din clasele mai mari. Curajul, cutezanța, spiritul său de dreptate învingeau cel mai adesea.

Hobby-ul principal al lui Naica era dragostea pentru animale. Aducea cu regularitate acasă fel de fel de vietăți în suferință. În timpul iernii, maică-sa s-a pomenit cu un porumbel având un picioruș degerat. Puii de pisică și de câine abandonați găseau în Năică un prieten devotat, dar și un priceput veterinar, care le îngrijea nu empiric, ci după indicațiile din bogata colecție de lucrări de specialitate pe care le posedea. Părinții erau, literalmente, exasperați, dar băiatul știa atât de bine să-și susțină acțiunile cu argumente ținând de caritate, încât îi convingea de fiecare dată să fie de acord, „pentru ultima oară”, cu adoptarea vietății aflată în suferință. Dintre animale cel mai mult iubea câinii. Îi cunoștea după rase, talii, țări de origine, particularități de comportare, era la curent cu tot felul de lucrări consacrate acestor nobile și devotate patrupeze. „Dacă eu îi iubesc atât de mult, nu se poate să nu-mi întoarcă și ei dragostea”, zicea el uneori, lucru confirmat, în marea majoritate a cazurilor, în practică. Instinctul dezvoltat al inteligenților și credincioșilor prieteni

ai oamenilor distinge cu ușurință pe cei care-i iubesc, așa ca toți câinii se simțeau în largul lor și-și manifestau dragostea față de Năică, spre marea lui satisfacție. Ce-i drept, mai erau unii care, deși îl priveau cu interes și simpatie, se arătau mai reținuți, mai sobrii în relațiile cu băiatul. De, așa le șade bine unor anume specii canine.

Era ora prânzului. Terminaseră cursurile și se îndreptau, ca de obicei, spre casă. Năică și grupul de băieți care îl însoțea de regulă, întrucât locuiau pe aceeași stradă, comentau cu voce tare „expunerea” despre aștrii făcută de Năică spre sfârșitul orei de fizică, răspuns care îl captivase până și pe profesor... Acum, băiatul continua să le dezvăluie lucruri tulburătoare despre lumea misterioasă a stelelor, iar grupul îl asculta cu gura căscată.

Apariția celor două cățelușe, secondate de admiratorii lor patrupezi, care le înconjurau cu grijă, a făcut ca o parte din băieți să se depărteze de povestitor și să-și îndrepte atenția spre alaiul canin. Câinii n-ar fi devenit agresivi dacă unii dintre colegii lui Năică nu i-ar fi stârnit. Unul dintre ei și-a improvisat la repezeală un băț, începând să-i asmuta. Altul îi lovea cu servieta. Băieții se bazau pe superioritatea lor numerică, de care n-au fost dispuși să țină seama, însă, și patrupezii. Repezindu-se spre băieți în semn de ripostă la agresiunea lor, câinii se apropiau, lătrând furioși, de picioarele copiilor, care continuau să agite imprudent spre ei servietele și bețele. Dacă s-ar fi oprit pe loc și ar fi încetat cu mișcările care incitau câinii din ce în ce mai tare, poate că lucrurile s-ar fi terminat cu bine. Băieții au acționat însă în modul cel mai contraindicat. Au luat-o la fugă. Se știe cum reacționează câinii în asemenea situații. Lătrând furioși, ei s-au repezit pe urma copiilor. Unul dintre copii a lunecat și a căzut pe gheață, iar când patrupelele s-a apropiat de el, a început să țipe ducându-și mâinile la cap. Atunci abia a observat Năică ce se petrece. Oricâtă simpatie manifestau câinii în condiții normale pentru băiat, acum parcă uitaseră totul. Tactica elevului era simplă și bine gândită, deși îl expunea la risc. El s-a interpus între grupul de băieți care fugeau și urmăritorii lor scontând să acopere retragerea colegilor, lucru care i-a reușit. Băieții s-au îndepărtat de pericol și s-au liniștit. Năică a rămas însă în fața haitei de câini dezlănțuiți. Roșu la față, copilul își apăra cu ajutorul ghiozdanului mâinile și picioarele. Azoreii și Griveii, atât de simpatici în condiții

obișnuite, continuau însă să atace la fel de furioși. Pentru a se desprinde de haită, copilul a făcut câțiva pași înapoi și a escaladat, cu o săritură de mare maestru, taluzul de zăpadă înghețată, aflat la marginea străzii. Se credea salvat, când cel mai solid dintre patrupezi, un dulău roșcat, a sărit și el obstacolul în urmărirea lui Naică. Atunci, băiatul a intrat cu adevărat în panică. Agitând ghiozdanul în direcția câinelui spre a se salva de mușcătură, copilul s-a dezechilibrat exact în momentul când autocisterna se afla în dreptul său, intrând cu capul în caroseria de oțel a autovehiculului. Șoferul a încercat o fandare la stânga, dar fără folos. Băiatul...

O întâmplare stupidă și o accidentare gravă, la fel de stupidă, a unui copil valoros.

LA CÂȚIVA METRI DE ȘOSEA...

...„Îmi aduc aminte fiecare detaliu al captivității noastre. Cred că nu voi uita toată viața acele ore teribile, care mi s-au părut ani. Plecasem pe la 6 seara, pentru o intervenție la rețea. Cablul rupt amenința funcționarea câtorva unități. Chiar din start, drumul se anunța greu. ARO-ul nostru, însă, înainta ca un veritabil tanc. Trecea peste sulurile de zăpadă cu o ușurință de necrezut. Făcusem circa șapte kilometri; eram sigur că în stânga se conturau acareturile fermei doi. Luminile geamurilor clădirilor străbăteau cu greu perdeaua densă, de un alb orbitor, a fulgilor de zăpadă, care parcă înnebuniseră. La un moment dat, ne-am trezit că înaintăm fără a deosebi limitele drumului. Nu mai eram convinși dacă înaintam sau nu pe șosea. În față nu se mai vedea mare lucru. Din când în când, câte o rafală lovea, extrem de puternic mașina dinspre stânga.

— «Dacă nu ne răstoarnă vreo *palmă* de asta, e mare lucru», a rostit Țepeș, cu voce scăzută. «Aveți încredere în ARO-ul meu. O să vă dați seama mai târziu ce forțe nevăzute se ascund în el», ne-a asigurat inimosul Brad, șoferul mașinii. Și într-adevăr, ne-am convins... când autoturismul a ajuns în șanț. «Nu vă speriați, orice rău are partea lui bună. Măcar acum știm că n-am pierdut drumul». Două opinteli, atât i-au trebuit mașinii pentru a ieși din nou pe platforma drumului. Faptul că mergeam pe un teren fără denivelări

ne făcea să credem că sub roți se află, totuși, asfaltul șoselei. Am continuat să rulăm într-o tăcere plină de tensiune. Trăiam doar în plină aventură. Cădea parcă mai puțină zăpadă, dar vântul se dezlănțuise mai furios, spulberând în toate direcțiile neaua ușoară, abia depusă. – «Mai avem cam jumătate de drum, ne-a precizat șoferul. De-abia acum începe, însă, greul, la urcarea Dealului Bobocului. Naiba știe unde or fi serpentinele, că nu văd nicio urmă. Totul e uniform. Nu-mi e că nu urcă taurul ăsta de șaptezeci de cai putere. V-ați convins adineauri de ce-i capabil? Dar ce ne facem dacă nimerim în vreo râpă? Vă amintiți, doar, cum arăta traseul? Țineți minte ce-am pățit pe ploaia aia torențială, când eram cât p-aci să ne răsturnăm după ce am încasat rafala de vânt lateral?» «De cât să riscăm atâta, n-ar fi mai bine să ne întoarcem?», propune cu timiditate Tepeș. În primul rând, am depășit jumătate de drum, zic eu. Apoi, avem oare siguranța că vom putea răzbate înapoi, până acasă, pe urgia asta dezlănțuită? Cel mai important e că oamenii așteaptă cu sufletul la gură intervenția noastră. Contează enorm fiecare minut, în vârful dealului, intensitatea viscolului a depășit orice închipuire. Am ajuns acolo unde cablul cedase în două puncte. Când, după un efort supraomenesc, am reușit să ne terminăm munca, viscolul clădise în fața mașinii un baraj care depășea doi metri. «Ăsta-i dezavantajul opririi pe viscol. Zidul e de netrecut, înapoi! Ușor de spus greu de făcut. Cu râpele ce facem? Îs mai puțin periculoase la coborâre?» a spus unul dintre noi, nu mai știu care. «Nu fi așa prăpăstios! Ai văzut doar ce poate ARO-ul nostru !», încerc eu să mai ridic moralul celor de lângă mine. Brad conducea magistral. Ce forță la băiatul ăsta pirpiriu, de 30 de ani, care nu cântărește nici 60 de kilograme! Nu pot pricepe cum intuiește panglica șoselei pe albul ăsta nemărginit. Nu-mi termin vorba și o rafală de o forță extraordinară apleacă mașina pe o parte. Simțim apoi cum ea alunecă tot mai mult și se răstoarnă pe o suprafață dură, probabil o stâncă dezgolită de viscol. Tabla se deformează puternic și, în final, mașina cade pe roți, într-un troian de zăpadă. Ne revenim repede din buimăceală. Nimeni nu e rănit. Doar Brad sângerează deasupra ochiului. Și-a spart arcada exact ca un boxer. Își tamponează rana cu batista. Reușește să aprindă lampa

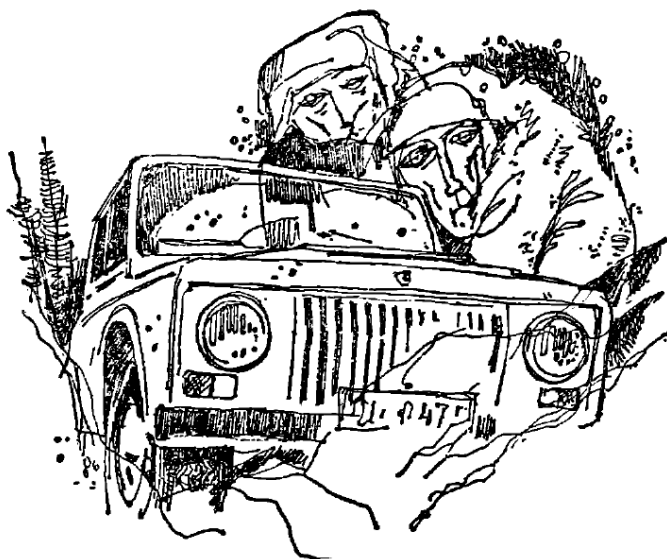
interioară. «Bradule, dacă izbutești să pornești și motorul, ești cineva e Am avea și lumină și căldură» a intervenit Tepeș.

Motorul s-a încăpățânat, însă, să nu pornească. «Măcar dacă am ști unde am căzut. Dacă nu era stratul ăsta gros de zăpadă care a amortizat prăbușirea, eram terminați», ținu să precizeze cu voce tare Brad.

Încercarea șoferului de a deschide ușile a eșuat și ea. Din cauza deformațiilor, acestea s-au blocat. «Parbrizul degeaba îl spargem, ne-a spus șoferul, că tot n-avem cum ieși. Pe el apasă tone de zăpadă». Suntem captivi, undeva, la 15 — 20 de metri de șosea, căzuți într-o râpă, în apropiere de vârful Dealului Bobocului. Aici în prăpastie, aproape că nu bate vântul. Singura soluție de supraviețuire e să nu adormim, să luptăm cu somnul, să vorbim, să ne mișcăm, cât putem, în strâmta noastră închisoare. Speram cu toții că spre dimineață ne vor găsi utilajele de deszăpezire.

Frigul începuse să ne încolțească puțin câte puțin. Șubele noastre parcă se subțiau, deveneau simple cămăși. Ana discutat vreo două ore. Pleoapele căpătau greutatea plumbului. Era nevoie de eforturi supraomenești ca să nu le închidem. Când eram mai sigur că nu adorm, tocmai atunci mă scutura Tepeș. La un moment dat trăgeam eu de el, ca să-l mențin treaz, dar nu am fost în stare. Pe față i se așternu un zâmbet inocent. Probabil visa ceva frumos. Cu această expresie a chipului său mi-a rămas în amintire. Până la urmă, mă fură și pe mine somnul. Se făcea că zburam într-un avion mare, în interiorul căruia mă aflam într-un imens salon. De undeva se auzea, în surdină, o muzică plăcută. Era o melodie ce mi se părea cunoscută, dar nu reușeam să o identific. O stewardesă blondă, drăguță foc, dar care, parcă plutea, se apropia și se îndepărta de mine, purtând o tavă cu pahare de diferite mărimi și forme. Simțeam nevoia să mă așez, dar nu aveam pe ce. În salon nu se găsea nimic. Doar pereții erau drapați cu lambriuri. Mă frapa lumina foarte puternică și nu știam de unde vine. La un moment dat a intrat în salon bunicul. Nu m-a mirat că-l văd, deși murise de mulți ani, ci faptul că era îmbrăcat în uniformă de aviator. Mi-a spus ceva și eu nu eram în stare să înțeleg. Aveam senzația pe care o încerci în timpul proiectării unui film când se defectează sonorul și vezi numai cum actorul articulează cuvintele, iar tu nu pricepi nimic. M-am

pomenit apoi pe un câmp întins, de un roșu aprins din cauza florilor de mac ce formau un covor fără de sfârșit. Ciudat. Muzica din avion mă însoțea și aici. Am vrut să știu îng un buchet, dar nu puteam smulge niciun fir. Erau din sârmă de oțel. M-am tăiat în palmă. Dar nu curgea sânge, deși era rană deschisă, și nici durere nu simțeam. Deodată se făcu întuneric. Doar soarele ardea, pe undeva, la orizont, ca o torță. Iar eu mă simțeam foarte obosit. Foarte obosit și nu mă puteam culca nicăieri.

Ne controlam unul pe altul să nu ațipim. Somnul fatal ne dădea însă târcoale. Eu, Decebal, cel ce vă povestește, m-am trezit la spital a doua zi seara. Doctorii au muncit mult să mă readucă la viață. M-a ajutat și robustețea mea. M-am ales doar cu niște puternice degerături. Pe ei, mi-au spus buldozeriștii de la drumuri, i-au găsit stând față în față, parcă discutând, cu ochii închiși și având pe chipuri o expresie liniștită, indiferentă. Dâra de sânge de la sprânceana lui Brad, ajunsă la mijlocul obrazului, înghețase odată cu cele două trupuri.

— Și totul la câțiva metri de șosea. La câțiva metri...

LUATE PRIN SURPRINDERE

În sfârșit primăvară. Atmosferă specifică revenirii naturii la viață, după o iarnă cu totul ieșită din comun prin felul în care a pus la încercare răbdarea și rezistența oamenilor, dar, mai cu seamă, prin necazurile pe care le-a provocat tuturor. De la copii și până la oamenii împovărați de ani, toți contribuie cu câte ceva la treburile specifice comunei, începutului de primăvară, care a apărut deodată, caldă și luminoasă, parcă rușinându-se că a întârziat atât de mult. Se ară, se seamănă, se sapă în grădini, se cară gunoiul de grajd pe câmp, se spoiesc pomii și gardurile, al căror alb contrastează puternic cu negrul pământului proaspăt grăpat

La ora aceea de prânz a sporit mult animația pe drumul important care desparte comuna în două semicercuri perfect egale. La volanul Trabantului său, de culoare verde, Ieronim se îndrepta spre sediul coloanei auto, unde treburile s-au încurcat tocmai acum, and volumul de lucru a crescut. „Parcă îl văd pe Vasile al nostru cum începe să se tânguiască și să se plângă de tot și de toate. Că piesele i-au ajuns târziu, că oamenii nu-l ascultă, că-s fără experiență și calificare etc. Întotdeauna, când șefii mă trimit să-l aduc pe linia de plutire, caută să mă provoace. Doar, doar, mi-o ieși din pepeni ca să aibă ce reclama în plus. Numai că eu nu mă las angrenat în jocul lui; nu, eu îl demontez fain, frumos, piesă cu piesă. O să asisti imediat la aplicarea tacticii mele îi spune Ieronim interlocutorului, ocupant al locului din dreapta. Nu mai avem decât vreo 5 kilometri. Cert e că nu știe lucra cu oamenii, că-i încurcă cu dispozițiile lui contradictorii. Șoferii din echipa lui, care sunt oameni faini, de ispravă au transformat coloana într-un cuib de viespi și asta numai din cauza lui, care, după ce că e un încurcă lume, e și un intrigant de primă mână”.

Atenția celui de alături, și el șofer, e concentrată parcă mai mult la ce se întâmplă pe panglica de asfalt și nu la năzbâtiile șefului de coloană. „Eu, Ieronime, ăstuia i-aș da un claxon” „Care mă”? Tractoristului oprit în mijlocul drumului care semnalizează stânga”. „No, că dară nu-i bolund ori chior, să nu mă vadă”.

Într-adevăr, era greu de presupus că, așteptând pe banda sa, tractorul v-a vira la stânga tăind calea celor ce veneau din sens contrar. De câte ori, însă, viața nu contrazice cea mai elementară logică; de câte ori ceea ce e firesc și împiedică pentru 999 de oameni,

nu e exact pe dos pentru al 1.000-lea? Așa s-au întâmplat lucrurile și cu Palade, care a rotit brusc volanul spre stânga, tocmai când Trabantul se afla la câțiva metri de tractor. „S-a zis cu noi”, doar atâta a mai avut timp să rostească Ieronim, întocmai ca pilotul din „Zbor periculos”, când acesta își dădu seama că enormul D.C.10 nu mai poate evita lovirea obstacolului din beton, atunci când încercase disperata soluție a unei aterizări forțate pe plaja oceanului Coliziunea dintre robustul tractor și fragilul autoturism a fost, de asemenea, năprasnică. La fel precum taurul înfuriat speculează imprudența toreadorului și-l ia în coarne, aruncându-l cât colo, ca pe un obiect neînsemnat, tot așa și autoturismul, descompus în părțile lui componente, a fost proiectat în șanțul șoselei, nu înainte de a cosi în traiectoria sa haotică cele trei femei care așteptau, discutând cu spatele la șosea, în stația de autobuz.

Felicia, învățătoarea, cea mai tânără dintre ele, a declarat apoi: „Nu prea eram atentă la discuția femeilor care degenerase în bârfă. Mă gândeam la cele două gemene ale mele, singure acasă, căci soacră-mea plecase dis-de-diminează la târg. Auzind bubuitura am întors repede capul în direcția respectivă. Asta m-a salvat să nu fiu lovită în plin de bucățile de mașină ce zburau spre mine. Porțiunea ruptă din ușă m-a zgâriat doar, ce-i drept destul de adânc, la mâna dreaptă¹¹.

Celelalte două femei, luate prin surprindere, au fost izbite în plin și aruncate în șanțul șoselei împreună cu resturile caroseriei. „Materialul relativ ușor din care e construit acest tip de mașină a făcut, spunea un expert, ca lovirea femeilor să nu fie mortală, deși amândouă se află încă în stare deosebit de critică”.

„Băiatul e cel mai bun tractorist de brazdă, nu pot pricepe ce s-a întâmplat cu el?” relatează șeful secției. Neposesor al permisului de conducere, „băiatul”, obișnuit cu câmpul, nu cu șoseaua, având chipul răvășit de teribila întâmplare, rostește cu o voce înspăimântată: „eu am primit ordin să plec, am fost trimis, nu am plecat de capul meu. Adevărat, pe șosea, mă simt stingher, nesigur. Aci, pe drum, un metru mai la stânga contează, nu-i ca pe câmp. N-am observat Trabantul, asta-i”.

Șefii unității vinovate bat în retragere, tendința de a da vina pe acarul Păun conturându-se tot mai mult. „E adevărat, recunosc ei

spășiți, nu ne-am organizat prea grozav munca trimițând cele două tractoare, conduse de oameni fără permise, la atâta distanță, dar el, cel de la volan, e totuși în ultima instanță răspunzător pentru manevra sa imprudentă. Doar nu putem ști ce-i în capul zecilor de tractoriști pe care-i avem în subordine. Noi le-am dat indicații, i-am instruit, dar...”

A pune oameni fără calificare și cunoștințele necesare să facă o treabă care poate deveni extrem de periculoasă, nu numai pentru cei de la volan, dar și pentru cei din jur, dacă nu e realizată precis și cu iscusință, este exact ca și cum un comandant ar trimite în focul luptei niște recruți care n-au pus niciodată mâna pe armă.

Un om cu picioarele și coastele rupte, cel de alături cu fracturi la mână, două femei care încă nu se știe dacă vor supraviețui, iată prețul unei isprăvi care putea fi prevenită printr-un lucru simplu, dar extrem de important: răspundere.

PRIMUL AJUTOR

O componentă deloc lipsită de importanță a civilizației umane, a educației omului erei noastre este, fără îndoială, cea referitoare la cunoștințele elementare sanitare și de igienă. Mijloacele de informare în masă prezintă sistematic, chiar cu o notă de perseverență, informații, sfaturi, date *etc.* Inspirare din rezultatele unor cercetări științifice din domeniul medical.

Totul este expus într-un limbaj accesibil, încât se pare că e imposibil ca cineva să nu înțeleagă ce e bine și ce e vătămător pentru sănătatea lui. În plus, există o întreagă literatură medicală destinată nu numai specialiștilor, dar și omului de rând, mai puțin avizat în asemenea probleme.

Fiind zilnic în contact cu strada, cu viața ei, cu bucuriile și necazurile ei, cu eroii drumului, dar și cu personajele lui negative, rămânem deseori emoționați de rapiditatea, competența, dar, mai ales, de înaltul umanism, de noblețea sufletească a unor oameni care pun mai presus de orice ajutorarea semenilor lor, aflați în dificultate, în suferință ori chiar în pericol.

Ne stăruie în minte exemplul unui tânăr muncitor forestier care, în plină iarnă, și-a lepădat haina îmblănită și s-a aruncat în apa repede și înghețată de munte pentru a salva viața ocupanților unui autoturism care se prăbușise în râu, după ce a rupt parapeții. Nu s-a lăsat până ce nu a adus la mal femeia, copilul de 7 ani și șoferul, care suferiseră răni grave în urma izbirii mașinii de pietrele mari existente în apă. I-a pansat cum s-a priceput, reușind să le oprească hemoragiile, și i-a dus apoi la spitalul din apropiere, cu ajutorul unui alt inimos, un șofer amator, în trecere pe la locul cu pricina. Toți cei trei accidentați sunt acum în afară de pericol. Tânărul Vlad se află sub supraveghere medicală de circa 30 de zile și va mai sta un timp în spital pentru a fi vindecat de congestia pulmonară, în formă gravă, contractată în împrejurările descrise.

Cât de departe de gestul plin de suflet al acestui tânăr este indolența acelor ospătari care nu pregetă să servească cu băutură pe individul ce abia se mai ține pe picioare, după câte pahare a dat peste cap. Importantă pentru acești ospătari este consumația cât mai mare. Niciunul din ei nu se gândește la efectele nocive exercitate asupra organismului de țăriile ingerate și nici la faptul ca omul, nemaștiind pe ce lume se află, va merge spre casă fără să-și dea seama pe unde calcă și la ce pericole se expune, mai ales când, părăsindu-l de tot puterile, ajunge să se culce pe șosea, exact în calea mașinilor. Chiar dacă asemenea cazuri sunt rarități, nu putem să ne facem că nu le vedem, ferindu-ne privirea dintr-o falsă discreție.

Ignoranța unor oameni, tratarea cu condamnabilă ușurință a unor fapte doar în aparență mărunte, lipsa de interes pentru a-și însuși cele mai elementare lucruri în domeniul primului ajutor medical capătă uneori proporții greu de imaginat...

Ne găsim în curtea unei școli. Un grup de elevi joacă „bâza”. Un jucător aflat în mijlocul grupului, acoperindu-și fața cu palma dreaptă pentru a nu-i vedea pe cei din jur, dar cu palma stângă deschisă în dreptul jucătorilor, primește câte o lovitură și apoi trebuie să ghicească pe autorul ei. Dacă reușește acest lucru, vine rândul pentru nenorocosul jucător să treacă la mijloc. Veselie, haz pe seama celor care ghicesc abia după 3 — 4 lovituri încasate pe autorul lor. În apropierea grupului angajat în joc, un elev dintr-o clasă

mai mică privește cu interes tehnica loviturilor și mimica celor care, după ce atacă, afișează brusc o mască inocentă de natură a deruta pe cel aflat „la mijloc”. Își amintește subit de lecția care urmează, de notițele pe care trebuie să le ia și creionul neascuțit. Scoate din buzunar briceagul și începe să taie felii fine din lemnul creionului, concentrându-și atenția la operația ce o execută. După o lovitură puternică, un elev participant la joc face un pas mare înapoi, încercând să se ascundă în spatele unui coleg înalt, cu umeri lăți. Manevra e clară: vrea să nu fie observat de cel aflat „la bătaie”. În procesul acestui recul, nimerește cu subsuoara exact în vârful briceagului ascuțit. Simte la început doar așa, ca o înțepătură de țăntar. Jocul continuă până când unul din copii sesizează o pată mare de sânge pe mâneca cămășii celui înțepat. „Tudore, Tudore, pe cămașa ta e sânge, și încă mult”. Tânărul întoarce capul spre colegul său, impacientat parcă, că a fost întrerupt din joc. „Hai, mă, lasă-te de bancuri”. În acest scurt interval de respiro simte umezeala mâneicii, learcă de sânge. Intervine profesorul de educație fizică, aflat în apropiere. Nu realizează pentru moment ce s-a întâmplat. „Nu cumva v-ați luat la bătaie?” „Nu, tovarășe profesor”, răspunde un puști. „Atunci, de unde atâta sânge pe Tudor?” între timp, Tudor dă semne de moleșală și devine tot mai palid. Doi elevi îl apucă de brațe, îndreptându-se, la indicația tânărului profesor, spre furgoneta care rulează spre poarta școlii pentru a ieși din curte. Tudor e urcat în autovehicul și așezat pe banchetă. În stânga și în dreapta lui iau loc cei doi colegi, iar profesorul se așază pe scaunul de lângă șofer. Pe stradă, aglomerație specifică orelor de prânz. Mașina înaintează încet. Abia după circa 20 de minute grupul ajunge la spital. Rănitul merge din ce în ce mai greu, picioarele se împleticesc, iar apoi se lasă greoi în brațele colegilor. E limpede că și-a pierdut cunoștința. Încă puțini pași și băieții se află în fața medicului de gardă. „Ce s-a întâmplat copii? De unde atâta sânge?” Tudor e așezat pe pat, al cărui așternut devine în câteva clipe purpuriu. Medicul depistează în curând rana, dar constată cu surprindere că nu mai are cui acorda ajutor. Tânărul decedează în brațele medicului. „Cum adică, tovarășe doctor, întreabă profesorul dintr-atâta să moară?” „Din păcate, da. Dacă i se aplică un garou, un pansament măcar, dacă

cineva apăsa cu mâna puternic pe rană, pentru a opri hemoragia, tânărul ar fi fost salvat”.

Doar un singur exemplu care demonstrează convingător necesitatea de a face mai mult noi toți, școala, părinții, organele medicale, Crucea Roșie *etc.* Pentru a completa educația noastră, într-un domeniu de care depinde tot ce avem mai de preț: VIAȚA.

3 AGRESIVITATEA LA VOLAN

CUM AM PUTUT?

Omul fusese lovit din față. Era clar. O arătau leziunile: echimozele de pe frunte, nasul aproape zdrobit, buzele tumefiate, ochiul stâng puternic învinețit. Medicul legist a găsit apoi, la o primă examinare sumară, și alte vătămări pe corp, mai cu seamă în zona pieptului. Totul conducea spre aceeași concluzie. S-au declanșat rapid măsurile specifice cazurilor în care autorii părăsesc locul

accidentului. În ciuda celor 20 de grade minus, autovehiculele, ce-i drept nu prea multe, care străbăteau drumurile județului la ora aceea târzie, de noapte, erau verificate extrem de minuțios. Farurile, barele de protecție, parbrizele etc. Erau supuse examinării milimetru cu milimetru. „Nimic demn de semnalat, tovarășe căpitan. Și timpul trece în zbor, dar nu în favoarea noastră. Poate echipele de la garaje să aibă mai multe șanse”. Căpitanul Crețu, cu mustăți și sprâncene albe de promoroacă ce îi dădeau, în ciuda celor 30 de ani, aerul unui bătrân care se ține însă, zdravăn, nu i-a răspuns imediat locotenentului, un tânăr înalt, cu alură de baschetbalist, trăind din plin emoțiile primului caz de acest gen, pe care îl cerceta. Absolvise școala de câteva luni. Apoi, după ce își aprinse o țigară, îi vorbi: „Vezi tu, mânzule, accidentele astea sunt la început ca o sfoară înnodată în același loc de zeci de ori. Dacă te pripești, riști să complici lucrurile și mai tare, adică în loc să deznozi, să înnozi mai rău. Sunt însă situații și situații. Una e când șoferul, să zicem al unui autocamion, derapează, lovește pe cineva, dar apoi oprește, ia victima, o duce la spital și se îngrijește de ea. Mă rog, omul regretă, trage ponoasele pentru lipsa sa de prevedere, dar rămâne totuși om. Ce să-i faci, așa cum spune un proverb indian: «Omul e fiul greșelii». Și alta e povestea în cazul pe care-l cercetăm, în care lucrurile stau cu totul altfel. După o zi grea de muncă, în care s-a îngrijit ca animalele de la stână să nu sufere de frig, de foame, de sete, omul merge spre casă, corect, după cum arată cercetările, cu fața spre circulație; și vine un zevzec oarecare, îl omoară, lăsându-l în mijlocul drumului, ca pe un câine. Ne-au sosit și datele de la post. Păstorul, în vârstă de 53 ani, are trei feciori mari, toți la casele lor, și alte trei fete la liceu. Realizează, tu, mânzule, ce a făcut omul ăsta, un biet cioban, pentru copii, pentru societate. Unul dintre băieți e inginer, altul medic (a terminat anul ăsta), iar al treilea, economist, lucrează aici, nu departe, la sediul I.A.S.-ului. Fetele sunt toate premiante. Îmi povestea Alecu, șeful postului, despre o convorbire cu mezina. «Noi nu aveam de ales, nea Alecule, trebuia să învățăm. Nouă nu ne caută nimeni în coarne». Și uite, omul ăsta, în fața căruia mulți ar trebui să-și ridice pălăria, s-a prăpădit în cel mai stupid mod. Dacă l-ar fi dus imediat la spital, poate îl salvau. Mă rog, doctorii vor stabili cu precizie acest lucru. Acum, Virgile, la treabă, fiecare minut e

prețios”. „Vă ascult, tovarășe căpitan. Știți, pentru mine vorbele astea, ale dumneavoastră, sunt foarte prețioase și ca profesionist, dar înainte de toate ca lecții de viață”. „Hai, nu mai exagera, mânzule. Nu-mi plac vorbele mari”.

La garaj, totul era în regulă. Mașinile se găseau la locul lor, curate, aliniate ca la parada, cheile de contact și actele fiecăreia se aflau la căsuța lor, în panoul din cabina maistrului de serviciu. Cei doi ofițeri pierduseră aproape orice speranță că strădania lor de cinci ore se va materializa în ceva concret. Mai aveau de verificat o singură mașină, un autocamion, și el la fel de pus la punct ca și celelalte. Tânărul locotenent era cătrănit. Începuse cercetarea plin de optimism. Acum... „Îs însurat abia de cinci luni. O știi, Tudore, pe Dana, nevastă-mea, frumusețe de fată, ai văzut-o la nuntă. Când sună telefonul în creierul nopții, ea se lipește de mine și mai strâns. Își dă seama că trebuie să plec imediat și gestul ei tandru îmi spune parcă: mai rămâi cu mine, doar un pic. Mă îmbrac iute și plec, bându-mi cafeaua, făcută de Dana, din mers. Virgile, îmi zic în gând, măcar de-ai avea baftă. Și acum mi-am urât singur «noroc», dar degeaba. Cred, Tudore, că e în zadar”. Tudor îl ascultase, dar ochii i-au fugit spre autocamion. Ceva îl atrăgea ca un magnet. După câteva clipe de tăcere, îi spuse, ca și cum ar fi dezvăluit o taină. „Uite ce înseamnă, colega, să fim perseverenți. Privește la piulița șurubului din stânga. Nu observi niște fire ca de lină?” Tudor, criminalistul, apropie și mai mult lumina puternică a lămpii sale portative spre locul indicat. „Da, se pare că e vorba de așa ceva. Îmi amintesc de cojocul ciobanului, rupt în dreptul umărului”. Virgil răsuflă ușurat și se îndreaptă spre ușa garajului. „Totul e mai mult decât limpede. El e autorul, nu mai am nicio îndoială. Hai după șofer”. „Te atrage locul calduț de lângă Dana, vad eu, clar nu-i cazul să te grăbești, Virgile, autocamionul putea foarte bine să fi omorât o oaie, nu un om!” „Așa sunteți voi,ăștia de la criminalistic. Faceți toată ziua teoria firului de păr tăiat în patru”. „Nu uita, simpaticul meu coleg, că firul de păr a «descoperit» multe crime, dar să lăsăm rezolvarea părții teoretice a problemei pentru mai târziu”.

...„Nu știu, n-am văzut, nici p-acolo n-am trecut”, cam asta spunea șoferul autocamionului. Și o tot ține. „Am martori, doi, vă rog să-i ascultați!” „Eu n-am văzut nimic. Cum adică dacă șoferul lovea pe

cineva, eu, maistrul, șeful lui, nu vă sesizam imediat? Nu-l lăsam să plece de acolo în ruptul capului! Am descărcat piesele aduse de la București, apoi am pornit spre casă toți trei, șeful, eu și Sanda, economista. Întrebați-o și pe ea”. Femeia, mai emotivă, se făcu întâi albă la față, apoi galbenă, pentru ca în final obrajii să i se coloreze într-un roșu aprins. „Eu, eu n-am văzut nimic, eu... dormeam”. În acel moment Virgil simți că trebuie să intervină. „Aveți și dumneavoastră un tată de vârsta celui omorât pe drum. Asemenea lui, v-a crescut cu greu, cu sacrificii mari, până ați ajuns economistă. Ce-ar fi dacă și altul ar fi procedat cu părintele dumneavoastră cum a făcut Fănică, șoferul?” Femeia izbucni în plâns. Nu știa să mintă. Nu putea. „Au vrut să mă silească să nu spun nimic, să neg totul, dar imaginea omului care, în clipa dinaintea accidentului, a ridicat mâinile în sus, parcă implorând ajutor, nu-mi iese din minte și nu-mi va ieși niciodată. Da, șoferul nostru l-a lovit. Discutam în mașină și nea Fănică, neatent, l-a văzut prea târziu!”

...„Când l-am zărit în calea mea, apărut pe neașteptate, nu mai puteam face nimic. Am căutat să-l încadrez între roți. Eram sigur că l-am salvat, pentru că n-am trecut peste el. D-aia nici n-am mai mers la omul căzut. Mi-am zis: se ridică, își scutură zăpada de pe el și apoi merge acasă. Ce altă treabă are?” Raționamentul șoferului era brutal și de neconceput. Dincolo de lege și de omenie. Virgil se adresă celorlalți. „Dar dumneavoastră, însoțitorii șoferului, n-ați fost curioși să vedeți ce s-a petrecut?”

Maistrul, om uns cu toate alifiile, căuta să găsească o ieșire. „Eu i-am zis lui Fănică: «Dacă tu, Fănică, zici că-i în regulă, așa să fie, doar tu ești șofer, tu răspunzi!»”.

Săduța plânge înăbușit. Își freacă mereu ochii cu batista. „Bietul tata, doar și el vine de la fermă noaptea, târziu. Cum am putut să fiu atât de lașă?”

UN ȘOFER ȘI ȘASE PASAGERI

Curios, câtă imaginație, câtă fantezie au unii șoferi a căror deviză ar putea fi formulată cam în felul următor: „Cât timp are roți (nu neapărat patru), motor și există loc pentru îmbarcarea măcar a unui pasager, în afară de șofer, vehiculul respectiv e apt pentru deplasări

particulare”. De la mașina de tăiat lemne și până la basculanta ale cărei roți depășesc înălțimea unui om de talie înaltă, totul e propriu pentru a satisface apetitul de drumeție al pilotului.

Problema consumului e minoră, atât timp cât motorina e plătită de stat, care, vorba lui Nea Iancu, „să plătească, că d-aia e stat”. Nici chiar când autocisterna e lungă de câteva zeci de metri, ori automacaraua e înaltă cât un coș de fabrică, nu se pun probleme. „Ce, intru cu ea în casă? Doar merg pe străzi, șosele, care, și ele, sunt ale statului”. O singură „trebușoară” este ceva mai spinoasă: întâlnirea cu vreun control. Dacă este al unității, mai merge. Rufele se spală, până la urmă, în familie. Dacă însă apar cei în uniformă!? Ghinion! Mare ghinion! De aceea sunt recomandate căile mai pustii, mai izolate, chiar dacă nu sunt așa de confortabile și de conforme cu teoria după care „cel mai scurt drum între două puncte este linia dreaptă”.

Spectacolul din apropierea unor stadioane, unde se dispută meciuri cu miză (nu neapărat la nivelul Steaua — A.S. Roma, ori Internazionale — Sportul Studentesc), e de-a dreptul impresionant. Se adună atâtea excavatoare, macarale-turn, buldozere, autocisterne, încât zici că piloții acestora sunt hotărâți să construiască un stadion în câteva zile.

Șefii lui Pista, mănutorul unei automacarale gigant, i-au spus, nu o dată: „Ascultă, băiete! Crezul tău să fie îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor de serviciu (bine până aici). Când, cum le realizezi, unde te duci și ce faci cu măgăoaia asta (după ce-ți termini treburile), te privește. Te-au prins, te-ai ras! Noi nu știm nimic, n-am auzit nimic”. Cu băieții avea alt dialog. „Bine, mă, Pișta, dar cum te descurci tu cu motorina, mă? Că mastodontul ăsta consumă nu cu litrul, ci cu butoiul”. „Noi avem, mă, la foraje, combustibil, nu suntem niște pârliti, ca voi, iar la confirmări e o muiere căreia îi stă capul numai la bărbați. Toată ziua se sulemenește. Cred că dacă într-o zi îi scriu că am înconjurat planeta, ea semnează cu ochii închiși”.

Precum folosește cineva Dacia personală, așa utiliza Pișta autocisterna de 16 tone. La poarta gospodăriei lui se adunau dimineața, pe la șase, și după-amiază, pe la patru, clienții. „Pișta, mă duci la sor-mea, peste deal? Nu-s decât zece kilometri”. „Hai, dragă Pișta, să-mi aduc făina de la soacră-mea. Te-oi omeni, nu vreau

gratis". „Pișta, tu ești om de ispravă, du-mă până la oraș, plătesc bine".

Pișta analizează cu grijă orice propunere, distanța, starea drumului, mărimea riscurilor, meritele celui care făcea solicitarea *etc.* Tarifele sunt riguros fixate și țin seama de toți factorii. „Mă loază, mă, se lăuda el față de un coleg, căpățâna asta a me, de ziceți voi că-i proastă, e mai grozavă ca un calculator electronic, mă. Eu îmi calculez veniturile mai bine ca tăta contabilitatea unității !. Își făcuse șoferul chiar și un mic depozit de carburanți acasă. „Parcă poți trăi fără rezerve?", cugeta cu glas tare Pișta-baci.

...„Azi, nu! Nu duc pe nimeni nicăieri. Păi ce, eu îs robot? Am și eu problemele mele personale. Și, auzi ce-mi cere? Să-l duc până la municipiu pentru două sutare. Să-mi pun eu pielea la saramură. Nu ține! De altfel, plec chiar acum cu nevasta, cu copiii, cu soacra, cu cele două nepoate, la părinții mei, la Poiana fagilor". Omul bolborosește ceva nemulțumit, își ia rămas bun și îi spune că va reveni a doua zi. „Poți să vii tu mâine, dar nu-ți promit nimic. Numai carburanții costă 200 de lei. Unde mai pui uzura mașinii și câte altele. Apoi e și riscul! Ce, asta-i joacă?" „Calculează de parcă ar fi proprietar de autobază", își zice solicitantul în barbă.

Cabina încăpătoare a gigantului, asemănătoare unui vagon de expres, e lună de curățenie. În straie de sărbătoare, urcă, pe rând, șoferul și cei șase pasageri. Vădit satisfăcut, șoferul demarează spre comuna vecină. În spatele mașinii, din cauza vitezei mari, puternicele roți ale automacaralei proiectează puzderie de pietricele și stârnesc un imens nor de praf.

„A rulat în fața mea circa zece minute. N-am putut să-l depășesc. Avea viteză mare, în ciuda drumului neasfaltat. În plus, praful era atât de des, încât nu vedeam dacă vreo mașină ar fi venit din sens opus. Am renunțat. Da, am văzut și secvența apropierii de calea ferată. Era o trecere nepăzită. Nu mi-ar fi dat prin minte că nu va opri. Doar locomotiva rapidului fluiera a treia oară. Șoferul a redus viteza puțin, după care și-a continuat mersul ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Mi-am dat seama că se va întâmpla o catastrofă. Au mai trecut câteva secunde și coliziunea s-a produs. Imensul autovehicul a fost spulberat de pe linie, ca o cutie de chibrituri".

Părți componente ale automacaralei s-au împrăștiat și la 300 de metri de locul impactului. Găsit la 50 de metri de pasai, șoferul a mai trăit doar două ore. Ceilalți pasageri muriseră pe loc.

Imensa și puternica locomotivă a fost, și ea, serios mutilată. Pagubă de peste un milion, circulația întreruptă ore întregi, plus daunele care nu se pot calcula în bani, iată prețul nesăbuiinței șoferului.

Oare cei care-l cunoșteau au mai putut spune: „noi nu știm nimic, n-am auzit nimic”?

TREI FAMILII DISTRUSE

Dezagreabile, înfricoșătoare, tulburătoare chiar și nu rareori bizare sunt imaginile celor câțiva zeci de metri pătrați, pe care se consumă ultimele secvențe ale accidentelor de circulație.

Imaginați-vă acest tablou: un autoturism Dacia 1300 puternic înfipt sub partea din față a unui autobuz. Autovehiculul ușor arată jalnic. Parcă un nimicitor taifun i-a smuls ușile, aripile, capota și chiar motorul, aruncându-le cât colo. O roată și un fragment din caroserie zac undeva sub enormul autotren pe care Dacia 1300 a încercat, se pare, să-l depășească. Motorul, aidoma unui proiectil neexplodat, a ajuns și el sub puternicele roți ale autovehiculului greu, ca o buturugă, gata să răstoarne uriașul car. Șoferul autotrenului spunea chiar: „Am simțit, la un moment dat, că mă balansez, de parcă m-aș fi găsit în vârful unei prăjini”. Curios, niciuna dintre cele cinci victime n-a rămas în mașină. Cei doi copii, unul de 3 și altul de 5 ani, au fost proiectați pe asfaltul șoselei, la cinci, șase metri de autoturism. Sunt îmbrăcați doar în niște treninguri subțiri. Probabil că li s-au scos paltonașele, în mașină fiind cald. Ciudat, amândoi țin mâinile îndoite de parcă, în ultimele clipe ale vieții lor, ar fi vrut să seringă pe cineva în brațe. Și-au îndreptat, oare, gândul, ei, amândoi frățiorii, către mămica lor care îi aștepta nerăbdătoare acasă? Cei trei bărbați au fost și ei proiectați afară, dar, altă ciudățenie, doi au rămas agățați cu câte un picior de tabla sfârtecătă a ușilor, iar al treilea, de unul din praguri. Scurtele îmblănite s-au strâns spre partea cea mai de sus a corpului. Dau impresia unor oameni care și-au adunat veșmintele

sub cap și se pregătesc de culcare. Nu mai au nevoie de niciun ajutor. Tablele ascuțite ale epavei le-au sfârtecat trupurile. Peste tot tăieturi adânci, echimoze, fracturi deschise. Pe jos sângele s-a amestecat cu uleiul scurs din motorul crăpat și formează un lichid vișiniu închis, care se scurge ușor pe părțile laterale, mai joase, ale șoselei, spre zăpada imaculată a șanțului. Și când te gândești că aceste teribile transformări s-au petrecut în câteva secunde.

Pasagerii autobuzului au reacționat fiecare în felul lui. Coborând, femeile și-au acoperit ochii, altele au început să plângă. Bărbații, mai tari, s-au mai apropiat de cadavre dar apoi unii dintre ei s-au întors cu fețele împietrite spre autobuz. Alții au început să comenteze: „ce prăpăd, adevărat măcel”. „Cred că șoferul de pe autoturism e vinovat. Să te bagi orbește și încă cu viteza asta în depășire, fără să mai vezi nimic în față, este o sinucidere curată”. „Da și ăsta cu autobuzul putea și el să se ferească, să-i dea ăluia o șansă”. „Unde să se ferească? Erai doar în autobuz, Tudore! Dacă șoferul nostru trăgea mai pe dreapta, rupea parapetul pe care de altfel l-au crăpat, că se și vede, și ne trezeam toți pe fundul văii. Care ne mai trezeam, vorba aia!” Am stat de vorbă cu ăl de pe șosea. „Eu, zice el, am auzit doar o bubuitură. Eram atent la drum. În față nu se vedea decât la 10 — 15 metri. Mi-era frică să nu intru în ceva, să nu lovesc pe careva. Mergeam încet. ăsta-i drum de nici 30 la oră”. Tot discutând, comentând oamenii, conștienți că prea curând nu-și vor putea relua călătoria pe roți, au luat-o răbdător pe jos, chit că până la oraș mai erau 20 de kilometri.

Ceața s-a mai risipit. Pe măsură ce oamenii se îndepărtau de locul tragediei, peisajul părea desprins dintr-o poveste de iarnă. Promoroaca, care așternuse peste pădure un vâl alb, zăpada, ce începuse să strălucească sub razele unui soare încă timid conturau o lume ireală, de basm. Treptat, treptat, chipul oamenilor din coloana în șir indian, ce se îndepărta, se mai destindea.

Șoferul mașinii „vinovate” era un adevărat artist în meseria sa, un om care punea câte un pic din sufletul său generos, în tot ceea ce făcea. „Un adevărat model pentru fabrica noastră. Nu știu cum și cu cine îl vom înlocui pe Adrian. Mare pierdere pentru colectivul nostru. Dacă îmi cerea câteva ore să-și rezolve problemele, parcă îl refuzam? A trebuit să fugă din program, în timp ce noi eram în

ședință? Câte nopți n-a stat el în fabrică? Nu se lăsa până ce nu dădea o formă perfectă modelului solicitat”, ne-a zis directorul unității.

Graba de a se reîntoarce cu mașina, încât să nu i se observe lipsa, temperamentul impulsiv, care îl făcea uneori să-și mai piardă controlul, l-au determinat pe Adrian să nu mai vadă nici acul vitezometrului, nici ceața densă, nici asfaltul lunecos, și accidentul care, se zice, plutea în aer, a devenit fapt împlinit.

Ne povestea și maestrul: „Paradoxal, acest om dotat cu un talent neobișnuit, care nu cunoștea ce-i odihna atunci când trebuia realizat un nou model ori o altă lucrare importantă, devenea de nerecunoscut atunci când bea ceva mai mult. Lovea, făcea scandal, distrugea. Ce mai, când era furios, în jurul lui făcea prăpăd. Mai folosea cuiva că după fiecare „reprezentare” își cerea singur iertare? Să ajungă el, creatorul numărul unu al fabricii, condamnat la locul de muncă? Cine ar fi crezut? Ce mai, păcat că s-a prăpădit și, odată cu el, a tras în mormânt încă doi buni muncitori de-ai fabricii. Ca să nu mai vorbim despre copilașii lui Vlad: Ce mândrețe de flăcăi ar fi crescut din ei!” Trei familii distruse și asta numai într-un singur accident.

UN SLALOM CURMAT LA TIMP

La ora aceea târzie de seară geroasă, circulația se subțiasse considerabil. Rar, câte un autobuz ori vreun autoturism întârziat măturau cu farurile asfaltul șoselei.

Șoferul Daciei 1310 roșii se apropie de o mașină de aceeași marcă, care rula în fața sa. Curioasă era traiectoria urmată de aceasta dinainte. Mașina, tot Dacie, de culoare galben-pai, circulă exact cum merge pe drum un om aflat în stare de ebrietate avansată. La mersul ei sinuos, care stârnea praful cărărilor, ba pe o parte, ba pe cealaltă a șoselei, se adăugau un fel de opinteli pe care mașina le făcea, când pilotul nu reușea, probabil, să schimbe la timp maneta, în raport cu viteza autoturismului. Rarii pietoni se fereau în ultima clipă să nu fie cosiți de bolidul buclucaș. O bătrânică se opri nevenindu-i să creadă că s-a ales doar cu paltonul șters de

portierele Daciei. Noroiul de pe mașină a rămas pe îmbrăcămintea femeii și ea încerca zadarnic să-l curețe asistată de un tânăr, care fusese martor la scena respectivă. „Doamne, mulți nebuni mai întâlnești pe drumurile astea. Dacă nu mă feream, eram la spital ori... chiar mai rău”, se lamenta bătrânică, examinându-și cu o privire supărată pata de noroi care începuse să se usuce sub palele reci ale vântului.

Pilotul Daciei roșii era vădit indignat de ceea ce vedea în fața sa. „Mă, Mircea, nu credeam că-mi va fi dat să asist la o asemenea scenă. Până acum, dacă oamenii nu se fereau, erau la pământ cel puțin patru, cinci. Plus vreo trei bicicliști, care au intrat în șanț pentru a evita să fie doborâți ca niște popice. Asta ori e nebun, scăpat de la balamuc, ori e beat mort. Normal nu poate fi! Un om în toate mințile nu poate face așa ceva. Trebuie însă oprit, până nu omoară pe cineva. Dar cum să-l depășesc? Risc să fiu eu lovit în orice moment”.

„Dacă nu-l dublăm, e în stare să ne țină zeci de kilometri în spatele lui, zise prietenul de lângă el. Încearcă, totuși, să-l depășești. Dar fi foarte prudent. E nebun!” „Cum să-l dublez, când nebunul e ba pe stânga, ba pe dreapta?” „Dacă-l observi cu atenție, sunt momente când zăbovește mai mult pe dreapta. Atunci să țășnești, tu, depășindu-l”. „Bine, încerc”. Discuția a durat câteva fracțiuni de secundă. Acțiunea însă... n-a fost deloc simplă.

Pilotul era întocmai ca un schior care își pregătește saltul de la trambulină. Concentrat la maximum, ușor încordat aștepta momentul prielnic dublării. Șoferul din față parcă intuia încercarea Daciei roșii. Când autoturismele au ocupat o poziție paralelă și cel care rula puțin mai în spate mai avea doar doi metri până a se salva de pericol, Dacia galbenă a virat brusc la stânga. Au putut observa figura pilotului agresor. O față lată, cu niște ochi tulburi, rânjind amenințător. Dacia roșie bătu în retragere și se feri în ultima clipă de lovitură pe care i-o putea administra mașina galbenă. Aceasta a ajuns până pe acostamentul din stânga șoselei. „Dacă nu mă repliam, nebunul mă lovea în plin”. După mersul mașinii agresoare, se vedea că nebunul sau beatul trecea ușor printr-o fază de declin, când forța începe să scadă și apar primele semne de oboseală. „Da, dacă e beat, acum pleoapele îi devin grele, ca plumbul, se lasă

peste ochi ca o cortină la sfârșit de spectacol". Sesizând că Dacia galbenă a micșorat vizibil buclele slalomului, pilotul din spate reușește, după un demaraj puternic, să o depășească. A mai rulat apoi vreo 400 — 500 de metri în linie dreaptă, după care a așezat mașina de-a curmezișul șoselei. Pilotul și însoțitorul au părăsit în grabă mașina. „Cu atâta alcool în cap, ăsta e în stare să intre chiar intenționat în noi”. Cei doi s-au îndepărtat în fugă de locul posibilului impact. „Galbenul” frânează, totuși, și reușește, la mică distanță de mașina roșie care blocase șoseaua, să oprească. Coborând de la volan, el era cel cu gura mare. „Cine ți-a pus volanul în mână, mă, deșteptule? Ar trebui să dai școlii de șoferi banii înapoi, iar cel ce te-a examinat să-și ceară demisia”. Cei doi au acceptat așa-zisul dialog. „Eu nu mă supăr că mă insultați. Doresc, însă, în primul rând, să vă spun «bună seara». V-am blocat intenționat. Observ că sunteți bine dispus, se mai întâmplă, oricine mai are o aniversare, participă la câte o petrecere, îi naște nevasta, serbează un succes în muncă, dar câte nu se întâmplă în viață! Important e să nu amesteci volanul... cu șprițul. Nu vă supărați, dar eu mă ofer să vă duc acasă, indiferent la ce distanță locuiți”. Bețivul, conform schemei clasice de mers în asemenea situații, face, amenințător, doi pași înainte spre interlocutor, clătinându-se, apoi, parcă renunțând, bate în retragere.

Aruncă o privire plină de răutate spre pilotul Daciei roșii, se clatină din nou. Între timp, din mașina galbenă a mai coborât un bărbat care s-a apropiat de locul discuției. Însoțitorul, ceva mai puțin beat decât pilotul, îl sprijină și bețivul are parcă un moment de luciditate. „Cu ce drept îmi dai, tu, mie sfaturi și insinuezi că-s beat, mă, pârlitule? Poate nu știi că am 500.000 km la volan și sunt maistru la uzina de cazane? auzi, el mă invită să cobor de la volan și să mă ducă acasă. Un asemenea afront n-am primit în viața mea. Ei las, că-ți plătesc eu pentru asemenea insultă”. Beat, beat, dar namila avea peste doi metri înălțime și însoțitorul lui era aproape la fel de bine clădit. Beția, într-o anumită fază, dă puteri nebănuite. În câteva secunde, pilotul și pasagerul Daciei roșii fac cunoștință cu pământul. Agresorii îi lovesc cu pumnii și picioarele, îi ridică de jos și lovesc în ei ca în niște saci.

La locul incidentului sosește, între timp, o mașină încărcată cu muncitorii de la sonde care, la sfârșit de săptămână, se îndreptau spre casă. Realizează imediat despre ce-i vorba și intră în acțiune. Douăzeci de muncitori, între douăzeci și cinci și treizeci de ani, reprezintă o forță, nu glumă. De altfel nici nu era nevoie de atâta. În scurt timp agresorii sunt legați cu funii și făcuți inofensivi. „Noi, cei de la schele, nu putem suferi bețivanii ca pietoni, darmite la volan”. „Barbule, dar îi cunoaștem pe dâșii. El, Gogea Mitu, e responsabilul de cabană la «Cascadă», iar dumnealui e șeful cantinei forestiere de la «Plaiul Foi». Starea lor normală e... beția, așa că nu mă miră! Probabil că o duc prea bine”.

Peste câteva minute, echipajul miliției, alarmat de cetățeni, a sosit la locul faptei. A mulțumit celor doi oameni de bine și sondorilor pentru isprava lor. Cei doi vlăjgani s-au transformat în niște veritabili mielusei. Intră, fără a fi invitați, în mașina alb-albastră.

DE CE?

Exact în momentul când Matei își ia rămas bun de la portar, consătean și bun prieten, șoferul aude strigătul unui mecanic. „Ce s-a întâmplat, loane, care-i baiul?” „Te cheamă tovarășul Pripon, la el în birou”.

Matei se întoarce din drum, urcă scările în clădirea autobazei, își scoate căciula de pe cap și dă să intre în cameră, dar se oprește în picioare lângă ușă și așteaptă ca șeful să termine convorbirea telefonică. Este puțin îngrijorat, presimțind parcă primirea unei vești

nu prea bune. „Îmi pare rău, Mateiașule, dar ce să-i faci, trebuie să curățăm de pământ terenul de lângă hala 4, mâine începe săparea fundației. Întotdeauna ai fost săritor, fii și de data asta. Nu-ți dau ordin, te rog să mai lucrezi până la cinci. Două ore, nu-i chiar așa mult!” „Și dumneavoastră, tovarășe șef, pentru mine două ore îs foarte mult. Parcă nu știți că am patru copii, că nevasta lucrează în schimb de noapte? Până ajung acasă, ăi mici îi fac capul calendar și ea pleacă obosită la muncă...” „Te înțeleg bine, Matei, dar...”

Cătrănit, șoferul se întoarce cu spatele și, după un „binee” plin de năduf, se îndreaptă spre enorma autobasculantă care, curățată frumos, era rânduie alături de celelalte surate ale ei. Se urcă apoi în cabina cocoțată la câțiva metri de sol și demarează, precum un autoturism, spre locul de unde trebuie să încarce pământ. În fața gigantului, cât vezi cu ochii, nicio mașină. Doar un autobuz, care circulă în același sens, se zărește la doi-trei kilometri. În curând, basculanta e în spatele autovehiculului de călători. „Cu ăsta trebuia să plec eu acasă. Acum, așteaptă Matei până diseară. Fir-ar să fie de treabă...” Congestionat la față, furios la culme, caută parcă un motiv să se descarce. Claxonează prelung și puternic cerând șoferului de autobuz să se „lase” depășit. Acesta, ca și cum n-ar auzi nimic, își continuă impasibil mersul. „Vasăzică faci pe nebunul. Las că-ți arăt eu ție!” Și, nici mai mult, nici mai puțin, Matei se lipește cu bara de protecție din față de partea stângă-spate a colosului dinaintea sa. Ca să fim sinceri și realiști asemenea scene sunt în exclusivitate de domeniul cascadoriei și se văd doar în filme. Viteza autobasculantei crește, împingând literalmente autobuzul spre șanț, pentru a-și face loc de depășire. La început, șoferul autobuzului nu realizează despre ce-i vorba. „Am avut senzația, declară el după accident, că am o defecțiune gravă la direcție, ori că frâna nu mă ascultă, pentru că apăsam pe pedală și... nimic! Eu trăgeam de volan spre stânga, să mă mențin pe asfalt, și autobuzul, culmea, se îndrepta spre dreapta. Instinctiv, m-am uitat înapoi. Pasagerii nu simțiseră încă nimic. Asta m-a mai liniștit. Am observat, însă, imediat, autobasculanta la mică distanță, în spatele meu. Am zărit, pentru o fracțiune de secundă, ochii răi, de fiară, ai șoferului care, era clar, voia să mă dea cu forța la o parte. Nu puteam să-i fac loc. N-aveam cum. La 40 — 50 de metri în fața mea șoseaua se îngusta

din cauza unui podeț. Dacă viram la dreapta, intram exact în marginea de beton a podețului. Totul a durat câteva secunde. Simțeam că se apropie prăbușirea și nu eram deloc sigur că voi supraviețui. A urmat apoi zgomotul teribil provocat de răsturnarea autobuzului în râpa din dreapta drumului. Luați prin surprindere, pasagerii, mai ales femeile, au început să țipe. Strigau după ajutor, dar în van! Mi-am dat seama că totul e pierdut. Instinctiv am dus mâinile la cap, mi-am acoperit obraji. Aveam în față imaginea unui coleg de-al meu, care a rămas fără vedere datorită cioburilor ce i-au intrat în ochi din cauza unui parbriz spart. N-am pățit nimic. Doar câteva zgârieturi. Sunt teafăr, după cum mă vedeți. Acoperișul autobuzului se înfundase puternic în partea din stânga. Am numărat șapte morți. Răducanu, om de nici 40 de ani, zăcea lângă scaun, pe podeaua autobuzului, cu capul zdrobit. Lângă el, nevastă-sa, ținându-l strâns de braț, avea o tăietură puternică, adâncă, la beregată. Probabil o fâșie de tablă, smulsă din partea laterală a autobuzului... Băiețelul soților Răducanu plângea înăbușit și mângâia ușor părul lung al mamei sale. Bietul de el, nu realiza grozăvia întâmplării. „Mama doarme, doarme”, repeta el mereu, uitându-se nedumerit la mine. Am recunoscut-o apoi pe Mădălina. Femeie frumoasă, mamă a doi copii. Însărcinată în luna a 6-a. Ieșise din schimb, se ducea spre casă. Palidă, cu chipul indiferent al morților, privea spre plafonul năruit. I-am tras pleoapele peste ochii ei negri, ca de cărbune. De ce a trebuit eu să fiu la volan, în această cursă a morții? Parcă oamenii din orașel, din comune, familiile celor morți și răniți vor ști că eu n-am avut nicio vină în acest accident, că am fost aruncat pur și simplu în râpă, de pe șosea? Buimăcit, am coborât din mașină, mai bine zis m-am strecurat printre resturile autobuzului, forțând cu putere ușa care se blocase. Nu departe, se oprise basculanta, cauza nenorocirii noastre. Mă cuprinsese o furie groaznică împotriva criminalului care ne aruncase în râpă. Când am dat ochii cu Matei, nu mi-a venit a crede că el condusesese mașina. „Cum, Matei, tu? Erai la volan, ori pasager?” „Eu am condus, eu, Matei, care niciodată n-am călcat vreo regulă. Da, din nenorocire. Mi-e groază să mă uit în epava autobuzului. Au murit mulți?” „Nu i-am răspuns, mi-era că face vreo prostie. Am lăsat capul în jos, evitând să mă uit în ochii lui”. Matei, trebuia să fii și tu în autobuz,

doar termini la trei. Ce s-a întâmplat? „Omul mi-a povestit apoi pricina pentru care se afla la volanul autobasculantei în loc să fie în drum spre casă”.

Singur, cu o căciulă mare pe cap, ca omulețul din „Iarna pe uliță” a lui Coșbuc, cu paltonul descusut la mâneci, Sorinei, fiul cel mai mare al soților Răducanu, „nădejdea noastră”, cum îl numeau ei, în ciuda celor 6 ani ai picii, se îndreaptă spre cei doi bărbați care discutau lângă basculantă. Știa el, oare, că de azi înainte va fi pentru cele două surioare, de 5 și 4 ani, și pentru Ionică, de doi ani, cu adevărat „nădejdea lor”? Se îndreaptă spre Matei, șoferul autobasculantei, vecinul familiei Răducanu. „Nene Matei, de ce nu se trezesc mama și tata, de ce dorm așa mult?”

„NENE, DĂ-TE JOS DIN CORCODUȘ!”

Un grup de săteni, ia care se adaugă automobili. Știi, sosiți, unul câte unul, la locul faptei, privesc, nevenindu-le să creadă, „minunea”: un Wartburg vechi, cățarat literalmente într-un pom uriaș, plin de pere văratice. Mașina, cu toate roțile strângând parcă pomul în brațe, seamănă cu o panteră în urmărirea prăzii. A capotat, precum un avion de școală când rămâne cu botul înfipt în pământ, după o aterizare stângace pe un teren moale. De fapt, este agățat de crengi și atârână într-un echilibru precar. Nu se știe cât va mai rezista în poziția asta caraghioasă. Șoferul se uită ba în sus la mașină, ba la curioși. Are doar câteva zgârieturi pe față și se pare că și-a mai revenit din teribila spaimă. Vorbește. Vorbește și nimic nu-l poate opri: „Cum am reușit performanța asta? Mă luați și dumneavoastră în bășcălie. Nu prea îmi dau seama exact cum. L-am ferit pe unul care mi-a tăiat calea, am intrat pe acostamentul ud, am frânat, m-a întors, am dat apoi peste parapetul de lemn și m-am pomenit cu mașina lipită de pom, parcă cu clei, la un metru de la pământ. Mi-am zis repede: jos, până nu cade autoturismul peste tine. Copiii strigau: «Dă-te, nene, jos din corcoduș». Acu văzui abia că, de fapt, e păr;

Cert e că mașina asta nu m-a ascultat niciodată, a făcut ce-a vrut ea: derapaje, ieșiri de pe asfalt, mai ales iarna. Dar m-a și salvat de câteva ori. Uite, d-aia n-am vândut-o până acum. De data asta, însă,

m-a pus într-o situație de-a dreptul penibilă, ca să nu mai vorbesc de pericol. N-are stabilitate. Cum dă de ud începe să danseze”. „Dar dumneavoastră n-o struniți?” „Păi, mai poți să faci ceva, domnule, când mașina e de-o încăpățănare fantastică. Las’ că te cobor eu d-acolo, omul îi face un semn de amenințare cu degetul, și în două-trei zile te vând cu oricât, nu țin la preț. O rablă îndărătnică, ca tine, nu merită altă soartă”.

ÎNTR-O NOAPTE DE MARTIE

Chiar și într-un sat unde casele sunt relativ depărtate una de alta, în miez de noapte, zgomotul se propagă ușor, mai ales când e vorba nu de o singură vioară, ci de o întreagă orchestră, care împrăștie în eter sute de decibeli.

Treziți din somn în plină noapte, oamenii deschid ferestrele încercând să identifice mai întâi direcția și apoi, pe cât posibil, casa de unde, cu atâta patos, vioara, țambalul și acordeonul au trecut tocmai acum la „Lume, lume!”

Cu scurtele îmblănite pe umeri, căci noaptea de martie nu prea-i răsfață pe locuitorii satului de deal, cei doi vecini, ieșiți la porțile caselor, se întreabă care o fi sursa acestui exces de veselie la acea oră târzie de noapte.

— După câte știi, Petrică, nu e vorba de nicio nuntă în sat și mai ales că azi e joi.

— Aha, acum îmi dau seama de unde se aude muzica. Uite, măi Ștefane, e de la casa de pe deal, de lângă cramă, de fapt singura cu lumini aprinse la ora asta, când toată lumea doarme.

— Păi, acolo e gospodăria văduvei lui Buzdugan. Doar n-a căpiat să-și aducă lăutari la miez de noapte. Ea și feciorii ei sunt oameni liniștiți, serioși. Nu prea îi văd eu pe cei doi tineri, care pleacă la uzină cu noaptea-n cap, să facă petrecere la ora asta, în timpul săptămânii. Afară doar dacă n-au vreo vizită, ceva. L-am văzut acasă, prin comună, pe feciorul cel mare al văduvei, inginerul. Era tare bine dispus. Luase ceva mai mult la bord, cum se zice.

— Care fecior? ăla care a fost șef, a făcut afaceri și a stat cinci ani la...?

— Da, el. De fapt a ajuns acolo plecând tot de la chefuri cu lăutari, care țineau câte trei zile. Din beție în beție până când, la urmă, l-au îmbrobodit șnapanii. Și ce băiat cuminte era când a venit de la facultate. A ajuns director, prin munca lui, în nici patru ani. Cică de fiecare dată, după ce încheiau câte o afacere murdară, o făceau lată. El, probabil, conduce „ostilitățile” și acum. De, cum îți așterni, așa dormi.

Arestarea feciorului cel mai iubit dintre copii, mândria ei și a întregii familii, a fost pentru văduvă ca o lovitură de trăsnet. Nici prin cap nu i-ar fi trecut ca el să facă așa ceva, să se coboare atât de jos. Cei cinci ani au trecut greu pentru ea. I se uscaseră lacrimile, înălbise complet. Se părea că inginerul a învățat ceva din degringolada prin care trecuse. Lucra acum într-un județ vecin și, din câte se auzeau, își vedea de treabă. Din când în când însă scăpa frânele și iar auzeai de chefuri interminabile însoțite de lăutari.

Pentru văduvă, venirea fiului cel mare, o dată la două săptămâni, era o adevărată sărbătoare. Ochii, scufundați în orbite de supărările adunate în ultimii ani, deveneau triști atunci când inginerul, în stare avansată de beție, trimitea după lăutari și începea să mărească numărul invitaților cu oameni care parcă atâta așteptau, semnalul lui Mircea. În acele momente nimeni nu-l putea opri. Nici maică-sa, nici amintirile.

„Decât să nu-l văd deloc, cu anii, mai bine așa. Măcar e lângă mine”, gândea bătrâna. Ceilalți doi băieți care beau de obicei puțin au stat ce au stat, apoi s-au retras în camera vecină să se culce. „Pe noi să ne ierți, dimineață la șase trebuie să fim la cursă”. Mircea săruta lăutarii drept recompensă pentru calitatea execuției și le făcea un semn cu mâna celor doi zicându-le: „Liber, puștimea la culcare!” Deși „puștii” aveau, unul 25 și altul 27 de ani. Băieții, frânți de oboseală, au adormit pe loc, în ciuda zgomotului infernal. Și povestea se repeta fără mari modificări.

...Pe la cinci dimineața, după cheful din noaptea cu pricina, neobosit, inginerului îi vine deodată poftă de melodii de dor, de jale. Potrivit fazelor clasice ale beției, după excesul de veselie, urma acum plânsul. Printre sughițuri, Mircea începe să evoce triste episoade din ultimii ani. „Cine am fost și cine sunt acum, un zero!”

„Bine că ești sănătos, asta-i important, dragul mamei!” „Ai dreptate, mamă, ia ziceți, greierilor, ceva mai vesel!”

La acea oră, când din casa bătrânei încă se mai aud cântece de pahar, Mircea, acompaniind, ca un veritabil solist, lăutarii pe jumătate adormiți, primele grupuri de săteni se îndreaptă grăbiți către gară ori spre unitățile agricole unde lucrează.

„Acum, gata, hai la treabă”, zice Mircea, sculându-se în picioare. Bătrâna, trezindu-se din picoteală, se uită zăpăcită de nesomn în jurul ei, nerealizând la început despre ce-i vorba. „Da, mamă, plec. La șapte trebuie să fiu la slujbă, n-am lipsit niciodată de la program”. „Cum adică, băiatul mamei, în halul ăsta?” „Dau pe față cu apă rece și îs bun de muncă. Știi că eu rezist la băutură”. „Știu, mamă, știu”. Bătrâna, împreună cu ceilalți doi feciori, pregătiți de plecare, se străduiesc să-l rețină. „Hai, mă, Mircea, culcă-te câteva ore și pe urmă pleci. Da' cu trenul, nu cu mașina”. Mircea se smulge din brațele firave ale bătrânei și o ia spre poartă. Intervin cei doi frați, însă fără niciun succes. Bețivii, ca și nebunii, au uneori o forță de nebănuț. Până și lăutarii, slabi și negri la față, care, după o noapte albă, par niște jalnice arătări, își dau seama de pericol. „Nu plecați, domn inginer. Stați și vă odihniți un pic, că n-o fi moarte de om”.

Mircea nu mai poate fi împiedicat să se urce la volan. Nimerește cu greu orificiul cheii de contact. Apoi pornește, în timp ce unul din frați, ținând ușa deschisă, încearcă încă să-l convingă să coboare din mașină. Inginerul, vânjos, îi aplică o lovitură de karate peste braț, reușind să se debaraseze și de acest ultim obstacol. După 200 — 300 de metri de mers drept, șoferul imprimă autoturismului un traseu sinuos. Oamenii se feresc sărind de pe poteci în șanțurile șoselei. „Ăsta ori e nebun, ori e beat”, se aude vocea unui tânăr...

Capul îi cade din când în când pe volan. Apoi, după ce realizează că e pe cale să intre în vreun obstacol, copac, parapet de pod, șanț, Mircea își revine din moțăială.

„Când am lovit biciclistul, parcă m-am mai trezit din beție. M-am uitat împrejur, să-mi dau seama dacă m-a văzut cineva. Nu era nimeni. Omul horcăia în șanț. Îl cunoșteam, era din sat de la noi. Tată a cinci copii. Muncitor la sere. N-am avut putere să rămân acolo. Mă gândeam că mă așteaptă alți ani de detenție, după ce abia ieșisem din închisoare.

Un viciu, de care nu m-am putut dezbara, m-a dus la pierzanie. Săraca, bătrâna, nu mai rezistă, probabil, de data asta”.

EXPLICAȚIA ERA PLAUZIBILĂ...

„Ce simplu pare totul, după ce lucrurile s-au terminat cu bine! Adeseori nu-ți vine a crede nici măcar ție, deși te-ai ocupat direct de caz, că deznodământul era atât de aproape. Așa ajungi, din nou, pentru a nu știu cita oară, la concluzia că în munca aceasta nimic nu trebuie neglijat, niciun amănunt nu trebuie scăpat din vedere pentru că, vorba aceea, niciodată nu știi de unde sare iepurele...”

Sunt cuvintele cu care începe să-și depeze amintirile agentul de circulație dintr-un orașel situat la una din marginile țării. Un orașel curat, cu străzi aliniate paralel, pe direcția nord-sud, intersectând deoparte și de alta drumul național, „strada principală”, ce străbate localitatea aproape în linie dreaptă.

„Sunt singurul agent de circulație, îmi continuă subofiterul firul povestirii, și de aceea nu prea mă țin de program. Vreau să spun că lucrez și dimineața și după-amiaza și seara. Altfel nu poți să cunoști ce se întâmplă în traficul rutier, nu poți interveni la timp. Ceea ce este foarte important. De pildă, observând în fața bufetului o motoretă, care știu că e a unui tânăr tractorist din satul vecin, mă conving dacă a intrat să cumpere țigări sau să bea ceva. Acest ceva poate fi o băutură răcoritoare, și atunci n-avem probleme, ori poate îi alcoolică, și atunci se schimbă treaba. Fac în așa fel, încât să nu plece cu motoreta. Ca să previn pericolul. Căci asta este important! Să nu ajungă în primejdie nici el și nici alții.

Într-o seară, isprăvind patrularea, mă retrăgeam spre sediu. Pe drum, am mai aruncat o privire la cele câteva mașini ce staționau în fața Fabricii de Confecții. Nu era nimic deosebit în asta, mai ales că schimbul doi nu ieșise încă. Am remarcat prezența unui turism cu număr de înmatriculare din județul vecin. Întâmplător, știam a cui e mașina, pentru că deținătorul ei, un burlac cam tomnatic, venea din când în când să viziteze pe un mecanic. Nu ca să-i repare mașina. Era în vorbă cu fiica sa. Că lucra și ea în fabrică, de când o lăsase soțul. Prezența autoturismului o reținusem fără să-i acord vreo semnificație deosebită. O făcusem, ca să spun așa, din instinct profesional.

Pe la miezul nopții am fost anunțat acasă despre un accident de circulație cu fugă de la locul faptei. Cu puține asemenea evenimente am avut de-a face în viața mea, dar, de fiecare dată, când m-am confruntat cu ele, mă cuprindea sila. Știți, sunt multe cauze care pot duce omul să comită un accident. Din vina lui, din vina victimei, din vina amândurora. Mă rog, cazuri și cazuri. Oricum, una e să stai la pândă și să-i dai cuiva în cap, adică să acționezi premeditat, și alta, să-l lovești cu mașina. Nici măcar cel care se urcă la volan după ce a dat pe gât câteva pahare nu are de gând să comită vreun accident. Ba, aș putea spune, abia atunci nu dorește acest lucru. Și legea tratează în mod diferit aceste două fapte. Adică fapta celui care îți dă în cap și fapta celui care te izbește cu mașina. Dar nu despre asta vreau să vă spun. Ci despre cel care, după ce comite un accident, este în stare să-și părăsească victima și să fugă. Să zicem că mârșăvia sa ar rămâne nedescoperită. Ce viață poate fi aceea? Să

fii torturat mereu nu numai de gândul că ai ucis un om, ci și de ideea că dacă îl duceai la spital, îi puteai salva viața! Să trăiești așa, sub apăsarea cruntă a acestor două poveri, e, poate, cea mai cruntă pedeapsă...

Dar să revin la cazul despre care vă vorbe am. M-am deplasat de urgență. Accidentul s-a produs pe șosea, la vreo doi kilometri de oraș. Victima, un muncitor sezonier la un șantier de amenajări funciare din apropiere, zăcea în șanț, într-o poziție ce arăta că-l aruncase acolo forța izbiturii mașinii. Dar care mașină? Ce fel de mașină? Că urme pe șosea, nimic. Martori, nici atât.

Am început de îndată cercetările. Ca de obicei, prin împrejurimi, dar și în zonele mai îndepărtate. Cu forțele noastre și, în scurt timp, și cu cele de la județ. Către dimineață, în curtea unui S.M.A. găsim o autodubă T.V., care avea o înfundătură serioasă pe partea dreaptă. După cum arăta, putea fi urma lăsată de lovirea unui om. Discutam cu șoferul. Nimic! Și, culmea, nici măcar înfundătura nu recunoaște că a făcut-o el! Susține morțiș că, aseară, el a adus mașina în bună stare și de-atunci nu mai știe nimic. Recunoaște că a venit pe șoseaua pe care s-a comis accidentul — așa scria și pe foaia de parcurs — dar atât! E adevărat, a venit mai târziu decât a scris pe foaia de parcurs — a trecut întâi pe-acasă, să lase niște cumpărături făcute în oraș și să mănânce. De aici, însă, și până să producă el nu accident, «vai de mine!» Cu toate acestea, erau destule elemente ce-l învinovăteau. A trecut pe șoseaua cu pricina aproximativ la ora accidentului; înfundătura de pe mașină se potrivea destul de bine cu locul vătămarilor suferite de victimă. Și, pe deasupra, aflarăm că pe drum s-a oprit la bufetul de la marginea orașului nostru, unde a băut două sticle cu bere. Fapt, pe care, de asemenea, l-a recunoscut când a văzut că n-are încotro, dovedindu-i-se cu martori. Nu și comiterea accidentului.

Ce puteam să facem? Trebuia să căutăm în continuare. Nu numai pe autorul accidentului, ci și cauza înfundăturii. Că, după cum vă spuneam, șoferul nu recunoștea nici măcar faptul că el a produs-o. Cum s-ar spune, în loc să ajungem la lumină, ne afundam și mai mult în întuneric.

O primă clarificare am obținut-o când am reușit, după trei zile, să descoperim cui se datora înfundătura de pe autodubă. Ce se

întâmplase? Autoatelierul S.M.A.-ului venise cam târziu de pe câmp. A durat mai mult timp repararea unui tractor, rămas în pană pe arătură. La sosire, șoferul coborâse la poartă, lăsând pe seama ajutorului de mecanic să gareză autoatelierul. Omul avea ceva cunoștință de conducere auto, dar, așa, după ureche. N-avea permis. Șoferul nu-și făcuse însă probleme, căci curtea era mare. Și, totuși, în această curte mare, manevrând înapoi autoatelierul ca să îl parcheze «la linie», a lovit cu spatele laterala autodubei. Ca să nu se facă de rușine, n-a spus la nimeni despre isprava sa. Mai ales că șoferul titular trebuia să plece a doua zi la o nuntă.

Dădusem, așadar, de capătul firului cu înfundătura de pe dubiță, șoferul acesteia ieșise din cauză, dar băteam pasul pe loc în problema cea mai arzătoare: găsirea autorului accidentului. Tot gândindu-mă cine putea trece pe șosea, la ora accidentului, mi-a venit în minte, deodată, autoturismul pe care-l văzusem în fața Fabricii de Confecții. Nu cumva... Știam că traseul lui spre casă includea și șoseaua unde s-a produs accidentul.

Nu a vrut să recunoască fapta, deși pe colțul arr pii din dreapta a mașinii sale era ușor de observat vopseaua proaspătă. Sustinea că într-o seară, venind puțin cherchelit acasă, s-a lovit de stâlpul porții. Ne arată și urmele izbiturii pe stâlpul porții. Explicația era plauzibilă, dar pe mine ceva nu m-a mulțumit. Am reexaminat mașina cu lupa deasupra și sub aripă. În fine, între masca radiatorului și rama farului din dreapta am descoperit un firicel de lână. L-am luat cu penseta și, pe când îl puneam într-un plic, tipul, care stătea lângă mine, îmi spuse cu o voce resemnată. «Nu vă mai osteniți. Recunosc că eu am fost... Băusem ceva, înainte de a porni spre casă. Nu l-am observat din cauză că mă orbiseră luminile unei mașini. Abia după aceea mi-am dat seama că lovisem un om. Nu am avut curajul să rămân pe loc din cauză că băusem. Ziceam că scap, pentru că pe șosea nu era nimeni ca să mă vadă... Reparasem totul la mașină, iar urma de pe stâlpul porții, lăsată mai de mult de camionul care-mi adusese lemnele, eram sigur că va acoperi totul. Numai la firul ăsta blestemat nu m-am gândit!»

Ceea ce nu știa și nici nu i-am spus individului era faptul că fusese reperat, ca să zic așa, încă din momentul în care venise în orașul nostru.

O “ZESTRE” DE NICI 500 KILOMETRI ȘI DREPTUL LA DUBLARE

Evadat din oraș, șoferul autoturismului suferă un proces de eliberare. Nu tu opriri, nu tu frânări, nu tu deplasări cu viteze sub cea a pasului, nu tu sâcâielile și enervările din cauza comportării agresive a unor parteneri de drum. Acum se simte deodată în altă lume. Orașul este lăsat în urmă, plămânii îi sunt invadați de aerul pur, iar ochii rețin copleșiți verdele crud al ierbii, al griului și tonurile pastelate ale altor plante și culturi. Furat de peisajul fermecător, el, orașeanul, pentru care griul blocurilor și asfaltului a devenit culoarea predominantă, se trezește, nevenindu-i să creadă, din sublima reverie abia când se uită la vitezometrul care-i indică viteze neobișnuite pentru traficul citadin: 80, 100 km/h. Reacția în acel moment depinde de experiență, de temperament, de dispoziție. Unii se sperie, alții rămân surprinși plăcut de performanța atinsă, ingerând mai departe acest teribil drog care se numește beția vitezei... Odată căzuți victime acestei patimi, nu mai există obstacole, nu mai există prudență, nu mai există răbdare și... nici frână. Depășim. Dublăm și depășim. Cu voie sau fără voie. Dublăm!

Pe asemenea drumuri, cu circulație puțin intensă, bucureșteanul, clujeanul, timișoreanul, obișnuit cu aglomerație, ambuteiaje se simte stângaci, (mai ales când are o zestre precară de kilometri la volan) îndeosebi la un capitol deloc lipsit de importanță, cel al dublărilor, al depășirilor! După conducerea sub influența alcoolului, această cauză de accidente este cea mai prezentă cu consecințele cele mai grave. Rar, o dublare făcută iresponsabil se sfârșește fără morți și gravi răniți. Neobișnuiți cu vitezele mari, apreciind inexact distanțele, minimalizând această manevră care te poate atrage ca un vârtej viclean de apă în adâncuri, unde chiar și înotătorul reductabil dă greș, șoferii amatori, în special începătorii, din marile orașe se află pe primul loc printre cei care oferă jertfe zeului automobil.

Când pilotul cu portocala pe geam pleacă la drum supărat, inhibat ori certat cu femeia lui, numită atât de generos de indieni „rădăcina cerului”, primejdia e și mai mare, așa cum o dovedesc două grave evenimente rutiere.

La plecare, soția se îndreaptă spre postul de pilotaj (așa cum se spune în aviație). Se bazează ea pe ceva când face acest lucru. Pe experiența de aproape zece ani la volan, pe modul calm, echilibrat cum conduce și chiar pe talentul recunoscut de prieteni, în mânăuirea volanului. El își amintește brusc de „rolul lui de cocoș”, de „stăpân al casei” și reacționează ca atare. „Azi conduc eu!” „Dar, Tudore, parcă ne-am înțeles altfel. Tu m-ai rugat să conduc. E aglomerație mare, multe mașini grele, se merge în coloană”. „Nimic! Eu conduc și cu asta am terminat!” Femeia rămâne o clipă descumpănită, nu știe ce să mai creadă, El, atât de realist, de chibzuit în tot ce face...

„Bine, condu tu, nu mă supăr. Așa se capătă experiență”. Tudor demarează în trombă și în curând, potolit, se încadrează cuminte în coloana de metal fără de sfârșit. „Cred că avem 20 de kilometri de când ne târâm în spatele „balenei” lăsteia (așa numesc unii ardeleni autotrenurile) „... Ce să-i faci, dacă în circulație n-ai răbdare, ești pierdut”, îi răspunde Sofia. Tudor dă dovadă că nu-i lipsește această mare virtute și rulează în continuare în spatele gigantului. „Ce fac, Sofico, mă angajez?” „Eu zic să nu depășești; balena e lungă și merge destul de repede”. Bărbatul intră totuși în depășire. Din față, Dacia 1410, roșie, clipește cu luminile și, prudentă, reduce viteza, repliindu-se pe dreapta. Tudor dublează autotrenul, dar nu trece într-o treaptă inferioară și nu apasă pe pedală. Greșeli elementare adăugate la prima. Cele două autovehicule, precum Patt și Patachon din filmele mute de odinioară, rulează paralel. Tocmai atunci, prudenta Dacie e depășită de o altă surată a ei, tot fără a se asigura, precum a făcut Tudor. Impactul e îngrozitor. Pier în accident Tudor, înțeleaptă să sofica, cei doi copii gemeni, în vârstă de trei ani. Doar cu câteva zgârieturi scapă un văr al femeii, care ne-a povestit tragica întâmplare. Interesant, dacă mașina care clipea în semn de primejdie nu era depășită, cădea ea victimă. Așa, în teribilul impact a fost implicat Virgil A., cel care, precum Tudor, a „sperat” că poate dubla fără pericol. Toți ocupanții Daciei verzi, trei persoane, și-au

pierdut viața. Deci. În loc de principiul: „Fii prudent și pentru alții”, iresponsabilul: „Las că mă ferește celălalt”. Consecințele...

La 500 de kilometri distanță, în alt colț al țării, Ileana B. are o discuție aprinsă cu soțul. Terna: „De ce rudele tale vin în corpore și fără să mă anunțe?” Femeia are dreptare, vizitele nu sunt numai plăcere. Dar nici bărbatul nu e vinovat. Oricum, își iubește soția, „egala noastră în fapt, tovarășă, prietenul și sprijinul nostru, cum spusese Emil Zola, și nu voia s-o supere. „Ileana mea scumpă, nu mi-au spus nimic, nu m-au anunțat. Ce să fac acum? Pot să le întorc spatele? Doar îi mai vizităm și noi câteodată. Știi doar cât de mult se bucură copiii în livada lor!” „Da, dar noi îi anunțăm din vreme și, în plus, ajungem acolo cu portbagajul plin de se rup arcurile! Eu plec cu copiii, descurcă-te singur cu faimoasele tale rude!”

Ileana, cu zestrea sa precară de nici 500 de kilometri la volan, apasă puternic pe accelerație punând „cap compas”, cum se spune în aviație, și mașina pornește spre... nicăieri. „Nu știu unde mergem, o să mă gândesc pe drum!”. „Deci pornim și noi așa, pe capul cuiva, precum cumnatele tale la noi. Sau, altfel spus, precum soțul sau soția care găsesc cea mai bună motivație a întârzierii acasă abia în lift”. „Da, așa, ca să mă răzbun și eu”. Cele două surori ale Ilenei parcă ar vrea să riposteze, dar până la urmă se resemnează. „Să n-o enervăm și mai rău”, îi șoptește una din ele, celeilalte. „Ce-ați tăcut așa, deodată, vorbărețelor?” Surorile schimbă diplomatic vorba, încep să discute despre starea timpului, a câmpului, a sănătății rudelor etc. „Mă, hoațe mai sunteți! Hai că m-am calmat!” Culmea! Și Ileana, precum Tudor din episodul precedent, rulează în spatele unui Tir. Și ea, la fel ca Tudor, se satură de mers în tandem și, deodată, se angajează într-o depășire în „brb”. Șoferul care circulă din sens opus e luat, cum se zice ca din oală”. Nu mai poate întreprinde nimic. O izbitură frontală formidabilă și ambele mașini i-au foc instantaneu. Nimic nu se mai poate salva. Doar una dintre surorile Ilenei, aruncată din mașină de forța impactului, scapă cu viață. Toți ceilalți oameni din cele două mașini se transformă în torțe.

Două istorii, două drame situate la distanță de sute de kilometri, dar care au, în esență, aceeași cauză.

PIROMANUL

Interlocutorul nostru e un povestitor plin de farmec. Ultima din istorisirile sale le-a întrecut însă pe toate. Dar mai bine să spună el.

...»Privindu-l cum râdea, contemplându-și o clipă mașina sa nou-nouță, transformată în torță, parcă îl vedeam pe Nero compunându-și «baladele» în fața cumplitului spectacol al Romei în flăcări. Mersesem în spatele lui cam 10 — 15 kilometri. Traectoria pe care o urma semăna aidoma cu cea a unui schior de performanță, la slalom uriaș. Când era la limita dreaptă, când la cea stângă a șoselei. Să mă fi angajat în depășire ar fi însemnat un mare pericol. Curată nebunie. De aceea am mers cuminte, răbdător, în spatele lui, cu speranța că până la urmă voi găsi o posibilitate să-l dublez. Devenisem curios să văd cât va dura slalomul partenerului meu de drum. Țasta numai beat poate să fie, gândeam, căci un om normal nu-și permite să riște la fiecare pas o coliziune. Să fie unul dintre cei care fac glume de prost gust, împiedicându-te să-l depășești, nu credeam. Manevrele de șicanare a acestora se întind, hai să zicem, pe un kilometru, doi, dar nu pe cincisprezece. Noroc că șoseaua era goală, că altfel intra sigur în vreo mașină. Până la urmă s-a întâmplat, totuși, ceva, dar lipsit de importanță. S-a angajat în dublarea unui autotren și, când să reintre pe partea dreaptă, a agățat cu bara de protecție din spate caroseria autovehiculului greu. Pagube minime: o ușoară îndoire a părții din cauciuc a barei și o fisură a carcasei stopului din dreapta. Autoturismul a oprit la vreo 50 de metri de autotren, pilotul a coborât și s-a îndreptat încet către spatele Daciei 1310, spre a examina avariile. Calm, a făcut un semn cu mâna spre șoferul autotrenului, coborât și el din cabină, semn care ar fi putut însemna: «Nu-i nimic, un fleac, eu sunt de vină». Incidentul părea încheiat. Dar nu, șoferul autoturismului, care se îndrepta inițial spre postul de pilotaj, s-a întors din drum și s-a oprit în dreptul portbagajului pe care l-a deschis tacticos. Să vezi și să nu crezi! Cotrobăie câteva minute printre obiectele aflate acolo și scoate o canistră. Îi desface capacul și începe să arunce lichidul pe toată suprafața autovehiculului ca un șofer conștiincios care își pregătește pentru spălat autoturismul. Adevărat, mașina-i cam murdară, dar să-i faci toaleta aici, pe șosea, unde poate fi lovit în orice moment, acta nu-i treabă de om sănătos, și-a spus șoferul autotrenului. Când a băgat mâna în buzunar și a scos bricheta, am crezut că vrea să

fumeze și el o țigară înainte de a se apuca de treabă. Dar n-a fost vorba de fumat, ci de altceva, de un lucru greu de imaginat. Omul a apropiat bricheta de mașină și, într-o clipă, autoturismul, care ia foc din toate părțile, se transformă într-un rug. Apoi piromanul a privit o secundă, a râs și a luat-o la fugă. Ce prostie, să cred că în canistră e apă pregătită pentru spălatul mașinii! Dar nici să-mi închipui că cineva poate să-și dea foc propriei mașini. Dacă e însă la mijloc vreo afacere necurată, vreun individ care vrea să înlăture niște urme sau mai știu eu ce? Oare nu pentru asta a luat-o la fugă? Îmi las cojocul în mașină și o iau în goană în urmărirea șoferului de pe turism. În satul meu de munte am fugit mult. Am alergat și după aceea, la tot felul de concursuri. Dar, de când m-am însurat, nu mai am timp de sport. El, orășean, deși cam de aceeași vârstă cu mine, a început să dea semne de oboseală. Distanța dintre noi s-a tot micșorat. Îl ajung apucându-l de mâneca paltonului, care se descoase. «De ce-ai dat foc, mă, nenorocitul, mașinii? Spune, că de nu teating imediat». Eram nervos. «Stai domnule, zice el, calmează-te! Am fugit că mi-era frică de explozia rezervorului. Iar cu incendierea mașinii e o treabă personală». «Cum adică, personală?» zic.

«E mașina mea, fac ce vreau cu ea». Am rămas câteva momente mut. Între timp, din mașină nu a mai rămas decât un schelet metalic calcinat. Au ars până și cauciucurile. Doi ciobani, care la început au privit de la stâna din apropiere spectacolul, se apropiară de șosea. «Măi, loane, ăsta-i bolund, mă. Să ai așa motor fain și să-i dai foc? Asta n-o pricep, mă, în ruptul capului».

Între timp, destăinuirea piromanului a continuat. «Sunt în pragul divorțului cu soția. Infidelitate, de asta-i vorba. După ce ea a spart serviciul de porțelan chinezesc, strigând de a auzit tot blocul că mai bine îl face fărâme, decât să-l împart cu mine, eu am luat frumușel tablourile și pernuțele ornamentale, le-am dus în curtea blocului, într-un loc ferit și le-am dat foc. Suntem chit nevastă, am mai scos ceva din inventar. Să fie mai ușor la departajare. Când m-am întors aseară de la serviciu, ce credeți că făcea scumpa mea nevestică? Spărgea tacticos tot ce era cristal, lovind fiecare obiect de marginea chiuvetei, precum o gospodină care pregătește o omletă. Așa că și eu azi, după ce am tamponat mașina, m-am gândit că nu mai are rost s-o dau la reparat. Mai bine îi dau foc, decât s-o împart cu consoarta». Exact ca în filmul cu Stan și Bran. Proprietarul casei smulge pe rând câte o bucată din mașina celor doi prieteni, iar ei, la rândul lor, distrug treptat, bucată cu bucată, cocheta căsuță. Mai întâi geamurile, apoi ușa, mobilierul, până când atât «Fordul T» cât și căsuța sunt complet demolate. La scenă asista un polițist care, imperturbabil, nota din când în când câte ceva în carnetul său.

Am aflat ulterior că proprietarul Daciei e în evidență la un spital de boli nervoase. Bănuiam că și “jumătatea” lui are o fișă la o instituție medicală de același profil.

Ce părere aveți despre istorisirea prietenului nostru. Și tot timpul dă din mâini, imită când pe unul, când pe altul. Ce mai? Ca la teatru! Și când te gândești că povestea aceasta era adevărată.

ÎNAPOIEREA DE LA CABANĂ

...„Ce s-a întâmplat acolo, sus, la cabană, își exprimă opinia directorul întreprinderii, iese din sfera circulației propriu-zise. Este mai degrabă o problemă de conștiință, de răspundere civică, de omenie. Iar tragicul sfârșit plasează întâmplarea și în domeniul legii.

E foarte adevărat că unitatea lor, formată în general din oameni tineri, harnici și ambițioși, obținuse în '83 și în primele luni ale lui '84 rezultate remarcabile. Performanța de a fi întrecut alte secții cu mari tradiții nu-i de coala și cei trei prieteni au avut un însemnat rol. Când au plecat de aici, din municipiu, erau într-o stare euforică extraordinară. Se bucurau ca niște copii. Aranjaseră o petrecere la

munte. M-au invitat și pe mine. I-am refuzat, nu pentru că nu mi-ar fi plăcut să respir puțin aer de munte și să bea și eu un pahar împreună cu ei, ci din pricina unor probleme care reclamau prezența mea la fabrică toată noaptea. Când m-au anunțat de la canton că mașina care a urcat ieri sus e căzută în pârau, la «Vizuina vulpii», și e pe cale să fie dusă la vale de viitoarea apelor umflate, am rămas înmărmurit. Mă gândeam că omul face vreo confuzie. «E chiar mașina inginerului Filip?» «Asta-i bună, tovarășe director, parcă eu n-o cunosc. Doar aproape în fiecare duminică inginerul vine cu copiii în pădure. E vișinie la culoare și cu o dungă, albă la mijloc». «Dar oamenii care erau în ea, unde-s, moș Vasile?» «Nu-mi dau seama. Prin apropiere nu-i nici țițenie de om, iar până acolo nu pot ajunge, apa-i adâncă și din mașină nu se mai vede decât acoperișul.

Neliniștit, am plecat într-un suflet la cabană. Bineînțeles, după ce am anunțat unde trebuie. Între timp începuse să ningă, abia se vedea drumul. Am făcut mai bine de două ore. «Ce s-a întâmplat, moș Vasile, unde-s băieții?» «Au plecat azi-noapte. Să tot fi fost două, trei. Eu le-am spus: «Rămâneți oameni buni și dormiți aici. Unde vă duceți în bezna asta, pe drumul ăsta greu? Aveți aici tot ce vă trebuie pentru dormit. Vă odihniți ca lumea și plecați dimineată. Măine și așa-i duminică... Băuseră cam mulțișor»...

Până la urmă, continuă directorul, s-a dovedit că mașina s-a prăbușit de pe drum în apă nu la «Vizuina vulpii», ci mai sus cu vreo cinci kilometri. Parapetul podului rupt și urmele de cauciucuri în viraj spre dreapta arătau exact locul unde, probabil, șoferul scăpase mașina de sub control..."

..."Înainte de plecare, între ei a fost un pic de sfadă, spune cabanierul, nu se înțelegeau care să conducă. Tovarășul inginer, proprietarul mașinii, susținea că nu e beat și poate să conducă el, ceilalți doi voiau să se urce ei la volan. Nu știu ce s-a mai întâmplat mai departe că mașina o lăsaseră jos, la șosea. Până aici au urcat pe scările de piatră, că nu-i drum de automobil. La plecare au luat-o pe scurtătura din pădurice. N-am avut cum să văd cine s-a urcat la volan. Mai târziu i-am găsit pe inginerul Filip și pe tehnicianul Costin acasă la un pădurar, își uscau hainele".

..."Le-am spus colegilor că e firesc să conduc eu, a povestit Filip, deoarece e mașina mea și în plus cunosc și drumul foarte bine. Ne-

am ciorovăit mult timp. Costin a renunțat la intenția de a conduce. Ilarie însă nu și nu, că el știe să conducă foarte bine, deși n-are încă permis, că e cel mai treaz dintre noi, iar în ce privește drumul, să nu ne facem probleme că a mai fost el pe-aici. «Și la urma urmei, ăsta e drum de pădure și nu public», zicea. «Parcă pe un drum ca ăsta, nepublic, nu poți să ne omori!» s-a băgat în vorbă Costin. Atât i-a trebuit! «Dacă tăceai, filosof rămâneai!», i-am șoptit mai târziu. De aici a început scandalul. Ilarie s-a simțit profund jignit. Era irascibil el și așa, d-apoi după ce și, mai ales, după cât băuse. L-am potolit cu greu. Fără să țină seama de protestele noastre s-a instalat la volan. Aici am greșit noi profund. N-am avut tăria să-l împiedicăm să conducă mașina și să ne întoarcem apoi toți, la cabană. Nu-l mai văzusem niciodată la volan și nici nu eram sigur dacă cunoaște drumul. Al doilea moment de cumpănă, de fapt momentul hotărâtor, a fost atunci când eu și Costin ne-am dat seama că mașina merge șerpuit, dintr-o margine în alta a șoselei. De câteva ori era cât p-aci să ne bage în șanț ori în copaci. Mă gândeam că mai la vale, pe șosea, sunt mai multe pericole. Prăpăstii, ba în stânga, ba în dreapta, curbe în loc, șleauri. «Ce ne facem Costine? îl întreb pe colegul meu așezat în spate» «Eu nu mă bag, n-ai văzut ce mi-a făcut la plecare?» «Cum adică nu mă bag, când îi vorba de viața lui și a noastră!?» Mașina era a mea. Eu trebuia să acționez. Mie mi-au lipsit curajul și forța de a-l determina pe Ilarie să oprească sub un motiv oarecare și a nu-l mai lăsa apoi să se urce la volan. Am mers circa un kilometru. Cum n-a observat curba largă la stânga, nu mi-am dat seama, deși acum, treaz și lucid, îmi explic perfect ce s-a întâmplat. Mașina a perforat parapetul și s-a prăbușit de la șase metri în pârau. Contactul cu apa rece ca gheața, adâncă până la gât, și bolovanii mari, a fost groaznic. M-am zbatut să ies din mașină. Cu mare greutate, zgâriindu-mă pe pietrele ascuțite, am ajuns la mal. Aici mi-am amintit de colegi. În jur, pe locul unde mă aflam, nu era nimeni. Mai târziu l-am zărit pe Costin. Leșise din apă pe malul opus. Era cert că dușul rece nu-i făcuse nici lui mare plăcere. Dar unde-i Ilarie? între timp mașina se deplasase destul de mult în aval. Apele vijelioase ale pâraului, atât de cuminte vara, tindeau să acopere mașina. Fie ce-o fi, mă bag din nou în apă. Am ajuns la mașină. M-am luptat mult să deschid ușa care, îndoită, se încăpățâna să reziste

dar până la urmă a cedat. La volan, Ilarie, cu apa până la frunte, cu pieptul aplecat pe volan, nu dădea niciun semn de viață. Cu ajutorul câtorva muncitori forestieri, veniți în grabă, am reușit să-l scot din autoturism. Medicii au constatat ulterior că omul murise prin înec”.

După Codul penal, totul e mai mult decât clar. Vinovată e victima. „Conducere în stare de ebrietate și fără permis”. Filip, posesorul Daciei vișinii, va răspunde pentru: „Încredințarea volanului unui neposesor de permis”.

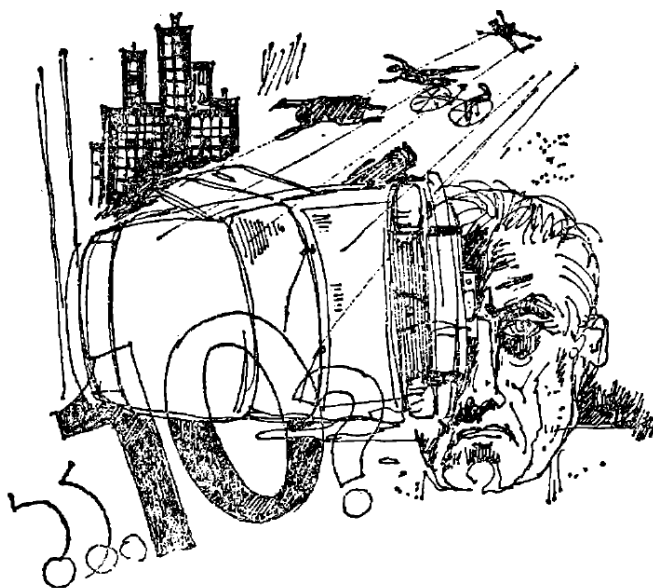
Dar după legile nescrise ale omeniei, ale solidarității oamenilor în bine și pentru bine, autorii morali ai acestei nefericite întâmplări au fost toți cei care puteau împiedica accesul la volan al lui Ilarie.

ÎN NICI ZECE MINUTE

Trecuseră șapte ore de când fuseseră aduse cele trei victime la spital și până acum nimic, nimic. Ba da, există totuși ceva, exageram când spuneam nimic. Aveam o informație, un zece, cifra pe care ne-a furnizat-o puștiul care se întorcea de la școală. „Nene — ne-a zis el cu sufletul la gură, după ce-a fugit câteva sute de metri să ajungă la mașina noastră, cu girofarul în funcțiune —, am crezut că n-o să vă mai prind, că vreți să plecați, d-aia am fugit așa. Eu... eu... am văzut tot”. „Mai trageți sufletul puțin. Nu vezi că nu poți vorbi? Te ascultăm cu răbdare, nu plecăm”. Băiatul, un tip de albino, păr aproape alb, sprâncene la fel, doar cu nasul înroșit de frig, începe, după o scurtă odihnă, să vorbească cursiv. „Eu mă întorceam de la școală, că învăț după-masă. Drept din fața mea venea mașina mică, cu farurile aprinse. Mergea cam așa, și arăta cu palma traseul sinuos al autoturismului. Colegii mei s-au ferit, au fugit de pe asfalt. Doi, care apucaseră să se îndepărteze de drum, au scăpat, pe Ovidiu însă l-a șters... Nu, nu l-a lovit în plin, l-a dat jos așa, ca pe un popic. Cred că cu partea din spate a mașinii. Dacă a oprit? Nu, nici vorbă. A stins luminile și a plecat în viteză. Dacă am reținut ceva? Da, da, în coada numărului avea un zece și cred că era deschisă la culoare. Nu, nu pot să vă spun că era galbenă, albă, roz sau altfel. Doar atât, că nu era de-astea care noaptea toate sunt negre”.

„Bune și datele astea, aur, nu altceva, Vlade. Avem ceva, cât de cât, un fir. Băieții din grup nu ne-au putut spune nimic. **ă**lovit, cu coastele rupte, cosit pe la spate, a leșinat imediat, iar ceilalți doi, deși speriați la culme, au dat fuga spre băiatul ce gemea căzut la pământ”.

Nu trec trei ore și după căutări asidue este găsit un autoturism galben deschis, al cărui număr se termina cu zece. Puternic lovit în partea din față (urmele pomului pe care îl luase în „brațe” erau evidente), cu ușile deschise, murdar de noroi în partea de jos a caroseriei, cu fel de fel de înfundături și zgârieturi pe aripi și pe capota portbagajului, zăcea pe o parte, părăsit de cel care îl condusese. Curios! Respectivul a abandonat nu numai mașina, ci și o serie de obiecte. O servietă din piele, nouă, nouă, aproape plină cu fel de fel de obiecte de cosmetică, frumos împachetate parcă pentru a fi făcute cadou, o scurtă din piele, o pereche de mănuși aproape nepurtate. „Hai să ne punem pe treabă, Nelule, avem de lucru nu glumă. Întuneric, neîntuneric, zic, n-avem timp de așteptat. Epava trebuie luată centimetru cu centimetru. Proiectoare, lupe, pensule, într-un cuvânt tot instrumentarul criminalistic a intrat în funcțiune. Pe volan, pe oglinda interioară, pe fotoliul din față urme de sânge, pe podea doi nasturi ce par a fi de la un palton și o bucată cam de trei cm² de material textil gros. „Obiectele lăsate parcă deliberat în mașină, sângele, nasturii rupți vorbesc de o părăsire în grabă a mașinii. Ce zici Vlade?” „Așa s-ar părea. Dar mai știi?!”

Concomitent, o echipă discută cu proprietarul mașinii. „Da, mașina-i a mea. Eu am umblat cu ea aseară, îs vinovat, ce mai. Imprudența se plătește. După 100.000 de kilometri făcuți cu mașina, parcă îmi crapă obrazul de rușine. Să derapez și să intru în pom exact ca un începător... Da, obiectele le-am lăsat eu pregătite pentru ziua lui nașu', eram atât de zăpăcit... Înțelegeți! Cum adică vă surprinde că am pierdut controlul într-o curbă atât de largă? Ce, dumneavoastră n-ați întâlnit cazuri când asemenea lucruri se întâmplă chiar și pe drum drept? Dacă eram băut? Asta o consider chiar jignire. Întrebați pe oameni, la fabrică, pe vecini, pe nevastă-mea, dacă eu pun picătură de alcool în gură. În primul rând că nu-mi place băutura și în al doilea rând că asta ar însemna pentru mine sinucidere, cu ulcerul meu. Despre urmele de bicicletă de pe mașina mea? Habar n-am. O fi zgâriată de vreun copil, că de câte ori o las noaptea în fața casei, a doua zi o găsesc zgâriată. De cine, nu știu. Vorba aia: «Hoțul cu un păcat și păgubașul cu două». Că sunt trei oameni răniți în accidente, la spital? Or fi. Ce, eu țin evidența celor internați? De unde să știu?” Și omul își continua istorisirea atât de convingător și natural că-l și puteai crede. Numai că...

Preda se mai ține un timp tare, dar, în fața probelor, n-are ce face, mărturisește.

...„După ieșirea de la uzină, am intrat colea, știți, în colț, la «Pârâul Rece». N-am băut mult, câte o sută de coniac de căciulă. M-am ridicat de la masă să plec. Coțofană a insistat: stai și stai, că n-o fi

foc dacă mai bem câte-o sută. Nu, zic eu, mă așteaptă nevasta cu masa. Când cobor din autobuz, în comună, de cine dau? Finul cu nevastă-sa. N-am putut să-i refuz. Am mai băut câte 200. Tot coniac. Acasă, nevasta supărată că fac ore întreg? de la serviciu până acasă, că nu rezolv nicio problemă pentru familie și câte și mai câte. Îmi cere să-i aduc ceapa de la taică-său. Mă duc, Vetuțo, mă duc, numai slăbește-mă cu mitraliera ta de gură. Mă cam grăbeam, ce-i drept, să mai prind și eu ceva din programul de seară la televizor. L-am lovit pe băiat, e adevărat. Mi-a fost frică să opresc. Mă linișteam singur, spunându-mi că nu poate fi grav. Doar l-am șters. E adevărat, am stins luminile și am mărit viteza. M-am pomenit, pe stânga, cu femeia în față. N-am văzut-o. Noaptea, fără lumini, ce să vezi? Am auzit doar un țipăt. Am aprins din nou luminile, că de nu, până acasă, îmi spuneam, mai cosesc vreo doi, trei. Cu biciclista e altă poveste. E de vină el. N-avea lumini, ce pretenții să aibă. Cum adică, avea ochi de mătă? Pe dracu'. Poate-i avea, dar erau plini de noroi. L-am agățat la depășire și a căzut pe asfalt. Să se mai ferească și ei. După lege au și bicicliștii îndatoriri, nu numai noi, șoferii".

După isprăvile făcute, Preda întoarce mașina și trece pe lângă cele trei locuri unde a lovit băiatul, femeia și biciclistul. Psihologia tipică a infractorului care, în 90% din cazuri, se întoarce la locul faptei. Să vadă ce a lăsat în urmă, ce spun curioșii, ce măsuri iau reprezentanții autorităților *etc. etc.*

Șoferul nu oprește, ci se strecoară hoțeste, încet, fără zgomot, doar cu luminile de poziție aprinse, pe lângă mulțimea de oameni adunată. Știe că riscă să i se observe avariile produse mașinii, parbrizul spart, înfundăturile, dar nu rezistă tentației. Caută o soluție să ascundă urmele celor trei coliziuni de pe mașină. „S-o repar, n-am unde la îndemână și pici timp. Să pun prelata pe ea și să n-o folosesc câteva zile? E o idee, dar se nasc întrebări. «Ce, măi, Predo, de ce nu folosești mașina? E stricată, lovită?» Așa am găsit soluția cu intratul în pom. Am derapat și m-am autoaccidentat, asta o să spun. Asta explică și zgârieturile de pe mâini, de pe față, scurta ruptă. Am lăsat-o lângă copac, cu gând s-o transport la atelier a doua zi. Până atunci se duce și efectul alcoolului, îmi spuneam”.

La toate s-a gândit Preda, mai puțin la cei loviți și lăsați în drum!!

„De ce să nu recunosc. Îmi pare rău, dar... Cămașa îi mai aproape decât haina, recunoașteți? Să nu mă judecați greșit”.

Nu, Preda, te judecăm drept. Te judecăm așa cum e normal, corect. Te judecăm ca pe un laș, ca pe unul grav vinovat în fața oamenilor.

O POVESTE CU... TĂRÂȚE

...„Când am pornit către locul accidentului, își amintea bunul nostru amic, căpitanul Dobre, în acea seară de vară fierbinte, nu aveam de unde bănuî câte noduri va trebui să dezleg până voi da de capătul aceluî fir de ață, de-a lungul căruia se înșiruiau, într-o ordine mai mult sau mai puțin cronologică, numeroasele și diversele crâmpeie de viață, de fapte și situații privind existența unor oameni. Fapte și situații fără vreo legătură între ele, la prima vedere, dar care, în cele din urmă, s-au dovedit a fi într-o strânsă condiționare reciprocă, devenind, pe rând, când cauzele, când efectele întâmplărilor a căror logică trebuia s-o gădesc.

Dar să intru direct în poveste. După cum vă spuneam, mă îndreptam cu mașina de serviciu către locul accidentului despre care fusesem anunțat prin radio. Vestea nu-mi făcea plăcere din mai multe motive. Mă întorceam tot de la un accident. Ceea ce însemna că acesta, către care mă îndreptam acum, era al doilea în decursul unei singure zile. Mă simțeam obosit după atâtea ore de căldură toridă și, în plus, trăiam senzația neplăcută provocată de orice schimbare bruscă a proiectului propus. Abia așteptam să ajung acasă și să mă răcoresc sub șuvoaietele plăcute ale dușului, când, poftim situație!, ia-o la dreapta, pe noua direcție indicată.

Femeia fusese lovită de o mașină mică, după cum mi s-a spus la spital. Revenindu-și destul de repede după șocul izbiturii, a fost în stare să-mi indice culoarea mașinii. Verde deschis. Afirmăția femeii se corela perfect cu bucățica de peliculă, de culoare verde, pe care am găsit-o la locul accidentului. Sărise, probabil, de pe caroserie, în zona de impact cu victima. Femeia mi-a mai spus că șoferul a oprit,

s-a aplecat asupra ei și, văzând că nu mișcă, a plecat. Duhnea a băutură și a fum de țigară.

Am început căutările pentru descoperirea șoferului. Accidentul s-a produs pe un drum județean asfaltat, mai puțin circulat în ultimul timp, de când traseul către municipiul de reședință al județului s-a mutat pe o șosea nouă, ce scurta distanța cu câțiva kilometri. Încât de martori oculari nici vorbă! Femeia mergea către casă, venind dintr-un sat apropiat, unde locuia o soră a ei, căreia îi dusesese niște medicamente cumpărate din oraș de un vecin. Mașina a ajuns-o din urmă și tocmai când voia să se întoarcă cu fața spre ea, ca să facă semn șoferului să o ia, nu a mai avut timp să-și realizeze intenția, fiind izbită și trântită în șanț. Cam asta era tot!

În ce mă privește, continuă căpitanul Dobre, dispuneam de două elemente de ghidare pe spinosul drum al căutării autorului accidentului. Știam că este vorba despre un autoturism și că acesta are culoarea verde. Am început, deci, cu... începutul. Adică: întocmirea listei mașinilor verzi. Au apărut câteva sute. Dar dacă nu era din județul nostru? Îmi puneam, totodată, întrebarea. Putea fi un automobilist aflat în trecere pe la noi sau, cine știe, un cetățean străin, continuam reflecțiile în timp ce trecusem la recunoașterea primelor mașini verzi, făcând vizite la domiciliul deținătorilor lor. Nici în acest domeniu, lucrurile nu sunt uneori simple. O să fiu întrebat, în mod firesc, de ce? În fond și la urma urmei, te duci la adresa respectivă, suni la poartă, îți declini calitatea, omul îți arată mașina, tu o verifici, constăți că nu are urme de accidente, mulțumești și pleci. Treabă de rutină și, bineînțeles, de răbdare. Dar eu vin și întreb: ce faci dacă omul nu este acasă? Afli, de exemplu, că toată familia a plecat cu o zi în urmă la mare, iar accidentul s-a comis cu două zile în urmă. Deci putea să fi fost comis cu această mașină! Sau, într-un alt caz, deținătorul este acasă, nu și mașina! A luat-o fiul său, cu câteva ore în urmă, și a plecat cu logodnica sa în vizită de prezentare la viitorii socri. Sau cine știe ce alte istorii. Gama de variațiuni pe această temă nici pe departe nu este epuizată. Mașina a fost vândută, spre exemplu, fără să se întocmească actul de vânzare-cumpărare, și a ajuns, acum, hăt!, la 400 de kilometri, la noul posesor. Ieri dacă veneai, o aflai încă în curte. Astăzi, însă, regrete! Deținătorul, cel puțin cel care figurează la noi, la circulație,

În această calitate, nu are ce să-ți arate. Nu cumva exagerez? Nu cumva asemenea situații, și eu nu prea sunt inspirat acum, sunt excepții? Cele mai multe mașini sunt ușor de găsit, aflându-se la deținători. Așa este. Dar cine îmi garantează mie că mașina cu care s-a săvârșit accidentul nu este tocmai aceea pe care nu am găsit-o printre cele cinci sute treizeci și opt ținute în evidență? Până una-alta, fiecare mașină negăsită reprezintă pentru mine o necunoscută, o pată albă, precum apar pe hărți zonele încă neexplorate.

A tr. Era zi după accident, femeia a murit. În după amiaza aceleiași zile, un cetățean se prezintă la mine, la birou:

— Să trăiți, tovarășe căpitan, începu el, cu o voce cam timidă. Pot să vă deranjez cu o problemă?

— Pofțiți, luați loc și spuneți-mi despre ce este vorba.

— Știți, nu prea mă pricep cum să vă explic, ca să nu mă înțelegeți greșit.

L-am lăsat să-și capete singur curaj, fără să intervin eu. Îl priveam cu atenție, dar fără ostentație, dându-i de înțeles că depinde numai de el modul cum să prezinte lucrurile. Folosesc, de regulă, această tactică, deoarece am observat că, aproape întotdeauna, oamenii dobândesc încrederea în sine atunci când simt că li se acordă această încredere. Nu m-am înșelat nici de data asta!

— Mă numesc Moldovan Pătru, reluă vorba omul, și sunt din Cireșari, de lângă Baile Vulcan. Am 48 de ani, sunt căsătorit de-a doua oară, că prima nevastă mi s-a prăpădit de bună. Eu am venit la dumneavoastră ca să vă spun că acum trei zile, într-o seară, aud că cineva deschide poarta mare, știți, pe unde intrăm cu căruța. O întreb pe nevastă-mea: „Cine-o fi, Vetuțo, la ora asta?” Ea se uită pe geam și-mi spuse: „E Vasile. Bagă mașina în curte”. Vasile ăsta e merceolog la cooperativă și stă nu departe de noi, pe o uliță. Când plouă e cam greu de intrat la ei cu mașina. D-aia o mai lasă la noi, în curte, că noi locuim la șosea și avem curtea pietruită. Nu prea mi-a plăcut mie, la început, că Vasile aduce mașina în curte, la mine, că mă încurca. El a vrut să-mi plătească și chirie, dar eu nu am primit. Nu împart curtea și casa cu nimeni! L-am lăsat să o aducă, din când în când, după ce ploua, că și el mă mai servește cu câte una, alta. De câte ori aduce la cooperativă vreo marfă mai bună, mă anunță primul pe mine.

După ce a lăsat mașina în curte, acum trei zile, a plecat. Pusese prelata pe ea și a tras-o într-o parte în curte, așa ca să nu-mi fie în cale. De-aia nici nu am prea băgat-o în seamă. Abia azi dimineață, negăsind un cățel, pe care l-am adus de puțin timp, și crezând că e sub mașină, am ridicat colțul prelatei din față și am văzut că mașina are vopseaua sărită lângă far și tabla puțin îndoită. Nu am spus nimic nevesti-mii, că astea nu-s lucruri pe care să le discuți cu femeile, și am venit la dumneavoastră. Dar, știți, aș vrea să nu se afle că eu am fost aici și v-am spus lucrurile astea. Poate că Vasile nu e vinovat și, apoi, nu vreau să-mi aprind paie pe cap...

— Ce culoare are mașina? îl întrebai pe Moldovan Pătru.

— Verde, tovarășe căpitan.

Nu trebuie să spun cum am tresărit la cele auzite. Abia așteptam să trec la acțiune! Oricum, însă, l-am liniștit pe omul meu că voi proceda în așa fel, încât să nu aibă nicio neplăcere, după care l-am sfătuit să se întoarcă acasă.

Pentru ca lucrurile să aibă o desfășurare firească, întâi m-am prezentat la domiciliul lui Vasile. Pe numele complet: Drăgan Vasile. L-am întrebat de mașină, spunându-i că efectuăm controlul tuturor autoturismelor din zonă, pentru a cunoaște dacă au fost supuse verificării tehnice anuale și care e calitatea acesteia. Mi-a spus cu dezinvoltură că a făcut verificarea respectivă în luna precedentă, iar acum mașina o are la Moldovan Pătru, căruia i-a împrumutat-o de câteva zile ca să-și aducă niște tărâțe pentru porci. De-atunci nu a luat-o din curtea acestuia.

Drept să-ți spun, la o asemenea întorsătură nu m-am așteptat. Îmi puneam întrebarea dacă, nu cumva, Moldovan Pătru este autorul unei înscenări? Pentru a deruta cercetările, ieșind astfel basma curată și scăpând, totodată, de un ins pe care, era clar, nu-l simpatiza, dacă nu chiar îl ura din invidie. Dilema în care mă aflam se complică și mai mult când, deplasându-mă împreună cu Drăgan Vasile la mașina sa, găsesc în portbagajul acesteia doi saci cu tărâță. Bineînțeles că Moldovan Pătru nici vorbă să recunoască împrumutarea mașinii și, cu atât mai puțin, proveniența tărâței. Ceea ce, însă, a pus capac la toate, lăsându-mă perplex, a fost poziția Vetuței, nevasta lui Moldovan. Aceasta declară de la început că, într-adevăr, mașina a împrumutat-o bărbatul ei ca să aducă tărâță.

Susținea că a mai împrumutat-o și altă dată. Cât despre urmele de accident de pe autoturism, ea habar n-are!

Ce era să fac? Mașina cu care s-a comis accidentul o descoperisem. Nu aveam niciun dubiu în această privință. Particula de vopsea, pe care o găsisem la locul accidentului, se potrivea perfect. Bara de protecție avea o îndoitură deasupra roții din față dreapta, exact la înălțimea ce corespundea cu lovitura provocată femeii în momentul impactului, pe piciorul stâng. Știam, de asemenea, că autorul trebuie să fie ori Drăgan. Ori Moldovan. Și, drept să-ți spun, mă mai încolțea un gând. Un gând izvorât din obligația etică ce o datoram față de profesiunea mea, și anume de a nu emite certitudini fără probe indubitabile, și nici să nu omit vreo ipoteză plauzibilă. Ca de pildă, aceea că mașina a fost împrumutată sau încredințată cuiva de către Moldovan Pătru, caz în care autorul accidentului putea fi o terță persoană. M-am gândit și la presupunerea că soția lui Moldovan nu ar fi făcut afirmația pe care a făcut-o dacă știa că pe mașină se găsesc urme de accident. Nu puteam ocoli un asemenea raționament, deoarece o întrebasesm despre ce știe ea în legătură cu deplasarea autoturismului înainte de a ridica prelată.

Am pornit pe o altă cale, căutând să depistez originea tărâței. Nu mi-a fost greu să ajung în acest fel la moara din comuna situată la capătul drumului pe care s-a produs accidentul. Bineînțeles că gestionarul «nici ceapă n-a mâncat, nici gura nu-i mirosea». Am propus, totuși, colegilor de la economic să efectueze urgent un control la moară. Am procedat inspirat! S-a descoperit sustragerea unor cantități însemnate de tărâțe. Evident, și de făină. Până aici toate erau clare. Chiar dacă nu am descoperit, deocamdată, autorul accidentului, cel puțin am contribuit ca să se pună capăt unei activități ilicite ce aducea serioase prejudicii unei unități socialiste.

În ceea ce privea cauza noastră, parcă era un făcut, nicio lumină în plus. Gestionarul infractor susținea că vânduse din tărâța sustrasă și lui Moldovan și lui Drăgan. Așa că, din punctul meu de vedere, mă aflam ca și la început. Tot cu doi bănuți!

Pe când mă frământam încotro s-o mai apuc, mi-am adus aminte de ceva. Cu acest gând m-am deplasat de îndată la Cireșari și l-am

invitat pe Drăgan la postul de miliție. A venit: A intrat calm, sigur de sine, rămânând în picioare, într-o poziție oarecum indiferentă.

— la loc, te rog, și i-am arătat scaunul din fața biroului.

S-a așezat, după care și-a îndreptat privirea spre mine, așteptând să-i pun întrebări. Era calm, zâmbitor, sigur pe sine.

— Fumezi? I-am adresat întrebarea pe un ton oarecum familiar, pentru a-i da impresia că nu este vorba despre o discuție foarte oficială.

— Da, tovarășe căpitan, mi-a răspuns Drăgan.

— Câte țigări pe zi?

— Cam un pachet. Uneori și mai multe. Depinde de câtă treabă am.

— Când bei, fumezi?

— Sigur că da. Dumneavoastră nu știți cum e la un pahar de vin, prinse curaj la răspuns Drăgan.

— Știu, cum să nu știu, îi dădui replica. Că și eu sunt fumător. Dar Moldovan fumează?

— Țsta nici nu bea, nici nu fumează. E dintr ăia care se abțin de la toate, adăugă cu subînțeles Drăgan.

— O fi, Drăgane. Dar accidentul nu el l-a comis. Sunt sigur acum, am atacat eu, dintr-odată, frontal.

— Tot pe mine mă bănuieți, tovarășe Căpitan. Văd bine. Deși nu aveți nicio probă, răspunse, cu reproș, Drăgan.

— Deci nu e vorba că nu ai comis accidentul, ci de faptul că nu am probe, continuai cu fermitate. Sper că-ți dai seama, Drăgane, că te-ai dat de gol.

— M-am exprimat greșit, căută Drăgan să dreagă busuiocul.

— Așa să fie. Cel puțin deocamdată. Dar târâta cine a procurat-o?

— Și eu am cumpărat și Moldovan, veni prompt, chiar prea prompt, răspunsul.

— De unde ști Drăgane ce a făcut Moldovan? Ți-a spus ei?

— Nu, mi-a spus Moise, gestionarul de la moară.

— Interesant. La miliție nu a declarat așa ceva.

— Nemernic a fost ăsta de-o viață, exclamă cu ciudă, printre dinți, Drăgan. Vrea să mă bage la apă, pentru că nu i-am procurat un congelator.

— Să-ți mai spun un lucru pe care nu-l știi, dar care te va ajuta să-ți dai seama că noi cunoaștem adevărul. Victima accidentului a apucat să dea o declarație înainte de a muri. Uite-o aici! Ea arăta, printre altele, că șoferul care a lovit-o cu mașina duhnea a băutură și a tutun. Reține Drăgane, a tutun! Or, Moldovan, după cum singur ai spus, nu a fumat niciodată. Și asta nu e încă totul. Am mai aflat ceva. Ceva care spune mult. Până acum trei ani, Vetuța a fost vânzătoare la cooperativa de consum din Cireșari. Nu era pe-atunci măritată cu Moldovan. Erați în relații foarte strânse. Nu mă refer la cele de serviciu, ca de la vânzătoare la gestionar. Mă refer la altele. La petrecerile pe care le-ați organizat la ea acasă, la verificările pe care le-ați făcut numai în doi, ca să vă puneți de acord înainte de inventarele oficiale. Odată, când, după un inventar, ai ieșit cu o lipsă destul de substanțială, Vetuța te-a salvat de la înec, profitând de slăbiciunile pentru femei ale contabilului de-atunci. A vrut și acum să te scape de răspundere, Drăgane, dar nu i-a mers. A omis din calcul un amănunt deloc neglijabil: descoperirea la foarte scurt timp după accident a sustragerilor comise de Moise și declarația lui că, a doua zi după accident, Vetuța l-a rugat ca, în cazul când va fi întrebat cui a vândut țărâță în ziua respectivă, el să susțină că nu ține minte, pentru că, în decursul timpului, vânduse și lui Moldovan și lui Drăgan. Afirmație care, de asemenea, nu a rezistat adevărului.

Pentru că la percheziția domiciliară făcută lui Moise, s-a găsit ascuns carnetelul în care-și notase cu mâna lui pe toți cei cărora le-a vândut făină sau țărâțe. Voia să-i aibă la mână! În acest carnetel, Drăgan Petru figurează de șapte ori, pe când Moldovan Pătru nici măcar o dată!”

AU PLĂTIT CU VIAȚA

Ce reacții să mai ai, ce să mai vezi, să auzi, să simți după un „tratament” intensiv cu alcool vreme de trei ore? După accident, șoferul a declarat că nu-și mai amintește nimic din ce s-a întâmplat la terminarea chefului. Ulterior, a început să-și mai aducă aminte câte ceva. Și anume: partea lui a fost de patru litri de bere (nu patru sticle, ci patru litri), și 250 g de coniac, pe care l-a băut în diferite locuri (adevăratul bețiv, care se „respectă”, nu bea în același loc, lui

îi plac schimbările de decor). Peste tot, „stăpânul” uriașului autovehicul a găsit din partea cunoștințelor de la bufete, puncte de aprovizionare, magazine *etc.* Cea mai mare receptivitate (deși respectivii știau precis că el, Costel, e șofer) *etc. etc.* Situația era la un moment dat ca în cunoscuta glumă, unde e vorba de tipul care făcea comanda ospătarului și îi spunea: „Noi suntem trei, dar aduceți numai două sticle, fiindcă el (al treilea care, de altfel, era beat turtă și dormea sub masă) e șofer și nu bea.

Până la urmă, omul reface, cu greutate, și principalele secvențe ale întâmplării. După ce a terminat lucrul, și-a parcat „uzina”, undeva, în afara drumului, alegând, din întâmplare, un loc deosebit de pitoresc, o poieniță invadată de o iarbă bogată, de un verde crud, străjuită de niște mesteceni. Trupurile albe ale acestora, pe fondul verde, pătat parcă de lilaul, indigoul, albastrul și roșul florilor, formau un veritabil tablou. Bineînțeles că pilotul mastodontului n-a urmărit. Cromatica peisajului, ci era interesat să se debaraseze cât mai repede de gigantul pe roți pe care, după spusele șoferului, „Chiar dacă cineva vrea să-l fure, trebuie să-l remorcheze cu tancul”.

Spre sfârșitul „programului” de vizitare a „instituțiilor” din rețeaua lui Bacchus, ajuns în stare de „nebunie voluntară”, așa cum numește Seneca beția, lui Costică îi vine pofta de o plimbare până la oacheșa lui concubină, despre care îi ajunseseră la ureche niște zvonuri tulburi, cum că ar avea în ultimul timp un comportament cam dubios. Cu ce mijloc să călătorești 10 kilometri? Chiar dacă, să presupunem, ar fi vrut să-i parcurgă pe jos, așa pentru a inhala aer proaspăt de munte după praful înghițit pe șantier, tot nu putea s-o facă, pentru simplul motiv că picioarele nu-l mai ascultau. Lucru curios: fiecare membru inferior avea tendința să meargă pe alt traseu. Deveniseră de plumb, de lut, de gelatină, numai picioare bune de mers pe jos nu erau, cum nici cele ale celor doi amici (de beție) nu erau apte de o asemenea performanță.

„Mă, Gigele, dacă-i trădare, măcar s-o știm și noi, cum zicea unul care-i știa pe scriitorii ăia pe dinafară. Habar n-are ea că noi îi picăm, așa, în vizită, pe neașteptate, exact la ora când dragostea-i ca miera”. În timpul acestei convorbiri, „uzina mobilă” urma un traseu ciudat, imensele roți trecând ba pe acostamentul din stânga, ba pe cel din dreapta. Coste!

avea și o concepție originală despre deplasarea pe drumuri. „Dom-le, eu știu una și bună: ăla mai mare, e mai tare. Când te vede, de la distanță, să se dea la o parte, fie el „mașină mică”, motocicletă, motoretă, nu mai zic de bicicletă. Chiar astea cu mai puțini cai putere e cazul să se ferească, când văd muntele meu de oțel alergând pe asfalt¹.”

Gicuța a fost într-adevăr prinsă în flagrant delict și, când l-a auzit pe Costel bătându-i la fereastră, a înlemnit. Încercarea de a-și evacua noua achiziție pe „scara de incendiu” s-a soldat cu un eșec total. Nu din cauza circumstanțelor concrete, ci pur și simplu pentru că flăcăul, un excavatorist înalt și puternic, nu a vrut să se „replieze”, rămânând pe linia întâi. „Adică ce drepturi în plus are asupra ta faimosul ăsta de Costel, zurbagiul șantierului? Te iubește el mai mult ca mine? Draci! Vine la tine când își amintește, o dată la două săptămâni. Eu, în schimb, am intenții serioase”. Ce-i drept, tăria forțelor nu e condiționată întotdeauna de numărul lor. Contează mult și calitatea. „Lasă-i să intre”, zice excavatoristul. Cei trei s-au lăsat prinși în capcană. Însoțitorilor a început să le scadă moralul. Măriseră distanța față de „curajosul” Costel. „Cu colosul ăsta nu-i de joacă, Fănele, îi spuse în șoaptă celălalt „mușchetar” (al treilea). Să ne ținem mai aproape de ușă, e mai sănătos”. În câteva secunde, Costel, în totală eclipsă de formă, pe care nu-l mai asculta nici măcar limba, s-a trezit în praful șoselei. Ceilalți doi avuseseră grijă să se replieze fără pierderi. În vădită inferioritate, cei trei s-au urcat în cabina uriașei autobasculante și șoferul a demarat pe drumul de înapoiere. La oboseala. După o zi de muncă și cea provocată de râul de lichide ingerate de Costel, s-a adăugat efectul devastator al finalului întâlnirii pugilistice dintre șofer și excavatorist. „Las că-l mai întâlnesc eu pe lunganul ăla”, zice Costel. „O să strige ca acum: luați-l de pe mine, că-l omor” și cei doi, în ciuda nereușitei „excursii”, izbucnesc în râs. „Râdeți ca niște lași. Numai s-a stropșit ăla puțin la voi și ați și spălat puțină”. „După tine, lunganul trebuia să ne transforme în saci de antrenament? N-ai văzut ce mâini avea? Fii atent mai bine în față. Se zăresc niște lumini”. „N-au decât să se ferească. Nu știi principiul meu?”.

În câteva secunde, Škodița, care rula din sens opus, este transformată într-un balot, parcă pregătit de presele speciale să fie

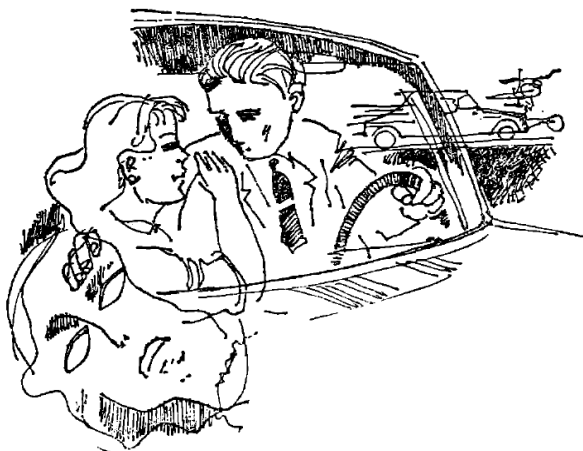
dat la topit. Coliziunea față în față, ca urmare a dublării fără asigurare făcută de Costel, a fost năprasnică. Cine oare erau cei doi pasageri ai micului autoturism, care și-au pierdut viața? Inginerul și șeful de coloană care, la șantierul cu pricina, aveau, printre altele, sarcina să se ocupe și de instruirea și controlul șoferilor. „Totul în viață se plătește!”

O GHILOTINĂ PE ȘOSEA

S-au scris tomuri întregi despre incompatibilitatea pilotării mașinii concomitent cu ocupații care distrag ori pot distra atenția șoferului de la actul de conducere a autovehiculului, care pretinde un grad atât de înalt de răspundere socială. Cea mai mică deviere de la conduita sobră, responsabilă a șoferului poate avea consecințe grave. Accidente din cauza neatenției ori, mai corect, îndreptării atenției spre altceva decât conducerea propriu-zisă au fost, sunt și vor mai fi. De dorit este ca aceste evenimente, care ocupă neînviatul loc doi în clasamentul cauzelor accidentelor de circulație, să se reducă cât mai mult posibil. A fi atent la volan este o problemă de educație, nu numai în sensul strict tehnic al cuvântului, ci în înțelesul cel mai larg al noțiunii. Nu putem considera civilizat, educat un individ care, comportându-se neglijent, ușuratic, superficial, cu această extrem de periculoasă „jucărie”, abdică de la marile obligații pe care și le-a asumat în postura de pilot, căci „jucăria” poate semăna moarte la fiecare pas. Cauzele pot fi multiple, dar niciuna nu poate deveni scuză. Una dintre sursele neatenției este... veșnic tânărul și veșnic nepotolitul Eros...

Doctorul veterinar Ilie D. era cunoscut ca un cal breaz pentru modul în care se ocupa de partenerile pe care le avea în timpul călătoriilor. „Cum poți să ții în brațe ocupanta din dreapta ta și în același timp să conduci, pentru mine e un mister, dragă Ilie. Parcă un radar, ascuns undeva în bord, te ghidează pe traiectoria corectă. Dar, la urma urmei, de ce nu-ți desfășori arta de cuceritor înainte ori după terminarea călătoriei?” l-a interpellat un prieten. Ilie i-a răspuns cu un hohot de râs care putea avea mai multe semnificații. Apoi, pentru ca să lămurească cât de cât chestiunea, Ilie a plasat răspunsul său clasic, nu o dată utilizat. „Voi nu vedeți cum mă

asaltează, cum vin fără să le chem? Mare dreptate are Buzura în *Refugii* când spune că aproape întotdeauna femeile încep. Numai după ce îs încredințate că au cucerit se lasă și ele cucerite”. Textul, ca de obicei, era însoțit de o privire insinuantă, între șmecherie și obrăznicie. El era sigur că-i stă foarte bine. „Lasă prostiile, Ilie, ce are una cu alta? Doar nu cumva vrei să spui că tu arzi etapele intermediare în timp ce mașina gonește cu 80 pe oră?” Și tot ca de obicei, Ilie a pus capăt discuției râzând gâlgâitor, excitant, îndreptându-se spre mașină. Înainte de a deschide portiera, și-a întors capul spre amicul aflat la câțiva metri și, zâmbind șăgalnic, a ținut să mai facă o remarcă. „În realitate, eu caut să mai schimb o vorbă, două cu cineva până acasă, să nu mă plictisesc. Dar în voi vorbește invidia și gelozia”. Prietenul n-a rămas dator și i-a strigat: „Hai, Adonis, grăbește-te, nu vezi că însoțitoarea se tot foiește în scaun? Așteaptă începerea «spectacolului»”. Laboranta, o tânără șatenă, care încă de la prânz și-a exprimat dorința de a-l însoți pe medic, aruncă o privire care putea însemna: „Puțin mă interesează ce gândiți despre mine, mai bine v-ați vedea de treburile voastre”.

Ce s-a întâmplat mai departe aduce, pe undeva, cu secvența din o *viață* a lui Maupassant, când căruța fără cai, în care se aflau cei doi îndrăgostiți, este împinsă la vale și se face praf odată cu trupurile înlănțuite ale bărbatului și femeii.

Când colegii doctorului, aflați în autobuz, au zărit în lumina farurilor Dacia galbenă, așezată de-a curmezișul șoselei asfaltate, au realizat imediat că s-a întâmplat o nenorocire. „Oprește, Steriane, e mașina

doctorului. Aoleu, da boțită mai e, armonică, nu alta!” Sumară examinare exterioară, făcută în grabă de către cei coborâți, n-a arătat mare lucru. O mașină tamponată puternic în partea stângă față. Parcă aripa și capota fuseseră tăiate cu o lamă. Întunericul și sticla de un fumuriu închis a geamurilor împiedicau să se vadă interiorul mașinii. Au intrat în funcție levierele, căci ușile se încăpățâneau a nu se deschide. Oamenii mai sperau că pot salva ceva. Mai întâi l-au zărit pe Ilie. Întins, cu capul spre fereastra din dreptul postului de pilotaj și cu picioarele depășind axul longitudinal al mașinii, medicul avea figura resemnată, neutră, liniștită, caracteristică morților. Două bucăți de tablă, după ce-i străpunseseră gâtul și pieptul, rămăseseră ca niște sulite înfipite în corpul lui fără de viață. Când oamenii au căutat să scoată din mașină trupul rece al femeii, au luat mâinile de pe cadavru și s-au retras brusc. „Tovarășe inginer, i-a uitați-vă”. „Ce-i, ce să văd? E clar că a murit și ea A”. „Uitați-vă mai bine, femeia n-are cap”. „Și voi umblați cu prostii. Era să vă zic și eu ceva”. „Nu-i timp de glume, tovarășe inginer șef, uitați-vă bine”. Inginerul se cutremură. Pe față i se putea citi oroarea amestecată cu un sentiment de spaimă. Dă și el înapoi. Înți-adevăr, cadavrul e decapitat. Parcă acționase o ghilotină. „A pătruns prin geam lama ascuțită a agregatului”, spuse cu o voce abia auzită, plină de tristețe, cineva. Capul, acoperit de părul lung, șaten, se află pe bancheta din spate. Părea așezat cu fața spre fotoliul pe care, cu puține minute înainte, îl ocupase, vie, pasagera. „Srrr, e groaznic. N-am văzut în viața mea așa ceva”, spuse un muncitor cu părul cărunț, scuturându-se.

„L-am văzut de la distanță, să tot fi fost 200300 de metri, venind spre mine. Nu credeam că nu se va redresa. Avea loc. Doar șoseaua era goală. Mergeam încet, cel mult cu 20 pe oră. Am oprit, după care a urmat bușitura. A pătruns cu fața exact în lamele ascuțite ale agregatului. M-am cutremurat și eu la fel ca dumneavoastră de ce am văzut. Nu-mi dau seama ce s-a petrecut cu șoferul!” Cei din grup presupuneau, însă, cu toții ce se întâmplase. Cu capetele descoperite, tăceau. Nu-i omenește să-i vorbești de rău pe morți.

DOAR MOARTEA I-A ÎMPĂCAT

După ce intrase cu forța celor 100 de kilometri pe oră în pluta groasă, de nu o puteau cuprinde în brațe doi bărbați, mașina arăta ca un vinclu. „Șoferul a încercat o manevră de evitare a coliziunii, neizbutită însă. Astfel se explică lovirea pomului cu partea laterală a mașinii și frângerea ei aidoma unei trestii”, își dă cu părerea unul dintre bărbații sosiți la locul accidentului, imediat după producerea lui. „Spectacolul e ieșit din comun nu prin felul în care arată epava, ci prin altceva. Priviți îmbrățișarea bărbatului aflat la volan, cu bustul întors spre femeia care îl strânge în brațe. Doar nu s-au apucat să se sărute în timpul mersului, șoferul lăsând volanul în plata domnului?”. „Mai știi, câte nu se petrec și în mașinile astea”. Discuția încetează. Cei doi bărbați, șoferii unor autoturisme oprite, ca de obicei în asemenea situații, privesc îngândurați rămășițele mașinii și cadavrele celor doi, aflați pe fotoliul din față. El, om cam de 30 de ani, cu trăsături aspre, cu fața parcă sculptată în piatră, cu privirea ținând parcă undeva spre vârfurile munților, iar ea, o femeie tânără, nu mai mult de 25 de ani, dar cu o expresie de durere, de chin, pe fața albă, încadrată de un păr bogat, negru, care se scurge pe spate în două cozi lungi, despletite.

Dinspre pârau, urcă schiopătând în direcția șoselei un tânăr cu cămașa albă, stropită din belșug de sânge și cu zgârieturi pe față. Cu mâna stângă își tot freacă genunchiul, care se vede tumefiat, prin pantalonii rupți... Eu, se simte el dator să dea o explicație celor doi bărbați, am venit nu de mult din armată. N-a trecut nicio săptămână. Mi-am cumpărat niște haine civile, că alea cu care m-am încorporat mi-au rămas strâmte. Am făcut semn și șoferul a oprit. Mi-a deschis ușa din spate și mi-a arătat, cu privirea, să stau în spatele lui. «Să nu-mi iei vizibilitatea în spatele mașinii». Doar atât mi-a spus. Apoi a pornit și până la locul nenorocirii nu mi-au adresat niciun cuvânt, nici el, nici ea. A început ori a reînceput, nu-mi dau seama, cearta între șofer și femeia din dreapta. Am înțeles că erau soț și soție. Țipau unul la altul. Din când în când, bărbatul se întorcea spre ea și îi dădea câte o palmă ori câte un pumn. Mașina, în timpul ăsta, o lua spre stânga. Mult de tot. Ea nu riposta, ci plângea, plângea și îl blestema printre sughituri. Mă simțeam extrem de prost. Îmi era și frică de devierile acelea care riscau să ne scoată din șosea. Asta

face accident până la urmă, îmi ziceam. Stăteam și priveam înmărmurit și indignat, totodată, cum vânjosul îi tot căra la pumni. Nu îndrăzneam să spun un cuvânt. Dacă intervin, îmi spuneam, ăsta se întoarce spre mine și știu eu ce mai iese. Să mă bat cu el în timp ce mașina zbura cu aproape 100 la oră? La un moment dat, n-am mai răbdat. L-am rugat să oprească, că vreau să cobor. Nu m-a auzit ori s-a făcut că nu m-aude, nu știu, că n-a oprit. Cearta s-a întetit pe măsură, ce se scurgea timpul.

Adusă la disperare, femeia a încercat să riposteze, să-l zgârie, să-l muște, iar el o lovea tot mai puternic. Dacă femeia se agață cumva de volan, suntem pierduți, ne răsturnăm. Apoi s-au mai calmat. El se limita să-i strecoare, printre dinții strânși, sudălmii și amenințări, iar ea continua să plângă în hohote. Am înțeles că mergeau la procesul lor de divorț și că aveau doi copii mici pe care și-i revendicau fiecare. Fără să vreau, amănuntele din viața lor îmi ajungeau la urechi. Ea îl acuza de beții permanente, de brutalitate, de bătăile îndurate, iar el, de infidelitate. «Așa cum l-ai înșelat pe fostul tău soț cu mine, tot așa m-ai înșelat și pe mine cu Mitru și câți or mai fi fost pe lângă el». «Ai ceva concret, poți să dovedești învinuirile pe care mi le aduci?» întreabă ea. «Na, concret» și bărbatul i-a dat una peste gură, de i-a spart buza de jos. Sângele a început să-i curgă și se prelingea de pe bărbie pe rochița albă de in Atunci s-a petrecut momentul teribil de

care îmi era cea mai mare frică... Femeia apucă de volan și-l trage cu puterea spre ea. Bărbatul intuiește pericolul și trage la rândul lui volanul în sens contrar. Mâinile puternice ale bărbatului contracarează tendința mașinii de a părăsi asfaltul. Șoferul, probabil, a smucit volanul prea tare și Dacia a părăsit șoseaua intrând în plută. Sfârșitul îl aveți în fața ochilor. Eu m-am aplecat instinctiv spre dreapta, culcat pe canapea. Cioburile m-au găsit însă și acolo, iar genunchiul mi l-am lovit, când fotoliul din față a lunecat spre mine. Cum au ajuns în poziția asta, îmbrățișați, nu-mi dau seama”.

Din poșeta tinerei a căzut în timpul accidentului o fotografie. A ridicat-o tânărul pasager — martor. Ne privesc două fetițe, cu ochii ca măgelele. Oacheșe, și ele, aidoma părinților. Pe verso un scris mic, regulat, al mamei „Liliana și Mirela cu ocazia excursiei la Tușnad”.

Ulterior s-a aflat că cei doi tineri, el maistru la o uzină metalurgică, ea economistă la aceeași unitate, având toate condițiile să-și crească cele două fetițe, au ajuns la acest deznodământ tragic pornind, de fapt, de la niște nimicuri, bănuiele și neîncrederi nefondate, discuții care au degenerat treptat în certuri, în acte de violență. În etapa dinaintea fatalei călătorii, un rol nefast l-au avut excesul de alcool și anturajul martorilor care l-au îndepărtat de familie. „Prietenii” familiei în loc să contribuie la reconciliere, la împăcarea celor doi tineri, s-au împărțit în două tabere facilitând dezbinarea cuplului.

Ce vină aveți voi, Liliana și Mirela, că ați rămas singure pe lume?

Privim încă o dată trupurile îmbrățișate strâns, din interiorul mașinii. „Parcă s-au împăcat după moarte”, rostește cineva.

DESPRE AMNEZII

Reproșuri urmate de un „plănuleț”

— Au trecut cinci luni de când am ieșit din... greu mi-e să pronunț cuvântul ăsta, și n-am realizat nimic concret, ceva așa, mai ieșit din comun. Noi, numiți „infractori grei”, stăm și ne pierdem timpul cu

ciupeli mărunte, atât cât să ne ajungă de pe o zi pe alta. Am ajuns la nivelul cel mai de jos, al necalificaților, al borfașilor de rând...

— I-a mai tacă-ți fleanca. Îți arde de lovituri mari, ce să mai zic, ți-e poftă iar de niște ani de pușcărie. M-am luat după tine, un om de nimic, un gunoi, și mi-am ratat tinerețea, chiar viața. Eu, om cu meserie mai mult decât bună, electronist, în loc să-mi văd de treaba mea, m-am înhăitat cu un borfaș. Tu n-ai nimic de pierdut, n-ai nicio meserie. Toată viața ta, când n-ai fost la răcoare, și se pare că anii petrecuți „afară” sunt mai puțini decât cei când ai fost „înăuntru”, ai tăiat frunză la câini. Până la 25 de ani, când am avut nenorocirea să te cunosc, am fost un om serios, respectat. Tu, piază rea, mi-ai distrus familia — căci din cauza ta m-a părăsit Monica — și m-am îndepărtat de munca mea, pe care am iubit-o atâta și n-aș putea spune că nu mi-e dragă și acuma...

Horățiu ar fi spus încă multe, dar, făcând un gest a lehamite, și-a zis, probabil, că își pierde vremea, din moment ce interlocutorul său surâdea ironic, întins pe sofaua jengoasă din cămăruța închiriată de amândoi, care servea la toate: bucătărie, dormitor, baie *etc.*

Fața buhăită de nesomn și de băutură a lui Ilarie avea o expresie care arăta, fără tăgadă, că nu dă doi bani pe spusele celui ce vorbea, stând în picioare, cu mâinile în buzunare, ușor întors spre mica și unica fereastră a încăperii.

— Neprihănitule, tu, sfântule, de meriți să fi pus în ramă, bietul meu minor pe care eu l-am corupt. Cine a făcut pe hârtie planul primei lovituri, pe care am dat-o împreună? Cine a fost omul care avea totdeauna „idei”? N-am fost eu capul bandei, ci un mărunț executant, de teapa lui „Sile-cartoafă” ori a lui „Pește-gros”, care ți-am fost devotat și m-am ales cu ce? Cu resturile. Eu, ca prostul, am mâncat tot, am rămas acum, în plină iarnă, cu jerpeliturile astea pe care le am pe mine și cu un amărât de cojoc.

— Ce-s eu de vină că ești bețiv...?

Tu, în schimb, ai pus bine toată aparatura electronică, în valoare de zeci de mii de lei, și, la nevoie, nu-mi dai măcar un pol. Iar acum arunci totul pe mine, așa cum ai făcut la cercetări și la proces.

Ilarie, după ce i-a trântit în față cuvinte usturătoare, schimbă placa și începu să se vaite încercând să inspire mila lui Horățiu. De fapt, tactică folosită și altă dată, când electronistul, pentru a-și împăca

oarecum partenerul, scotea din bogata lui colecție o idee, amânând intenția de a se angaja chiar mâine.

— Hai, nu te mai tângui ca un milog, poftim, ia puloverul ăsta gros, că eu mai am unul. Stai! Uite și o sută de lei. Cum ai un ban, un lucru, cum îl dai pe băutură și apoi te tot plângi. Ia zi, mai bine, ce părere ai de figura asta, pe care o clocesc de câteva luni?...

Se dovedește că un uriaș încapă în portbagaj

— Nu mi-am dat seama ce s-a întâmplat cu mine, unde mă găsesc. Am avut, la început, senzația că sunt transportat într-un cufăr. Fusesem aruncat în el ca un sac. Mâinile mi-erău libere, dar când am încercat să mi le dezmorțesc, mi-am dat seama că n-aveam decât puțin loc să le mișc, iar genunchii îmi ajungeau în dreptul gurii. Eram transportat într-o mașină, căci auzeam zgomotul caracteristic al cauciucurilor rulând pe asfalt. Întuneric beznă, dar, din când în când, în locul unde mă aflam, fulgerau luminile unor faruri. După zgomotul lor îmi dădeam seama că erau camioane grele care circulau din sens opus. Am început să pipăi în jurul meu. Eram fel de fel de obiecte care se găsesc de obicei în portbagajul mașinilor: coarbă, cric, roata de rezervă. Era clar, mă aflam băgat într-un portbagaj de mașină. Simțeam o durere, surdă la început, apoi ascuțită, care creștea mereu în zona stomacului. Instinctiv, mâna mi s-a îndreptat spre locul durerii. În drum spre stomac, degetele au întâlnit partea de jos a închisorii mele. Catifea. Aha, o mașină dichisită, deci! Mi-am găsit repede rana. Ceva umed, ușor cleios, m-a dumirit că e vorba de sânge. Pipăind, dădeam de sânge, peste tot, pe pantaloni, pe haină. Podeaua se acoperise chiar cu o mică baltă. Am intrat în panică. Să-mi tamponez rana cât mai repede, să opresc scurgerea sângelui erau dorințele ce mă stăpâneau cu înfrigurare. De băgat mâna în buzunar, nici vorbă nu putea să fie. Îngustimea locului nu permitea o asemenea mișcare. Atunci, poate găsesc ceva în jurul meu. Pe roata de rezervă am dat peste ceva. Ce poate să fie? Da, o piele de căprioară uscată și moale. Am presat-o peste rană. Dar, ia stai, nu cumva e mașina mea? Căptușeala de catifea, pielea pusă la uscat pe roată, cutia de piese de rezervă din lemn lustruit, ordinea în care se aflau aranjate

toate, exact ca în Dacia mea. Nu, nu poate să fie o coincidență. Întrebarea: «cum am ajuns în închisoare?» mi-am pus-o mai târziu. În primele momente mă frământa altceva, să-mi salvez viața. Când în șoldul drept am descoperit al doilea «izvor» de sânge, mai mic însă, m-am înfiorat. N-aveam la îndemână altceva decât primul obiect pe care, însă, îl presam puternic pe burtă. Simțeam sângele cum se strecoară prin spațiul dintre corpul meu și pielea de căprioară. Și odată cu sângele, se scurgea, parcă, viața din mine. Cum am ajuns în portbagajul mașinii mele? Oare capacul e încuiat? Împing ușor zăvorul. Capota se deschide. Mă cuprinde o ușoară toropeală. Continui să fiu încă conștient. Rezistența neobișnuită și voința mea au fost hotărâtoare. Mi-au trecut prin minte secvențele din «Vraciul», unde profesorul nu-și amintește cum a ajuns zvârlit pe gunoarie. Așa și eu. Nu-mi aminteam nimic. Când, dorind să ocup o poziție mai «bună», am atins cu ceafa roata de rezervă, o durere ascuțită m-a făcut să strâng din dinți. Între timp mașina oprește. Aud voci. Nu deslușesc ce se discută, dar puțin mă interesează acum acest lucru. Cu un ultim efort împing capota în sus și ies din capcană. Culmea, pot merge! Încerc chiar să fug. E mai mult un țopăit caraghios. Strig, strig puternic. Ajutor! Ajutor! Mașina nu mai e la locul unde am lăsat-o. Îi disting luminile roșii de la spate. Or fi sesizat evadarea mea? Dumnezeu știe. Cad în brațele primilor doi oameni care aleargă spre mine...

— Apoi!? întreabă medicul.

— Apoi nu mai știu, m-am trezit aici, la spital.

Strădaniile medicilor nu rămân fără folos

La spital se dădea o luptă înverșunată pentru salvarea vieții lui Adrian. Deși pierduse foarte mult, sânge, organismul lui robust, ieșit din comun, a fost adiatul cel mai de preț al medicilor. Ce-i drept, nici loviturile aplicate cu cuțitul n-au atins organe vitale, deși au trecut milimetric pe lângă ele. Rănile s-au vindecat, dar omul nu putea să-și amintească nicicum împrejurările în care a fost lovit și introdus în „capcana” întunecoasă. Un amănunt deloc lipsit de importanță a fost descoperit la spital. Concomitent cu rana provocată în zona cefei de lovirea cu ceva asemănător unui lemn și care se aprecia că

determinase starea de amnezie în care se afla omul, doctorii constataseră că în jurul gâtului acesta avea un „colier” vântat. „Probabil că răufăcătorii încercaseră să-l sugrume, dar n-au dispus de timpul necesar pentru a duce o asemenea „operație” până la sfârșit. „E posibil că și uriașul a opus o dârză rezistență”, își dădu cu părerea unul dintre medici. „Te doare aici, Adrian?”, și doctorul palpă ușor „șanțul” lăsat de obiectul necunoscut în jurul gâtului omului. „Foarte puțin 1” „Îți amintești cum te-au «garnisit» cu un asemenea semn? Dar încăierarea unde s-a produs? Ce au vrut oamenii aceia de la tine, cum, de ce te-au lovit cu cuțitul?” Omul răspunde negativ. Nu-și amintea nimic, nici măcar motivul plecării de acasă cu mașina nu-l putea reface. Deapănă însă amintiri din copilărie, din perioada când era în armată, despre logodna lui cu Natalia, apoi povestea despre copii, despre fabrica unde lucra ca matrițer. Relata cum și-a petrecut ziua cu pricina, totul până în jurul orei 14. Când au prânzit cu toții, Adrian, Natalia și cei doi copii. Dădea amănunte chiar și despre meniul din ziua respectivă. După care mintea i se întunecă. Aici, la ora prânzului, se termină duminica lui Adrian. Soția povestește doctorului că omul a plecat spre seară cu mașina să-i aducă la ei pe socri. Țineae mult să petreacă seara împreună la o partidă de remy. Faptul nu e confirmat însă de bărbat. „Cum adică, Adriane, nu-ți amintești că te-am ajutat să dai husa jos de pe mașină, că te-am condus până la poartă, că ți-am spus să nu zăbovești prea mult?”, îl chestionează Natalia. Omul se uită lung. Parcă femeia i-ar vorbi în altă limbă.

Psihiatrul încerca întregul arsenal folosit în asemenea cazuri. Prin diferite asociații de idei, de fapte, de împrejurări, căuta să-l apropie pe Adrian de momentele premergătoare întâmplărilor prin care a trecut. S-a încercat reconstituirea întregului lanț de fapte, dar cum să realizezi acest lucru când îți lipsesc atâtea verigi? „Nu-și amintește nici măcar un singur crâmpei din momentele premergătoare plecării cu mașina. Normal ar fi ca amnezia să înceapă din momentul loviturii primite în cap. Interesant este totuși că și-a recunoscut cu ușurință portbagajul mașinii. Ne-a povestit cum a cumpărat mașina, alte detalii referitoare la reparațiile făcute, modul cum a folosit-o, kilometrii pe care i-a parcurs, dar când ajunge la episodul plecării în cursă, stop, rămâne blocat. Trebuie să perseverăm, altă cale nu există”.

Pentru medicul care îl îngrijea pe Adrian și care își împărtășea în acest fel impresiile despre bolnav, unui coleg, readucerea la ilormal a tânărului devenise o adevărată obsesie.

Dr. Vlaicu sconta pe o asociere între figurile celui sau celor care îl atacaseră pe Adrian, cu unele pe care acesta le vedea în spital în fiecare zi, dar nu credea că aceasta se va produce atât de curând. Când pe culoar brunetul i-a cerut lui Adrian un chibrit, o rază a străfulgerat ochii celui care solicitase focul. Erau la fel cu ochii bărbatului care îl priviseră, îngroziți de forța lui, atunci când Adrian s-a opus din răspuseri atacatorilor ce urmăreau să-l sugrume. Matrișterul n-a mai oferit cutia de chibrituri. Și-a retras iute mâna și a luat-o la fugă spre cabinetul doctorului Vlaicu, de parcă brunetul ar fi fost lepros.

Intrarea precipitată a omului care abia mai respira, în cabinet a provocat nemulțumirea medicului. Acesta, în prima clipă, din cauza semiîntunericii, nu l-a recunoscut pe Adrian.

— De ce, Ana, nu veghezi cine intră?

Fata era și ea surprinsă. Nu știa ce să răspundă.

— Domnule doctor, l-am văzut, l-am recunoscut, vorbi repezit bolnavul. El este, ăla cu ochii îngroziți, ăla care voia să-mi ia viața, care mă strângea de gât cu o sfoară subțire, dar tare!

— Revino-ți, omule, în fire, stai aici pe scaun și bea puțină apă. Aici ești în siguranță.

— Vă... vă rog numai să încuiați ușa!

— Asta și fac, uite am întors cheia.

— Țăștia îs capabili să mă omoare, domnule doctor, vedeți dacă nu cumva s-au luat după mine, cereți ajutoare.

Medicul formă un număr fictiv și ceru autoritar doi oameni care să întărească paza.

— Bine, vă mulțumesc, domnule doctor, acum m-am mai liniștit. Să vă povestesc...

— Asta te și rog, dragul meu!

— Mergeam cu mașina spre socrii, când doi tineri, amândoi în jur de 30 de ani, mi-au făcut semn de oprire. Asta-i greșeala mea, că sunt om bun cu toată lumea. Nu pentru câțiva zaci de lei pe care îi primesc pentru niște curse. „Du-ne în cartierul «Barajul», uite 100 de lei. Bag banii în buzunar și mă îndrept spre locul dorit de tineri. Îmi

cer să reduc viteza și gândesc că vor coborî. Dar nu, poruncesc să întorc și să-i transport la „Izvorul Nou”. „Oameni buni, dar până acolo sunt 20 de km și eu mă grăbesc la socrii”. Am redus viteza pentru a-i invita să coboare. Locul era întunecos. La nevoie, le vin de hac, mă gândeam. Am fost doar în echipa de lupte. Tinerii arătau destul de prost. Slabi, pirpirii. Nici nu visam că mă vor doborî. Trebuie să recunosc că lovitura cu cuțitul a fost de profesionist. „Na, socri, să te sature”. Am simțit o durere ascuțită în burtă. Lama a scăpărat din nou. M-am ferit și m-a nimerit în șold. Continuu să mă opun. Devenise clar pentru mine că doresc să mă înlăture de la volan și apoi să-mi fure mașina. Instantaneu, la fel ca și loviturile cu cuțitul, a fost și prinderea mea cu lațul de către cel care ocupa locul pe canapeaua din spate. Mi-l strângea cu răutate și încordare în jurul gâtului. Eram încă lucid. Mi-am dat seama că trec pe lângă moarte. Dacă nu-mi arunc în luptă toate forțele de care dispun, sunt terminat, îmi ziceam. Strânsoarea, ca urmare a Rezistenței mele, slăbea ușor. Eu însă simțeam că sunt la capătul puterilor. Căzând cu pieptul pe volan, au crezut probabil că m-au omorât. Auzeam voci, înțelegeam perfect ce vorbesc. „Grea e namila asta”, a rostit unul. Îmi dădeam seama că nu mai pot opune o rezistență serioasă, când, în timp ce mă cărau, l-am lovit în față cu pumnul pe negricios. Individul a înjurat, cei doi continuând „transportul”. Am realizat că lovitura fusese slabă. Nu mai aveam forță. Apoi a urmat fulgerul la ceafă și m-am trezit în portbagaj. Din acest moment cunoașteți istoria”. Lanțul caznelor prin care trecuse Adrian era reconstituit. Lipsea doar o singură verigă, care însă se deducea perfect: cea a introducerii lui în portbagaj. Doctorul Vlaicu era satisfăcut. Încă un caz, nu simplu, fusese elucidat. Cealaltă parte a zalelor care mai lipseau, drumul infractorilor după ieșirea din portbagaj a lui Adrian, o va descifra probabil miliția.

Lupii adulmecă prada, dar ezită s-o înhațe

„Noroc de loviturile tale magistrale cu cuțitul, Horațiule, căci altfel nu puteam birui namila asta. A încăput în portbagaj ca o valiză elegantă de voiaj. Cred că e mai bine să folosim județenele și comunalele. Naționalele îs prea bătătoare la ochi. Redu viteza!” Zări

un cetățean la marginea drumului și se hotărî să-l întrebe: „Măi, nene, te văz fumător. Uite un pachet de «Snagov»”. „Vă mulțumesc, tocmai n-aveam țigări”. „Nu te supăra, spre Valea cu Brazi, ăsta-i drumul, la dreapta?” Omul, mulțumit de darul făcut, e mai mult decât amabil. „Da, domnule, o luați după aia la stânga și apoi la cantonul cu țiglă de lângă linia ferată, din nou la stânga. O țineți așa pe lângă drumul de fier cam șase-șapte kilometri și virati la dreapta. Drumul nu mai este asfaltat, dar e bun, n-are gropi. «Valea» e un cătun, de aici până la oraș nu-s decât doi pași. E o scurtătură bună. Pe național ocoliți mult”. „Noroc bun și mulțumesc”...În plus, evităm și postul de controle, zise Ilarie pentru a-i săi. „Dar să vedem care mai e starea coletului nostru. Pe aici e pustiu. Mai mergem un pic și oprim”. Horațiu deschise capota. Nu mai putu rosti un cuvânt. Apoi, treptat, treptat, se dezmetici. «Coletul» s-a evaporat, Ilarie. Poți să crezi așa ceva?” „Cum, mă, cu două lovituri în burtă și un juvăț de gât? Păi ce, ăsta e Rasputin?” „Suntem în găleată dacă uriașul a ieșit, bine mersi, din «coteț». La ora asta miliția e în temă cu toată tărășenia. Și noi care credeam că se va duce de-a berbeleacul exact până la «Izvorul Măcieșilor», cu 200 de metri mai jos de aici”. Până la oraș, cale de 20 de kilometri, cei doi n-au mai schimbat o vorbă. Într-un târziu, tot „omul cu idei” a deschis vorba. „Planul trebuie schimbat complet. Raidul de noapte nu mai ține. În ultimii ani, pe ăștia, când e câte o alarmă, îi găsește la toate încrucișările. Te caută până și în dinți”. „Poate să ne caute, noi avem numere cu SV, cele originale sunt de mult pe fundul bălții”. „Tolomac ca totdeauna, așa-i rămas. Păi avem acte pentru numărul ăsta, am eu permis? În plus, pe balta de sânge din portbagaj poate pluti o barcă”. Cei doi intrară în oraș pe un drum lăturalnic, puțin circulat, plin de hârtoape, folosit mai ales pentru transportul gunoaielor. În parcare principală a orașului sunt frumos aranjate sute de mașini ale locuitorilor din cartierul apropiat. La sutele de prelate se mai adaugă una. „Nimeni nu dă atenție mașinilor cu prelată deasupra. Dacă ar fi nouă aş mai zice, dar a noastră e anonimă, arsă de soare, pare de vreo trei-patru ani vechime. Presară și tu, Ilarie, niște praf pe numărul desenat de mine. Prea bate la ochi vopseaua albă proaspătă”. „Ce număr îi dăduși Horațiule?” „Păi, așa, unul mai mare și în niciun caz de Suceava”. „Cum adică mai mare?” „Păi, 3... 11579, cu inițialele

județului unde ne aflăm”. „Și nu mai facem raidul nostru?” „Ilarie, tu te-ai țicnit. Vrei să intrăm în gura lupului? Luăm trenul ca niște cetățeni onorabili și mergem acasă. Așteptăm până se mai liniștesc lucrurile și revenim la mașinuță. Cei 5.000 pe care îi luarăm din haina uriașului ne ajung câteva zile, nu?” Zis și făcut. Băieții ajung la baza de plecare, în cămăruța lor mizeră, unde totuși n-o duc rău deloc. Artileria dopurilor ce zboară unul după altul, șepticul care alungă plictiseala „ajută” ca zilele să treacă repede.

Ce se întâmplă la miliție? Aici se știe cum s-au derulat lucrurile, secvențele cu lupta din mașină, cu plasarea lui Adrian în portbagaj, cu „evadarea” acestuia *etc.* Portretul robot, elaborat pe baza descrierii amănunțite a feței lui Ilarie de către Adrian, a condus mai departe la album, unde fotografia acestuia, omul cu 14 ani „afară” și 16 ani „înăuntru”, ocupa un loc de onoare în galeria tristelor figuri. „Da, ăsta e, îi recunosc perfect sprâncenele negre îmbinate, obrazul buhăit, privirea care...”

Întruna din seri, pe când în cămăruța sordidă „flăcăii” ajunseră mize foarte ridicate, la kilometri distanță, în orașul liniștit, cu aer ozonat, un puști îl întreabă candid pe taică-său: „Tăticule, cam ce progrese am făcut noi pe linie de motorizare, când zic aceasta înțeleg orașul nostru?” („Ce întrebare de încuietore, și ce mai exprimare!! Sunt dați dracului puștii ăștia. Cum îmi formulam eu întrebările pe care i le puneam tatălui meu, pe când aveam 12 ani, și cum vorbește ăsta micul”, își zise, vădit satisfăcut, inginerul). „Te-aș ruga să fii, totuși, ceva mai precis, Radule!” „Adică, la ce număr de mașină am ajuns, aici, în urbea noastră?” „Dacă aș lucra la circulație — compartimentul de evidentă auto —, ți-aș putea spune, dar așa... regret”. „Bineînțeles nu pretind un răspuns exact, ci așa... aproximativ...” „După câte știu am ajuns la 3 cu patru cifre 1, „Tată, nu te supăra, cred că nu ești în temă. Eu am văzut azi un trei cu cinci cifre scris pe o prelată. Cu cinci din câte știu sunt numere numai în București”. „Cred că ai fost tu distrat. Nu poate exista așa ceva”. „Binee, hai jos la parcare. Mașina e la doi pași”. „Zău, Radule, ai câteodată niște idei... Dar acum dacă m-am angajat în jocul tău aiurit, hai!” Într-adevăr, pe prelata unei mașini e scris un număr cu vopsea albă, cu cifre mari. Se vede bine, la lumina becului cu vapori de sodiu, 3... 11579. „Ridică ușor prelată, Radule!” Privirea

inginerului, șofer vechi, obișnuită cu detalii de tot felul, cu spirit ascuțit de observare, distinge repede că e vorba de ceva în neregulă. Numărul „original” e de Suceava, șuruburile strânse pe jumătate, ca și cum cineva grăbit n-a avut timp să le fixeze bine, amprente de culoare maro, arătând a fi urme de degete, pe capota portbagajului și aripa din dreapta...

Perspiciacitatea lui Radu a reprezentat punctul forte în darea peste cap a planului lui Horațiu. Faptul că puștiul a sesizat inadvertența numărului, iar infractorii au scăpat acest amănunt, a grăbit decisiv deznodământul.

A urmat „strângerea lațului” în zona unde fuseseră semnalați infractorii. În 48 de ore, „afacerea” era încheiată. Răufăcătorii prinși, mașina restituită, bunurile înapoiate păgubașilor.

Doctorul Vlaicu a trecut și ultimul său caz, al lui Adrian, în monografia sa cu o denumire sofisticată, care însă mai simplu și mai pe înțelesul tuturor înseamnă „Despre amnezii”.

MAI DEPARTE, CE SĂ VĂ POVESTESC...

Ori cită imaginație ar avea cineva, chiar dintre oamenii „specializați” în a inventa fapte, întâmplări, și tot nu va putea, nici pe departe, egala episoadele, uneori de-a dreptul incredibile, pe care le scoate la iveală viața, realitatea. Șoseaua oferă și ea, deseori, destule „aventuri”, nebănuite enigme. Secvențele se succed aci, pe drum, cu o iuțea de necrezut. În urma lor se așterne, nu o dată, tăcerea. Adeseori nu există niciun martor, nimeni care să dea cel mai mic indiciu, cea mai banală relație despre modul cum s-au întâmplat lucrurile. Până la urmă însă, cel mai adesea, adevărul iese la suprafață ca untdelemnul.

Omul îmbrăcat cu o scurtă din piele, cu șapca trasă pe ochi, stătea așezat, aidoma ca pe un scaun, pe crengile dese și puternice ale arbuștilor de munte, ceva în genul jneapănului, privind cu ochii imobili undeva spre coamele înzăpezite ale munților, care se conturau în depărtare. Spatele îi era rezemat pe niște ramuri mai înalte, care îndeplineau rolul unei speteze de scaun.

Când cei trei, omul între două vârste, înalt, negricios, femeia micuță și bondoacă, cu niște ochi ca de viezure, și copilul, un puști de vreo șapte ani, îmbrăcat într-un costum cadrilat, au coborât din

Škodița galbenă și s-au îndreptat spre pilcul de molizi aflat la 15 — 20 m de șosea, un stol de ciori, deranjate atât de matinal, a pornit în zbor, exact peste boschetul cu pricina, începând a se învârti deasupra lui. Involuntar, privirea durduliei a urmărit traiectoria păsărilor, descoperind, deodată, pe omul cocoțat pe crengile boschetului. Să vezi un om, în asemenea poziție, la ora 5 dimineața, într-un loc unde te aștepti atât de puțin la un asemenea spectacol bizar, e într-adevăr prilej de zdravănă sperietură, mai ales pentru o femeie. Țipătul puternic, ascuțit, al bondoacei, i-a oprit din drum pe bărbat și pe copil, care s-au întors brusc spre femeia ce îi urma la distanța de câțiva pași. „Ce-i mamă? m-ai speriat!” Bărbatul, surprins și el, nu zice nimic, dar privește muștrător spre „bulgărele de seu”. „Uite, Sandule, un om cocoțat pe boscheți. Stă nemișcat parcă contemplă peisajul”. Negriciosul se îndreptă cu pași repezi spre locul unde arăta cu mâna femeia. „Da, l-am zărit”, confirmă el.

Cei 50 de metri care îl mai despart de „obiectiv” îi parcurge aproape în fugă. Se oprește în fața omului impasibil, nemișcat, în ciudata lui poziție. Apoi îngână „bună dimineața”, timid, la care omul nu numai că nu răspunde, dar nu-și întoarce nici măcar capul.

Brunetul face, cu pași rari, înconjurul boschetului pentru a examina ciudata arătare, din toate pozițiile. Făcându-și curaj, atinge cu mâna dreaptă brațul stâng al omului. Acesta nu reacționează, dar se înclină ușor spre dreapta, aidoma unui manechin, aflat în echilibru precar. Nevasta și băiatul nu îndrăznesc să se apropie de locul cu pricina. Privesc mișcările tatălui, cam de la 10 metri. „Rodico, cred că e mort, dar cum de a ajuns aici?” Abia acum, când bărbatul examinează capul omului, observă rana adâncă din spatele urechii stângi, obrazul vânăt și zgâriat al cadavrului. Apoi, privirea negriciosului coboară spre pulpana și mâneca dreaptă a hainei, rupte și pline de praf, pantalonii descuși, care lasă să se vadă un genunchi tumefiat.

„Să ajungem cât mai repede în prima comună. Trebuie anunțată miliția. Hai, Ovidiule, nu te mai holba atâta. Nu-i spectacol, pentru copii”. Băiatul se pune în mișcare în direcția solicitată, însă cu capul mereu întors spre ciudatul cadavru.

„Ce să fac, n-am văzut niciodată un om mort stând așa... Singurul a fost bunicul, dar el era în sicriu și avea ochii închiși”, ține să

precizeze puștiul.

„Rodico, dar cu camionul acela ce-o fi? Cu ușa dinspre mijlocul drumului deschisă, cu farurile aprinse... auzi? funcționează și motorul. Unde o fi șoferul?”

În apropierea cabinei, pe drum, în neorânduială, tot felul de scule și piese, chei, șurubelnițe, un cric, niște bujii, o curea de ventilator. Mă rog, aspectul clasic al unei mașini rămase în pană, la care se lucrează.

După o oră, concluzia e clară. Șoferul autocamionului a fost acroșat de o mahă, tocmai când reușise să-și pună motorul în funcțiune și își strângea calabalâcul întins pe jos. A fost târât pe asfalt. O spuneau rănile și obrazul zdrobit. Apoi, făptașul ori făptașii au așezat, în bătaie de joc, victima în poziția caraghioasă găsită de familia lui Sandu.

„Când se întâmplă asemenea accidente, sunt anunțați întotdeauna responsabilii atelierelor unde s-ar putea adresa șoferii încă necunoscuți, pentru repararea mașinii. A fost și la Service-ul meu un locotenent. Îl cunoaștem bine cu toți, băiat simpatic, glumeț. Își face reviziile la noi. Apreciază meșterii mei. Are o Dacia albastru-indigo. În calitate de responsabil, l-am încredințat că îl vom anunța de îndată dacă apare ceva suspect. La plecare, când mai avea 10 pași până ia poartă, s-a răzgândit parcă, întorcându-se din drum. «I-a să vedem împreună, Bănică, mașinile aflate în reparație. Le-aveți înregistrate, sper?» «Bineînțeles, tovarășe locotenent», zic. Le trecem apoi în revistă. Eu fac prezentările. «Asta îi a celui care s-a răsturnat în curbă, aci la 3 — 4 kilometri. Škodița roșie, fără acoperiș, e cea care a intrat sub autotrenul al cărui șofer coborâse să-și ia țigări. Mare noroc au avut ocupanții. Puteau să fie morți cu toții!» Tovarășul locotenent se oprește în fața mașinii și întreabă: «Tovarășe Oprean, dacă nu mă înșel, asta-i mașina dumneavoastră?» Oprean, tinichigiul, se face ca varul. «Da, n-ați greșit, e a mea. O parchez întotdeauna în curte. Afară, pe drum, poate fi lovită». «Dar unde ai garnisit-o așa frumos, nea Oprene?: spune ofițerul ușor surprins, aplecându-se spre capota înfundată a mașinii. «Era noapte și n-am sesizat o curbă mai strânsă, lângă cabană... știți... la Vadul Berbecului». Abia când Oprean al meu a început să se bâlbâie, să se contrazică, să facă fețe, fețe,

locotenentul a început să intre la bănuială. «Spuneai că ai șters parapetul cu partea dreaptă. Curios, pe mașină n-au rămas niciun fel de urme. Doar capota motorului și bara de protecție sunt înfundate, iar farul din dreapta spart. Ne vom clarifica însă mai bine, când vom vedea urmele rămase pe glisiera metalică, acolo lângă Vadul Berbecului. Plecăm acolo. Vă rog să poftiți în mașina noastră, tovarășe Oprean!». «N-are rost să batem drumul de pomană, tovarășe locotenent. Lucrurile s-au întâmplat altfel. O singură rugămintă am. Să nu afle cumva nevastă-mea». «Nu-i vom spune nimic!» «M-am lăsat îmbrobodit de Ciprian, cabanierul, spune Oprean. Pentru că i-am făcut o reparație faină, m-a invitat sâmbătă seara, la cabană. Mi-a spus că o să vină și o fătucă care vrea, musai, să mă cunoască. Lucrează la „Filatură”, 20 de ani. Colegă de schimb cu Vetuța lui... Nevestei i-am spus că merg după materiale, la oraș, și o să întârzii. La înapoiere, în mașină eram toți patru. Fata mă invitase să-i văd garsoniera... Când l-am lovit pe om, Cornelia, «fătuca», tocmai îmi explica pe unde trebuie să merg, ca să ajung la blocul unde stă ea. Când ne-am apropiat de el, șoferul nu mai sufla. Dacă mai avea vreo șansă, îl duceam la spital, nu-l lăsam eu pe drum, în niciun caz». «Dar cum a ajuns cocoțat pe boscheți?» «Cabanierul și cu concubina lui erau făcuți bine. Nu prea i-a impresionat ce se întâmplase. Au zis să-l așezăm așa, frumos, pe tufe. Să mai *vadă* și el pentru ultima oară plaiurile noastre atât de faine. Cornelia s-a opus. Ceilalți doi se veseleau. Tot îi dădeau: «morții cu morții, viii cu viii». Ba, cabanierul a desfumat chiar o sticlă cu vin din portbagaj. Am băut și eu din sticlă, de ce să nu recunosc! – am lăsat apoi pe cei trei în oraș, iar eu am dus mașina la atelier. Acasă nu puteam s-o garez, căci trebuia să-i explic nevastei unde am lovit-o. Și așa am avut discuții... Mai departe, ce să vă povestesc?! Omul a relatat ce scandal i-a făcut nevasta, de parcă asta era important. Cam asta este istoria. Am fost martor la declarația vinovatului și, nu știu de ce, parcă mă simțeam și eu responsabil”.

CRUȚAȚI-MI VIAȚA MEA TÂNĂRĂ!

Atmosferă specifică sfârșitului de an școlar: destindere, relaxare, gânduri de vacanță, pentru unii, eforturi suplimentare cu scopul de a „repara” ce se mai poate la un obiect sau altul, pentru alții, și mai ales obsesia „treptelor”, remarcată, ce-i drept, mai mult la unii părinți, decât la unele odrasle. Întesate de copii, invadate de voioșia lor, pline de verdeată și flori, parcă mai multe în acest an ca niciodată, bulevardele au întinerit peste noapte. Dispoziția noastră se modifică și ea, instantaneu, la impactul cu defilarea masivă de tinerețe. Fără voie ne amintim de copilărie, uităm, măcar pentru câteva clipe, de preocupări, de griji, ne bucurăm sau ne cuprinde nostalgia.

Drumul spre casă al Marinei suferea o modificare de câte ori întovărășea o colegă având un picior cu malformații de pe urma unei poliomielite. Pe fața cu trăsături atât de fine a Mariane se citea umbra de tristețe, de amărăciune caracteristică oamenilor infirmi.

„Câte faci pentru mine, scumpa mea Marina! Uite, a trecut un an de când m-am mutat la școala asta. Mi-ai fost mai mult decât. O soră. M-ai încurajat în clipele dificile, m-ai ajutat la lecții, m-ai apărat de răutățile unor colege și ți-ai mai găsit chiar timp să mergem împreună la teatru, la cinema. Cum să-ți fiu recunoscătoare? Să știi că m-am bucurat din suflet că ai ieșit prima din clasă”. „Ce vorbe sunt astea, Mariana? În prietenia noastră noi pornim de pe poziții egale. Greutățile acestui an crezi că le-aș fi depășit fără sprijinul și generozitatea ta? Îți amintești cartea din care ne-a citit tovarășa dirigintă cuvintele acelea frumoase despre prietenie? «Cel mai mare dintre toate bunurile, tot atât de necesar vieții ca apa, focul și aerul; ea este pentru om ceea ce este soarele pentru natură». Și acum, la revedere scumpa mea Mariana, pe mâine. Uite, am ajuns la tine. Pa!”

Cu gândul la suferințele ascunse, nemărturisite ale Mariane, Marina coboară de pe trotuar cu intenția de a traversa strada. Se împiedică, însă, de o piatră dislocată din pavaj și cade în genunchi pe porțiunea dintre liniile de tramvai. Fata încearcă să se ridice, dar ezită pentru câteva secunde. Pe față i se citește suferința. Probabil o rană serioasă, o luxație. În acel moment, tramvaiul s-a pus în mișcare din stația ce se afla la mică distanță: șapte, opt metri. Aude fâșâitul specific mersului tramvaielor silențioase și brusc își îndreaptă capul spre vagonul ce se apropia de ea. Nu mai are timp să se ferească. Parcă hipnotizată, ridică doar mâinile în semn de apărare. Pe față i se citește groaza amestecată cu implorarea. „Cruțați-mi viața mea tânără!”, pare a spune Marina. S.O.S.-ul fetei rămâne un semnal fără răspuns. Vagonul masiv o izbește în plin. Se aude doar un țipăt curmat brusc, urmat de zgomotul înfundat al roților care trec peste corpul fetei și își continuă mersul, până când, mai departe, la vreo 15 — 20 metri tramvaiul se oprește.

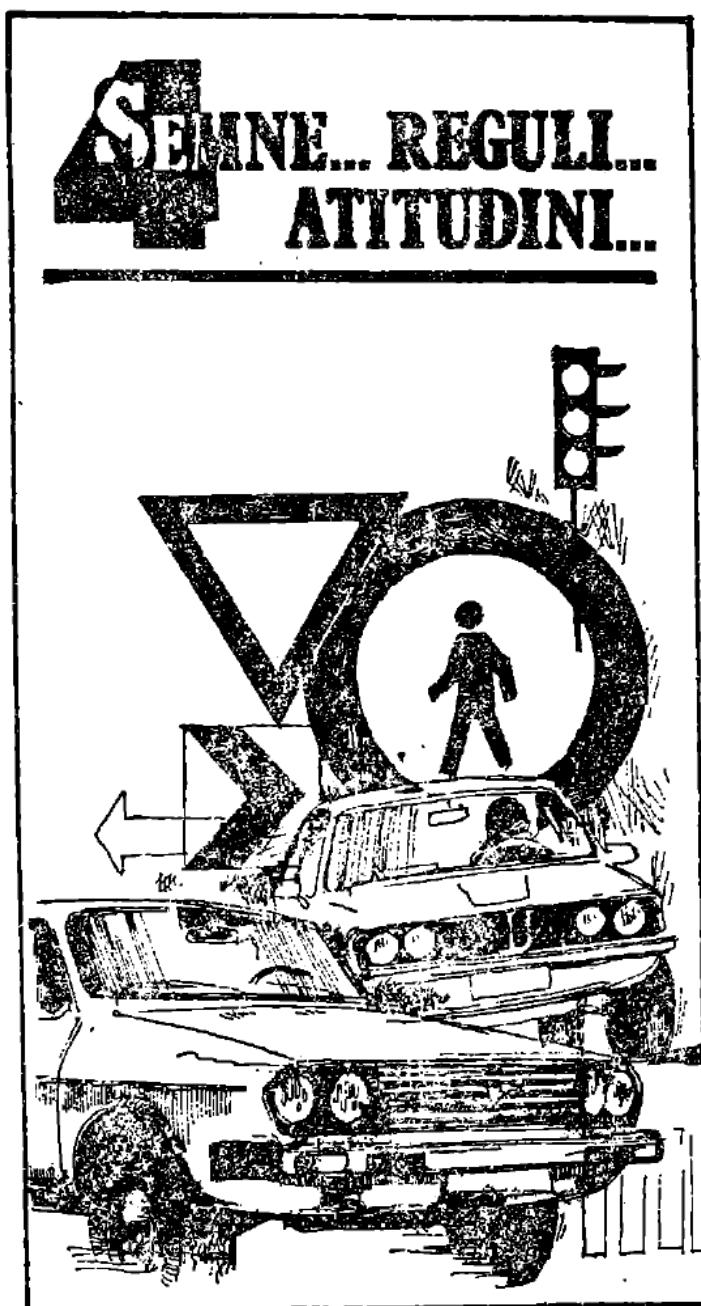
Cei din jur, așa cum se întâmplă întotdeauna când un eveniment stradal se consumă în câteva secunde, rămân pentru câteva clipe înmărmuriți. Femeile își duc mâinile la ochi, altele la gură. Chiar bărbații, mai tari, mai rezistenți în asemenea situații, privesc îngroziți, strângând din dinți. Apoi, după stupoare, începe harababura tipică unor asemenea întâmplări, când toată lumea vorbește deodată,

tipete, păreri, opinii contradictorii, oferte de a depune mărturie. „Eu am văzut tot”. „Ba eu, că eram mai aproape!”

Isprava aparține unui „instructor” care, paradoxal, învață pe alții ceea ce nu știe el. În locul vatmanului coborât din tramvai, din pricina unei necesități fiziologice, a trecut din proprie inițiativă „profesorul”. „Nu ne putem permite să facem lumea s-aștepte. Am pornit tramvaiul urmând să-l iau pe vatman la turul următor. Da, am văzut fata. Eram sigur că se va ridica”. După întrebarea: „De ce n-ați frânat, sau mai bine să fi renunțat la pornire până ce linia era liberă?”, urmează o pauză prelungită, penibilă. Adevărul e că „profesorul” s-a încurcat printre comenzi, s-a pierdut și a trecut cu tramvaiul ca un tăvălug peste corpul fetei. „Cine să-și fi închipuit că tânăra nu se va ridica?”. Din nou aceeași concepție nocivă a conducerii agresive, nu preventive, sintetizată în expresii ca: „Am sperat, am crezut, mi-am imaginat că celălalt mă va observa, mă va ocoli, mă va evita, va elibera drumul, va frâna, va accelera, va opri etc.”

...„Parcă o vedem umblând prin casă, ori la masa ei de lucru, râzând, cântând, risipind în jur căldura ființei ei, bunătatea, generozitatea”, ne spunea mama Marinei. Ce sens mai are pentru mine și tatăl ei viața, fără copilul nostru iubit?”

O regretă toți: colegele, profesoarele, copiii din cartier.

MĂRIA SA... SECUNDA!

Definit ca unitate de măsură pentru lungime, metrul constituie totodată unitatea de măsură a vitezei de deplasare a vehiculelor. Înmulțit de o mie de ori și raportat la o cantitate anume de timp, indică numărul de kilometri parcurși într-o oră. Vreme îndelungată omenirea a fost pasionată de kilometrii-oră și mulți ani unul din

principalele criterii referitoare la performanțele automobilelor l-a constituit kilometri-oră ce puteau fi atinși. Douăzeci de kilometri pe oră! Cincizeci de kilometri pe oră! O sută de kilometri pe oră! Două sute de kilometri pe oră! Trei sute de kilometri pe oră! Erau valorile care au jalonat etapele de dezvoltare a autovehiculului. Căci, pe măsură ce atingeau viteze mereu mai ridicate, automobilele sufereau o serie de modificări constructive, ce le măreau rezistența, stabilitatea, căpătând, concomitent, și o linie aerodinamică tot mai pronunțată.

A fost o evoluție ascendentă, rapidă, care a atins culmi nebănuite la început. Dar, iată, în sfârșit, s-a observat că, în febra goanei după noi kilometri-oră, a fost omis un factor. Cel mai important. Factorul om! Nu s-a ținut seama de faptul că omul nu-și poate perfecționa reflexele, capacitatea de observare și acționare în ritmul în care este capabil să sporească viteza de deplasare a autovehiculelor. Și chiar dacă mașina „zboară” cu 300 pe oră, omului aflat la volan îi trebuie circa o secundă de când observă un obstacol și până mută piciorul de pe accelerație pe frână. Circa o secundă care, la viteze tot mai mari, înseamnă parcurgerea unei distanțe de asemenea tot mai mari. Nu e de mirare, dacă avem în vedere că la modesta viteză de 40 km/h, într-o secundă, mașina parcurge peste 11 metri! Banal! Adevăr elementar, dar care trebuie des... reamintit! Și în timp ce într-o serie de ramuri ale sportului, ca: atletismul, înotul, canotajul *etc.* Secunda a devenit o unitate de măsură total nesatisfăcătoare, recurgându-se, pentru departajarea concurenților, la diviziunile ei, respectiv la zecimile și șutimile de secundă, în conducerea autovehiculelor s-a ajuns treptat la constatarea înțeleaptă că valoarea vitezei se cere prețuită nu atât în kilometri-oră, cât, mai ales, în metri-secundă. Pentru că trebuie ținut seama nu numai în cât timp se ajunge la destinație, ci și cu câtă siguranță se efectuează deplasarea. Paradoxal, dar tocmai secolul vitezei ne învață, în cele din urmă, cât de importantă este dozarea judicioasă a vitezei autovehiculelor și cât de dăunătoare, distructivă chiar, este viteza fără măsură. Dacă între viteza de 40 km/h și 50 km/h diferența de 10 km/h nu este cine știe ce mare, aceeași cifră 10 (zece) exprimată în metri, în cazul când reprezintă distanța ce separă producerea de

evitarea unei coliziuni dintre două mașini, devine nu importantă, ci vitală!

Mai există și o altă fațetă a lucrurilor. Banalul metru, în ipostaza sa de kilometri pe oră, reprezintă nu numai viteză, adică raportul timp-spațiu al unui obiect în mișcare, ci și forță. Respectiv kilograme — forță. La viteza X, în cazul unei tamponări a unui autovehicul de un obstacol, se degajă o forță de izbire Y; cu cât este mai ridicată valoarea lui X, adică a vitezei, cu atât se acumulează” mai multă energie în stare să lovească năprasnic mașina de tot ce i-a ieșit instantaneu în cale și îi opune rezistență.

Există unități precise pentru măsurarea vitezei, distanței, forței. Nu întotdeauna, însă, pentru aprecierea răspunderii omului de la volan. Pentru prețuirea, la valoarea reală, a șoferului care, timp de treizeci de ani, nu a comis niciun accident, sau a celui care a reușit să evite lovirea unui pieton angajat imprudent în traversare. Nici pentru a ne da seama exact câtă trufie, câtă sfidare ori, pur și simplu, câtă ușurință sălășluiește în partenerul nostru de drum care, înfruntând riscurile, nu pregetă să depășească o întreagă coloană de mașini, formată pe șosea din cauza aglomerației de sâmbătă după-amiaza, numai să fie el în față. În asemenea cazuri, pozitive și negative, conduita la volan se măsoară cu „metrul” conștiinței civice, a responsabilității etice și politetii.

...Și iată cum, pe când visăm la viteza luminii, convertim în viața curentă a circulației rutiere principiile ce decurg dintr-o altă unitate: „metrii-secundă!”

FRĂMÂNTĂRILE UNUI BUNIC

...„Nu de mult am fost «mosafirul» Capitalei sau, mai bine-zis, al copiilor mei, doi, care domiciliază pe șoseaua Colentina, în două blocuri alăturate, la numerele 60 și 62. Clădirile sunt așezate în apropierea stațiilor de autobuze și tramvai, care se numeau odinioară «Râul Colentina» sau «Podul Colentina». În mijlocul șoselei se află construite două refugii pentru pietonii sau pentru cei ce călătoresc cu tramvaiele 1, 4, 21 și 36. Viteza cu care circulă mașinile, în ambele sensuri, este amețitoare și prezintă un foarte mare pericol pentru cetățenii care așteaptă pe ele, dar și pentru

pietonii care, pe „zebră”, traversează strada. Pentru a ajunge la «refugii» (dacă acesta se poate numi refugiu) sau să treci dincolo, pe celălalt trotuar, este necesar să-ți iei «inima în dinți» și chiar adio de la viață, căci nu se știe dacă nu cumva vreun șofer grăbit din cale-afară ori chiar beat nu te ia în botul mașinii și te trimite pe lumea cealaltă. Deși legile noastre asigură integritatea corporală a pietonilor care, în mod corect, folosesc „zebra”, zănatecii ăștia de la volan nu țin seama de nimic. Ba, vă rog să mă credeți, parcă o fac intenționat.

Vai de capul oamenilor care merg pe jos, că «zebrele» se află într-un fel la vale, iar mașinile coboară de pe dealurile din apropiere. Când am fost eu în vizită în București, la copii, pe ambele trotuare, lângă — «zebre», se aflau niște table, ce-i drept nu prea vizibile, dar nu se poate ca șoferii de bună credință să nu-și dea seama că în apropiere e un loc de trecere pentru pietoni. Acestea fiind zise, se pare că în acest loc, mai mult decât periculos, pietonilor le este «dăruită» viața doar de șoferii care conduc cu mare grijă și să-i vedeți pe oameni făcând un fel de «echilibristică», să ajungă pe refugii sau pe celălalt trotuar.

Șoferii care respectă dreptul pietonilor la această zebra sunt foarte puțini. Toți trec în zbor, de parcă ar fi la curse sau ca și cum le-ar fi frică că-i ajunge «drac' din urmă».

Pericolul de accidente grave este aici foarte mare și din păcate au fost destule până acum în această zonă.

Faptul că vă scriu dumneavoastră are următoarea cauză:

După cum v-am spus înainte, am doi copii și fiecare are două fetițe. Acestea sunt: Ioana, de 7 ani și două luni, Andreea, 6 ani și 7 luni, Irina, 3 ani și 10 luni, și Adriana, 2 ani și 4 luni. Toate sunt drăgălașe, îmi sunt tare dragi și tremur gândindu-mă la viața lor. Vreau să le știu mereu sănătoase și să aibă un viitor cât mai fericit!

Aflând vârsta fetițelor, ați constatat că deja prima dintre ele este școlăriță, în clasa I. Ea învață la școala de peste drum de locuința părinților. Și toate fetele vor învăța primii ani tot la această școală. Dar, pentru a ajunge acolo și apoi din nou acasă, nepoatele mele, la fel ca și alți mulți copii de vârsta lor, își pun viața în pericol cel puțin de două ori pe zi. Și de câte ori pe săptămână, pe lună, pe an și... ani? Oare pentru ele și pentru ceilalți copii, primejdia asta nu poate fi înlăturată? Oare nu puteți face nimic? Vă rog să înțelegeți un om în vârstă, pentru care viața nepoatelor lui este lucrul cel mai important”...

Prin câte coșmaruri o fi trecut bunicul înainte de a ne scrie aceste rânduri? În tren, înapoiindu-se la Roman, unde locuiește, întrerupându-și brusc lectura ori în fața televizorului, aflat la cumpărături sau chiar în toiul unor discuții cu un prieten sau un cunoscut, gândul pensionarului nu a zburat de atâtea ori spre „zebra” din Colentina? Sunetul telefonului nu a făcut, oare, uneori, să tresară inima bunicului la gândul aflării unei vești proaste? Locul acela aflat, după cum descrie pensionarul, ca într-un fund de covată, spre care mașinile se îndreaptă vijelios coborând de pe dealuri, a ajuns o obsesie pentru omul cu părul alb, care locuiește într-un oraș cu oameni mai puțin grăbiți decât cei din marele oraș.

Sunt convins că în frământările lui, omul a ajuns și la un alt raționament, întrebându-se: „Oare printre cei care fug mâncând pământul peste «zebra» cu pricina, băgând frica în pietonii mici și mari, nu sunt și oameni ai căror copii ori nepoți traversează și ei drumul, nu neapărat în Colentina, ci pe Olteniței, pe Giurgiului, pe Grivița, în Brașov, Cluj-Napoca, Iași și în alte orașe? Când văd copilașii speriați, înspăimântați de goana mașinilor, neavând curajul să se angajeze în traversare, sau opriți, ca și cum ar fi hipnotizați, în mijlocul străzii, nu le zboară gândul spre odraslele lor aflate, poate, în aceeași situație?”

Copiii sunt sarea pământului, cum atât de nobil și de înțelept îi numea un mare umanist! Să ne gândim la ei, la viața și la sănătatea lor, mereu, inclusiv când ne aflăm la volan.

Cel mai corect și mai nobil răspuns dat pensionarului de la Roman, un bunic, precum atâția alții din zecile de mii de bunici, ar fi nu numai niște măsuri tehnice ce se pot lua în zona respectivă, ci transpunerea în fapt real de conștiință, pentru toți conducătorii auto, a semnificației indicatorului „Atenție copii!”

DUPĂ O NOAPTE AGITATĂ...

În adresa primită la miliție, se arăta că Anghelina Florea a murit în condiții suspecte și se cerea să se stabilească cauzele și împrejurările decesului bărbatului de 55 de ani care fusese internat 14 zile și murise în spital.

— Cu alte cuvinte, prinde orbul, scoate-i ochii ori luați pisica în brațe și descurcați-vă. Nici tu cercetări la fața locului, nici date care să arunce cât de cât lumină asupra cazului, nimic, nimic... Și... am înțeles tovarășe căpitan că îmi încredințați mie cazul ăsta simpatic, nu?

— Exact, nu ești tu, Pirule, cel mai tânăr, mai simpatic și cel mai capabil „detectiv” din oraș, ba chiar din județ?

— Vă mulțumesc foarte, pentru aprecierea dumneavoastră elogioasă. Apoi, după o scurtă tăcere, reluă: Episodul ăsta seamănă, tovarășe căpitan, cu o secvență consumată acasă, în copilărie, când aveam doar 12 ani. Știți că am un frate mai mare cu 5 ani ca mine? E inginer petrolist. Pe vremea aceea, obișnuia să mă confunde destul de des cu sacul de box, la care se antrena. Cum revendicam ceva, ori mă arătam nemulțumit de purtarea lui față de mine, mă pomeneam cu serii mai lungi sau mai scurte de pumni, în funcție de gravitatea problemei. Mă plângeam bieteii noastre mame, să-i fie țărâna ușoară, care mă consola: „Tu nu vezi că frate-tău îi un nebun, tu ești un copil înțelept, blând”. Cu lacrimi în ochi, plin de vânătași, strângeam pumnii, gata să-mi apăr onoarea... Da, mamă, șuieram printre dinți... sunt blâând, foarte blâând. Lasă-mă să-i arăt brutei ăsteia cât sunt de blând”. Ea mă ținea însă deoparte. „Învăță-te să

nu-ți pui mintea cu nebunii”. Acum s-a potolit. Îl om serios, are patru copii. Așa și în cazul de față, da, recunosc, sunt capabil, foarte capabil. „Dacă-i ordin, cu plăcere”.

Și Piru părăsi biroul comandantului lui.

...„Am trecut cu hotărâre la treabă. Investigațiile m-au condus la două vătmănițe, Roxana și Ruxandra. Prima cu nume persan și a doua cu nume derivat tot din persană, cum ne explica deunăzi academicianul Graur. Prietene bune. Lucrau după un regulament propriu, original. Nu se schimbau la capăt de linie, ci unde stabileau în prealabil. Dacă, să zicem, Roxana mergea la coafor, prelua tramvaiul de la Ruxandra lângă atelierul respectiv. A doua zi, Roxana preda trenul electric prietenei, în fața pieței, așa cum se înțeleseseră din vreme. Câteodată, timpul de staționare mărimdu-se în așteptarea întârziatei, fetele se alegeau din partea unor pasageri cu aprecieri care nu pot fi reproduse din motive lesne de înțeles. Mi-au trecut prin mână — povestea mai departe Piru — sute, mii de «foi de parcurs», am audiat literalmente toți vatmanii, până am dat de cele două originale vătmănițe. N-aveam nicio bănuială temeinică asupra lor, dar m-a frapat înțelegerea dintre ele survenită într-o zi de a se schimba cu 2 ore mai devreme de încheierea schimbului în apropierea locuinței Ruxandrei, care avea, cum mi-a zis ea mai târziu, «o ciocnire». Naiv, am întrebat ce-i aia? «Asta în limbajul nostru înseamnă întâlnire», am fost lămurit, adăugându-se și zâmbetul de rigoare. Încerc să reproduc discuția:

«Rezultă din documente că te-ai retras imediat la depou, după ce v-ați schimbat, cum s-ar zice, din Mers». «De ce m-am retras? Păi, de emoție!» «Cum adică, dacă toți, după fiecare emoție, s-ar adăposti la garaj, în câteva minute, în rețea n-ar mai rămâne niciun tramvai». «Nu-i chiar așa, tovarășe locotenent. În ziua aceea, din cauza unui bețiv, m-au trecut transpirațiile. Închipuiți-vă, dezechilibrându-se, era cât p-aci să-mi intre sub roți. Tocmai preluasem conducerea tramvaiului. Colega mea, care coborâse, l-a observat și l-a transportat cu o mașină mică la spital. A rămas doar câteva zile acolo. Se zgâriase zdravăn la față căzând pe refugiu. Nu, nu, de tramvai nu s-a lovit. Dar eu, apoi, n-am mai fost bună de nimic și m-am retras la depou». Ruxandra mi-a confirmat mai târziu că într-adevăr toate s-au întâmplat chiar așa.

Nu-și mai amintea de numele omului. Curios, versiunea Ruxandrei a fost însușită la spital. «Fata ne-a adus un om rănit, povestea doctorul. Ne-a spus că e beat, și că l-a găsit căzut pe refugiu, zgârieturile de pe față și le-a provocat probabil în cădere. Deci n-avem treabă cu circulația».

Studiind raportul de autopsie mi-am dat seama că omul n-a murit din cauza zgârieturilor, ci din cauza strivirii lui puternice între două planuri dure, exprimându-mă în limbajul de specialitate al legiștilor. Ca urmare am din nou o convorbire cu omul în halat alb. «Nu vă suparați, ce-i drept, eu nu sunt doctor, zic, dar mi se pare că e vorba de niște contradicții. Cum adică, omul cade jos, se zgârie și apoi moare din cauză că oasele îi erau făcute praf?» «La prima vedere nu s-a constatat acest lucru». «Dar mai târziu, radiografiile? Atunci trebuia să ne anunțați, nu?» Încercarea medicului de a se disculpa și întreaga lui perorație nu m-au convins deloc.

Episodul care a urmat după câteva zile a însemnat parcă completarea cu o verigă, deloc lipsită de importanță, a lanțului investigațiilor mele.

Îmi cade în mână plângerea unui cetățean. «Călătorind în vagonul numărul... am fost rănit grav la obraz și la ochi de cioburile geamului din față care s-a spart din cauza tamponării tramvaiului în care mă aflam cu cel dinaintea lui. Cer despăgubire și trimiterea în judecată a vătămănitei neatente, deoarece am stat în spital 80 de zile și nu se știe dacă nu-mi voi pierde vederea la un ochi».

Firesc, provoc un nou dialog cu mai vechea mea cunoștință.

«Roxana, cum e cu spargerea geamului și cu mutilarea pasagerului?» «Eram tare emoționată de întâmplarea cu bețivul care avusese loc cu câteva minute mai înainte. Mă gândeam tocmai la ce puteam să pătesc și am observat târziu vagonul din față al cărui vatman a frânat brusc. L-am tamponat cu batista mea pe rănit. N-avea mai nimic, ce-i nebun să vină acum cu pretenții? A, mai mult, a fost și obraznic, spunându-mi să vin acasă să-l tratez în continuare. S-a spart un geam, mare lucru, întâmplări din astea sunt ia noi cu sutele. N-am anunțat decât pe șeful de tură, fiindcă am considerat cele petrecute un fleac»...

În realitate, lucrurile s-au petrecut altfel. Roxana era în întârziere, după o noapte și o dimineață agitate, în care s-a certat de trei ori și

s-a împăcat tot de atâtea ori cu prietenul ei. Obosită și marcată de emoțiile nopții, primul lucru pe care-l face când se urcă la cârma tramvaiului e să înceapă a-i face Ru xandrei o sinteză a celor întâmplate în ultimele 24 de ore. Deodată, aude lumea strigând: «Oprește! Oprește!» Nu realizează că a pornit vagonul, iar bețivul, nereușind să se urce în tramvai, a căzut între vagon și refugiu, suferind numeroase leziuni interne?. Ruxandra a sărit repede din tramvai, a îmbarcat pe cel rănit într-un autoturism și l-a dus la spital. Mai departe, povestea se cunoaște. Din punct de vedere juridic, răspunde Roxana. Omor și rănire gravă din culpă (pentru cel rănit la față), așa se numesc faptele ei. Autorii morali sunt însă mai mulți: prietena ei, Ruxandra, factorii de îndrumare și control de la întreprinderea de transport în comun, medicul de gardă de la spitalul cu pricina...

CU CELE MAI BUNE INTENȚII

Pe drept cuvânt, locuitorii orașelor-stațiuni, numeroase pe cuprinsul țării, sunt invidiați. Să respiri în permanență aerul pur, ozonat, să muncești, să te odihnești, să te distrezi într-o atmosferă de concediu perpetuu, într-o localitate înconjurată de păduri, inundată de flori, ferită de zgomot excesiv, de praf, de tot felul de noxe, un mare privilegiu de a cărui valoare deosebită, culmea, unii nu sunt pe deplin conștienți. De, așa-i când te obișnuiești cu binele.

Veniți de la țară, dintr-o comună ialomițeană, chinuită vara de arșița nemiloasă a soarelui și iarna de vânturile și gerurile neîndurătoare, celor doi copii, Dănuț, de nouă ani, și surioarei lui, Cornelia, de trei, nu le venea a crede că mai există și locuri unde te poți juca liniștit, la umbra brazilor, unde nu e praf, zăpușeală și, în plus, unde de dimineață până seara poți asculta, parcă după un program bine aranjat, cele mai frumoase concerte ale păsărilor cu pene viu colorate.

De când le veniseră în vacanță cei doi nepoți, Amalia și soțul ei, Valentin, oameni ce își doreau din suflet copii, care întârziiau să vină, erau parcă în al nouălea ucr. Dar...

„Bucuriile ce le încercăm acum, în aceste zile, se vor sfârși curând, Valentine. Clipele fericite trec de obicei repede. Copiii se vor

Întoarce la părinții lor, iar noi vom rămâne din nou singuri. Avem un apartament frumos, mașină, mobilă «stil», mă rog, avem de toate, nici nu visam noi în copilăria noastră săracă o asemenea situație. Poți să-mi spui, însă, ce bucurii, ce satisfacții ne aduc nouă, pentru că anii trec repede, toate astea? Pentru ce trăim în fond?” Amalia avea dreptate și Valentin n-o putea contrazice. Părerii de rău, amărăciuni amestecate cu neliniște. Contrastul dintre viața lor săracă și anostă de până atunci și cea plină, veselă, animată de prezența copiilor era evident. Și totul se apropia de sfârșit. „Ce ne facem când or pleca ăștia mici?”

Valentin încercase un demers pe lângă fratele său. Când i-a telefonat, inima îi bătea să-i spargă pieptul. „Dinule, tare ne-am obișnuit cu copiii. N-ai vrea să-i mai lași la noi câțva timp? Vorba aia, tu mai ai patru, pe când noi suntem singuri cuc. Știi cât ne dorim copii, dar, uite, că toate sunt în van. Tratamente din cele mai sofisticate, medicamente de tot soiul și niciun rezultat”. „Cum, adică, Valentine, băiatul trebuie să înceapă școala! Eu sunt învățător, mă ocup de el. Și... la urma urmelor, cum or să poată trăi fără familia lor, fără noi?” „O să-i puteți vedea oricând. Mai venim noi acolo, mai ne vizitați voi...” Dinu nu s-a lăsat convins. A încheiat convorbirea iritat. „Nu știu cum vă pot veni asemenea idei!”

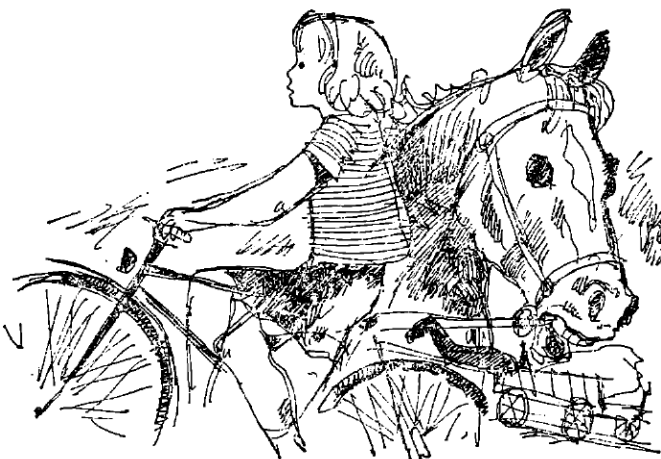
Cei doi soți făceau totul pentru a sădi în copii dorința de a rămâne la ei. Nu renunțaseră la ideea înfierii. „Ușor de zis, dar greu de realizat, reflecta Amalia. Familia lui Dinu, în ciuda numărului mare de copii, e, cum se zice, beton armat”. „Nu-i auzi pe ăștia mici cum scâncesc seara, după ce toată ziua o petrec jucându-se? Plâng după frățiorii și surioarele lor, după mama lor. Azi-noapte, Camelia s-a trezit din somn ca să mă roage, ce crezi? «Să vină și mama aici, să vadă ce frumos e. Să ne jucăm amândouă», spunea ea buimăcită de somn. Chiar dacă Dănuța și Dinu vor fi de acord, procesul ăsta de adaptare aici va fi extrem de greu pentru cei doi copii. Va trebui să dovedim mult tact și, de ce nu, diplomație. Dar ce prostii mai vorbesc și eu. Vând, cum s-ar zice, pielea ursului din pădure”.

Ce n-au făcut nefericiții soți pentru cei doi copii? Excursii prin cele mai minunate locuri, jocuri inventate, jucării scumpe cumpărate, preocupare permanentă spre a împiedica chiar și pentru o oră instalarea plictiselii. La întrebarea: „Dănuț, e bine la noi, îți place, n-

ai vrea să înveți aici, să fii mereu împreună cu Amalia, cu nenea Valentin?” Dănuț, pus puțin în încurcătură, a răspuns, la început, evaziv, pentru ca apoi să biruiască franchețea copilărească: „E bine, tanti Amalia, e frumos aici, dar ne va fi tare greu fără cei de acasă. De-ați ști cât mi-e de dor de surioarele și frățiorii mei, de mama, de tata. Camelia e mică, ea nu-și dă încă seama!” Cei doi soți au realizat că a discuta, e fără sens. Au tăcut amândoi.

Se înserează. A doua zi copiii vor pleca acasă. „Unchiule. Îmi dați voie să mă plimb puțin cu bicicleta dumneavoastră?” „Urcă, Dănuț!” Plimbarea cu bicicleta e una din marile plăceri ale puștiului, deși e vădit incomodat de înălțimea ghidonului și cadrului. Dar se descurcă. Fetița, văzând demarajul frățiorului, începe să scâncească. Vrea și ea la plimbare pe bicicletă. „Hai să nu le stricăm bucuria de a fi împreună, acum, în ajunul plecării”. „De. Acord, Amalia. Dănuț, urc-o pe cadru și pe surioara ta”. Băiatului nu-i prea convine. Plimbarea de unul singur ar fi fost mai plăcută. Se întoarce, însă, în dreptul porții și Camelia își ocupă satisfăcută locul preferat. „Echipajul” se pune în mișcare. Pe stradă, mai bine-zis o potecă ceva mai largă, unde, de regulă, nu circulă decât rar câte o bicicletă, se apropie din sens contrar o căruță. Bicicleta ajunge în apropierea ei tocmai la punctul unde ulița se îngustează. Vor avea loc să treacă unul pe lângă celălalt, cele două vehicule? Amalia se alarmează, strigă spre băiat: „Dănuț, ai grijă!” Copilul întoarce capul și, aidoma unui șofer neatent, pierde controlul asupra ghidonului. Bicicleta, care tocmai trece peste un dâmb ușor, se răstoarnă. Băiatul cade în dreapta, iar Camelia e proiectată spre copitele calului. Animalul, surprins, sforăie neliniștit, dar ferește copilul. E lucru știut, niciun cal n-a lovit vreodată un om căzut la pământ. Întotdeauna a trecut peste corpul său fără să-l vătăme. Atelajul își continuă însă mersul. Căruțașul, și el surprins, căci totul s-a consumat în câteva clipe, nu poate opri. Roțile căruței, încărcate cu saci grei, ating trupul firav al Cameliei.

Drama se găsește la începutul ei. Și totul a durat o secundă! În jur numai dragoste și bune intenții!

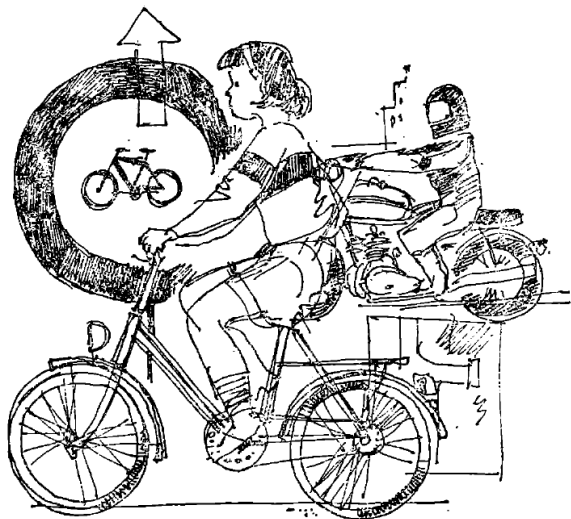
UN GHIDON ȘI DOUĂ ROȚI LA-NDEMÂNĂ PENTRU... TOȚI

1973 a însemnat anul renașterii bicicletei, anul redescoperirii ei după ce, mult timp, vehiculul cu două roți fusese dat uitării. Înainte de declanșarea într-un mod atât de crud, atât de brutal, a crizei energiei, bicicleta era considerată un fel de Cenușăreasă a drumurilor, un fel de paria în rândul vehiculelor, în comparație cu un Porsche, un Mercedes, un Ford Mustang sau chiar cu un Volkswagen, mult prea modesta bicicletă nici nu conta. Până și un Trabant o umilea. Era enumerată în rândul vehiculelor chiar după atelaje, și asta pentru că ocupa și ea un loc în spațiul... rutier.

Pe vremea când dezvoltarea automobilelor atingea apogeul, bicicleta era nu rareori ținta numeroaselor articole care cereau, nici mai mult, nici mai puțin, excluderea ei de pe căile rutiere, ca fiind prea periculoasă! Culmea, primejdioasă ea!, deținătoare a nici măcar un cal putere, în comparație cu cei peste 500 ai unor bolizi, gonind sfidător cu 300 de kilometri pe oră, putând face praf, în caz de ciocnire, nu o bicicletă, ci o sută de asemenea pirpirii vehicule.

După începutul veacului al XVIII-lea, când fusese inventată de frații Pierre și Ernest Michaux, vehiculul cu două roți cunoscuse o epocă înfloritoare. Ca și automobilul, bicicleta și bicicliștii au fost luați la început în deciderie, ridiculizați, mai ales că, în mod firesc, în etapa ce a urmat imediat după „naștere”, bicicleta, trebuie să recunoaștem, nu prea era arătoasă. Era chiar caraghioasă cu imensa ei roată în față și cea mică în spate; cu biciclistul arătând a

clown. Mai târziu, după ce lumea a început să se mai obișnuiască cât de cât cu ea, bicicleta a devenit un fel de hobby pentru un cerc relativ restrâns de oameni.

Treptat, celor „două roți” încep să li se descopere calități. Și iată-le ajunse un vehicul de folosință curentă pentru deplasările la locul de muncă, dar și pentru divertisment și sport. El devine pentru toți, indiferent de vârstă, începând cu puștiul de 3 ani și terminând cu octogenarul care își menține condiția fizică, cel mai îndrăgit mijloc de circulație. Promenada devine de neconceput fără bicicletă.

Expoziția mondială din 1900, de la Paris, prezintă bicicleta în sute de variante, modele, culori, odată cu primele exemplare ale surioarei ei mai mici, dar mai moderne, bicicleta cu motor, și „verișoarei” acesteia, motocicletă. Cine bănuia atunci că sub aerul nevinovat, pașnic, al primei motociclete, care nu dezvolta mai mult de 20 km pe oră, se ascunde un potențial „inamic” fiores al circulației autostrăzilor, și nu numai al lor, care costă azi cât două autoturisme de preț mediu, iar pe drum poate fi ajuns cu greu, chiar de bolizi cunoscuți și recunoscuți pentru performanțele lor în materie de viteză.

Azi, există în lume țări unde numărul vehiculelor cu două roți este aproape egal cu cel al locuitorilor, după cum au apărut pe mapamond orașe în care cu greu poți găsi un locuitor neposesor de bicicletă, așa cum e cazul Aradului, unde „ghidonul cu două roți” face de mult parte organică din peisajul atât de pitoresc al urbei. Cu toate

că cetatea de pe Mureș s-a motorizat mult, că autoturismele îi împânzesc cu miile arterele de la un capăt la altul, totuși, arădenii nu renunță la bicicletă, nici când sunt posesorii celor mai cochete Dacii.

În perioada crizei energetice, „celor două roți” au început să li se redescopere calități, de fapt descoperite cu mult înainte. Subiecte ca: „bicicleta și sănătatea”, „bicicleta și energia”, „bicicleta și turismul”, „bicicleta și copii”, „bicicleta și natura” au devenit la modă.

Reîncepea utilizarea în masă a bicicletei. De aici economisirea unor mari cantități de prețioase hidrocarburi și susținerea unui alt tonus. Vehiculul cu două roți a alungat, alungă și va continua să alunge încă mulți ani plictiseala, blazarea și, mai ales, sedentarismul. Mame, tați și copii, conducându-și modernele lor biciclete, ajung acum în colțuri tainice ale naturii, unde zeul automobil nici nu visa să calce. Refrenul: „mai departe e o cărare, ne stricăm mașina, hai să ne întoarcem” a devenit desuet. Cine s-ar fi gândit că modernul autoturism va fi pus în umilitoarea situație de a căra bicicleta? Da, azi a devenit o realitate să-ți încarci cele două roți în mașină, pentru ca, acolo unde ajungi, să-ți continui excursia, tu și familia ta, pe bicicletă.

Nu e de mirare că ecologi de pe toate meridianele globului votează pentru victoria vehiculului cu două roți. Nu, tu, fum, nu, tu, pete de ulei, benzină ori motorină, nu, tu, ramuri, iarbă și flori strivite sub cauciucurile mașinilor, nu, tu, miros înecăcios de fum ori de bioxid de carbon, nu, tu, ceartă, scandal, într-un cuvânt nervi, nu, tu, drama căutării locurilor de parcare.

Și bicicleta a renăscut precum pasărea Phoenix, din propria ei cenușă. În același timp ingeniozitatea, fantezia oamenilor și-au spus din nou cuvântul. Au apărut fel de fel de inovații: bicicleta cu pânze, cu aripi, cu panouri solare, cu motorașe folosind biogazul ori alte surse de energie, hibridi care, deocamdată, stârnesc zâmbete, dar care cine știe dacă nu vor reprezenta, în viitorul nu chiar îndepărtat, forme eficiente, ieftine, plăcute, confortabile de mijloace de transport individual, la îndemâna oricui. Nu cumva viteza mărită de deplasare în comparație cu cea a bicicletei clasice și confortul sporit vor fi într-un mod mai fericit reunite? Și atunci?

Nimeni nu-și face o problemă din reacția spectatorilor. Ei au râs de automobil, au făcut haz pe seama bicicletei, vor râde și de acești

hibrizi. Râsul celor de astăzi e parcă mai inteligent, mai „constructiv”. Râzând, omul are în minte, ca un laitmotiv, spectrul energetic al viitorului. Mai plastic exprimându-ne, el râde de nereușita temporară a formei vehiculului, propunându-și totodată perfecționarea lui. Râsul lui nu mai e naiv, ca acum 100 de ani, când vedea pentru prima oară trenul, automobilul, motocicletă, ci este un râs „în cunoștință de cauză”, un fel de „râs autocritic”.

„Bicicleta, așa cum spunea în mod inteligent realizatorul unui film despre „două roți”, e singurul vehicul pe care învățăm să-l conducem aproape simultan cu învățarea mersului, e un mijloc de deplasare util și comod, aflat practic la îndemâna oricui, necondiționat aparent de aptitudini, permis de circulație sau chiar de vârstă. Bicicleta rămâne apanajul tuturor celor dornici de independență rutieră, de mișcare și efort fizic făcute, se înțelege, în egală măsură de plăcere sau de nevoie”.

Are dreptate comentatorul, așa este! Bicicleta este, fără îndoială, cel mai popular vehicul. Se ridică însă o problemă: cea a interdependenței dintre bicicletă și celelalte mijloace de transport. Pe vremea bunicilor și străbunicilor noștri, învățarea mersului cu bicicleta se rezuma, în esență, la menținerea echilibrului. Toate veneau apoi cu ușurință de la sine. Mersul în linie dreaptă, virajele, frânarea *etc.* Nu reprezentau nimic deosebit. În epoca noastră, prezența biciclistului în aglomeratul trafic rutier a devenit o problemă complexă. Practic, biciclistul, în afară de îndemânare în conducerea vehiculului, trebuie să stăpânească aproape la fel de bine regulile de circulație, precum automobilistul. A nu cunoaște când și unde trebuie să acorzi prioritate înseamnă să intri sub roțile primului automobil, a nu semnală virajul (mai cu seamă la stânga) și, mai ales, a nu te asigura, nu reprezintă altceva decât tot sinucidere. Deși cu gabarit redus, intrarea pe o stradă, contra sensului, poate, de asemenea, atrage întâlniri neplăcute, chiar fatale cu bolizi care rulează „având dreptatea de partea lor”.

Că alcoolul e dușmanul numărul 1 al circulației știu azi și copiii. Pentru automobilist, datorită ravagiilor pe care le pot face sutele de cai nestruniți de un pilot, victima băuturii, pentru un biciclist, datorită echilibrului și așa precar, darmite când cele două roți sunt „pilotate „sinuos și derutant pentru partenerii mai tari, mai blindati, mai rapizi.

Că sunt și ei, bicicliștii, la rândul lor capabili de ravagii inimaginabile și asta e absolut adevărat. Un viraj la stânga, fără asigurare, făcut de un tânăr biciclist care, gândindu-se la balul de sâmbătă seara și la bruneta care-l va însoți, a provocat un veritabil carambol. Bilanțul: 20 de autoturisme antrenate într-o ciocnire în lanț și 15 răniți, din fericire, ușor. De fapt, mersul a două coloane de autoturisme, una din spatele biciclistului și alta care rula în sens contrar, a fost „scurt-circuitat” de manevra-surpriză a îndrăgostitului pe două roți. Acest caz la scară micro spune mult; dar și mai mult, la scară macro, vorbește cifra de 20.000 de bicicliști care mor anual în accidente de circulație.

Pentru ca bicicleta să fie o delectare, un mijloc plăcut de odihnă și în același timp util de deplasare, pentru ca acest minunat produs al geniului uman să servească omenirii, integrându-se armonios și sigur în traficul rutier modern, biciclistul, la fel ca partenerii lui mai tari, mai rapizi, șoferii ori, chiar mai fragili ca dânsul, pietonii, trebuie să se înscrie pe coordonatele aceluiasi ideal de „coexistență”, de respectare civilizată a legilor și regulilor circulației rutiere.

...Și, totuși, trebuie să ne credeți. Staționam într-un loc de parcare, amenajat cu gust, bucurându-ne de o clipă de răgaz. Odihna era binemeritată și binevenită. Tăceam și, cu ochii închiși, fiecare urmărea să „smulgă” cât mai mult profit din aceste clipe de relaxare. La un moment dat s-a auzit o voce. Cuvintele erau din ce în ce mai clare și am putut recepționa integral un mesaj. În jurul nostru nu era nimeni. În preajmă nu aterizase niciun O.Z.N. Vocea însă era o realitate. La o nouă privire, ceva mai atent, am descoperit că lângă banca din capul celălalt al parării se afla o bicicletă. De acolo venea glasul?! Nu mai era niciun dubiu. După ce am depășit momentul de emoție ne-am apucat să notăm. Deci...

„Încerc un sentiment de mare satisfacție, de bucurie, când îi aud pe oameni lăudându-ne, vorbind elogios despre noi. «Da, frățioare, spunea stăpânul meu mai deunăzi, adresându-se unui prieten. Bicicleta nu mai e mașina săracului, cum era numită cu câțiva ani în urmă, ci, așa putea zice, cel mai la modă, mai căutat și mai apreciat vehicul. Ca să te ajute, să-ți fie de folos oricând, trebuie însă să te și îngrijești de ea, s-o întreții, s-o cureți, s-o grezezi, exact așa cum șoferul se ocupă de mașina sa, ori cum îți îngrijești calul, pe care îl

țesali, îl potcovești, îl cureți... Singura deosebire e că bicicleta n-are nevoie să fie hrănită, adăpată și să-i dai din când în când câte o bucățică de zahăr, așa cum îl răsfеți pe frumosul și devotatul patruped». Avea dreptate stăpânul meu. Mai adăuga el: «acest vehicul cu două roți este un fel de oglindă a proprietarului. Dacă omul e neglijent, murdar, în mod obligatoriu și bicicleta va arăta ca vai de ea: lovită, cu spițe lipsă, fără far, cu ochiul de mătă spart, cu roțile descentrate». Cât le compățimesc pe suratele mele, care au parte de asemenea stăpâni! Cunosco pe una care era frumușică foc, roșie la culoare, echipată perfect ca o fată îmbrăcată cu gust, după ultimul jurnal. De când a încăput însă pe mâinile noului stăpân, unul cu plete lungi și încurcate, cu niște pantaloni slinoși, of, of, cum suportă pământul asemenea specimene?, arată groaznic. El zice că face cascadorie, dar de fapt o maltratează. Sare din mers de pe vehicul. Acesta nimerеște în ziduri, cade pe asfalt ori se agață de pomi, de tufe etc. Când o repune în circulație observi imediat noile răni căpătate: zgârieturi, vopseaua sărită, ghidonul îndoit, farul crăpat și alte contuzii și echimoze. Biata mea surioară n-a mai văzut unsoare de când a ieșit din fabrică! Rugina o cuprinde încetul cu încetul, devenind, din roșie, maro închis.

Noi, marea familie a bicicletelor suntem la curent cu toate tipurile pe „două roți” pe care le scot fabricile, cu perfecționările care ni le aduc oamenii, într-un cuvânt, cu tot ce se face pentru ca tot oamenilor să le fim cât mai folositoare.

Cu copiii avem relații excepționale. Ne iubesc nespun, noi fiind distracția lor preferată. La rândul nostru, suntem nespun de mulțumite și bucuroase în preajma lor. Suntem, de fapt, prietenele tuturor oamenilor, de la puștiul de trei ani, care se plimbă fericit pe tricicleta lui, cea mai mică dintre surioarele noastre, și până la tataia de 80 de ani, care își continuă antrenamentul, tot pe bicicletă.

Clipele noastre de autentic extaz sunt cele când participăm la concursuri. Atunci avem posibilitatea să vedem cele mai sofisticate modele, la care, sincer vorbind, noi, bicicletele de rând, privim cu invidie. Ne imaginăm ce sentimente de fericire încearcă colegile noastre, sportivele, când reușesc să-și ajute stăpânii să intre în posesia tricourilor galbene, a medaliilor, a premiilor.

Există un domeniu unde deseori rămânem cu brațele încrucișate, neputând interveni cu nimic: cel al conduitei pe drum, pe stradă, a stăpânilor noștri. La câte cazuri triste asistăm!

Eram parcată grijuliu, la un rastel cochet, de Virgil, tânărul și bunul meu stăpân. Îl așteptam din moment în moment, să plecăm la liceu, când aud o discuție care m-a uimit și m-a durut în același timp. Strigă unul altuia. «Ce-i mă, Dinule, ți s-a îmbătat bicicleta, că o văd mergând pe două cărări?» Cel interpelat începe să râdă și-i dă un răspuns la fel de «spiritual». «Da, am băut fiecare câte 250 de coniac, aci în colț, la bufet. Nu împart eu cu ea și bucuriile și necazurile?» Adică, auzi dumneata, bicicletă care să bea. Ați mai pomenit așa ceva? Realitatea e că unii stăpâni, răi, inconștienți, beau până nu se mai țin pe picioare și noi suferim apoi.

Acum câteva zile, nea Stelică a plecat de la fabrică, din schimbul doi, spre casă, făcând o haltă la bufet. Cherchelit bine, nu mai putea să țină drumul drept. L-a lovit din spate o basculantă. El, cu un știu câte coaste și alte oase frânte, e expediat la spital, iar surata mea „la cimitir”, la fiare vechi. Cu ce a greșit ea, mă rog? Ah, dacă am fi înzestrate cu niște aparate, dispozitive, ceva, să dăm măcar alarma când stăpânii noștri sunt pe cale să greșească punând în pericol viețile lor, dar și pe ale noastre. O colegă îmi povestea o întâmplare despre micul ei stăpân, un băiat, așa, de vreo 12 ani, de altfel cuminte, harnic, ascultător. Mândru de bicicleta lui, și ea, la rândul, ei mândră de el. Venea de la școală spre casă. De regulă, circula corect, când, de astă dată, ce i-o fi dat prin cap să vireze la stânga, pentru a intra pe poarta casei, exact, pe sub „nasul” unui autoturism care bine că nu mergea prea repede. Claudiu, că așa-l chema pe băiețaș, a zburat ca un cascador pe niște tufe. A avut mare noroc că s-a ales doar cu câteva vânătăi și zgârieturi. Bicicleta, săraca, cu roțile transformate în opturi, a trebuit internată în „spital”, la cooperativă, pentru reparații serioase. Cred că va fi necesar să-i facă și ceva transplanturi de piese noi.

Longevitatea noastră depinde, bineînțeles, de modul în care ne întrețin stăpânii noștri. Sunt biciclete care au ajuns la venerabila vârstă de 30 de ani, pentru că au fost îngrijite, după cum altele, vai!, își dau duhul, uneori, împreună cu stăpânii lor, după numai câteva săptămâni de la naștere. Mereu aud la radio: Faceți bicicletele să fie

cât mai vizibile, în felul ăsta vă apărați viața! Asta așa-i. Pe mine, Virgil m-a garnisit cu ochi de pisică peste tot. Noaptea, mă observă toți de la sute de metri. Am ochi de miță alb în față, pe aripă, altul mare, roșu, pe cea din spate și, în plus, alte două, portocalii, la fiecare roată, agățate de spițe, să fiu văzută bine și din părți. Câte surate de-ale noastre nu s-au stins din viață pentru că, îndeosebi noaptea, pe ceață, pe ploaie, nu le-a putut observa nimeni și au fost lovite. Mă bucură, totuși, că oamenii ne tratează cu din ce în ce mai mult respect și seriozitate, ne echipează cum trebuie, nu se aventurează așa, ca înainte, în viraje riscante, iar numărul celor care ne conduc după ce s-au magnetizat” e din ce în ce mai redus. Cum adică? Nu poți merge ca lumea pe jos, și ai pretenția ca, făcut praf, să-ți menții echilibrul pe două roți? Suntem în țară câteva milioane de biciclete; nu cerem nici benzină, nici ulei, nici măcar ovăz, ci, din când în când, câte un pic de vaselină. Suntem oamenilor utile, le aducem sănătate, bună dispoziție. Avem și noi, însă, doar două dorințe: să fim îngrijite și să fim conduse corect. Mai ales că asta e și în folosul stăpânilor noștri”.

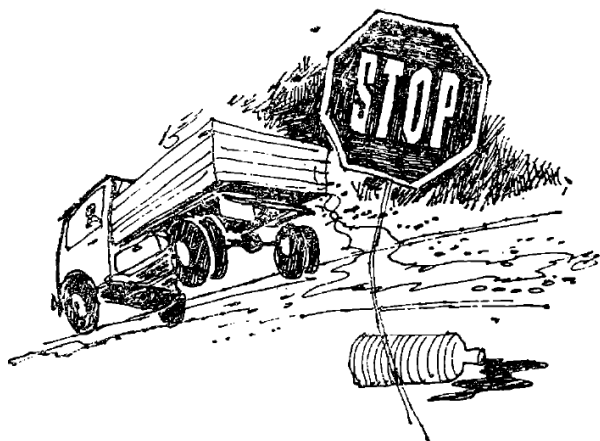
Apoi se făcu iar liniște. Oare chiar a vorbit bicicleta? Păi, dacă-i așa, în curând vor vorbi și automobilele. Și atunci...

DE TOATE PENTRU TOȚI SAU ATENȚIE LA „FAPTUL DIVERS”!

„Cazuri”, spun unii, „accidente inerente”, zic alții, „ghinioane”, se mai bagă-n vorbă cine știe cine, „lecții”, accentuează moralizator anumite voci. În fond, despre ce este vorba în toate aceste situații? Despre sticle sparte și aruncate pe drum, ce, n-ați văzut?, despre mașini din care curg var, ulei, din care sar sau cad tot felul de materii poluante și nu credem că nu v-ați întâlnit cu asemenea „scene”, despre gesturi teribiliste și șansa care „deturnează” un accident ce se anunța grav într-o serioasă spaimă. Și câte altele! Fapte diverse. De toate pentru toți, cum s-ar spune.

Dar dacă încerci să refaci măcar un fragment din spectacolul circulației rutiere de fiecare zi, descoperi că tot felul de asemenea „nimicuri” intră în desfășurarea-i cotidiană. Și nu suntem doar

spectatori, ci participanți. Atunci!? Avea dreptate cel care ne-a propus subtitlul „Atenție la «faptul divers»!”

La intrarea într-un bloc, cuiva i-a scăpat din mână o sticlă. Cioburile ascuțite, dar mai ales partea groasă de la bază, cea mai agresivă, stau ca niște sulite dintr-o capcană de pădure, așteptându-și victima. „Ce oameni, domnule, nu se gândesc că cineva ar putea luneca pe gheață drept în cioburile astea”, remarcă un bărbat între două vârste. Ar fi putut să le împingă ușor cu vârful pantofului în rigola trotuarului, dar nu a făcut acest lucru. Nu a încercat să îndepărteze primejdia. Nu trec nici cinci minute și un grup de copii se precipită spre curtea blocului, unde locatarii au instalat câteva leagăne pentru cei mici. O fetiță cam de cinci anișori, care se pare că nu vrea să piardă un loc la leagăn, o ia la fugă să-i ajungă pe ceilalți, dar nu-și poate menține echilibrul pe ghețușul de la intrare și cade peste rămășițele sticlei. Mănuțele și obrazul sângerează puternic. Speriată la culme de sângele care-i curge de peste tot, începe să plângă, să țipe. O femeie aflată în apropiere reușește să o potolească cât de cât și cu ajutorul batistei să oprească sângerarea puternică de la baza degetului mare. A fost nevoie de transportarea copilului la spital, de intervenția chirurgului, pentru a-i coase rana, și de cea a oftalmologului, pentru scoaterea unor particule de sticlă din ochi.

O autobasculantă transportă var. Lipsa de etanșeitate a cutiei din spatele cabinei permite scurgerea pe asfalt a pastei albe. „Smântâna” căzută pe carosabil formează o dâră continuă. Traseul urmat de mașină poate fi recunoscut cu ușurință.

Cei patru șoferi amatori, care s-au trezit cu mașinile în pomi, în garduri, pe trotuare, după nedoritele piruete făcute ca urmare a derapajului pe pasta alunecoasă de var stins, rămân pentru moment perplecși. Apoi, revoltați de modul cum au ajuns să-și vadă autoturismele în postură de bidoane turtite, merg pe urma albă și ajung la originea dărei. Se răstesc la șeful de șantier și cer să li se plătească daunele. „Și de unde știți, mă rog, că varul a căzut de la o autobasculantă de-a mea?”. Unul dintre șoferii amatori îl ia de mână pe inginer și încearcă să-l târâie după el. „Veniți să vedeți urmele care duc exact în curtea dumneavoastră”. „Vă rog să nu mă bruscați, ce-s metodele astea?” se împotrivește inginerul vădit contrariat. Stă apoi un pic în cumpănă: „să merg, să nu merg?” își dă seama că nu poate pleda pentru o cauză pierdută. „Da, e de la mine. Și ce vreți să fac acum?” Discuții aprinse, reproșuri, cuvinte aspre rostite de păgubași. Se amintește despre răspundere, despre controlul deficitar al mașinilor și al conducătorilor auto, se amenință. Tensiune în creștere. Șoferul autobasculantei spune candid: „Eu ce-s vinovat? Ce-mi dă șantierul, eu aia conduc!” Dându-și seama că n-o vor scoate la capăt, păgubașii pleacă cu chipurile mohorâte spre sucursala de asigurări.

La câțiva kilometri de intrarea în oraș un automobilist, a cărui mașină chinuită, murdară, cu urme de avarii prost retușate, „ah, cât de multe ar spune această mașină, dacă ar ști vorbi”, lasă după ea o adevărată baltă de ulei. Efect, probabil, al spargerii băii de ulei. Lichidul vâscos, închis la culoare, e insesizabil noaptea. Puținii șoferi (din fericire) care circulă la ora aceea târzie de noapte în zona respectivă nu scapă cu mașinile neșifonate. Sunt șase la număr. Doi, intrați în derapaj, au ieșit, cum se spune, în decor, ajungând pe câmp, iar ceilalți patru au provocat un „modest” carambolaj, formând pe șosea un fel de schemă, gen „carul mic” astronomic. Vinovatul e ajuns, în sfârșit, din urmă. „Uită-te în spatele dumatăle, să vezi ce ravagii ai făcut!” „Aoleu, maică, ce-am pățit! Mi s-a spart baia. Te pomenești c-am gripat motorul. Treabă de 15 — 20 00 de lei”. „Da mașinile bușite nu le vedeți?” „Mie mi s-a spart baia, și dumneata îmi tot spui de mașini lovite. D-aia îmi arde mie acum?!”

Poluarea străzilor se face prin zeci de mijloace, ea fiind de mai multe feluri.

Un șofer zbura, nu altceva, pe caldarâmul din piatră cubică, cu un camion mare, plin de țărâțe. De regulă, pentru a împiedica risipirea unei asemenea încărcături, peste ea se fixează o prelată, ceea ce însă șoferul nu a făcut. Cu batistele la ochi, încercând să-și curețe hainele, trecătorii se străduiau să distingă de unde vine „bombardamentul” cu minusculele particule. În urma colosului strada se colora în bej. La destinație, caroseria era pe jumătate goală. „Dacă țărâțele erau ale dumitale, probabil că le protejai mai bine”, îl apostrofează cineva. Șoferul lasă capul în jos, tace și într-un târziu răspunde: „Mă grăbeam, iar cel cu prelatele era plecat”.

Edilii unor orașe au avut utila inițiativă de a instala în intersecții plăcuțe vizibile, îngrijit confecționate, pe care se poate citi numele străzii respective. Măsura se înscrie pe coordonatele ridicării nivelului de civilizație al orașelor noastre, căci a informa pe cetățeni, în chip modern, clar, fără echivoc, asupra locului unde se află și cum pot ajunge acolo unde doresc, este fără îndoială un act de respect. Amplasarea indicatoarelor de străzi la o înălțime ceva mai mare s-a făcut pentru a fi vizibile de la distanță. Și totuși... Se găsește câte unul mai înalt care să ajungă cu brațele la plăcuțele amintite. Întreba indignat, mai zilele trecute, un bătrân: „Ce rău ți-au făcut, tinere, tăblițele astea, de le lovești? Nu ți-e rușine chiar deloc?” Vlăjganul împinge mai departe cu o prăjină în tăbliță, pentru a-i schimba direcția, apoi mulțumit de ispravă răspunde cu nonșalanță: „Dar nu vă dați seama ce haios e să încurci indicatoarele?” „Dar dacă ai fi provincial și tăblița ți-ar indica aiurea strada dorită, ți-ai conveni?” „Lasă-te, dom’le, de morală, eu îs bucureștean get-beget. N-au decât să întrebe așa cum s-a făcut din moși-strămoși. Ha! Ha! Ha!” Și tânărul pleacă liniștit.

Șoferii unor autovehicule grele, de mare gabarit, acroșează și ei deseori tăblițele cu numele străzilor. Le rup, le îndoie, le modifică direcția. Văd isprava făcută, dar nici nu se sinchiesc. Pleacă mai departe. „Lasă că le înlocuiesc ei, le repară, doar d-aia e o unitate specializată la Consiliul Popular”.

Mie nu mi se poate întâmpla nimic. Viteza mea e la limita legii. La viraje îmi place să aud un scrâșnet serios, mașina poate să se plece ușor din spate. Cu atât mai bine. Eu îmi repar singur mașina. Îi cunosc fiecare respirație și ea mi se supune. Nu contează vremea,

șoseaua, ci... talentul. Iată numai câteva dintre textele celui de la volan, care, ce-i drept, e drept, era un șofer foarte bun!

...Dimineața la prima oră, își propusese un scurt voiaj cu soția și copilul în comuna părinților săi, aflată la 40 kilometri distanță. Programul era ca în jur de ora 8 să fie înapoi, startul luându-l pe la ora 6, 30. Chiar dacă condițiile atmosferice sunt total defavorabile, ceață densă și polei bine format impunând o deplasare precaută, o astfel de cursă tur-retur este, desigur, o joacă de copil pentru eroul nostru. Mai ales că, până să se abată de pe drumul principal, mașina îl ascultă docilă, în pofida vitezei ridicate cu care rulează.

Dar, înțeleaptă vorbă din popor: „Nu spune hop, până n-ai sărit gardul” își demonstrează adevărul.

Nu mai sunt nici 2 kilometri până acasă, când, pe drumul acela secundar, dintr-odată, ca ieșit din pământ, apare din ceață, exact în fața Daciei, un mastodont, ce staționa în mijlocul carosabilului datorită unei coliziuni anterioare...

Frâna e declanșată prompt, dar mașina, de data aceasta, devine neascultătoare, recepționând exact invers comanda. Autoturismul ajunge un bob autentic intrând frontal, în ciuda mișcărilor disperate din volan, ale șoferului cuprins de panică, în coliziune cu gigantul. Dacia se transformă într-un conglomerat nedefinit de tablă, iar pasagerii ei nu conținesc de a mulțumi, totuși, șoferului mașinii mari pentru fericita inspirație de a așeza imensa roată de rezervă în spate atenuând astfel considerabil tăria șocului. Această aventură a „asului” nu s-a soldat, până la urmă, cu niciun fel de rănire, chiar dacă spaima trăită a fost demnă de o mare catastrofă.

„Cazuri”, spun unii, „accidente inerente”, zic alții, „ghinioane”, se mai bagă-n vorbă cine știe cine, „lecții”, accentuează moralizator anumite voci. Fapte diverse?!

CARE E ADEVĂRATUL CURAJ?

Așteptăm un an întreg reîntâlnirea cu marea, cu muntele, însă trebuie să recunoaștem că ultima săptămână înainte de plecarea în concediu este o pericadă de maximă surescitare pentru toți

componenții echipajului pregătiți pentru drum, dar mai ales pentru copii, cărora fiecare zi din „numărătoarea inversă” li se pare un veac.

Famiile, de regulă, se unesc două câte două pentru a evita riscul singurătății, al plictiselii. Oamenii se simt mai bine împreună. O discuție despre un film, despre o carte, un joc pe plajă se pot organiza mai plăcut când sunt mai mulți.

Spre aceasta au tins și cele două familii despre care e vorba în povestirea noastră.

Ajunul plecării a fost pentru Vladimir o zi de intensă frământare. În iarnă, făcuse o pareză facială, nu însă într-o formă gravă. Scăpase de ea destul de repede, dar urmările se mai făceau parcă uneori simțite. De atunci, de la boala care îl speriasse cumplit pe el și pe cei apropiați, soția și fiica de 15 ani, era urmărit continuu de gânduri negre, îngrijorătoare. „Dacă mai revine, dacă mă trezesc din nou cu falca înțepenită, ca atunci?” Ce-l îngrijora pe Vladimir erau acele clipe când uita de tot și de toate. Nu durau mult, câteva secunde, dar dacă cineva îl întreba ce s-a petrecut în răstimpul respectiv nu putea da niciun răspuns. Nicoleta îi povestea deunăzi o întâmplare de la serviciu. Pe la mijlocul povestirii, bărbatul se uita la buzele femeii care se mișcau, era clar că vorbea, dar el o vedea ca prin ceață și nu auzea cuvintele rostite. Pierduse firul ideii și parcă se afla undeva departe, în afara lumii reale. Când și-a revenit și a revăzut din nou imaginea soției, instalată în fotoliu, la doi pași de el, curios, Vladimir nu și-a mai amintit nimic din istorisirea Nicoletei. Urmărea mai departe spusele femeii, dar nu deslușea despre ce-i vorba.

— Nu știu ce tot spui, draga mea, nu înțeleg nimic.

— Cum, Vladimire, doar m-ai urmărit cu atenție? Ai avut, e adevărat, și câteva momente, când parcă priveai prin mine, când ochii tăi și-au pierdut strălucirea, deveniseră absenți, dar ți-ai revenit. Mă gândeam la oboseală, la eforturile mari pe care le-ai făcut în ultima vreme. Starea ta de la un timp înapoi nu-mi place. Trebuie să mergi la medic.

— Hai, povestește de la început cum a fost la nunta Luminiței? Cât despre doctor... o să mai văd.

Vladimir o asculta pe Nicoleta reluându-și povestea, dar se gândea tot la ale lui. „Parcă momentele astea, când mă rup de realitate, sunt ceva mai dese în aceste luni. Deunăzi, în biroul

inginerului șef, mi s-a făcut aceeași remarcă: „Ce-i mă, Vladimire, cu tine? Noi vorbim și tu te gândești aiurea. Unui cibernetician nu-i stă bine în asemenea ipostază. Doar nu ești poet. Parcă vii dintr-o călătorie selenară și acum ai sosit din nou pe Terra”.

Apoi se simți invadat de alte neliniști. „Plec la drum lung. În plus, îmi iau răspunderea a încă patru suflete. Dacă am un moment de pierdere a cunoștinței în plin mers? De fapt, nici nu știu dacă e vorba de așa ceva. Doar nu cad jos ca alții. Mișc în continuare mâinile, picioarele, beau cafeaua, mănânc. Toate însă le fac ca un automat. Nu, e vorba de altceva: cu fizicul sunt aici, pe pământ, dar cu mintea, nu! Parcă mă rup de tot ce e în jurul meu, iar apoi nu mai știu ce-a fost, uit totul”. Vladimir pune în balanță argumentele pro și contra plecării sale în călătoria de vacanță. „Dacă renunț, le stric și alor mei și cumnatului cu familia sa tot rostul; n-are cine conduce. Ce-or să zică? Bolnav, așa din senin. La 36 de ani, cu statură de atlet și, aparent, cu sănătate de fier? În afara Nicoletei, nimeni nu știe de ultimele crize. Am dreptul să mă joc cu viața lor? Cât despre experiență, ce să zic? 20.000 de kilometri ai mei nu înseamnă mare lucru, mai ales când rulajul acesta e întins pe parcursul a patru ani. Unii zic că te împlinești ca șofer abia la patruzeci de mii, alții, la șaizeci...”

La teribila frământare a ciberneticianului se adăuga o întâmplare larg comentată în uzină: moartea unui eminent inginer, într-un stupid accident de circulație. Veneau de la mare. Soția, care s-a salvat, zicea că ar fi adormit la volan. Parcurseseră 600 de kilometri într-o zi. Era duminică, a doua zi trebuiau să fie amândoi la serviciu. „Depinde mult cum știi să recepționezi o veste proastă, spun specialiștii. Adică omul trebuie să învețe, zic ei, cum să reacționeze la stimuli. Fără dramatizare, fără panică, echilibrat, moderat. Ușor de zis, dar când afli că omul minunat, lângă care ți-ai petrecut, în zbateri, în dispute, în muncă încordată, ani și ani de zile, nu mai e, poți să rămâi rece? E posibil așa ceva? Și mai ales când știi că Emil lasă fără tată două fetițe și un băiețel, toți la fel de reușiți?”

Discuția lui Vladimir cu Lorin, cumnatul său, a avut accente dramatice.

— Cum adică, Vladimire, te simți prost? Mie de ce nu mi-ai spus nimic?

— Uite, îți destăinui, ca unui frate, starea mea de spirit înaintea călătoriei.

Și i-a povestit în detaliu prin ce trecuse în ultimul timp.

— Hai să procedăm așa: mergem la doctor, apreciază exact starea ta, îți recomandă un tratament forte, așa, pe picioare, că vorba aia, ai fost și ești atlet. Și-apoi, la drum. De renunțat nu putem. Prea mult am investit în proiectul ăsta. Nu-i vorba numai de banii pierduți, dar le năruim toate planurile.

— Bine, Lorin, plecăm, dar fără niciun consult. Țștia-s prăpăștioși. Dacă te iei după dânșii... după doctori!

Viața trasase deja căile celor două grupuri, mașina cu familiile sale și mănunchiul de muncitori. Stabilise chiar și punctul de intersectare a celor două drumuri spre apropiatul deznodământ: poienița de lângă șosea, acolo unde natura adunase cele mai frumoase elemente ale peisajului de munte. Numită simplu, din bătrâni, „Poienița de lângă drum”, locul te uimea pur și simplu prin pitorescul lui. Toate felurile de flori de munte (dacă ar fi existat vreo stâncă mai abruptă, precis s-ar fi găsit și „Floare de colț”), brăduleți pitici, deși, de un verde de te dureau ochii, un pârlăiaș cu apă cristalină, mă rog o sinteză parcă a frumuseților zonei muntoase a județului. Aproape că nu exista mașină care să nu oprească la poieniță. Călătorii se minunau, respirau aerul ozonat, luau în termos apă direct din pârlăiașul care sclipea ca o diademă cu diamante și plecau oftând: „Ce păcat că nu putem sta mai mult!”

La marginea poieniței, cam la 10 metri dincolo de ea, un grup de muncitori forestieri lucra la defrișarea unei zone unde se găseau arbori bătrâni, uscați. Era ora prânzului. Fiecare și-a scos d-ale mâncării din raniță. S-au așezat bucatele pe ștergarele albe ca neaua. Unul destupă o sticlă de pălincă și o trecu pe rând celorlalți. „Mai cu milă, Văsălie, să ajungă ceva și proprietarului”, se adresă hătru posesorul licoarei unui bărbat înalt, voinic, predispus să uite că în glajă trebuie să mai rămână ceva.

Un miros puternic de brad proaspăt tăiat, de pământ negru-roșcat de pădure, de nădușeală se făcu simțit în micul pătrat de pădure. Retrăgându-se din porțiunea unde soarele de munte începu să dogorească din ce în ce mai puternic, forestierii își aranjă câte un culcuș, așezându-și tacticos ranițele sub cap pentru a trage un pui

de somn. „O jumătate de oră, fraților, nu mai mult. Mai avem destul de lucru. Nu uitați că au rămas cei mai groși copaci”. „Nu-ți face griji, Ilie, le venim noi de hac până se înserează”. Și oamenii adorm ca la comandă, de cum pun capetele pe pernele lor improvizate. Doi din echipă au renunțat la siestă, discutând între ei cu voci aproape șoptite, pentru a respecta odihna celorlalți. „N-am făcut rău deloc că am schimbat parcelele cu cei de la «Plaiul Foii». Suntem mai aproape de comune și noi, dar și ei. Altfel am fi făcut seară de seară câte zece kilometri până acasă.

Așa, n-avem de mers mai mult de jumătate de ceas, pe scurtătură” — „Ai dreptate, Pătrule, dar mai e ceva. Lucrul aici e parcă mai ușor. Acolo pădurea-i plină de bolovani ascunși sub pământ. Până scoți o rădăcină îți ies ochii, nu alta¹¹.

Întâmplarea i-a adus astfel pe cei șapte oameni în apropierea șoselei. Peste puțin timp, pe acest drum va rula mașina condusă de Vladimir, în care se mai aflau soția sa, pe locul din dreapta, și cumnatul, cumnata și cei doi copii, fetița sa și băiețelul cumnatului. Supraîncărcat, căci în afară de ocupanți, în interior și pe deasupra se găseau numeroase bagaje, autoturismul, cu partea din față ridicată și cu portbagajul atingând asfaltul, se asemena cu un avion pe cale de decolare. Parcă echipajul pleca într-o călătorie îndepărtată de luni de zile și nu pentru un scurt sejur de o săptămână la Mangalia.

...La marginea pădurii, se auzea torcând înfundat motorul mașinii care, la treapta a doua de viteză, urcă rampa accentuată a serpentinilor. „Sunt nouă bucle în total, le știu ca pe propriul meu buzunar. Doar le-am urcat de atâtea ori. N-am eu prea mulți kilometri rulați, dar prin apropierea orașului am tot fost”, ținea Vladimir să explice topografia locurilor, cumnaților, mai puțin familiarizați cu împrejurimile pitorești ale municipiului. Pe fețele tuturor se citea satisfacția plecării în vacanță. Bucuria copiilor se manifesta însă cel mai zgomotos. Se discuta precipitat, se făceau planuri. Cumnatul și cumnata priveau tăcuți spre pădure, parcă vrăjiți de farmecul ei, apoi în direcția marelui oraș, care se dezvăluia privirilor prin ceața ușoară de amiază ce învăluia ca o perdea fină de mătase contururile urbei. Nicoleta se cufundase în examinarea unui model de față de masă pe care intenționa s-o croșeteze.

Când mașina a început zigzagul ei haotic, nimeni nu era atent la șofer. Autoturismul a luat-o brusc la dreapta, apoi puternic la stânga, după aceea iar la dreapta și a pătruns în terenul deștelenit, dar nivelat de forestieri. Cei doi muncitori care vorbeau între ei și auziseră zgomotul mașinii în urcare au observat momentul când Dacia, părăsind porțiunea dreaptă de șosea, a intrat în pădure. „Mă, fraților, mă, ăsta-i bolund, ăsta ne omoară. Sculați băieți, că vine peste voi”. Avertismentul lui Ilie a fost tardiv. Nici măcar n-a reușit să-i trezească din somn. Peste trupurile a trei dintre ei a trecut fără milă mașina scăpată de sub control, sfărâmându-le oasele. Apoi pilotul a „înnodat” volanul, determinând răsturnarea laterală a mașinii. În procesul acestui tonou, cum se spune în aviație răsucirii aparatului de zbor în jurul axei sale longitudinale, mașina s-a lăsat cu toată greutatea peste trupul lui Ionuț, un tânăr care tocmai venise din armată. Se pregătea de însurătoare băiatul. Erau toate aranjate: verighetele, invitațiile, fusese plătit până și localul. Ceilalți trei au fost grav răniți: Ion, a cărui fată reușise la facultate. „Neam de neamul meu n-a călcat prin asemenea școli înalte. Lenuța e prima din familie care ne va reprezenta la Universitate”; Nicolae, a cărui nevastă, de numai 22 de ani, îi făcuse de curând doi gemeni, băieți, de care era mândru nevoie mare, și Gheorghiță, om de 45 de ani, îmbătrânit înainte de vreme, tată a cinci feciori. Un mort și trei oameni între viață și moarte.

...„Noroc că a oprit un șofer, un om, așa. Cam de 30 de ani, și l-a urcat în mașină pe Vladimir, că altfel nu se știe ce ieșea din trășenia asta. Oamenii adunați de la loturile vecine erau tare porniți. Când i-am văzut pe cei cinci ieșiți din mașină, buimăciți, mai ales pe cei doi copii plângând cu hohote, ni s-a făcut milă. De... așa suntem noi, cei de prin partea locului”, povestea unul dintre cei scăpați.

— Am avut câteva clipe când n-am mai știut ce-i cu mine. De fapt, nici nu-mi amintesc cum mașina a intrat în pădure. Da, e posibil să fi apăsas pe accelerație, în loc de frână.

— Bine, dar parcurgeați o porțiune dreaptă, de aliniament, cum i se spune. Ieșirea dumneavoastră de pe asfalt pare inexplicabilă!

— Nu știu, nu-mi dau seama ce s-a întâmplat!

— Dacă nu schimbam parcelele, Ilie, acum toți oamenii noștri erau în viață. Dacă știau ei ce-i aștepta, ar fi mers pe jos în fiecare zi nu

zece, ci treizeci de kilometri.

— Și voi îi tot dați zor cu dacă asta, dacă așa, dacă pe dincolo, răspunde Ilie. Să ne sfătuim mai bine cum să ducem veștile astea groaznice în sat...

Patru oameni prinși într-un tragic accident. Un al cincilea, care va purta toată viața povara conștiinței încărcate, indiferent de pedeapsă și daune.

Până la urmă totul e o problemă de curaj, spunea cineva. Nu putem numi însă curaj plecarea într-o cursă de sinucidere sau mai bine zis de ucidere. Adevăratul curaj era renunțarea la această aventură.

TRECERE DE PIETONI!

Avem în țară orașe destul de mari unde, în decursul unui an, nu se înregistrează niciun accident grav de circulație în care să fie angajat vreun pieton. Dar, iată, există și orășele ori așezări rurale unde, în 365 de zile, au loc numeroase și dramatice evenimente rutiere comise din culpa aceluiași participant la trafic: pietonul.

Realitatea este probată de cifre, de statistici, de procese verbale. Care să fie oare cauzele? Una, și nu ultima ca importanță, ține exclusiv de gradul de educație a acestuia.

Or, în acest domeniu, oricât s-ar face nu este încă suficient. Nobilă și importantă misiune au toți cei care sunt cuprinși în complexul sistem de factori ce trebuie să concure în opera de educare a celei mai numeroase părți din participanții la traficul rutier: pietonii.

Da, cea mai numeroasă, dar, în același timp, cea mai slabă, cea mai vulnerabilă, pentru că, în coliziunea dintre oțelul mașinii și pieton, învins este întotdeauna cel de-al doilea.

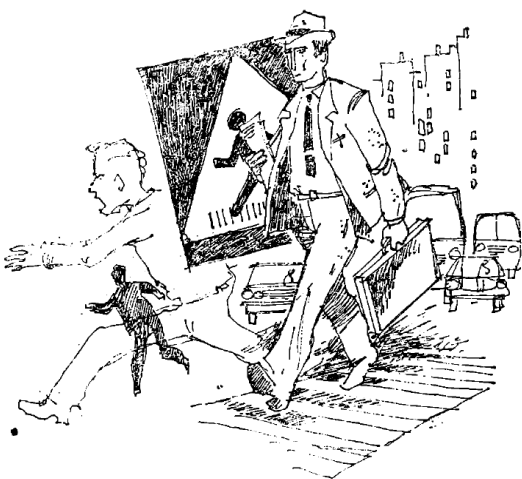
De fapt, toți avem statut de pietoni, cu precizarea că unii sunt, cum s-ar spune, „pietoni de profesie”, iar alții suferă temporar metamorfoza pieton-șofer-pieton, pieton-biciclist-pieton *etc.*

E adevărat, sunt și cazuri când „peștele cel mic înghite pe cel mare” (dar asta din pură întâmplare), situație, de pildă, atunci când, încercând să ferească un pieton năbădăios, căruia îi plac slalomurile și surprizele, automobilistul nimerește într-un obstacol și se face

praf, iar trecătorul evitat o ia la fugă, pentru a se pierde cât mai repede în anonimat.

Dramatismul întâlnirilor deloc dorite dintre automobil și pieton este teribil prin frecvența mare a acestor cazuri, prin urmările lor mult mai grave în comparație cu al „îmbrățișărilor” dintre mașini și, mai ales, prin intrarea lor rapidă în rândul celor mai banale întâmplări, dovadă fiind modul cum sunt deseori apreciate asemenea evenimente stradale. De exemplu, când cineva întreabă: „Ce-i acolo? Ce s-a întâmplat? Știți cumva?”, i se răspunde: „O mașină a lovit un pieton”. Și oamenii își văd grăbiți mai departe de treburile lor. Totul reintră în normal, pentru că nici nu se poate altfel. Viața merge înainte. Cu alte cuvinte, bizar, dar accidentul a ajuns să fie acceptat ca un fenomen firesc al ritmurilor moderne ale vieții!

Începuseră cursurile școlilor chiar în ziua aceea călduță și calmă de septembrie. O fetiță iese din curtea casei, țâșnește spre locuința de vizavi a prietenei sale cele mai bune. Ea intra în a noua, iar Rodica, mai mică cu un an, în a opta. Dorea să-i arate manualele proaspăt primite, să-i explice despre noile materii, să-i povestească impresiile primei zile de școală.

Șoferul n-a mai avut ce face. Mihaela s-a izbit cu capul de partea posterioară a caroseriei, fiind antrenată apoi sub roțile din spate. Au trecut doi ani, mama, cu părul complet alb, pensionată medical la nici 40 de ani, nu poate să-și revină, după această cumplită întâmplare. Cu puțin înainte, familia pierduse, tot într-un accident de circulație, pe fratele Mihaelei. „În acest an, Ovidiu trebuia să-și dea

bacalaureatul. Stăm numai prin spitale, când eu, când soțul meu. Ne târâm prin viață ca doi infirmi, cum de fapt și suntem”, se destăinuia unor foste colege nefericita mamă.

Cea mai eterogenă masă este cea a pietonilor. De la copilul de grădiniță, la bătrânul care abia își mișcă picioarele șubrede, de la elevul sau studentul „cascador”, care se strecoară cu agilitate printre șirurile de mașini, până la omul cu fața răvășită de băutură care, nerealizând pericolul, se îndreaptă clătînându-se caraghios spre un obiectiv ce poate însemna orice: casă, un prieten, alt local ori... nicăieri.

Femei, bărbați, oameni de cele mai diverse ocupații. Oameni fericiți sau necăjiți. Oameni îngrijorați sau doar neatenți. Oameni nervoși sau calmi, bolnavi sau sănătoși, grăbiți sau conduși doar de nevoia plimbării. Pietonul! Oameni... oameni... oameni! Toți se deplasează pe drum, pe stradă, puțind apăsarea oricând, oriunde, deseori în cel mai neașteptat mod, la câțiva pași în fața autovehiculului. Uneori acesta poate întreprinde ceva să-l ferească pe trecător, alteori nu. Depinde de abilitatea, de priceperea celui de la volan, de atenția lui, de experiența lui, de starea în care se află (obosit, bolnav, băut ori perfect valid) și, nu în ultimul rând, de gradul său de educație, de bunul său simț, de răspunderea pe care o manifestă în calitate de purtător al permisului de conducere.

Constructorii de mașini s-au străduit să modeleze partea din față a automobilelor, să evite orice fel de proeminențe, să „îndulcească” colțurile agresive, în așa fel, încât, în cazul vreunui impact, mașina să vatăme cât mai puțin corpul nenorocosului trecător, transformat, fără să vrea, în cascador. Eforturile specialiștilor de a modela, de a „îmblânzi” bolizii se conjugă cu acelea ale societății, preocupată, și ea, să modeleze caracterul stăpânilor cailor putere acumulați în motorul unei mașini.

O fracțiune de secundă poate fi uneori fatală. Secunda care presupune atenție, grijă, precauție, gândire preventivă, reflex format, atitudine civilizată. Secunda prin care cei doi: șofer și pieton își dezvăluie, la „întâlnirea” lor, gradul de educație.

Atenție, pietoni!

Și cum trecătorii n-au „carnet de pietoni” și nici nu se întrevăd perspective în acest sens, rămâne ca aceia cu permise de

conducere să-și asume o răspundere în plus.

Atenție! „Trecere de pietoni!”

Nimic însă nu absolvă de obligații pietonul. O anume condiție privilegiată, statutul de „partener protejat”, îl obligă moral — pentru sine și pentru cei din jur — să respecte legile și normele coexistenței civilizate în circulație. Altfel...

ATENȚIE, COPII !!

Anual, în lume, își pierde viața în accidente de circulație aproape 50.000 de copii, iar alți 120.000 sunt transformați în infirmi. Copiii, „florile vieții pământului”, cum îi numește, atât de fericit, un scriitor, copiii, „cei mai mici și mai adorabili mincinoși și în același timp cei mai cinstiți și mai sinceri din lume”, cum îi definește altul, plătesc un dramatic tribut circulației rutiere. Cumplit, teribil acest măcel de ființe nevinovate.

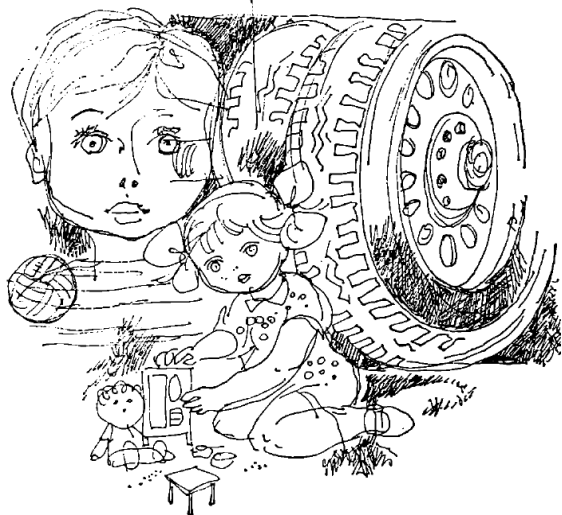
Se fac multe pentru protejarea copiilor la noi în țară. Un întreg angrenaj este pus în mișcare pentru a reduce la minimum numărul copiilor accidentați. Organizațiile de tineret, de pionieri și Șoimii patriei, care aduc o inestimabilă contribuție la această operă atât de nobilă, de umană, părinții, școlile își conjugă eforturile pentru a preveni accidentarea de orice fel a celor mici. Nici nu s-ar putea să nu fie așa, într-o țară unde țelul suprem, valoarea primordială este omul. În ultimii șase ani, la noi, numărul accidentelor în care sunt angajați copiii este în continuă scădere. Este meritul egal al tuturor factorilor, este rezultatul firesc al preocupărilor societății noastre.

Sunt încă, din păcate, multe cazuri când disperarea își face loc, când părinții, profesorii, copiii privesc împietriți trupurile inerte ale micilor ființe pe care le-au adorat și pentru care s-au sacrificat atâta. Păcatul e că regretele sunt tardive.

Liliana, de 6 anișori, vedea des, exact în fața casei ei, situată în apropierea unei șosele extrem de circulată, oameni care făceau cu mâna semne la mașini. Uneori cei semnalizați opreau, alteori nu. În fiecare dimineață, când părinții erau plecați la câmp, ea urmărea cu atenție „fenomenul” și chiar socotea în gând (copil precoc, știa la cinci ani tabla înmulțirii) câți dintre șoferi opreau să-i îmbarce pe

autostopiști. Seara, îi istorisea mamei: „Azi au oprit 20 din 65, ieri din 100 numai 9, alaltăieri a fost o zi mai norocoasă, probabil că ploua și șoferilor le-a fost milă de cei care arătau ca niște curci plouate. Din 40 au oprit 35. Mulți dintre «ocazionali», cum le zice tata, erau copii. Nu-i așa, mamă, că oamenii iubesc copiii?” „Da, scumpa mamei, toți oamenii adevărați iubesc pe cei mici”.

Dorința de a fi cât mai aproape de acest spectacol o atrăgea către șosea. Să-i vadă ea mai bine pe cei ce vor să meargă la oraș, ori în satul vecin, cu mașina. Să urmărească „la fața locului” cum opresc șoferii, cum se face îmbarcarea. Seara povestea părinților ce se întâmplă pe șosea, cum conduc șoferii, tractoriștii, cum trag caii ori măgărușii cei simpatici la ham. Relata tot zbuciumul drumului, cu bunele și relele lui. Strașnic observator al vieții în mișcare, Liliana! Într-o zi, pe seară, se hotărăște să fie și ea... autostopistă. Probabil, gândea ea, „la semnalul meu o să oprească mașina!”

Se apropie de asfalt și începe energic să semnalizeze. Greu de văzut un copil de-o șchioapă, mai ales când înserarea, acest cumplit dușman al circulației, transformă totul în cenușiu. Copilul, care face doar un pas imprudent pe asfalt, e șters de roata din față a automobilului și împins cu forța spre cea din spate care trece peste corpul ei. Drama ireversibilă a avut loc într-o zecime de secundă.

Lumița, de trei anișori, locuiește cu părinții ei într-un nou cartier al Capitalei. Îi place să se joace mai mult singură. Nu suportă țipetele, zgomotul provocat de ceilalți copii, gesturile bruște ale

acestora, faptul că o trag de codițe, că o împing. Nu, ea preferă singurătatea, liniștea. „Familia” ei preferată sunt păpușile.

Soarele lui iunie, parcă voind să se revanșeze pentru lipsa lui de „eficiență” în lunile anterioare, strălucește cu putere. Fetița caută un pic de umbră. Nici tufele de lămâiță, nici cele de tuia nu-i oferă condițiile prielnice pentru amenajarea apartamentului păpușilor. Nu este spațiu suficient, nici umbră destulă pentru a desfășura mobilierul miniatural. Găsește, până la urmă, un loc. Unde? Sub un enorm autotren. Asfalt perfect, curat, umbră deplină, spațiu mai mult decât suficient. Fetița își amenajează cu migală cele trei camere ale apartamentului, cu mobilier, modern, nu lustruit, ci mat, așa cum se poartă, bucătăria, cu toate ustensilele, vasele, aragazul *etc.* Câte o păpușică în fiecare cameră, iar pe mama lor o instalează la bucătărie. Un apartament fără flori e fără farmec, plicticos, fad. Luminița o zbughește printre roțile mașinii spre stratul cu albăstrele. A luat cu ea minuscula vază. Ce minunat se vor armoniza florile cu culoarea mobilei apartamentului! Tocmai atunci autotrenul pornește. Un țipăt stins, pe care abia îl aud trecătorii. Șoferul oprește puțin mai departe. Spectacolul e groaznic, Sunt chemați părinții de la fabricile unde lucrează. Prea târziu!

Maidanele (din ce în ce mai puține la număr), toloacele (moldovenism și el pe cale de dispariție din vocabular, cauza fiind una și aceeași, folosirea intensivă a pământurilor pentru agricultură) sunt mici terenuri care, alături de fâșiile verzi de lângă șosele, sunt utilizate temporar de micii fotbaliști ai satelor pentru a demonstra că și din rândurile lor poate apărea un Ștefănescu, Cămătaru, Țălnar ori Hagi.

Sorin, care juca cu predilecție pe postul de libero, era în mare formă. Teren uscat, gazonul de lângă șosea era numai bun pentru demonstrații de mare virtuositate, favorizând calitatea jocului. De trei ori mingea de fotbal, autentică, nu de cârpă, ca pe vremuri, intrase în spațiul marcat de două cărămizi al porții, pe care o apără Ion, cel mai redutabil portar din comună. Clasele a șaptea, toate: A, B și C, asistau cu sufletul la gură la meciul „secolului11 dintre cele două școli din „Dealul cu Flori”. Ar fi o aberație să crezi că un meci, desfășurat chiar pe marginea șoselei, poate să împiedice pe jucători să depășească linia marcată cu var, reprezentând limitele terenului.

Libero-ul Sorin se pregătea tocmai să repună de la tușă mingea, în dreptul porții. Aruncă atât de puternic încât o extremă dibace putea să preia balonul și să-l expedieze în poartă. Nu s-a întâmplat așa. Un autotren, condus de un șofer neatent, l-a cosit pe portar, proiectându-l cu violență... A murit după câteva ore.

De câte ori n-a visat, cu ochii deschiși, imaginea aceea atât de dragă, în care el, Dănuț, se plimbă cu bicicleta. Nu cu orice bicicletă. Că de plimbări cu bicicleta vărului său are parte oricând vrea. Paul e nu numai un văr, ci, înainte de toate, un prieten în adevăratul sens al cuvântului. Nicio problemă să-l lase pe Dănuț cu bicicleta. Dar Dănuț visa ziua cea mare, când, în sfârșit, va avea bicicleta sa. Acum, după ce a terminat cu note bune clasa a șasea, părinții i-au făcut plăcerea, cumpărându-i un Pegas. Ultimul cuvânt al tehnicii!

Băiat ascultător, Dănuț circula cu bicicleta numai pe străzile liniștite din jurul casei, așa cum i-au permis părinții săi. A rezistat tuturor tentațiilor de a rula pe marele bulevard din apropiere, inclusiv invitațiilor făcute de colegii săi, și ei bicicliști, care nu se sfiau să se aventureze pe artera centrală a cartierului.

Marea plăcere a lui Dănuț era mersul pe bicicletă fără să țină mâinile pe ghidon. Ajunsese nu numai să se mențină pe direcția înainte, ci chiar să descrie bucle, valsând de la o margine la alta a străzii. O stradă liniștită, puțin circulată. Într-o zi frumoasă de vară, mașina a apărut deodată, de după colț, tocmai în momentul în care copilul se deplasa pe partea stângă a străzii. Nu a mai avut timp să se ferească din calea ei...

Sania zbura ca racheta pe pârția de zăpadă de pe versantul dealului, ce închidea ocrotitor marginea satului. Joaca nu prezenta pericol, deoarece pârția dădea într-un islaz care, acum, iarna, era acoperit cu o pătură groasă de nea. Nu departe, se afla un ciot, rămas după doborârea unui copac cu mulți ani în urmă. Niciun copil nu putea însă ajunge cu sania până acolo. Lui Ionuț îi veni o idee: să ude cu apă suprafața pârției, făcând-o astfel mai lunecoasă. Zis și făcut! Câteva găleți cu apă și gerul puternic de peste noapte, a transformat pârția într-un veritabil tobogan. Prima încercare pentru a cunoaște ce viteză prinde sania a fost și ultima coborâre a lui Ionuț. Nemaiputându-se opri, s-a izbit în plin de ciotul singuratic...

Anual...

HAINELE AU DEVENIT INUTILE

Este de necontestat că pilotajul autovehiculului reprezintă una dintre cele mai răspândite activități umane. Bineînțeles că poți fi constructor amator, strungar amator, după cum și alte zeci de profesii pot fi practicate în egală măsură atât de profesioniști cât și de amatori, câteodată performanțele amatorilor depășindu-le chiar pe cele ale profesioniștilor. Nici unde însă amatorii nu sunt atât de larg reprezentați ca în automobilism, tot așa cum în nicio altă activitate umană, poate cu excepția aviației, amatorismul nu se practică cu atâtea riscuri. Strungarul amator poate doar să rebuteze niște piese, constructorul să zidească defectuos un zid, ca apoi, învățând din experiență, să-l refacă, după cum, pescarul amator, neinspirat, ori slab cunoscător al particularităților apelor unde aruncă undița, al sculelor, al hranei preferate de pești ori al tehnicii pescuitului, riscă doar să regrete timpul pierdut și, eventual, banii cheltuiți cu transportul. Șoferul amator...

La fel ca în celelalte domenii ale vieții, și în circulație hotărâtoare rămâne experiența, despre care atâția învățați și-au spus gândurile: „Începutul înțelepciunii”, „originea tuturor cunoștințelor”, „hrana oricărei certitudini”, „meșter straniu” ori, poate mai plastic, „primul judecător al tuturor acțiunilor noastre, primul stăpân al spiritelor noastre, școala deschisă tuturor; unde puțini intră cu capacitatea de a se instrui și de unde cei fără judecată nu scot nicio învățătură. Piatră de încercare a tuturor teoriilor”.

E logic și omenesc să vorbim de experiență cu atât mai mult cu cât sunt destui care o ignoră. Riscând o comparație, evident forțată și insolită, reală doar prin conexiunea de bază, putem spune că la fel ca un chirurg, care numai după sute, mii de operații, ori un internist, după tot atâtea diagnostice, se pot numi medici cu experiență, tot așa și șoferul învață pe distanța multor zeci de mii de kilometri parcurși, din situațiile, pățaniile, din bunele și relele ivite pe parcurs. Dacă învață, are șanse să devină un pilot experimentat. Și când te gândești că pentru unii nu sunt de învățătură nici propriile lor accidente (când au marea șansă să supraviețuiască).

„Știu să manipulez comenzile, să pornesc, să frânez, să virez, înseamnă că știu totul despre conducerea mașinii și pot pleca la

drum oriunde, oricând și în orice situație”. O concepție nocivă, primitivă, implantată din păcate în mintea multora. Se omit mulți factori, dar mai cu seamă unul deosebit de important, antrenamentul, obișnuința de a conduce timp îndelungat, rezistența. După cum, în drumeție, pentru a nu capota la prima ascensiune mai dificilă pe munte, ai domă și în pilotaj, trebuie să-ți antrenezi organismul ca acesta să reziste. Nu e vorba numai de picioare și plămâni, ca în excursii, ci de lucruri infinit mai sensibile, mai de finețe, cum ar fi: atenția, aprecierea distanțelor, corelarea mișcărilor. Pare curios, dar trebuie să te obișnuiești să-ți menții trează atenția. Cel mai adesea se consideră acumulare de experiență simpla scurgere a timpului. „N-am probleme, am permis din ’60”. Dar el, în 25 de ani, n-a condus decât 2000 de kilometri! Și pe drum e mai periculos chiar decât un începător, pentru simplul motiv că, spre deosebire de cel cu portocala pe parbriz, care își dă seama că e la început, insul nostru nu e conștient de limitele și neștiința sa. Nu anii care au trecut contează, ci experiența concretă pe care ai acumulat-o de-a lungul lor. Numărul de kilometri reali parcurși.

De regulă, cei care își unesc destinele, pregătindu-se pentru lupta care înseamnă viață, sunt înconjurați de simpatie, de tandrețe, sunt ajutați și încurajați. E firesc, omenesc să se întâmple așa. Așa și în povestea...

Mama băiatului s-a adresat lui Cezărică, pentru a-i transporta în comuna natală pe tinerii ce urmau să se căsătorească peste puțin timp.

— Tu ai fost totdeauna drăguț și săritor, ajută-i pe copii. Sunt multe de cărat și ei se descurcă greu!

— Cu plăcere, tanti Adriana. Dar ști, probabil, că n-am încă carnet. Mi-e rușine să spun de față cu alții, dar mă chinui de doi ani să-l obțin.

— Principalul e că ai învățat să conduci, doar n-oi fi așa ghinionist, să te întâlnești cu vreun control.

— Nu mă leg la cap, fără să mă doară. O să-l rog pe Codruț să preia volanul, deși (aici tânărul face o pauză și afișează o mină exprimând îndoială) el conduce destul de rar.

— Minunat, știam eu că o să găsești până la urmă o soluție. O să-l îndemnăm să meargă cu grijă.

Omul, inhibat din pricina nesiguranței, apăsător de lipsa de experiență la volan, cu fața ușor crispată, asemenea celor aflați în clipe de mare tensiune, încearcă să-și ascundă teama de ce se va întâmpla, râzând, glumind ostentativ. Aparența de destindere ascunde în realitate, încordarea, frica de necunoscut. Puțin mai târziu, după ce au ieșit din orașelul de munte, Codruț a introdus în „luptă” o altă armă: bravada, menită să stârnească admirația celor din mașină! Atenția tuturor: a proprietarului mașinii, ghinionist după trei tentative de a deveni șofer, a tinerilor logodnici, care se țin de mână, îmbujorați la față, a mamei băiatului, organizatoarea cursei, bucuroasă pentru copii, pentru reușita călătorie, este îndreptată spre șofer. Pe o porțiune dreaptă de șosea, mașina parcă e gata să-și ia zborul. Codruț conduce cu nonșalanță, ținând volanul doar cu o mină. Supraveghind sporadic șoseaua, își îndreaptă atenția cu deosebire către efectul glumelor sale. Râde mai mult și mai puternic decât toți pasagerii. Depășește un camion, revine scurt pe dreapta, pentru a evita coliziunea cu cel din sens opus, și intră apoi într-un balans periculos și derutant chiar pentru un șofer cu experiență. Se pierde, mașina părăsește șoseaua, dar și contactul cu solul. Preț de două secunde autoturismul zboară și se răsucesc în aer, după care, aidoma unui proiectil, se înfige în talazul înalt din dreapta șoselei.

Bucăți din motor, valiza desfăcută, coșuri cu alimente risipite pe o arie de câțiva zeci de metri. Rochia de mireasă și hainele viitorului mire intacte, fără o pată măcar, ca o ironie a sorții, se agață de ghimpii unei tufe de măcieș.

Cei doi logodnici nu mai au nevoie de ele.

CINE ERAU CĂLĂREȚII?

— Deci acolo lucrurile se întâmplă cam așa: primul eșalon face să dispară Fiaturi, Lăncii, Alfa-Romeo, de toate tipurile și mai ales din cele născute în ultimii 2 ani, sofisticate în cel mai înalt grad. Se lucrează cu o operativitate fantastică, după principiul mondial, clasic și arhicunoscut: «iuțeala de mână și nebăgarea de seamă». Ai coborât din mașină, să zicem să-ți cumperi un ziar, și, când să te urci în abia cumpărata limuzină, ia-o de unde nu-i. Sarcina «specialiștilor» e mult ușurată de firile înclinare spre poezie, visare, care lasă cu dezinvoltură cheile în contact. Magicienii din al doilea eșalon preiau ca la ștafetă, din mers, cochetul și ultramodernul «Fiat Mirafiorii», ultimul tip, de la «colegii» din linia întâi, îl introduc pe o străduță izolată sau chiar pe un maidan, îi înlocuiesc rapid numărul și îl conduc cu 120 — 140 pe oră spre locul unde mașina se va naște a doua oară, devenind din albastru metalizat albă, portocalie sau chiar lila, și unde toate seriile (motor, caroserie etc.) vor suferi o totală metamorfoză. Urmează al treilea eșalon de mafioți, care se îndeletnicesc cu plasarea nou-nouțelor limuzine la cei care s-au înscris din vreme pe listele de-solicitanți, păstrând bineînțeles toată discreția cerută de asemenea operațiune delicată. Înscrierile se fac prin intermediul băieților care lucrează cu rafinament, știind să selecționeze numai clienți serioși și, mai ales, care știu să tacă. Sunt preferați străinii. Nu e bine să se trezească prin vreo gafă ori mai știu eu cum curiozitatea poliției de specialitate. Eșalonul plasatorilor se ocupă și cu partea legată de documente, acte de proprietate, de asigurări, la nevoie chiar permise de conducere. Mă urmărești?

Documentata relatare îi aparține lui Sorin și are drept scop să-i lărgască orizontul «colegului» său. Fane.

— Te ascult foarte atent. Dar noi?

— Noi nu ne propunem să realizăm o asemenea «industrie». E greu. E foarte greu! Modestia e aurul oamenilor. Strategia noastră «micro» e simplă însă nu lipsită de eficiență. Avem o listă de comenzi din ce în ce mai bogată. Eșecuri până acum n-am avut, să

batem în lemn. Uzina lucrează bine. Nimeni n-a reclamat calitatea proastă a camerelor. După ce ne mai punem pe picioare trecem și la anvelope. Să nu ne lăcomim. Acționăm pe puterile noastre. 15 — 20 de comenzi pe zi nu e rău. Asta înseamnă 1.500 - 2.000 de lei.

— Așa-i Sorine — încuviință Fane — trebuie însă să lucrăm numai cu oameni siguri, nu cu lăudăroși, nu cu palavragii. Întotdeauna plata înainte. De la principiul ăsta să nu abdicăm niciodată.

Nici nu termină Fane fraza și încep să aterizeze lângă ei camerele aruncate peste gard, din fabrică. Una, două, trei, patru... 20.

— Ne-au dat în plus față de înțelegere cinci bucăți. Ne socotim noi mai târziu cu băieții.

În câteva minute, după ce s-au asigurat că niciun ochi indiscret nu-i îndreptat asupra lor, cei doi încarcă cu repeziciune „marfa” în portbagaj și demarează pe drumul de pământ.

— Pe aicea sunt numai stâne, oi, capre și ciobani, pe care nu-i preocupă mașina noastră, comentează, stăpân pe sine, Sorin.

Merg ei vreo jumătate de kilometru și se pomenesc strigați de o femeie între două vârste, la trecerea prin fața unui țarc. Opresc. N-au încotro.

— Nu mă duceți până la complexul din cartier? Am niște brânză pentru piață. Vă servesc și pe dumneavoastră, asta în afară de bani.

— Te-am lua, dar noi avem alt drum.

Femeia începe să râdă.

— Cum adică, drumu-i unu spre oraș, ăsta pe care mergeți, doar dacă vreți să vă învărtiți pe câmp așa, hai-hui.

Refuzul îi pare curios femeii. Dă din umeri nedumerită, în timp ce mașina demarează și pleacă zvâcnind.

N-avea rost să ne legăm la cap cu bagajele ei. Mai face cineva vreun control și dă de alea în portbagaj. Unde dai și unde crapă. Pentru ce? Pentru doi poli și câteva kilograme de caș?

— Vine cineva din față, Sorine. Mașina-i vopsită în două culori.

— Știu la ce te gândești, la alb-albastru. Te obsedează culorile astea? Tu nu vezi, mă, că n-are girofaruri?

— Așa-i, mi-ai luat o piatră de pe inimă. E vopsită alb-verde. Aici, în câmp deschis, nici n-ai unde să te ferești, nu tu străzi, nu parcuri, orice ai face, ești ca un animal hăituit care până la urmă întâlnește linia de tragere a vânătorilor.

Din spatele mașinii se apropie în trap întins doi călăreți. Denivelările pronunțate ale drumului de câmp împiedică însă autoturismul să ruleze prea repede. Distanța dintre mașină și oamenii călare se micșorează văzând cu ochii.

— Dacă-s de la uzină și i-au dibuit pe băieți, ce ne facem, Sorine?

— Venim de la stână, nu ne-am împăcat la preț, ăsta-i răspunsul nostru.

— Nu ține! Și dacă l-au chestionat pe baci: Ția cu mașina vin de la dumneavoastră?

— Oricum, nu-i lăsăm să umble în portbagaj.

— Numai să putem. Uite la ei ce vlăjgani sunt! Iar noi nu prea aducem nici cu Joe Louis și nici cu Max Schmelling.

Pământul bătut a devenit neted precum asfaltul.

— Ia apasă tu pe accelerație. Fuga îi rușinoasă, dar... Altă surpriză, uite în față semibarierile sunt închise, ce facem? Dacă oprim, ne ajung!

— Doar nu crezi, dragă Fane, că am uitat să fac slalom? Preocupați să evite întâlnirile nedorite, inhibați, cei doi bărbați, privind numai înainte și în spate, nu observă trenul care apare din păduricea aflată în stânga, cam la 150 — 200 metri de trecerea peste calea ferată. Mecanicul sună prelung, cu disperare parcă, de câteva ori. Inevitabilul se produce. Dacia verde este izbită lateral și târâtă aproape jumătate de kilometru. După vreo două luni s-a putut discuta cu Fane, la spital. El ne-a relatat întreaga istorie. Fusese atras la furturi din uzină, cu vreo 6 luni în urmă, de către colegul său de atelier, cel care și-a pierdut viața în accident.

Călăreții „urmăritori” s-au dovedit a fi doi tineri care se duceau în comuna vecină, la un bal!

— Am rămas încremenit, povestea unul dintre ei, când am văzut mașina, fără nicio șansă de a evita coliziunea cu trenul. Nu credeam că cineva din autoturismul prefăcut în fărâme va supraviețui.

— Se mai întâmplă și „minuni”, remarcă celălalt băiat.

**GÂNDURI DESPRE AUTOMOBIL, AUTOMOBILISM ȘI...
AUTOMOBILIST**

Reprezentând în țările dezvoltate trei sferturi din populația adultă, în altele jumătate și chiar în țările în curs de dezvoltare nu mai puțin de 10 — 25%, șoferii, această imensă armată a timpurilor moderne, care își sporește efectivele cu noi contingente, parcă mai asiduu acum, la sfârșit de secol, dau un exemplu demn de urmat în ceea ce privește conviețuirea pașnică și solidaritatea umană.

Frumoasă, nobilă, această solidaritate a oamenilor volanului de pe întreg globul. Nu există în mod cert vreo profesie, vreo ocupație care să atingă o cifră atât de impresionantă ca aceea a șoferilor amatori. Dacă avem în vedere conducătorii auto ca sportivi (conducerea mașinii este, cum bine se știe, și un sport), atunci, din punct de vedere numeric, ei întrec de departe pe reprezentanții tuturor genurilor de sporturi. Nu includem aici piloții de formula I, pe cei de raliuri ori alți șoferi sportivi profesioniști.

Nu există profesie sau ocupație care să nu fie reprezentată în marea familie a șoferilor. Au încetat să mai opereze prejudecățile față de „natura” pilotului. Pe șoselele Franței, de exemplu, și nu numai pe acestea, măicuțele la volanul micilor Renault-uri, dau dovada unei impresionante virtuozități zburând prin cele mai dificile serpentine. Și câte asemenea dovezi nu se mai pot evoca. Dreptul la volan s-a democratizat.

În pofida caracterului mai mult decât eterogen, armata piloților auto, oameni de toate vârstele, profesiile, rasele, reprezentanți ai tuturor straturilor societății, oameni cu grad de instruire și cultură extrem de diferit, bărbați, femei, tineri și chiar copii (mândri conducători de karturi), se întrunesc periodic, direct ori prin aleșii lor, în cadrul organizațiilor, asociațiilor, uniunilor, cluburilor auto, sfătuindu-se, căutând să dea răspuns la cele mai esențiale și de actualitate probleme care frământă lumea automobiliștilor și, indirect, societatea umană, cum să reducă sau măcar să estompeze teribilul flagel al accidentelor rutiere, cum să formeze și să perfecționeze mai eficient omul de la volan pentru a răspunde condițiilor din ce în ce mai dificile de circulație, cum să facă să funcționeze mai bine, mai organizat întrajutorarea între ei ori între asociațiile lor. Pe agenda de lucru a acestor organizații figurează deseori și alte probleme care nu-l pot lăsa indiferent pe omul de la volan: perfecționarea mașinii, ca ea să fie cât mai sigură și să consume cât mai puțin aur negru, a

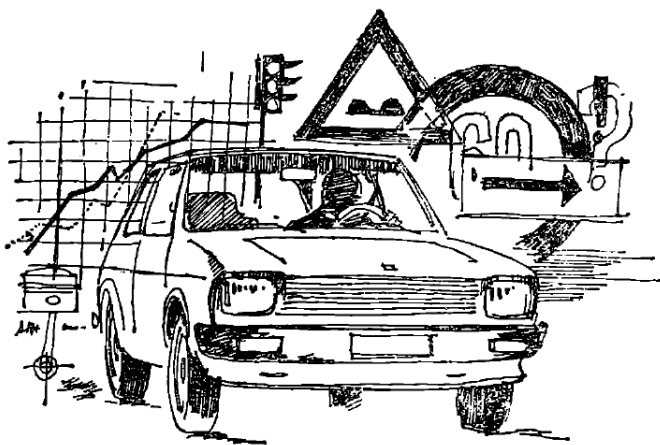
panglicilor de asfalt, ca ele să ofere cât mai mult confort și siguranță, a sistemelor de prim ajutor, ca ele să fie cât mai prompte și eficiente.

Frumoasă, nobilă, umană această solidaritate a stăpânilor volanului de pe întreg globul.

Populația planetei, dacă nu în totalitatea ei, cel puțin în marea ei majoritate, recunoaște meritele automobilului, utilitatea lui. O trăsătură caracteristică, deloc de neglijat, este optimismul care domină în rândul oamenilor de la volan. „Nu vom putea folosi hidrocarburi, vom folosi electricitatea, biogazul său, de ce nu, energia nucleară. Vor avea grijă savanții să găsească alți combustibili care să întrunească cele trei condiții de bază: ieftin, eficient și în cantități suficiente”.

Educația și instrucția, în general, trebuie puse, desigur, și în legătură cu cultura rutieră a omului de la volan. Relația este bilaterală, existând o influențare reciprocă. Stilul de conducere, modul de conduită a șoferului în valurile oceanului motorizat sunt întotdeauna marcate de gradul lui de cultură și educație, de mediul în care trăiește și își desfășoară activitatea. Dar și școala, nu o dată aspră, a circulației rutiere contribuie la formarea caracterelor.

Un slogan, arhicunoscut peste tot, spune: „Omul, cum trăiește, așa conduce”, deși bădărania este, nu de puține ori, reprezentată pe șosele (și nu numai pe ele) și de inși care nu au doar o singură diplomă, ci chiar mai multe, dar cărora le lipsește o calitate pe cât de simplă, pe atâta de fundamentală, o diplomă de mare valoare, cea a bunului simț.

Dar mai e o altă latură a problemei și psihologii o pot dezvolta amplu. Volanul e ca o oglindă. Nu te poți cunoaște complet până nu

te așezi în fața lui. El dezvăluie valențe necunoscute ale personalității umane, ale caracterului și temperamentului. Omul care e modest, retras, căruia îi place să nu fie băgat în seamă, tăcut și timid, devine uneori cel mai agresiv exemplar la volanul mașinii.

Satisfacția multor automobiliști la finele unei călătorii o reprezintă, în zilele noastre, nu media cât mai ridicată a vitezei realizate pe itinerarul parcurs, ci mulțumirea că pe drumul respectiv au putut ajuta într-un fel oarecare pe un confrate de „breaslă” aflat în dificultate. Acest lucru are o mare valoare morală, educativă, marcând un început de schimbare a unor concepții. Dar numai un început.

Relația cultură — civilizație — conducere auto nu trebuie și nu poate fi privită, spuneam, numai într-un singur sens. Mașina, instructorul, tehnicianul au adus imense, nebănuite servicii pe planul instruirii tehnice a populației, ceea ce nu înseamnă că nu există și acum reprezentante ale sexului frumos (și nu numai ele) care nu știu și nici nu doresc să știe ce înseamnă o bujie ori un carburator. Mai deunăzi, când soțul se lamenta că a rămas fără ulei, consoarta i-a replicat candidă: „Dar ăsta de bucătărie n-o fi bun? Că tot avem o sticlă în portbagaj”. Lăsând gluma la o parte, trebuie să recunoaștem rolul pilotajului auto în emanciparea tehnică a populației. Și nu e vorba, de fapt, numai de tehnică. Oameni cu profesii situate destul de departe de tehnică sunt acum, în calitate de șoferi amatori, în stare să realizeze depanarea celor mai sofisticate dispozitive.

Conducerea auto joacă un rol imens în educarea atenției, răbdării, răspunderii, spiritului de înțajutorare, rezistenței la tentații. Binevoii numai să nu fiți atenți, la chiar 80 de kilometri pe oră, la ce se întâmplă în fața mașinii dumneavoastră, și nu numai înaintea, dar și în părțile laterale, în spate. Amintim aceste lucruri arhicunoscute, pentru unii poate banale, care se pot găsi în toate manualele de specialitate, pentru a sublinia rolul bunului câștigat în procesul conducerii auto: educarea atenției „totale” și susținute în procesul unei călătorii care durează câteva zile întregi, atenție necesară ca aerul omului de la volan, deoarece nu există domeniu de viață unde să nu-i fie necesară această teribil de importantă însușire.

Anticiparea, și ea foarte însemnată în toate sectoarele de activitate umană, mai ales în frământata viață modernă, își găsește un fertil

teren de afirmare în procesul pilotării mașinii care, la rândul ei, dezvoltă această însușire, indispensabilă omului contemporan în rezolvarea numeroaselor probleme cu care acesta este confruntat. „Gândește-te la mișcarea (ori la mișcările) următoare”, este o cerință valabilă nu numai în șah, ci și în conducerea automobilului. Dacă noile și mai vechile contingente de șoferi s-ar strădui în număr cât mai mare să învețe ori să se perfecționeze în domeniul jocului de șah, suntem convinși că această simbioză ar avea efecte pozitive în traficul rutier. Anticiparea și-ar spune cuvântul!

Educarea răbdării, „capacitatea firească de a suporta greutate fizice sau morale” sau, în alt înțeles, „perseverență, tenacitate, stăruință”, așa cum le definește *Dicționarul explicativ al limbii române*, reprezintă un alt câștig moral-psihologic ce decurge din actul conducerii mașinii. Metamorfoza e impresionantă. Oamenii devin de nerecunoscut. Inși care n-aveau răbdare să fumeze o țigară până la capăt devin capabili să studieze o zi întreagă activitatea laborioasă a mecanicului care operează în măruntaiele motorului, să ruleze zeci de kilometri într-o coloană care se mișcă cu viteza melcului ori să aștepte cu stoicism în spatele unui mastodont (care îl „delectează” în plus și cu un jet constant de fum înecăcios) minute în șir momentul favorabil al depășirii.

Sunt oameni a căror activitate presupune în mod obligatoriu răbdarea, calmul și perseverența. Numai un asemenea cercetător depășește greutățile și insuccesele inerente și se poate bucura deplin de roadele eforturilor sale. Cu un minimum de abilitate și cunoscându-și motorul, acesta nu va avea probleme atunci când va fi silit de împrejurări să demonteze un carburator care se încăpățânează și nu funcționează și apoi să-l readucă în starea inițială.

Sunt oameni care își prelungesc trăsăturile temperamentale și de caracter și în condiția lor de conducători auto. Sunt! Și nu puțini! După cum asistăm și la incredibile transformări. Experiența ne oferă imaginea unora care prin natura profesiei trebuie să manifeste permanent răbdare și calm, ceea ce se și dovedește în munca lor, dar pe care volanul, cu puterea lui magică de a „metamorfoza” natura umană, îi schimbă subit în cei mai pripiți și nechibzuiți indivizi.

Trebuie să admitem că pilotajul auto are încă necunoscute, că și aici, în calea procesului cunoașterii, sunt încă destule obstacole.

Cât privește tentațiile șoferului, de regulă, se judecă cam așa: atâția și atâția au fost găsiți conducând deși gradul de alcolemie în sânge este dincolo de cel admis de lege. În ansamblu, nu sunt chiar atât de mulți, în ciuda diverselor păreri. Da, e adevărat, e vorba de un pericol și încă nu de unul mic. De fapt, primejdia mare rezidă din aceea că numeroși sunt cei care nu cunosc măsura. Dar se impune și o altă judecată: ce a făcut pilotajul pentru educarea omului spre a rezista tentației alcoolului, pentru o viață cumpătată în general? A făcut enorm. De ce nu numărăm, de ce nu cuprindem în statistici și miile, zecile, sutele de mii de oameni care rezistă cu stoicism tentației alcoolului? Nu neapărat și nu în primul rând de frica legii, ci din conștiință, din respect pentru demnitatea lor și răspundere asumată față de cei din jur, care își aduc o uriașă contribuție la întărirea sentimentului de siguranță civică pe șosele.

Din păcate, pentru a stabili exact o asemenea participare nu avem încă mijloace precise, unități de măsură, însă studiile efectuate de specialiști atestă progresele realizate pe drumul conștientizării oamenilor în acest spinos domeniu.

Atât timp cât pe șosele există inconștienți în al căror cap aburii alcoolului întunecă rațiunea, anihilând simțurile și reflexele, trebuie ca noi, cei care rulăm alături de ei și care în orice moment putem să le fim victime sigure, să ne luăm contramăsurile necesare.

Curios, oare de ce unii consideră testele o umilire? Ele reprezintă, în fond, o formă excelentă de atenționare, de avertizare, de prevenire, de eliminare din trafic a unora care, parafrazându-l pe Topârceanu, „... te fac una cu pământul”. Cât timp există încă bețivi pe șosele, trebuie să fie și teste. În primul rând pentru apărarea noastră.

Aceasta e numai o latură a problemei, căci mai sunt și altele. E vorba, în fond, de tot ce contribuie la condiția fizică și psihică a omului de la volan. Abținerea de la consumarea unor medicamente contraindicate șofatului ori, invers, folosirea unora care să-l pregătească mai bine pe pilot pentru drum. Luciditatea, realismul în realizarea unei alimentații recomandate șoferilor, a odihnei necesare, planificarea corectă a călătoriilor etc. Nu reprezintă oare o

contribuție, fie ea cât de modestă, dar autentică în realizarea nobilei deziderat care se numește viața rațională, sănătatea omenirii?

Omul modern, civilizat, este, prin excelență, un bun cunoscător al celor mai uzuale norme juridice, de conduită, reguli scrise și nescrise, care guvernează societatea în care trăiește.

Normele rutiere se înscriu și ele, în ultimă instanță, acestora. În afara unor cerințe ce rezultă nemijlocit din aspectele tehnice ale „conviețuirii” civilizate în cadrul circulației rutiere, multe componente se conectează sistemului de valori morale pe care societatea le promovează și le apără.

În zilele noastre, colectivitatea umană de pe întregul mapamond depune eforturi uriașe pentru a face să triumfe spiritul conviețuirii, conștientă fiind că altă alternativă nu există. În esență, acestea sunt datele problemei și în cazul traficului rutier, microunivers în care regăsim componente ale marilor probleme ale lumii.

Pe acest spațiu atât de îngust, numit drum, șosea sau stradă, fiecare trebuie să ne găsim locul fără să-l stânjenim pe cel aflat alături de noi. Este esența reglementărilor juridice ce stabilesc normele de deplasare rutieră, fondul conduitei civilizate, politicoase. Societatea nu poate admite abateri de la aceste norme din rațiunile obiective ale protejării membrilor ei de pericolele ce decurg de pe urma vreunor încălcări. Iar înmormântarea celor care sfidează rigorile, societatea este nevoită să se impună prin forța autorității. *Sed lex, dura lex!* Chiar o prevedere legală, mai tehnică, să zicem așa, care interzice ca bolidul la al cărui volan te afli să producă zgomot, gaze ori fum în exces, constituie, în definitiv, o treabă de bun simț și nu numai. Parcă șoferului în ipostaza de pieton îi place să se trezească cu un jet de fum în nas ori ca zgomotele asurzitoare produse de mașina din față din părți ori din spate să-i bombardeze timpanele până la limita durerii?

Mulți, în special tineri, comit accidente și pentru că nu realizează deloc ori în prea mică măsură implicațiile imprudențelor lor. Implicații de ordin moral, juridic, social. În general, se gândește cam așa: „Întrucât mie nu mi se poate întâmplă nimic (toate relele și toate sfaturile sunt destinate altora), n-are rost să-mi bat capul cu însușirea unor reguli și să-mi fac griji cu niște eventuale consecințe care nu mă vizează”.

Raționamentul acesta operează cu precădere în lumea celor tineri. Și atunci nu mai poate mira pe nimeni rezultatul frust și brutal al statisticilor: primul loc în producerea unor grave evenimente rutiere aparține celor până la 30 de ani!

În fond, gândurile formulate până acum se hrănesc nemijlocit din faptele de viață „reproiectate” aici ca și aiurea, în alte zeci, sute, mii de pagini. Și se constituie convingerea — cu valoare generalizatoare — conducerea mașinii ține în cea mai mare măsură de educație.

Un imens rol îl au cei din jur, oameni deseori serioși, maturi, care ocupă fotoliile de pasageri.

Cât de mult puteau face patru adultți oameni cu pregătire superioară, cu o conduită exemplară în viață, toți cu familii, pentru a împiedica o începătoare (care primise permisul cu o zi înainte) să plece într-o călătorie de 500 de kilometri în care ei au luat parte în calitate de pasageri. O călătorie terminată după numai... 50 de kilometri, în care doi dintre ei, împreună cu șoferița, au plătit cu viața.

Alt mister: cum poate această mașină, frumoasă, dar periculoasă jucărie (mai primejdioasă de multe ori decât o armă) să transforme

oameni cu părul alb (asta nu spune de multe ori totul) și cu atâtea calități în copii fără minte?

În mod cu totul greșit, mașina e găsită vinovată pentru hecatombe de cadavre înscrise cu atâta precizie în statistici. Poate fi făcut vinovat de acest masacru șoferul? Doar în 1% din cazuri, defectiunile mașinii duc la accident și doar 1% dintre șoferi circulă incorect. Problema e acel 1%, care constituie spaima șoselelor. Calculul e simplu. Din cei aproape 600 de milioane de șoferi existenți pe glob, procentul menționat reprezintă 6 milioane! Din fericire, nu fiecare din aceștia ajung la accident, deși, mai devreme ori mai târziu, deznodământul e același. Nu, nu e vorba de criminali careucid cu premeditare (deși în filme și, din păcate, nu numai pe pelicule, pot fi întâlniți și dintre aceștia), ci de ucigași inconștienți. De marii vinovați. Unii dintre ei nu doresc, e drept, să ajungă la un asemenea final, dar iată, sunt și dintre aceia care acceptă... accidentul, ceea ce e aproape la fel de grav. Creșterea efectivului de șoferi într-o asemenea proporție (viitorul promițând un spor tot mai viguros) a pus în mișcare și chiar în stare de alarmă medicina. Totul se reduce, propriu-zis, la întrebarea: Ce trebuie făcut pentru ca dorința fiecăruia de a ajunge pilot să nu devină obligatoriu, în toate cazurile, un deziderat realizat? Nu din pricina capriciilor medicilor sau psihologilor, ci pentru că sunt și destui oameni care n-au ceea ce se numește „chemare pentru volan” căroră volanul le este contraindicat, pentru ei și pentru alții. Această sită a haremurilor medicale, stabilite pentru admiterea în rândul candidaților la șoferie, devine din ce în ce mai deasă. Ce manifestare de noblețe sufletească, de realism, de umanism, de tărie de caracter este cuprinsă, sintetizată, în expresia: „M-am convins că nu sunt bun de șofer. De ce să-i încurc, de ce să-i pun chiar în pericol pe cei din jur?” Or, când vârsta foarte înaintată sau vreo boală deosebită, îl face pe vigurosul șofer de ieri inapt astăzi să conducă, cât curaj, amestecat cu o tristă, dar frumoasă resemnare, conține expresia simplă, dar profund omenească a acestuia: „n-am altă cale, trebuie să renunț la conducere”.

În antiteză, ne vine în minte un caz, pe cât de banal în aparență, pe atât de semnificativ. Omul, cam de 40 de ani, instalat la volanul unei Dacii vișinii, ia cu asalt câteva intersecții fără să ia în seamă

semnul de forma octogonului cu înscrisul „STOP” și se oprește, la strigătele trecătorilor, cu roțile din față cățarate pe bordura unui refugiu. Femei cu copii de mână, elevi de liceu abia ieșiți de la cursuri se retrag speriați la extremitatea opusă a proeminenței de asfalt. Strigăte, destule invective, referiri la „orbul găinilor”. Se constată, în final, că omul nu aflase, pur și simplu nu aflase încă (!), că are nevoie de ochelari de distanță!

Societatea ne cere să cunoaștem tot mai precis care e starea sănătății omului de la volan. El, șoferul, reprezintă sau nu, din acest punct de vedere.

un pericol pentru sine, pentru a-i săi și pentru ceilalți de pe stradă? Mașinile sunt din ce în ce mai sofisticate, iar omul tot mai stresat, mai grăbit, mai apăsător de gânduri și probleme. Teoretic, soluția e cunoscută și simplă: faceți așa și pe dincolo. Dar practic, această doar aparent simplă problemă socială nu-i chiar așa ușor de rezolvat. Vrând, nevrând, ajungem tot la educație și la răspundere.

„Omul cât trăiește, învață”. Originea acestei maxime se pierde în negura vremurilor. A fost, este și va fi încă actuală. Acest adevăr invită la meditație și în lumea traficului rutier. Chiar după deloc neglijabila cifră de două-trei sute de mii de kilometri rulați, șoferul se poate pomeni într-o situație limită neplăcută și total inedită.

Da, la volan învățăm! Învățăm din patimile altora, destul de des și din ale noastre. Devenim, implicit, mai înțelepți, mai prudenți, mai concesivi, într-un cuvânt mai omenoși, mai buni, în antiteză cu groaznica, teribila, nociva (s-ar mai găsi și alte adjective perfect valabile) concepție a unora, care n-au parcurs nici 5.000 de kilometri și sunt fermi convinși că pilotajul auto nu mai are niciun secret pentru ei. Nu ar mai avea deci ce învăța!!

Cât de grav se înșală! Cât de grave sunt consecințele unor asemenea raționamente. Spunea un înțelept al antichității: „Cu cât știu mai mult, cu atât îmi dau seama cât de puțin știu”. Cât de actual este un atare adevăr și pentru „teribili” șoselelor noastre!

Nu am dorit să ne punem în postura unor avocați ai virtuților pilotajului auto. Nici nu este nevoie de așa ceva. Nu ne-am propus nici să ținem lecții. Utilitatea conducerii mașinii s-a impus atât de profund într-un timp istoricește atât de scurt, încât balanța în care s-ar pune toate relele pe care, totuși, le-au creat, direct sau indirect,

omenirii: sedentarismul, consumul nu întotdeauna eficient al prețioaselor hidrocarburi, numeroasele jertfe umane și considerabilele pagube materiale, dar și imensele servicii aduse în emanciparea, dezvoltarea și progresul omenirii, s-ar apleca în favoarea lui, tânăr zeu al vieții moderne: automobilul.

STRATAGEMA A EȘUAT

„Bețivul satului”, așa i se spunea. Ce-i drept, în seara aceea, Mitroi nu băuse mult. Mergea destul de cuminte pe marginea șoselei. Îl văzuseră mulți oameni de la Combinat. Când sesiza farurile câte unei mașini, se replia pe dreapta, ferindu-se prudent. Pe la 2 noaptea, un sătean din Comișani l-a găsit pe drum, parcă dormind, cu o mină severă, dar cu ochii deschiși. Lui nu-i mai păsa de nimeni și de nimic. Murise.

Curios însă, profan în ale legii, omul l-a întors pe toate fețele. Voia el s-o facă pe medicul legist. N-a descoperit decât o gaură adâncă în tâmpla dreaptă. Nici specialistul în medicină legală, informat de cercetătorul amator, nu s-a putut pronunța exact. „Cert e că a căzut, dar nu pot spune dacă l-a doborât vreo mașină sau dacă s-a împiedicat și a ajuns pe asfalt lovindu-se mortal”.

Ofițerul, șef al echipei de cercetare, sosit după puțin timp la fața locului, s-a pomenit în mare dilemă. Cu toate acestea, trebuia să raporteze șefului miliției județene situația echivocă în care se afla. „Tovarășe colonel, lucrurile sunt confuze. Nu putem totuși elimina ipoteza unui accident cu părăsirea locului faptei. Până acum nu e nimic limpede. Declanșăm investigațiile pe toate planurile. Gravitatea leziunii la cap nu poate fi urmarea unei simple căderi. Nu trebuie să fii mare specialist să ajungi la asemenea concluzie. Decât să muncim mai târziu luni de zile, mai bine facem acum câteva nopți albe”. „Bine, Voicule. Treceți la treabă!”

A doua zi apar primele „raze de soare” în investigațiile maiorului Voicu. Șoferul de camion relatează că a ajuns la locul întâmplării la două, trei minute în urma Daciei care l-a depășit. Șoferul autoturismului, un om de 50 — 55 de ani, era aplecat deasupra cadavrului. Emoționat la culme, omul abia putea vorbi. „L-am găsit culcat pe șosea, e mort, mă duc la miliție să anunț accidentul. Să nu

cumva să credeți că am vreun amestec, ferească sfântul! Omul de la volanul camionului, de bună-credință, nu pune nicio clipă la îndoială sinceritatea primului sosit la locul accidentului. „Dumneavoastră ajungeți mai repede, sunteți cu turismul. Desigur, mergeți la miliție. Dacă aveți nevoie de mine, mă găsiți la autobaza doi”.

Când s-a pomenit invitat la miliție a rămas perplex. „Cum adică, șoferul de pe turism nu v-a anunțat nimic? Doar a spus că se duce să vă anunțe despre accident. Asta-i culmea! Ce număr avea la mașină? Bineînțeles că nu știu. Părea om cinstit. Nicio clipă nu mi-a trecut prin minte că el ar putea fi autorul. Da, de putut, pot să vă descriu cum arată. Un om așa, cam de 50 — 55 de ani. Însă solid, bine clădit. Lângă el se smiorcăia o fată, așa, cam de 2025 de ani. Părea fiica ori nora lui. Se ascundea privirilor mele. M-am mirat de ce? Din sens contrar n-am întâlnit nicio mașină. Ba nu, mint. M-am încrucișat cu un autobuz. Dar ăsta în niciun caz nu putea doborî omul. L-am întâlnit la vreo 20 de minute după ce ne-am oprit în apropierea mortului. Da, aveți dreptate să-l bănuiți pe șoferul de autoturism, mai cu seamă că nu v-a anunțat de accident. Puteți să mă suspectați și pe mine, dar de partea mea am delegații din cabină, care au văzut totul și au asistat la discuția mea cu șoferul autoturismului”.

...„De la «Hanul morilor» n-a plecat spre municipiu decât Dacia portocalie. Nu vă supărați, eu sunt ca un fel de C.E.C., n-am voie să spun cine și cât depune, ne relatează responsabilul. Dar, fiindcă e vorba de un om omorât, nu pot să vă mint...

— Știam istoria acestei legături extraconjugale, care dănuia de peste doi ani. S-a pornit de la... Mama Mariane locuiește la țară și avea nevoie de materiale de construcție și de mână de lucru pentru a-și renova casa. Fiind văduvă și suferindă, nu putea rezolva aceste probleme, ajunse într-o fază destul de acută datorită stării avansate de degradare a casei.

Ovidiu, consătean cu văduva, aflase de la neamuri necazul acesteia. Cum el lucra în construcții, s-a oferit să-i dea o mână de ajutor. Miza, în acest fel, să o cucerească pe Mariana. Femeie frumoasă, ce-i drept, făcută parcă anume să sucească capul bărbaților. Iar Ovidiu ofta mai de mult după asemenea mândrețe de fată.

Cunosc că Mariana n-a cedat ușor. Dar nici Ovidiu nu era omul care să renunțe. A trecut repede la renovarea casei și treptat a intrat în viața familiei și în viața femeii. Așa au început întâlnirile lor în localul nostru. Pe parcurs a intervenit o împrejurare, într-un fel spus, favorabilă menținerii relațiilor lor.

Soțul Mariane, un tip cam închis, se purta destul de urât cu femeia. Certurile și supărările începuseră înainte de «apariției» lui Ovidiu. Or, acesta a știut să profite de starea de spirit a Mariane. Într-un cuvânt, a reușit să-și atingă scopul. Și cum în relațiile cu femeile nu avea scrupule, legătura lor s-a adâncit tot mai mult, depășind nivelul unei aventuri trecătoare.

Într-un târziu a vorbit și Ovidiu:

...„Mariana era lângă mine. Eram tulburat. Mi-era teamă pentru povestea noastră. Mi-a fost tot timpul teamă că Mariana mă va părăsi. Acum și lumea era împotriva noastră. Nimeni nu știe ce e în viața ei și ce simt eu, bărbat singur, cu doi copii mari, îndră* gostit de o femeie de vârsta fetii mele mari. Eram nervos. L-am văzut târziu. Era îmbrăcat în negru. Da, trebuia să reduc viteza, dar am ales manevra ocolirii lui prin dreapta. Tocmai atunci s-a răsturnat, căzând cu capul pe antena de radio. A murit pe loc. Apoi a apărut camionul. Cunoașteți ce s-a întâmplat mai departe. Mariana era revoltată. Orice este între noi, nu-i mai scump decât viața unui om. Nu putem lăsa lucrurile «în coadă de pește». Am părăsit-o abătută în apropierea blocului unde locuiește. Soțul ei lucra în schimbul trei. A doua zi mi-a dat telefon. «Ovidiu, du-te și declară tot, de nu, mă duc eu!» Mi-a fost frică, nu m-am dus. Ea a fost mai tare ca mine. De la început, când ați întrebat-o, v-a spus tot”.

CÂND VINE PRIMĂVARA...

Așadar, primăvara a venit! Nu mai există niciun dubiu în această privință. Îi vestesc prezența gingașii ghiociei, sfioasele albastrele, cocorii sosiți în formație clasică și automobilele. O prezență dinamică a vieții noastre cotidiene. Adevărul este că ne place să mergem cu automobilul în orice postură ne-am găsi în el: la volan sau ca pasageri.

În niciun alt anotimp decât primăvara, o deplasare cu autoturismul nu ne încântă mai mult. De vină" e, probabil, natura sau, mai sigur, întâlnirea pe care mașina ne-o înlesnește cu ea. În această perioadă de trecere de la iarnă la vară, o adevărată desfătare oferă străbaterea oricărei zone a țării noastre: de la șes și până la munte. Ce-i drept, deocamdată, nu ne putem așeza pe iarbă, dar suntem compensați de priveliștile ce apar limpezi dincolo de parbriz, de imaginile ce se succed în ritmul proiecției unui film, de aerul curat și tot mai călduț sub razele încă timide ale soarelui și, mai ales, de perspectiva certă că „va fi bine și cald”.

Fiind la volan, nu avem voie să ne lăsăm pradă stărilor euforice. Trebuie să rămânem lucizi, să conducem atent. Până una, alta, șoseaua, strada oferă încă destule surprize neplăcute. Sub cele mai diferite și mai perfide capcane. Cum ar fi copilul care, în patima jocului, apare înaintea automobilului nostru, răsărind pe neașteptate din șirul de mașini aliniate lângă trotuarul de pe aleea dintre blocuri, obligându-ne să acționăm cât se poate de rapid pentru a-l feri de pericol. Ne pândește pelicula alunecoasă de carosabil abia perceptibilă, formată de burnița din zorii zilei sub efectul temperaturii de zero grade, suprafață care, dacă este situată într-o curbă luată în scurt, ne poate crea cele mai neplăcute urmări, transformându-ne, de la o secundă la alta, din deținătorul unei mașini elegante, confortabile, aducătoare de bună dispoziție, în posesorul unui morman de tablă mototolită, precum o coală de hârtie strânsă în palmă înainte de a fi aruncată la coș.

După o iarnă deloc ușoară, cu zăpezi și geruri din belșug, automobilele noastre s-au resimțit, mai mult sau mai puțin, în funcție de locul și modul în care au fost ținute. Oricum, înainte de parcurgerea primilor kilometri, o revizie serioasă și calificată este absolut necesară. Fierul ruginește, cauciucul crapă, plasticul se deteriorează. Nu totdeauna în mod vizibil. Dar nici să nu așteptăm până când degradările se văd... de la distanță. Că sunt în stare să provoace neplăceri exact când ne este lumea mai dragă. Iar părerile de rău ulterioare nu ajută la nimic.

Primăvara este anotimpul (re) apariției bicicletelor. Vehiculul pe două roți rămâne mijlocul preferat de deplasare pentru toate vârstele. Dovadă peremptorie: zecile, sutele de mii de femei, bărbați

țineri și vârstnici, călare pe șa — nu și pe cal — pedalează vârtos pe șosele și străzi, în toate zilele săptămânii, inclusiv duminică. Bicicleta poate coexista foarte bine cu autovehiculul pe aceeași fâșie numită cale rutieră, în măsura în care cei care le conduc înțeleg nu să se tolereze, ci să se protejeze, să se respecte reciproc. Deziderat pe deplin posibil de îndeplinit, după cum o confirmă comportarea imensei majorități a șoferilor și bicicliștilor.

În aceste zile soarele arată mai frumos printre arborii ce străjuiesc șoselele. Poate pentru că a început mai târziu ca în alți ani să ne prezinte chipul său optimist de primăvară. Dar și pentru faptul că oamenii care circulă pe șosele creează un climat de încredere în conduita civilizată, prevenitoare a partenerului de drum.

5 AVENTURI...

SFÂRȘITUL TRIST AL UNEI AVENTURI

Cocoțat în cabina giganticului autotren. Remus, șoferul, recapitula în gând traseul pe care avea să-l urmeze. Făcuse drumul acesta de atâtea ori, încât îl știa pe din afară. Fiecare curbă, fiecare râu și chiar pârâu îi erau cunoscute. Avea în imagine până și casele care se înșirau de-o parte și de alta a șoselei. Îi spunea adesea ajutorului

său, uite, după curba asta întâlnim cutare sau cutare statuie, monument *etc.* Memorase până și inscripțiile de pe acestea. Era curios să cunoască orice lucru nou, din orice domeniu, îi plăcea să știe cât mai multe. Adesea îl puteai vedea pe șofer oprit în apropierea unei case memoriale ori a unui monument, documentându-se asupra acestora cu pasiunea unui cercetător sau, în tot cazul, cu setea turistului pornit în călătorii de explorare, de a afla aspecte inedite.

Îi plăcea să asculte istoria tulburătoare chiar și a unor evenimente și fapte de importanță locală. Reținea, cu bucuria proprie copiilor, povestirile, legendele, descrierile despre obiceiuri și fapte de vitejie petrecute de demult cu savoarea pe care le-o dă trecerea timpului. Abia când ajutorul său îi amintea de posibilitatea întârzierii, Remus își lua rămas bun, eu părere de rău, de la interlocutorii ale căror povestiri îl fascinau.

Acum era frământat de altceva. Parcă îi spunea inima că se va întâmpla ceva. Dar ce? Mai putea oare drumul acesta, într-o noapte de februarie, să-i ofere surprize? Liana, tânăra lui soție, obișnuia să-și asemene bărbatul cu luna lui Făurar. „Și tu și ea sunteți la fel de schimbători și cu toane, așa că ai grijă și de... neprevăzut! Mi-e teamă de drumul ăsta”, i-a spus. „Nu uita că «vărsătorii» au multe calități. Sunt ei visători, lirici, dar, în același timp, sunt și oameni practici, inventivi, răzbatători, așa că mă descurc eu, n-ai grijă. O să fie bine!;

Ce l-a tentat în primul rând? Desigur perspectiva de a câștiga într-o noapte 4.000 de lei! În timp ce soția îl dăscălea ce să facă și cum să dreagă, să se îmbrace gros, să nu uite cutare ori cutare lucru *etc.*, Remus se gândea numai și numai la aranjamentul cu maistrul care fabrica „covoare fermecate”. „De ce le spui așa?” îl întrebase pe omul negricios, atunci când încheiase afacerea și se obligase să-i transporte cei 100 de metri de mocheta de la oraș până la izolată comună, unde locuia. „Le spun «fermecate» pentru simplul motiv că, aranjată, dichisită de mine cu franjuri și alte podoabe, mocheta decupată în bucăți își înzecește valoarea... Materialul mă costă cam 100 de lei, și eu vând covorașele în comună cu aproape 1.000 per bucată”. I-a pus în mână 2000 de lei cu nonșalanță. La fel cum

Remus îi dă băiețașului său 10 lei să vadă un film. „La sosire îți dau restul de 2000, plus o damigeană de pălincă!”

Gândurile au continuat să-l chinuiască pe „vărsător” în timp ce rula la volanul gigantului. „Sigur că afacerea nu e curată și că maestrul ăsta este un mare hoțoman. Dar cine se îngrijora de el? Bani ăștia sunt aur acum în nevoile cu casa și copilul”. Dădu din mână de parcă ar fi vrut să înlăture un gând rău. „Cum o fi drumul de la șoseaua națională până în comună? O fi desfundat, nu? Cred că este. Doar zilnic merg zeci de mașini la fabrica de mobilă. Totuși e un drum de munte, greu, cu serpentine, pante. Știa el, «brunetul» de ce mi-a dat atâția bani. Cine mai e prostul să bată atâta drum, în plină iarnă, pentru a-i aduce materialul la nas?”

A predat marfa. Noroc că forestierii curățaseră drumul. A călătorit tot timpul cu frică. După ce a lăsat imensul sul oacheșului meșter, i s-a luat o piatră de pe inimă. „No, hai, bea și mata o pălincă, mănâncă, uite ce bunătați. Așa slănă, pită și ceapă nu găsești la oraș. Hai, dormi la noi, că n-o fi foc. Oi pleca dimineață, odihnit”. În definitiv, de drept, trebuia să plece abia la 7 dimineața. Totuși refuzase tot: băutură, mâncare, odihnă, numai să iasă cât de repede la drumul principal.

S-a odihnit apoi două ore la un hotel în primul orașel întâlnit, și din nou la drum. Visase urât. Se făcea că măgăoaia lui se răstoarnă într-o prăpastie. Zgomotul ca de butoi care se rostogolește pe un drum de piatră nu era altceva decât eșapamentul unui „TIR” al cărui motor era încălzit de șofer, exact sub fereastra camerei. „Hai, Gligor, e două”. A fost greu până l-a trezit pe tânărul ajutor, tocmai când somnul îi era mai dulce. „Nu știu cum se face că sunt mai obosit decât înainte de a mă culca”, se destăinuia Remus ajutorului, care continua să doarmă în picioare, îndreptându-se spre spațioasa cabină.

Mijeau zorile când puternicul autovehicul rula pe o porțiune dreaptă, în imediata apropiere a marelui oraș, ultima haltă înainte de a ajunge la destinație.

— În fond, meștere, de ce ne grăbim așa? Avem un avans de aproape 10 ore. Trebuia să ajungem la finis abia diseară, iar la încărcat tocmai mâine dimineață.

— Din două motive, prâsleo! Primul, asemenea treburi nu se fac decât noaptea, când sunt mai puțini ochi deschiși; al doilea: trebuie să încărcăm ceva „special” pentru „Codiță”, îl știi doar, vecinul nostru de apartament. Nu l-am putut refuza. Suntem prieteni de-o viață. Cum pentru asta este nevoie să facem în plus vreo 40 de kilometri, îți dai seama care e rostul sosirii noastre în devans la destinație.

— Ahaa, acum am priceput, răspunde Gligor.

Trecu o vreme. Se auzea doar motorul. În cabina era cald.

— Meștere, le cam ațipești la volan, fii atent!

— Cum, cum, ce zici? Întrebă speriat Remus.

... în momentul când se apropia de taximetrul rămas în pană, am zărit, preț de o secundă, capul șoferului de la autotren căzându-i pe piept. Stăteam la rând la ziare. Am văzut tot, povestea tânărul muncitor abia ieșit din schimb. l-a acroșat, trântindu-i la pământ. N-au mai apucat, săracii, nici să strige. Șoferul taximetrului tocmai scotea roata cu pană de cauciuc, iar pasagerul privea cum se desfășoară depanarea¹.

Când la telefon, soției taximetristului i s-a spus cu o voce ciudată, tristă, care voia să menajeze: „soțul dumneavoastră la spital, a avut un accident, da, grav, foarte grav”, femeia a rămas blocată. Primul care a priceput crudul adevăr a fost băiatul, un puști de 10 ani... Nu-i adevărat, ne minte! Tata a murit!” a strigat el. Apoi încă o dată, mai puternic, și s-a precipitat spre scări. „Tata a murit... a murit tata...”

SĂRMANELE MIOARE...

ARO-ul a fost găsit abia după două zile. Culoarea lui, care se confunda cu verdele crud al tufelor de zmeură presărate pe povârnișurile abrupte ale căldării, împiedicase observarea mașinii de sus, de pe șosea. Abia când copiii, cu caprele lor, s-au apropiat de crenguțele încărcate cu fructe roșii și parfumate, au observat autoturismul care luase forma unui balot. Mâna stângă a omului chircit deasupra volanului stătea ridicată în sus, arătând parcă spre un obiect aflat pe bolta cerească. În rostogolirea ei haotică printre

stâncile mari, ascuțite, înconjurate de grohotișuri, mașina își pierduse roțile și semănase pe traseul parcurs tot felul de obiecte: boccele de lină, ceaune, linguri de lemn, străchini, puțini care indicau un inventar de stână.

Tufele de zmeură împiedicaseră rostogolirea mai departe a mașinii spre fundul prăpastiei, de fapt, un fel de defileu, unde se zărea apa cristalină a unui pâraiaș ce scliea sub razele generoase ale soarelui de iulie.

Copiii au anunțat despre mașină un pădurar pe care l-au întâlnit îndată ce au ajuns pe drumul forestier.

Acum, după ce coborâse până în zona tufelor, omul se îndrepta, sărind din piatră în piatră, către epava care începuse să se observe din ce în ce mai clar. Sudoarea îi curgea șiroaie pe fața congestionată. De fapt, trecea printr-o spaimă cumplită. Un ARO verde avea și zurbagiul de frate-său. Când se convinse că era vorba de altă mașină s-a mai liniștit. Așezat pe o piatră perfect plată, parcă tăiată cu briciul, își ștergea nădușeala cu o batistă albă, mare cât un ștergar. „E Vlad, ciobanul cu cele mai multe oi din comună. Cum o fi ajuns el aici, să mă tai dacă înțeleg”. Omul vorbea copiilor, dar se uita spre traseul parcurs de mașină de la șosea până la zmeuriș. Apoi, privirea pădurarului s-a îndreptat spre dreapta, către poalele muntelui Grinduri, unde se conturau siluetele a doi bărbați, coborând greu printre pietrele care li se rostogoleau sub picioare. Intenția celor doi se clarifica. Se îndreptau spre pădurar.

— Bună, nea Vlaicule! îl salută pe pădurar unul dintre cei doi bărbați, un om încă tânăr, cu o privire ageră, ars de soare, mic de statură. Se vedea după îmbrăcăminte și pantofii cu talpă subțire că e străin de munte și acum, numai forțat de împrejurări, a ajuns în locurile astea sălbatice. Dacă nu era dumnealui să mă țină de braț, mă găseați cu gâtul frânt, colea jos, în apa Brusturelului.

— Păi, văz după haine că ați mers din când în când de-a bușilea. Dacă pentru mine, pădurar, coborârea a fost grea, îmi închipui cum a fost pentru dumneavoastră.

— Cred că umblați după fratele dumneavoastră, nu?

— Da, nea Vlaicule, îl caut de două zile. Am auzit că e căzută o mașină pe-aici, prin apropiere.

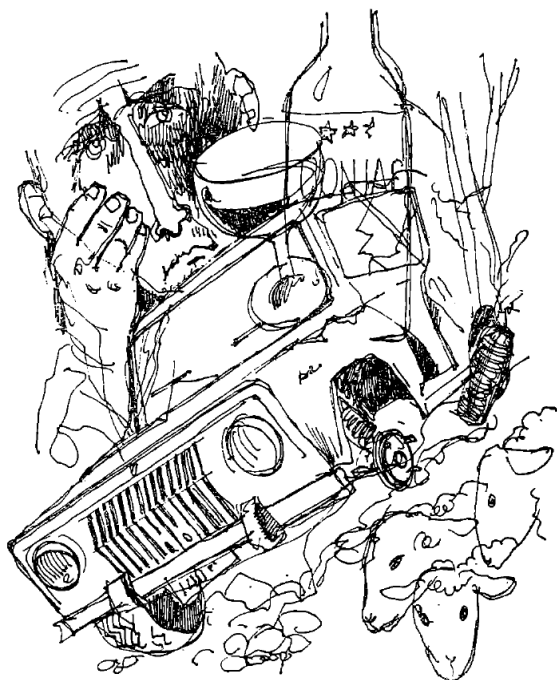
— Păi, nu trebuie să mergeți mult pân-la ea. ARO-ul e aici, uitați-vă, se vede. Și la volan, mort, mi-e greu să vă spun, dar e Vlad, fratele dumneavoastră.

Bărbatul cel scund, abia acum observă resturile mașinii. Se făcu alb ca varul, apropiindu-se cu pași șovăielnici de epavă.

— El e, nea Vlaicule. Apoi, continuă cu glas aproape șoptit. Mort la nici 35 de ani, și când to gândești, dintr-o prostie.

— Cum adică, tovarășe Petruș, dintr-o prostie?

— Să-ți povestesc cum a fost, nea Vlaicule. Ați auzit probabil în comună de oile prăpădite zilele trecute. Nouă nu ne-a venit a crede. Cum adică, zice frate-miu, să pierdem 50 de oi. De când sunt pe meleagurile astea n-au mâncat urșii atâtea oi și, ține seamă, numai de la o singură stână! «Hai, Dane, să le căutăm!», a zis el către mine. Mă durea și pe mine de pagubă, că doar le-aveam parte cu Vlad. Am umblat prin pădure, am scotocit toate văgăunile, am ajuns până aproape de «Plaiul lui Pătru». Trăiam amândoi cu speranța că oile or fi rătăcite. Ne depărtasem mult de stâna noastră, când eu, frânt de oboseală, cu pantofii făcuți ferfeniță, neobișnuit cu atâta mers pe jos, i-am spus lui Vlad: «Cred că nu le mai găsim, hai spre cabană. Peste o oră e întuneric». El nu zice nimic și merge în continuare. Parcă nici nu mă auzise. Mata îl cunoști, nea Vlaicule, cât era de îndârjit mai cu seamă la supărare. N-am mai mers decât 10 minute și am găsit oile sfâșiate. Erau în total vreo 20. Vlad se uita cu ochii întunecați la cadavrele animalelor. Mare pagubă ne-au făcut afurisiții de urși. Stătea ca o statuie și se uita lung la mioarele înșirate așa, cam pe 100 de metri. «Hai, Vlade, tot nu mai putem schimba nimic. Asta-i situația, ce să-i faci!» Ajunși la cabană, am mâncat ceva și ne-am pregătit de întoarcere, când Vlad a cerut băutură.

Aveau niște coniac. Eu n-am băut nimic. Știam că voi conduce la înapoiere. De fapt, eu, în general, nu prea beau. Darmită când știam ce înseamnă să faci 30 de kilometri pe un drum de pădure, plin la tot pasul de pericole. După ce a dat gata un litru de coniac, Vlad a început să mă ocărăscă, să dea vina pe mine pentru paguba suferită. Că eu vin la munte numai să-mi iau banii, că pe el cade tot greul, că el muncește pe rupte. «Boii ară și caii mănâncă» și-a sfârșit el șirul de ocări. Eu știam cum e Vlad la mânie și-i răspundeam calm. I-am spus că o să-l despăgubesc cu cât crede el, dincolo de partea mea la pagubă. Mă gândeam că mai bine ar fi să dormim la cabană. I-am făcut propunerea. «Nu, zice el, dă-mi cheile, eu plec cu mașina, tu rămâi aici! Bine, dar dacă nu vrei să dormi la cabană, conduc eu. Ce să cauți tu la volan l-am întrebat? N-ai permis și, pe deasupra, ai și băut». Atâta mi-a trebuit. Probabil că nu mi-am ales bine cuvintele. Trebuia să-l iau mai cu binișorul. Mi-a smuls cheile din mână și a pornit spre mașină. Eu am luat-o pe cărare, cu gândul să-i ies înaintea, să-l împiedic să plece. Am reușit doar să deschid portbagajul și să-i iau sculele. Am strigat după el, dar degeaba. A pornit ca din pușcă. Prost mai sunt, mi-am zis eu. În loc să-i dezumflu roțile, măcar două, una, eu i-am luat sculele! Cu ARO-ul cabanierului am ajuns pe la 2 noaptea în sat. Am așteptat până la 6, apoi am plecat să-l caut. Am umblat toată ziua, dar nu l-am găsit. A

doua zi am pornit din nou. Am cercetat drumul metru cu metru. Nimic, nimic. De-abia azi s-a auzit despre ARO-ul prăbușit în prăpastie. Așa am ajuns aici. Cum o să-i dau Anișoarei această teribilă veste? Dar celor doi băieți, unul de cinci și celălalt de șapte? Ce-i folosesc lui Vlad, acum, atâția bani pe care i-a adunat? În ultimul timp nu mai știa altceva nimic decât un singur lucru, cum să strângă cât mai mulți bani. Dar nu-i frumos să-i vorbești de rău pe morți”.

Cât timp a vorbit, omul nu s-a mișcat din locul acela. Stătea parcă fixat de piatră. Apoi, într-un târziu, și pășind cu teamă se îndreptă spre mașina cea verde pierdută în zmeuriș.

S-A NĂSCUT DE PATRU ORI

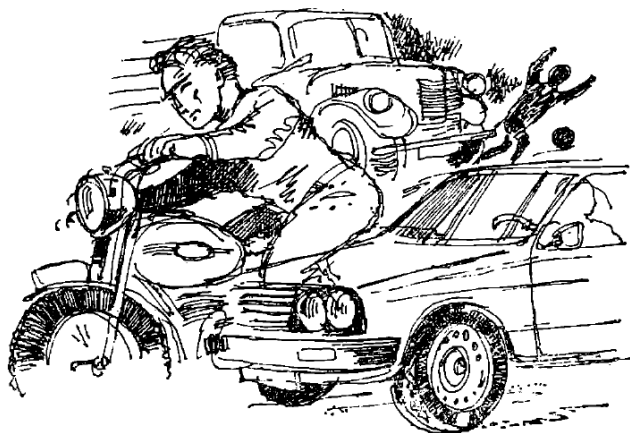
Întâmplările rutiere ale străzii așază omul, mai mult și mai des decât ne-am aștepta, în situații limită. Un banal viraj, efectuat de șoferul care evită în ultima fracțiune de secundă acroșarea pietonului distrat, putea foarte bine să nu fie salvator, ci să reprezinte cea din urmă clipă a vieții trecătorului neatenț.

Ne povestea nu de mult un prieten: „Eu m-am născut de patru ori și nu-i deloc exclus, mai știi, dacă am noroc, să mă mai nasc de câteva ori. La 7 ani disputam un meci de fotbal exact în zona de curbă a unei ulițe nu prea circulate. Tocmai când mă pregăteam să țâșnesc spre poartă, printre doi apărători, m-am simțit agățat de tricou și trântit la pământ. Intrigat la culme de un asemenea fault grosolan, m-am întors spre apărătorii adversi care, culmea, dispăruseră din fața porții odată cu portarul. Eram nedumerit, revoltat de lașitatea lor și de neintervenția arbitrului, până când mi-am dat seama că «apărătorul agresiv» nu era altul decât un șofer de autocamion care reușise să mă «dribleze» printr-o fentă de ultim moment, salvându-mi viața. Rușinat, n-am ezitat să-mi cer iertare de la omul cu părul ca zăpada care, mai speriat decât mine, se pregătea tocmai să mă urecheze, dar renunțase când a văzut atitudinea mea smerită și lacrimile ce mă podidiseră. M-am ales doar cu o mustrare și cu tricoul rupt. A doua oară, s-a petrecut pe când mă aflam la vârsta majoratului. Erau la modă motocicletele. Eu aveam o lawă — tip California — și mă dădeam mare în fața unei

colege — o brunetă ochioasă —, făcând viraje exact ca la curse. Stârneam admirația Corinei — care, apropo, când au apărut autoturismele în număr mai mare, mi-a întors spatele în favoarea unui tânăr șofer — și invidia colegilor, posesori doar de modeste biciclete. Încă nu sesizasem ce inamici perfizi sunt piatra cubică, stropită de ploaie, și lucioasele șine de tramvai, mai ales pentru atât de puțin stabilele vehicule cu două roți, încercând să fac o întoarcere ac de păr, cum se spune, în fața unor fete care stăteau la o șuetă în fața porții liceului, m-am pomenit catapultat pe un strat de flori după ce motocicletă făcuse cunoștință cu bordura. Pe atunci nu se purta cască. Dar chiar dacă o aveam bine înfiptă pe scăfârlia mea, cu un prea multă minte, tot aș fi făcut-o țândări dacă m-aș fi ciocnit cu stejarul gros lângă care, din fericire, am aterizat doar la câțiva centimetri distanță. Cu pantalonii și puloverul ferfeniță, m-am îndreptat spre epava lawei, defilând rușinat prin fața pilcului de colegi și colege care făceau un haz nemaipomenit de figura mea de cascador ratat. Atunci, la 18 ani și trei luni, m-am mai născut o dată, hotărât să nu mai fiu atât de puțin grijuliu față de firul subțire de care atârna tânăra mea viață. La 40 de ani, tată a doi copii, mă uit din când în când la semnele de bună purtare, rămase pe mâna și piciorul drept, sub forma unor cicatrice lungi și paralele. Mă gândesc la păcatele tinereții, parcă mai hotărât să fiu cu ochii în patru, în postura de pilot al Daciei mele de culoare azurie. Spicele de păr alb m-au învățat nu numai să nu fiu agresiv, ci și să mă feresc cât pot mai bine de alții, ce fac parte din categoria deloc puțin numeroasă a inconștienților: bețivi, vanitoși, orgolioși, nepricepuți, care mai beneficiază, deocamdată, de statutul atât de invidiat al piloților rutieri. Vă declar cu mâna pe inimă că în cazul pe care vi-l relatez nu puteam întreprinde nimic pentru salvarea mea. Rulam pe banda de lângă trotuar, când un tip cu șapte dioptrii, confundând probabil semnul octogonal STOP cu cel rombic de prioritate, a intrat în cocheta mea limuzină, frângându-i mijlocul ca unei trestii. Rămășițele ușii au ajuns până la nivelul antebrațului meu drept, provocându-mi două urme adânci peste amprente rezultate din aventura mea anterioară cu lawa tip California, atunci când mă pregăteam de bacalaureat. Dacă Mioara mea ar fi ocupat locul de lângă mine, ca de obicei, ce s-ar fi ales din biata de ea, în plus și

gravidă în luna a 7-a? Numai o puternică amețeală o reținuse acasă în dimineața aceea. Deci eu m-am născut a patra oară, iar Mioara a doua.

Când cineva este salvat de la înec, când, alunecând de pe o stâncă, cade de la câțiva metri înălțime pe iarba grasă ori pe niște tufe care joacă rol de amortizor, și când se petrec alte asemenea evenimente, se vorbește un an întreg. Comentează eroii respectivi, familiile, prietenii, martorii. Dacă, în schimb, treci la câțiva milimetri pe lângă cel care, depășind agresiv, era gata-gata să te distrugă, faptul trece aproape neobservat. Se comentează câteva minute și apoi se schimbă subiectul. Și când te gândești...

Ne-am obișnuit, oare, într-atâta cu această sursă generatoare permanentă de pericol care se numește circulația, cu bolizi care ascund în ei herghelii întregi?

N-ar fi deloc lipsit de interes ca alături de statistica celor care au căzut victime circulației, să existe și una a celor care s-au născut a doua, a treia ori mai știu eu a câta oară. Dificultatea în întocmirea unor asemenea socoteli e însă alta. Multora nu le face plăcere să-și reamintească că au trăit asemenea clipe”.

Prietenul nostru își avea dreptatea lui. Măcar teoretic.

PICIULUI NU-I VENEĂ SĂ CREADĂ

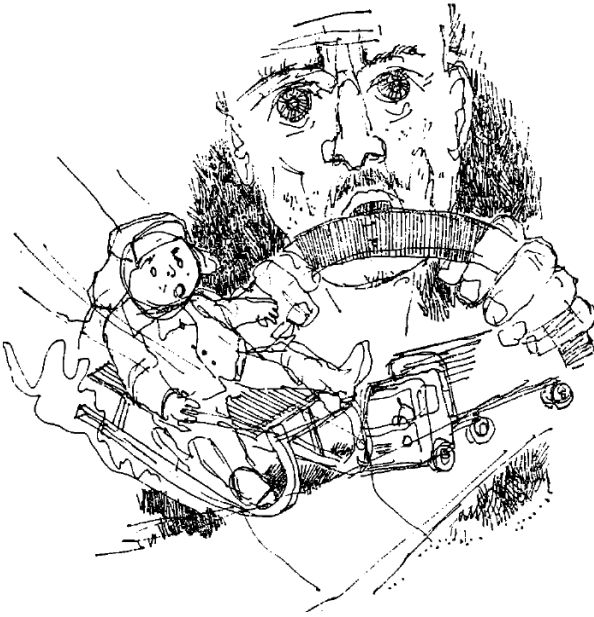
Sezonul sporturilor albe. Pe pârtie, pe oglinda gheții patinoarelor întâlnești oameni de toate vârstele, de la cei cu părul acoperit de nea până la țânci de câțiva anișori, care cunosc pentru prima oară bucuriile iernii. Cu cât ghețușul e mai neted și zăpada mai înaltă, cu

atât plăcerea amatorilor e mai mare. Singurii pe care alunecuşul nu-i încântă din motive arhicunoscute sunt şoferii şi pietonii care nu sunt înarmaţi cu încălţăminte antiderapantă.

Pe orice timp, regulile conducerii auto recomandă şoferilor să „măture” cu privirea nu numai zona din faţa maşinii, ci şi pe cele laterale. Iarna, când pe pârtiile formate ad-hoc, copiii cu săniuţele ajung uneori până în imediata apropiere a trotuarelor, fără a exista garanţia că vreun concurent mai năzdrăvan nu va pătrunde pe asfaltul rezervat maşinilor, observarea părţilor laterale capătă pentru piloţi o însemnătate cu totul aparte. Câteodată însă...

...Un puşti de 7 ani se întorcea de la şcoală. Cum a luat sfârşit ultima oră, el a şi zbughit-o pe poartă, înaintea celorlalţi copii. Direcţia: păduricea de aluni ce se întindea pe câteva sute de metri, în drumul său spre casă. Cu o seară în urmă îşi pitise săniuţa într-o tufă, după o partidă de săniuş făcută de unul singur pe o pârtie croită chiar de el. Dealul destul de înalt, panta pronunţată şi fără gropi imprimaseră săniuţei o viteză ameţitoare.

Nerăbdător să reînceapă jocul, puştiul o ia la fugă. „Oare sania o fi la locul ei?” Răsufă uşurat când o găseşte, bine camuflată de crengi, dar mai ales de zăpada căzută în timpul nopţii. Tot în pas alergător parcurge şi porţiunea până la „startul” pârtiei, deocamdată numai de el cunoscută. „Ce-ar fi să mă urc mai sus? Lungesc şi distanţa, măresc şi viteza. Ce surpriză pentru băieţi, când îi voi aduce aci. Pe seară. Până atunci, am grijă să fac pârtia cât mai bună”. Ninsoarea din cursul nopţii a aşternut o nouă mantie de nea peste zăpada îngheţată în urma gerului puternic din ajun. Crusta de la suprafaţă şi înclinarea puternică din partea de sus a dealului fac săniuţa să zboare, nu alta. Puştiul e în culmea fericirii. Se aude doar fâşâitul tălpicilor saniei alunecând pe neaua îngheţată. Cursa se apropie de sfârşit. „Dar ce se întâmplă? Ieri m-am oprit la distanţă mare de şosea, iar acum până la drum mai sunt doar câţiva paşi. N-o mai pot opri, orice aş face”. Din dreapta micului sportiv, pe şosea, se apropie un cogeamite autocamion. Sania sare peste şanţul şoselei, propulsată puternic de pe un mic dâmb, aflat în apropiere, aidoma unui schior când părăseşte trambulina. Apoi îşi continuă drumul pătrunzând pe şoseaua plină de gheaţă, exact pe sub autotrenul care coboară încet, cu prudenţă, panta şoselei.

„Am observat săniuța, relatează ulterior șoferul. Se apropia repede și amenințător de autocamion, încât mi-am spus: «Nu mai e nimic de făcut! Copilul ni merește în fața mașinii, ori se izbește de vreo roată». Am oprit. Mă așteptam să văd săniuța țândări și copilul mort sau rănit grav, pe șosea. M-am dat jos cu spaimă în suflet. M-am uitat cu atenție de jur-împrejurul autotrenului și nu am observat nimic deosebit. Unde o fi băiatul? Îl zăresc la 15 — 20 de metri de șosea, pe partea dreaptă afundat până la genunchi în zăpadă. Își ștergea cu mânuțele ochișorii roșii înlăcrimați. Teribil de speriat, copilul nu realiza exact ce s-a întâmplat. Stătea nemișcat și nu rostea niciun cuvânt, uitându-se cu frică la mine. Într-un târziu, printre sughițuri, vorbind încet, aproape în șoaptă, mi-a zis: „Nene, nene eu n-am vrut să fac niciun rău. Credeam că mă opresc, ca ieri, pân **n** șosea. Să nu mă bateți! Mi-au dat lacrimile și mie, om bătrân, vorba aia. Am doar nepoței de vârsta lui. «Mă, tu ai în tine nu o viață, ci șapte». M-am apropiat de el, l-am mângâiat pe creștet până și-a mai revenit. Cred că pățania asta o s-o țină minte toată viața”.

Viteza foarte redusă a autovehiculului și cea relativ mare a săniuței, care a traversat drumul pe sub autocamion, au făcut ca deznodământul întâmplării să nu fie tragic.

O întâmplare. Un sfârșit fericit. Dar câte nenorociri nu aduc jocurile de iarnă? Câte?! Câte?!

A iubi copiii înseamnă și a-i îndruma, a-i supraveghea, a-i feri de pericole. Iată un adevăr aparent banal, dar pe care e bine să nu-l uitate nici părinții și nici școala.

O URMĂRIRE PRIN MLAȘȚINĂ

Ședința se anunța scurtă, dar la cea mai înaltă tensiune. Comandantul era profund afectat.

— Au trecut 30 de zile. Mult, mult de tot pentru niște adevărați profesioniști, cum sunteți voi, cărora nu le-a scăpat niciun infractor până acum. În maximum 7 — 10 zile i-ați pus cu botul pe labe. E clar că e aceeași mână sau, mai corect, sunt aceleași mâini peste tot. S-au strâns atâtea date. Informațiile sunt bune, avem amprente, urme de cauciucuri Dacia, de TV-uri și chiar de camion, ceea ce înseamnă că în toate cazurile au operat cu mașini, și noi batem pasul pe loc. Iar infractorii, domnii Oprescu, Vasile — „Fațălată” și Ion — „Bujor de munte”, ne dau cu tifla. Când îl aud pe ofițerul de serviciu raportându-mi evenimentele, dimineăța, mi se face rău, nu alta. Ba o spargere de mașină la Curmătura, ba un furt la o locuință în valoare de zeci de mii de lei. Culmea, dacă la început mai ciupeau, ba dintr-un chioșc, ba dintr-o mașină, acum au devenit insolenți, pur și simplu golesc magazinele, tâlhăresc oamenii, comit violuri în grup. La Curmătura au operat cu un DAC, camion de nu știu câte tone. Mai adineauri mi-au adus expertizele, cei de la criminalistic. Se văd clar, sunt urme de autovehicul greu. Pe scurt, nu mai putem tolera în continuare ca infractorii să-și bată joc de noi!”

— Tovarășe comandant, dumneavoastră ne cunoașteți, știți ce eforturi depunem, a luat cuvântul, în numele celor trei ofițeri chemați la șef, locotenentul major Rușetescu, un tânăr brunet, înalt, cu o mustăcioară à la Clark Gable. Lucrăm zi și noapte, nu precupețim nimic, suntem după ei, pe urmele lor. Deunăzi, la Valea cu Plopi, pur și simplu am picat după ei la câteva minute. Se simțea, în magazinul golit de cele mai scumpe mărfuri, mirosul lor de cojoace, de nespălați cu săptămânile... Avem ghinion, dar vă asigur că îi prindem. Și încă foarte repede. E și o problemă de ambiție, de... probitate profesională.

— Măi, băieți, l-a întrerupt comandantul, eu nu vreau să spun că nu munciți și că nu sunteți pricepuți, să nu mă înțelegeți greșit, dar trebuie să fim și eficienți, mai ales că știm și cine sunt. Uitați-vă și voi la amprente de la spargerile cele mai mari, sunt absolut aceleași.

Cei trei privesc cu amărăciune fotografiile și dau din cap a pagubă.

— Le știm, tovarășe comandant, le visăm în fiecare noapte, spuse același Rușetescu.

— Gata! Fiecare știe ce are de făcut. Aștept vești bune. În acțiune e angrenat aproape întreg efectivul județului: judiciar, circulație, posturi, sectoriști. Nu sunteți singuri. Am încredere în voi. Și acum, cu curaj și pricepere, la treabă. Vă doresc succes!

De la convorbirea comandantului cu cei trei tineri ofițeri au trecut cinci zile. Zile de nesomn, de muncă încordată, de întărire a filtrelor, de amplificare a pândelor, a patrulărilor, a investigațiilor. Parcă era însă un făcut. Au început să se îndesească semnalările despre prezența celor trei infractori în mai multe localități, ba chiar despre predilecția lor de a vizita în orele de noapte o localitate izolată, situată în apropierea unei imense păduri de stejar. Simțind, probabil, că cercul se strânge, Vasile „Fațălată” și ciracii lui au încetat brusc orice activitate. Se părea că au intrat în pământ. Era și asta o tactică. Acalmia a durat însă numai două zile. Doar atât, două zile. Imediat după această pauză au început să opereze din nou în cele trei județe vecine. Nu departe, s-a găsit un tractor făcut scrum. Doar scheletul metalic calcinat risipea orice îndoială asupra tipului de vehicul incendiat. Încolo, nimic. Nu, tu, tăblițe de înmatriculare, nu, tu, inscripție care să indice deținătorul, nimic! Criminaliștii și lucrătorii de circulație au reușit, totuși, după un crâmpei de serie de motor să stabilească proprietarul: S.M.A. Poenarii Vechi. Și au mai aflat că în ajun fusese furat din fața unui magazin universal sătesc, unde tractoristul neglijent îl lăsase cu motorul în funcțiune. „Nu prea-i bună bateria, d-aia l-am lăsat mergând. Nu credeam că avem în comună asemenea pramatii”, se lamenta omul brazdelor, de parcă pramatiile nu pot veni și din altă parte.

Nu s-a terminat bine cercetarea la tractorul calcinat, că dintr-un alt județ limitrof a venit știrea despre o Dacie 1300 transformată într-o grămadă de fier de pe care arsese până și vopseaua. „Ajunserăm la impas, băieți! Dacă ne întreabă cineva, nu putem spune nici măcar

ce culoare a avut mașina". Cercetarea a durat câteva ore, doar — doar or găsi ceva, o urmă cât de mică care să-i conducă spre deținător, „în evidență figurează mai multe mașini Dacia furate. Roșii, galbene, albe. Dar probează tu, Nelule, că asta-i una din ele. A ars până și tăblița cu seria motorului, a ars tot, unele piese sau și topit. Ultima noastră speranță sunt roțile". „Le-am cercetat, spune un ofițer din echipă, nu-i nimic pe ele". „Hai să le mai luăm o dată la mână. În munca noastră, fără răbdare și perseverență nu faci nimic". Două din jenți se topiseră parțial, celelalte două erau „valide". „Se văd clar urmele de ciocan. Până și la asta s-au gândit oamenii lui «Fațălată». Pe asta însă n-au lucrat cu atâta răbdare și acuratețe. Uitați-vă, băieți, indicativul județului vecin și cifrele numărului de înmatriculare! Ne-a ajutat conștiinciozitatea proprietarului mașinii care și-a poansonat roțile". S-a stabilit identitatea deținătorului și faptul că Dacia roșie fusese furată în urmă cu două zile dintr-un orașel situat în alt județ. Mașina a fost folosită la transportul mărfurilor dintr-un magazin sătesc, devalizat. Apărea ipoteza că infractorii au folosit mai departe, după incendierea mașinii, un alt vehicul. Ipoteză confirmată, deoarece la scurt timp s-a găsit abandonată o autodubă. Pe o placă interioară din lemn lustruit s-au găsit urmele „lăbuțelor" lui „Fațălată". Depășise de mult stadiul în care opera cu mânuși, cu precauție. Acum își lăsa fără frică urmele peste tot.

În singura odaie pe care o folosea moș Dinicu pe timpul lunilor friguroase s-au adunat, într-o grămadă impresionantă, fel de fel de lucruri: costume de haine, simple cojoace țărănești, scurte elegante îmblănite, perdele, cartușe de Kent, radiocasetofoane de cele mai diverse mărimi și mărci, lucruri scumpe, obiecte de lux și unele comune, ieftine. Pe scurt, obiectele strânse în camera lui Dinicu, până aproape de plafon, au format ceva asemănător cu o claie de fin. Moșului îi rămăsese un spațiu restrâns în care se afla plita cu lemne, o măsuță pe care mânca, o găleată cu apă și un pătuț ca pentru un copil, căci Dinicu avea o statură nu mai mare decât a unui puști de 10 ani. Veghea zi și noapte ca nu cumva ceva din „claia" de obiecte să nu ia foc.

Când vreun sătean, cunoscut ori prieten, se îndrepta spre ușa veșnic încuiată pe dinăuntru, moș Dinicu sărea ca ars și ieșea afară în întâmpinarea musafirului pe care îl îndepărta împingându-l ușor

spre poarta curții. „Am venit să stăm puțin de vorbă, Dinicule, doar n-o să mă ții în curte pe frigul ăsta”. „Iartă-mă, Vasile, dar în odaie toate sunt cu josul în sus, văruiesc. N-ai nici unde te așeza”. „Păi, acum te-ai găsit tu să spoiești, iarna?” „Ce să-i faci, se mai întâmplă și așa”. Văruitul se tot prelungea, iar sătenii, care înainte se bucurau de deplina ospitalitate a moșului, îl priveau acum bănuitor. De ce, oare, continua să nu-i invite în casă? „Ce-i cu Dinicu ăsta, care înainte era totdeauna așa de vesel și vorbăreț? S-o fi sonat, o fi bolnav? Parcă mereu îi ninge și îi plouă. Nu te mai primește în casă și ți-o retează scurt, trimițându-te parcă la plimbare”, discutau între ei sătenii.

La ora aceea târzie de noapte, când moș Dinicu, stând la pândă, a zărit cele trei siluete cunoscute cu valizele în mână, a tresărit cu frică și s-a repezit să-i introducă pe tineri în mica cămăruță. „Intrați repede și nu faceți zgomot”. Apoi, fără a aprinde lampa, a început să-i mustre. „Iar mi-ați adus lucruri. Nu vedeți că n-am unde să le mai pun? Stau cu frică ziua și noaptea. Sătenii au început să intre la bănuială că nu-i chem în casă. Mă fac nebun, zgârcit, că nu le dau un pahar de vin ca înainte. Într-un cuvânt m-am săturat până-n gât. Și la urma urmei, ce avantaje am eu din chestia asta? Mi-ați promis că o să începeți să vindeți și o să-mi dați jumătate din bani. Să vă luați chiar acum toate lucrurile și să plecați! Nici nu vreau să mai aud de voi”. „Stai un pic, moș Dinicu, nu te oțărî așa la noi. Doar ți-am explicat că trebuie să mai ai puțină răbdare. E periculos să începem să vindem din lucruri chiar acum, când, cum se zice, treburile sunt calde, dacă nu chiar fierbinți. Ai zis să le luăm și să plecăm. Bine, noi le luăm. Dar sunt niște lucruri pe care te rugăm să le înțelegi. Mai întâi pentru asta ne trebuie un camion. Nu vezi ce-i aici? Cu toate obiectele astea se poate deschide un magazin universal. Noi am venit cu o mașină mică. Putem să ducem lucrurile și cu asta. Dar îți convine să ne foim încoace și încolo toată noaptea? Nu intră vecinii la idei? Ce-i cu ăștia care intră și ies de la moș Dinicu? se vor întreba ei. Vor face apoi legătura cu atitudinea matale ciudată, și de aici, până să ne prindă, nu-i decât un pas. Și mai e ceva: unde să le ducem? Că n-avem niciun loc pregătit”. Apoi „Fațalată” trecu pe nesimțite la amenințări: „E adevărat, dumneata ne ajuți enorm, îți mulțumim din inimă. În curând vom începe să-ți punem miarele în

mână. O să culegi roadele ajutorului ce ni-l dai, dar nu uita că și dumneata ești vârat până-n gât în afacere. Ce faci matală se cheamă, după Codul penal, tănuire de bunuri, iar fapta se pedepsește cu ani grei de închisoare, mai ales dacă avem în vedere amplexarea afacerii. Ai vreun interes să fim prinși?” „Aoleu în ce m-ai băgat. De vină e numai bunătatea mea de care ai abuzat. Eu, om cinstit, corect, toată viața, să ajung de râsul satului? Bine, scoateți lucrurile din valize și puneți-le pe unde mai e loc. Apoi plecați fără zgomot și feriți-vă să nu vă vadă cineva. Nu aprindeți luminile decât după ce vă depărtați de casă. Înainte de a ieși să-mi spuneți, însă, când începeți să luați din lucruri și, mai ales, când îmi aduceți primii bani?” „Moș Dinicule, văd că am început să ne înțelegem. Bravo! Vom înceta să lucrăm și peste două-trei zile venim după lucruri. Imediat vei avea și banii. Dacă ai răbdare și ești cuminte vei avea numai de câștigat”.

Moșul a ascultat cu atenție zgomotul mașinii care se îndepărta și s-a băgat în pat. S-a perpelit toată noaptea. Cântărea avantajul și dezavantajul afacerii. „După câte au calculat ei, gândea Dinică, vor ieși cam două-trei sute de mii. Ce, îmi strică 100 de mii de lei și asta cel puțin. Dacă ma trag pe sfoară nu le dau lucrurile. După ce termină de vândut clăia asta de boarfe, nu-i mai primesc. Dar dacă sunt prinși și până la urmă nu poate să nu-i prindă, cât de lacomi sunt? Îmi termin zilele în pușcărie, căci va trebui... să spună cine i-a tănuit. Ce-mi trebuie mie o încurcătură ca asta? Mare prost am fost”. Se lumina de ziuă când moș Dinicu a căzut într-un somn greu, tulburat de coșmaruri.

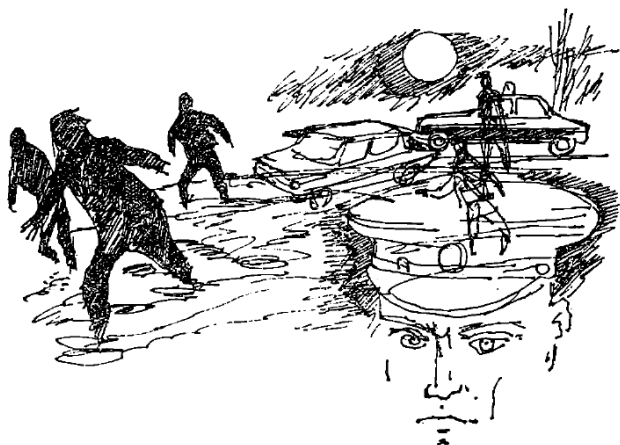
Când la ușa postului de control a apărut șoferul înspăimântat, căruia îi tremurau buzele, neputând să îngâne decât frânturi de cuvinte din care nu se înțelegea mai nimic, cei doi milițieni și-au scos pistoalele din tocuri și au introdus cartușele pe țevă. Presimțeau că îi așteaptă o intervenție imediată. „Calmează-te, omule, spune despre ce-i vorba”. Șoferul, cu statură de baschetbalist, și-a revenit repede. „Aici, nu departe, lângă pod, am redus viteza. Mergeam cu autotrenul în spatele unei căruțe și nu puteam depăși din cauza șirului de mașini din sens opus. Apoi am depășit și am mărit viteza. Mai merg un kilometru, doi și un bărbat cu cojoc îmi face semne desperate să opresc. În cabină nu mai aveam loc pentru încă un

pasager. Mai aveam doi. I-am făcut semn că nu pot să-l iau. El însă înaintează spre mijlocul șoselei și continuă să-mi facă semne de oprire. Doar nu eram să dau peste el. Am oprit. «Ce-i, omule, nu vezi că nu mai am loc?» «Nu de-asta-i vorba, zice el. Vezi că unul s-a urcat în mașină și ți-a aruncat din camion vreo trei, patru baloturi de stofă. Apoi a sărit nu departe de aici, a cules, el și încă doi, marfa și au băgat-o într-o Dacie galbenă. Nu puteam să mai fac nimic. Până întorc eu gigantul ăsta e îndoielnic că îi pot ajunge; între timp ei percurg mulți kilometri. Mi-am zis că e mai bine să vă anunț pe dumneavoastră, mai ales că zidurile postului se observau deja din mașină».

În câteva secunde mașina alb-albastră a demarat puternic. 90, 100, 120, 130 arăta acul vitezometrului. „La pod redu viteza, Mișule, e curba foarte strânsă”... Nu-ți face griji. Știi doar că am concurat la curse de viteză. Fii calm. Sunt sigur că-i grupul lui „Fațalată”. „Și eu cred la fel, Virgile”.

Zărand mașina cu farurile și luminile albastre în funcțiune, Dacia galbenă a mărit mult viteza. Zbura, nu altceva. „Conduce probabil «Bujor de munte». Pot să jur că el ține volanul și asta știe șoferie, nu glumă”. În spatele unui tractor pe care nu puteau să-l depășească din cauza circulației din sens invers, infractorii reduc viteza și sar din mașină, luând-o la fugă pe câmp. Zona e mlăștinoasă și picioarele li se înfundă uneori până la genunchi. Calm, Virgil îi somează de la 20 — 30 de metri. „Stați că tragem!” Nimic, infractorii, luptându-se cu noroiul, se îndepărtează văzând cu ochii. „Nu tragem decât în caz de pericol, Mișule, ne-am înțeles? Țștia trebuie să spună multe. N-are rost să tragem acum, când îi avem în mână”. Și astfel, începu urmărirea prin mlaștină. În curând toți sunt plini de noroi și urmăritorii și urmăriții. Li se văd doar ochii. Din când în când unul sau altul scuipe „sosul negru” care le pătrunde în gură, între urmăriți și urmăritori mai sunt doar 2 — 3 metri. Instantaneu, infractorii se opresc și se întorc spre cei doi plutonieri. Lamele cuțitelor se văd strălucind în razele soarelui. „Aruncați cuțitele că tragem!”. Infractorii nu dau curs avertismentului. Cu o rapiditate de necrezut, cei trei sunt tăcuți inofensivi. Cu o lovitură fulgerătoare în mărunul lui Adam, e aruncat cu burta în mlaștină, mai întâi Ion. Apoi cu câte o lovitură de karate sunt dezarmați ceilalți doi. Parcă nu le vine să creadă că nu

mai au cuțitele în mâini. Urmează cătușele. Ion se ridică cu greu din mlaștină. „Copăcel, mamă, copăcel îi zice Mișu, și întinde, tu, mânuțele, să-ți pună băiatul niște brățări strălucitoare”.

Tovarășe comandant, vă raportăm că banda lui Fațălată e aici, la postul de control. Nicio grijă, sunt în siguranță. Tremură pe lângă sobă. Nici nouă nu ne e prea cald. Așteptăm mașina. Vă mulțumim, tovarășe comandant, pentru felicitări. Servim Patria”. Vorbise locotenentul major Rușetescu.

MIRAJUL SINGURĂȚĂȚII PE ȘOSEA

Este de necontestat existența unor comportamente specifice începătorului, șoferului care a trecut în „anul al II-lea de conducere, pietonului, celui ce pilotează un autotren etc. Bineînțeles că a ține seamă de aceste „psihologii” reprezintă o dovadă de înțelepciune din partea celui care utilizează strada, drumul.

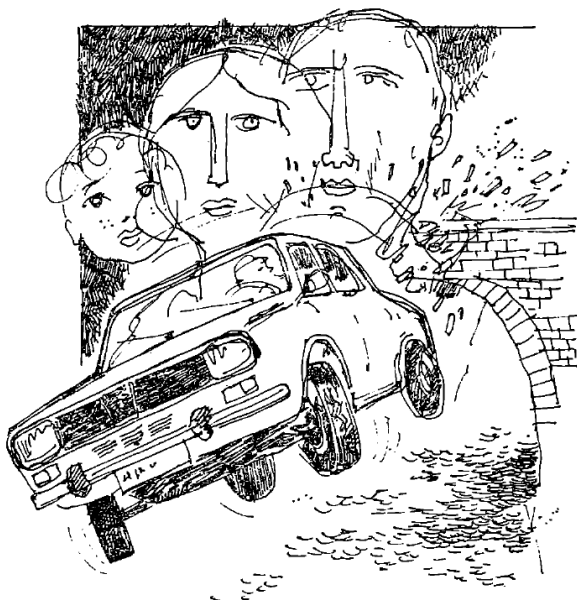
În lunile când neaua, poleiul, mătza, ploile, lapovița au pus stăpânire pe drumuri și când doar temerarii se încumetau să urce la volan, s-a conturat „psihologia¹⁴ șoferului care se deplasează pe șosele pustii. Circulând pe căi rutiere unde rar întâlnea un partener de trafic, la pilotul, fie el amator sau profesionist, s-a creat, încetul cu încetul, falsa impresie că fiind singur pe șosea el a devenit automat și stăpânul ei. Cum se concretizează această „psihologie”? Deși pilotul respectiv nu a sorbit nici măcar un gram de licoare, începe să fie dominat de o teribilă stare euforică. Mărește subit viteza autovehiculului, „taie” curbele, circulă pe mijlocul sau pe stânga șoselei, renunță la folosirea luminilor de drum etc. „Cu cine o să mă

întâlnesc, cu cine o să mă ciocnesc, de cine să-mi fie frică? De nimeni”. Dar pietonul? „De trei zile n-am văzut nici țipenie de mașină, cine să dea peste mine?” în consecință, renunță la precauțiile din lunile când automobilele formau pe șosea coloane nesfârșite. El abordează panglica de asfalt destinată „zeului”, aidoma unui banal trotuar. Merge pe mijlocul șoselei, în zigzag (când a mai băut un pahar în plus) și chiar își face culcuș pe drum (când prea multe licori sorbite îi atacă „frontal” membrele inferioare).

O componentă a „psihologiei” celor care se consideră stăpâni atotputernici ai șoselelor libere o reprezintă „satisfacția” de a păcăli pe cineva, indiferent pe cine: pe cei însărcinați cu controlul, gheața, mazăga, poleiul.

Un autoturism gonește pe o șosea din județul Cluj. „Au trecut două ore și din sens contrar n-a apărut nimic. Nicio mașină. Culmea! Nici pietoni prin comune n-am văzut. Stau oamenii în casă. Pe frigul ăsta, vorba aia, să nu dai nici câinele afară, „zice șoferul”. Dar nici nu ne-a depășit nimeni, îi răspunde partenerul. Apoi continuă: măi tu nu ai impresia că mergi prea repede? Goală, goală șoseaua, dar nu uita porțiunile de gheață pe care le întâlnim rar, dar totuși le întâlnim”. „În aliniament trec în zbor peste ele, cauciucurile nici nu le simt”. „Dar dacă te trezești cu un petic de gheață înaintea unei curbe ori chiar în viraj?” „Am eu grijă”. Celălalt tace și reflectă în sinea lui: „Are volanul în mână, știe el ce face, nu-mi propun să-i fiu profesor. Colegului meu nu-i place să fie dădăcit. Mai ales că el conduce de 20 de ani și eu abia de doi”. Adevărul că șoseaua goală te îmbie la viteză.

...„Hai, repede, repede, să ajungi cât mai curând la țintă, nu te împiedică nimeni, depinde numai de tine, de măiestria ta, de talentul tău să reduci timpul, să înghiți distanțele”. Vai, câți s-au lăsat înșelați de aceste tentații! Câți au plătit cu viața lor, a celor apropiați lor sau a altora total nevinovați! Precum automobilistul mai sus-amintit. „Grija” lui s-a dovedit în cele din urmă falimentară într-o curbă, pe care, cu nonșalanță, a tăiat-o. Singurul loc unde, tocmai atunci, venea o mașină din sens opus. Impactul a fost violent și necruțător, secerând viața omului de la volan într-un moment când nimic nu părea să periclitizeze buna desfășurare a călătoriei sale și a prietenului care-l însoțea.

Tocmai din nordul Ardealului a venit la nunta unui prieten, în sudul Olteniei, o familie. El, maistru, ea, muncitoare la o fabrică de confecții, și un bebeluș. Pe drum a mai urcat un pasager ocazional. Călătoresc spre casă. S-au odihnit bine, pilotul e în formă, schimbă impresii despre tinerii proaspăt căsătoriți, despre musafiri, despre organizarea nunții, despre, despre...

Micuțul băiețel, pe care îl necăjesc dințișorii ce-i sparg gingiile, dă semne de nervozitate.

— Șoseaua-i goală, putem ajunge mai repede acasă, mașina-i pusă la punct, eu odihnit. Avem, cum s-ar spune, condiții optime de călătorie.

— După 100.000 kilometri pe care i-ai făcut la volan, eu sunt deplin liniștită. Să ajungem acasă. Mai ales că Marcel, e cam neliniștit, îi spune soția, care-și căuta o poziție cât mai comodă, fiind însărcinată în luna a șaptea.

— Tu odihnește-te că într-o clipă... ajungem!

Șoseaua bună, uscată. Înaintea pilotului, pe cel puțin 10 kilometri nu se vede țipenie de om sau mașină. Parcă fără să-și dea seama, piciorul apasă tot mai mult pe accelerație. Nicio problemă, totul se desfășoară normal. Departe se vede cursul unui pârau. Curând, pilotul observă și podul, un pod de lemn, nu prea lung.

Mașina se apropie de pod. Viteza cam de 6070 km pe oră. Prea mare pentru porțiunea de șosea acoperită cu gheață, tocmai când

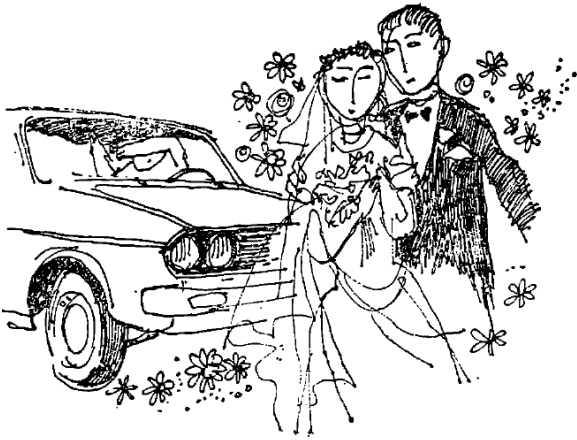
drumul face o curbă la dreapta. Șoferul apasă pe pedala de frână pentru a micșora viteza. Mașina nu-l ascultă. Ia cu asalt parapetul podului care nu rezistă. Dacia 1300 se prăbușește în apa înghețată a pârlului. Se înfige în mîlul de pe fundul apei, nu mai adîncă de un metru și jumătate. Curios, nici pilotul și nici soția nu reușesc să se salveze. Se îneacă și băiețelul. Pasagerul ocazional, un tînr de 20 de ani, se salvează. El ne-a povestit teribila dramă.

AVENTURILE LUI APOLODOR

Are un prenume ce amintește de o celebră personalitate din lumea antică, APOLODOR. Ce-i drept nu din Damasc, ci din Valea cu Plopi. Deși n-are decît 22 de ani, viața sa prezintă destule sinuozități. De fapt el nu este ceea ce numim obișnuit un tînr cu comportament deviant. Nu. Lucrează bine, este apreciat de colegi, de șefi. La serviciu nu i se poate reproșa nimic. O bucată de vreme își vede de treabă, pînă cînd face cîte o boacănă de se duce vestea. Forțînd puțin nota, am putea vorbi de un fel de crize ciclice. La școală a fost cuminte, bun la învățătură, pînă cînd, într-a opta, împreună cu trei colegi, comite un viol. Urmează măsurile de rigoare, mulți ani la rînd despre tînr nu se aud decît lucruri bune, pînă cînd intervine o nouă criză în viața lui Apolodor. Tocmai începuse să ia primele lecții de box și antrenorul îi lăuda, poate prematur, forța pumnului. Fiînd la restaurant (extrem de rar frecventa asemenea localuri), i s-a părut că un tînr, de la masa vecină, a făcut o aluzie la talia de silfidă a fetei care îl însoțea. Rezultatul: 1. Apolodor a dovedit că are un pumn de supergreu” veritabil. 2. A fost nevoit să-și schimbe domiciliul timp de șase luni.

Au urmat iar o serie de ani buni, fără ca măcar vreun nouraș cît de mic să umbrească seninul vieții tînrului. Se părea că drumul lui Apoi odor, care între timp devenise maistru, deși plin de asperități, va fi numai drept și în continuă urcare. Corina, apărută de vreun an în viața tînrului, autentic factor de echilibru, de ghidare spre bine și frumos, e mai mult decît mulțumită de viitorul ei soț. Pînă cînd, într-o zi întunecată, cețoasă, umedă, care încruntă parcă automat frunțile și determină oamenii să-și mărească pasul spre a scurta contactul

cu rigorile sfârșitului de iarnă, un fapt vine să confirme din nou caracterul ciclic al crizelor din viața lui Apoi odor. Privită așa, ca fapt divers (până la un punct), întâmplarea pare caraghioasă. Imaginați-vă un tânăr curat și chiar îmbrăcat cu o notă de eleganță, lipsit de chica slinoasă și încâlcită pe care unii o consideră dătătoare de originalitate și spirit, se apropie de un autoturism și se așază pe locul pilotului cu atâta naturalețe și firesc, încât nimănui din apropiere nici măcar nu-i dă prin cap că junele, cu scurtă de stofă bej din păr de cămilă, cu cămașă albă și cravată asortată, ar putea fi un hoț. Se apleacă și meșterește ceva sub volan. Apoi, afișând un zâmbet candid, cuceritor, roagă politicos câțiva tineri aflați în preajmă să-l ajute să pornească. Băieților parcă le face plăcere să-și demonstreze forța. Împing cu sârg și mașina pornește. „Merge trăsnet, nu alta”, le spune el celor doi pasageri ocazionali, care l-au solicitat să-i ducă până în cartierul apropiat. Îmbarcarea s-a făcut simplu, firesc. „Vă rog, suiți, nu vă faceți probleme. Câți lei? De bani nici să n-aud. Pentru cinci kilometri? Se poate așa ceva?! Viteza autoturismului crește. Nu reușește să ocolească denivelările. Pasagerii sunt expediați cu capetele în plafon. Întoarce stângaci volanul și parcă în contratimp cu gropile care apar pe neașteptate. Un mic cortegiu format din mire, mireasă, părinții fetei și ai băiatul și, probabil, martorii viitorilor soți, căci sunt la fel de tineri ca și ei, se îndreaptă de pe trotuar spre refugiul stației de tramvai. Apolodor îi vede cam de la 200 de metri. Devine livid și pune o mână la ochi. Încearcă o fandare spre dreapta. Partea din urmă a grupului se oprește în dreptul bordurii. Tinerii își continuă mersul. Se uită unul la altul, șoptindu-și probabil cuvinte dragi. Nu-i interesează ce e în jur. Oamenii protejează pe cei aflați în asemenea momente. Și sunt la doi pași de refugiu. Mașina nu reușește să-i ferească pe tineri. Tânărul este „luat” pe capotă, apoi proiectat într-un stâlp de susținere a rețelei electrice.

Mireasa este lovită cu partea laterală a mașinii și aruncată într-un parapet metalic. Rochia, odinioară de un alb imaculat, devine gri de la noroiul combinat cu petele negre ale reziduurilor de păcură, motorină. Trei pete mari, roșii, de pe rochie, arată exact locurile cele mai vătămate ale corpului, acolo unde s-au produs cele mai mari scurgeri de sânge. Tânărul moare pe loc, iar fata în drum spre spital. El 25, ea 23 de ani. Înainte de plecarea spre oficiul stării civile își împărtășeau unul altuia părerile în legătură cu amenajarea apartamentului, cu viitoarea lor viață în doi. „Aș vrea două fete gemene. Fetele îs mai gingașe, mai delicate și se cresc parcă mai ușor”, se destăinuia mireasa, care, din acel moment, avea să mai trăiască doar 20 de minute.

De jur-împrejurul mașinii intrate în gardul de beton, lume multă. Comentarii: „Șoferul e de vină”. „Ăștia sunt niște criminali!” „Din asta, mașină nu se mai face!” „N-au mai rămas întregi din ea decât capota portbagajului și cauciucurile din spate”. „I-a ras exact ca bila la popice”. Alții, pe drept indignați: „Cine ți-a dat, mă, carnet, să omori oamenii pe drum?”

Tânărul se bâlbâie, se lamentează, se schimbă la față, devine întâi livid, apoi roșu, galben ca ceara. „Păi... eu n-am, dom'le, carnet”.

Lămurește în curând și cum a învățat să „conducă”. „Am făcut de câteva ori ture prin curtea blocului. Pe stradă, la viteză mare pe care o avea mașina, n-am știut ce să mai fac, cum s-o opresc. Am încercat, în disperarea care m-a cuprins, să fac spre dreapta, dar n-am reușit să-i feresc. Ați văzut...” Tânărul n-a pățit nimic, doar o mică ruptură la pantaloni, în dreptul genunchiului. Pasagerii au rupt-o la fugă. „Un accident. Eram în mașină. Asta ne mai trebuie, să ne

pună și martori!", se adresează cel mai în vârstă unei femei, care îi întreabă curioasă: „ce s-a întâmplat de s-a strâns atâta lume?”

Cum de l-a apucat așa, deodată, pe Apolodor, pofta de a conduce mașina? Care-i misterul acestui gest neașteptat? Predispoziția de a lua decizii fără a avea în vedere urmările acestora? Supraaprecierea posibilităților proprii? Momente de inconștiență? Euforia provocată de licorile sorbite cu puțin timp înaintea comiterii actului său nesăbuit? Asta urma să se stabilească!

UN O.Z.N?

Roata ieșită din lăcașul ei țâșnește ca un glonț din pușcă. Merge un timp paralel cu imensul autocamion, care nu dă, pentru moment, semne de suferință. Apoi colosul începe să se aplece, puțin, câte puțin, până axa ajunge în contact cu asfaltul. În secunde următoare se aude un huruit teribil, traiectoria devine un fel de slalom neregulat, după care, în virtutea legilor fizice, gigantul face o piruetă și se așază într-o rină pe axa vitregită de roată, ca un om beteag de-un picior. Aventura roții continuă și va stârni multe emoții pentru cei care au ghinionul să se afle pe traiectoria ei. Primii care o zăresc zburând pe drum, ca o nălucă, rămân ca la dentist, nevenindu-le să creadă că o roată imensă poate da dovadă de atâta sprinteneală, întrecând în viteză chiar pe cei mai celebri alergători la 100 metri plat. Un băiat, care se pregătea să șuteze de pe acostamentul șoselei spre poartă, în realitate o porțiță de intrare a unei gospodării, este șters și proiectat într-un șanț, aflat la 5 — 6 metri. Se ridică în picioare din apa proaspătă, acumulată ca urmare a ploii din ajun și, uitându-se jur-împrejur, caută cu ochii pe cel ori pe cei care au făcut cu el o glumă atât de proastă. Nu realizează ce s-a întâmplat și începe să plângă cu sughițuri, frecându-și ușor părțile corpului vătămate.

Între timp, roata a ajuns departe. După ce a intrat într-un cârd de găște și a lăsat câteva victime pe „câmpul de lupte”, stârnind un nor uriaș de praf amestecat cu pene, „obiectul” își schimbă ușor unghiul de mers îndreptându-se spre trotuarul asfaltat, paralel cu gardurile gospodăriilor. Trei cățelandri sar speriați din fața monstrului,

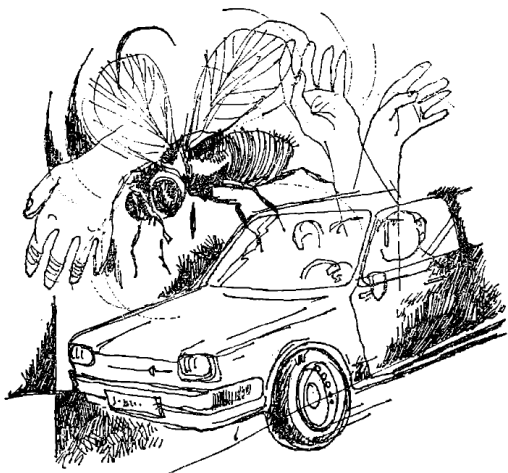
schelălăind și fugind care încotro. Au reușit să evite o ciocnire care le-ar fi fost fatală. Imensul cauciuc călătorește mai departe ca vrăjitoarea pe mătură, pătrunzând, în secvența următoare, printr-un gard de scânduri subțiri, pe care le frânge aidoma unor chibrituri, apoi într-o grădină de legume, prin care lasă o dâră asemănătoare pistei de pe cosmodromul extraterestrilor din Perú. Un moș, care udă răsadurile de ardei, sare ca ars când zărește imensa roată trecând în zbor pe lângă el. „Ah ce sperietură am tras! Adu-mi, babo. O pilulă că simt cum mi se taie picioarele”. Obiectul își continuă cursa traversând în diagonală ograda bătrânilor. Chiar și câinele legat cu lanț, fioros de obicei, intră tulburat în cușcă, după ce reușește să evite cu o inspirată săritură laterală coliziunea cu ciudatul obiect. După ce face cu ușurință o spărtură în Gardul din fundul curții, pătrunde în via vecinului. Aici, roata, parcă obosită după atâtea isprăvi, rulează cu viteză ceva mai redusă, făcând slalom printre butucii încărcăți de ciorchini verzi. Parcă e Țigana în finala din Euro 84, driblând jucătorii adversi. Și el era puțin cam obosit după atâtea meciuri și tot atâtea emoții. În final, unde credeți că s-a oprit zănateca? Unde-i șade bine unei roți: într-un garaj, cel al proprietarului viei. S-a așezat jos, frumușel, obosită dar și mulțumită că n-a omorât ori rănit pe nimeni. Curat O.Z.N!

INCREDIBIL, DAR AȘA A FOST...

Nu se știe cum, în interiorul mașinii a pătruns o muscă mare și profund antipatică. Prin Moldova i se spune bâzoi. Curioasă și netemătoare de ocupanți, își face pur și simplu de cap. Se așază pe pachetele cu mâncare, pe bagaje, pe lângă nasul micuțului Tomiță, care abia a adormit în brațele mamei lui. Copilul se trezește și începe să scâncească. Plictisindu-se, probabil, de compania pasagerului din spate, a trecut în „sfera de influență 1 a pilotului. Începe să-l sâcăie. Se oprește ostentativ pe parbriz, acolo unde se fixează, de regulă, semnul de începător, uitându-se cu impertinență la șofer. Apoi, începe o serie de rotații în jurul capului pilotului — exact ca un satelit în jurul Terrei —, sfârșind prin a i se așeza pe chelie. Arsenalul de batiste, prosoape, baticuri etc. Cu care se

Încearcă vânărea inoportunei insecte se dovedește total ineficient. Musca își vede de ale ei, „continuă să facă exact ce dorește”. Acum e din nou printre cei doi copii care, împreună cu mama lor, ocupă bancheta din spate. Pe cel mai mare, Vlăduț, îl amuză vânătoarea pe care o coordonează mama, pentru a reduce musca la tăcere sau cel puțin a o evacua din mașină. Cel mic e pur și simplu speriat de incursiunile tot mai îndrăznețe ale insectei, literalmente pe lângă nasul, ochii și gura lui.

Intrigat, pilotul întoarce tot mai des capul spre fotoliul din spate „I-a dați-mi mie prosopul, să-i vin eu de hac”. Se pare că zilele urâcioasei insecte sunt numărate. Șoferul pândește clipa când musca sa face o nouă pauză. Exact ca și vânatul, care e mult mai ușor de lovit la sol, nemișcat, decât în aer sau când fuge. Ce șansă! Aterizează exact pe bordul mașinii, în dreapta, între cele două aparate, termometrul și indicatorul de presiune a uleiului. „Ești o victimă sigură, doamnă muscă, obraznico!”, zise cu umor pilotul, lovind în aceeași clipă fulgerător cu prosopul umed, o armă redutabila, exact în zona cu pricina. A n rael’0 Musca zace acum la podea, ca un boxer cai e începe să fie numărat. Nu e moartă, dar e amețită zdravăn... Ahaa... acum îți vin eu de hac!” Șoferul ia repede piciorul de pe accelerație și aplică o lovitură cu talpa pe corpul insectei care le-a făcut atâta mizerie. Ridică apoi piciorul și își îndreaptă privirea în direcția covorașului de cauciuc spre a se convinge de efectul năprasnicei lovituri... într-adevăr, am lucrat cu eficiență”, se adresează șoferul ocupanților din spate, arborând un aer victorios. Toate aceste secvențe s-au consumat nu în unități de timp de ordinul minutelor, ci în câteva clipe, suficiente ca mașina să fie scăpată de sub control și să părăsească drumul, intrând într-o plută. Viteza relativ redusă a Daciei vișinii și coliziunea oarecum tangențială cu pomul au atenuat considerabil urmările accidentului. Mașina a rămas doar fără ușile din partea stângă, iar cei trei ocupanți și șoferul s-au ales fiecare cu spaima și mici lovituri.

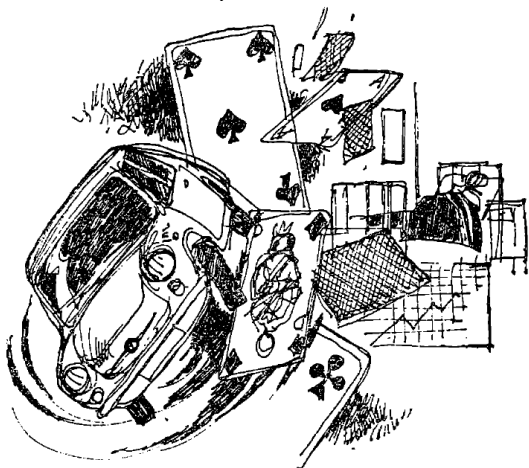

Fiatul cel mic, de 600, era chiar pe timpurile lui glorioase denumit, câteodată în derâdere, „cutia de conserve”. Absolut neîntemeiată această subapreciere, argumentul forte, nu singurul, fiind acela că mașina, după mai mult de 25 de ani de la nașterea ei, poate fi văzută, bine mersi, viguroasă și sprintenă, alături de suratele sale mai moderne, mai tinere, făcându-și serviciul ca și cum ar fi apărut pe lume nu în 1960, ci de un an, doi. Aceasta, bineînțeles, dacă stăpânul s-a îngrijit de ea cum se cuvine. Căci, de... și cea mai cochetă mașină, nou-nouță, poate fi transformată într-o ruină, într-un hârb, în nici măcar un an, ori chiar într-o zi, atunci când unica preocupare a proprietarului e s-o hingherească.

În cazul de față, micuțul Fiat a tolerat multe tânărului său stăpân. Chiar și amenințările că-l abandonează, că-l dă la fiare vechi sau, în cel mai bun caz, pe nimic! Le-a îndurat stoic. Răbda și îl asculta ca un câine credincios pe capriciosul și ingraturul său stăpân. Chiar când tânărul șofer se aventura în câte o depășire pe muchie de cuțit, miniautoturismul, avantajat de gabaritul său redus, găsea rezerve pentru a-l scoate pe „viteaz” cu obrazul curat din autenticele numere de circ în care se aventura. Există mașini ultrarapide, ultramoderne, ultrasofisticate care manifestă o teribilă intoleranță față de cea mai mică greșeală a pilotului, după cum, cele mai lente, greșit catalogate mai leneșe, mai înghit câte o manevră nu chiar atât de corectă, exact așa cum avionul de școală, ce dezvoltă o viteză mai redusă, tolerează bobocului câte o gafă. La urma urmei, constructorul chiar asta urmărește, ca avionul destinat începătorului să-l mai și scoată

câteodată din încurcătură. Perfect valabil și pentru orice șofer. Toate însă până la un punct. Toate au o limită. Cum adică? Cum?

Pilotul să stea cu spatele la volan, la drum, și mașina să-l ducă acasă pe șofer, precum calul cel înțelept și cuminte care îl conduce la domiciliu pe căruțașul bine îmbătat, tolănit pe fânul moale și parfumat? Această pretenție e de-a dreptul revoltătoare, absurdă. Căruța merge cu 5 la oră, iar mașina cu cel puțin 50. Motorul, oricât o fi el de motor, nu poate fi atât de deștept, precum un cal care, în afară de simț de orientare, cunoaște și slăbiciunile stăpânului.

Povestind mai departe pățania lui, Fiatul ajunge la episodul cheie.

„Cei doi din spate, prietenii stăpânului meu, au propus la un moment dat să facă un 101. «Doar n-ați căpiat? Cum o să jucăm cărți în mașină?» «Uite așa, bine, și Daniel împarte cărțile. Tu n-ai decât să întorci capul, îi zice el șoferului, când îți vine rândul, spre bancheta din spate și să iei ori să dai cărți». Am înghițit-o și pe asta, continuă miniturismul, până când stăpânul meu a trebuit să facă un calcul care a durat ceva mai mult. Atunci, el, concentrat asupra așilor și decarilor lui, a uitat de mine, iar eu am mers unde am crezut că-i mai puțin periculos, adică pe câmp. M-am răsturnat pe lanul de trifoi care i-a ajutat pe tinerii zănateci să ajungă doar la... spital. Sunt împreună în același salon, joacă șeptic, cică 101 e prea ghinionist. Până la urmă, stăpânul meu tot pe mine m-a găsit vinovat. «Te-ai sclerozat complet. Ia exemplul calculatorului care face totul fără prea multă dădăceală. Te repar și te vând pe te miri ce, numai să scap de tine». Poate dau și eu în felul ăsta de un pilot mai cu scaun la cap. Cei cărora nu le vine să creadă că sunt unii care joacă cărți în

mașină cu participarea pilotului, le recomand să se intereseze la circulație

Și Fiatul 600, supărat că mirarea de pe figurile noastre exprima neîncredere, și-a închis ușile, a dat la cheie și a plecat pe drumul lui spre un șofer civilizat.

UN CHILIPIR SCUMP

Cutele parcă mai accentuate de pe frunte și obraji, ochii triști, colțurile lăsate ale buzelor arătau că omul care apăruse la ușa magazinului trecea printr-un necaz. Mâinile, bluza de lucru și pantalonii plini de ulei completau tabloul celui aflat într-o situație dificilă.

— Aici, la nici doi pași de dumneavoastră, mi s-au spart și baia de ulei și rezervorul de benzină. Că nu era suficientă o singură supărare. Gata, s-a terminat cu ea. E o autoutilitară cam veche, obosită. Uleiul nu-l mai pot recupera, dar de benzină îi păcat să se piardă. Nu vreți să v-o dau dumneavoastră? Vă știu cu mașină”.

Era atâta firesc în atitudinea omului, încât responsabila magazinului se declară pe loc de acord să cumpere benzina oferită de șofer.

— Turnați-o în mașina mea. E aici în fața magazinului.

— Păi... autoutilitara e dusă la garajul unității unde lucrez. La doi pași. Nu puteam lăsa benzina și uleiul să curgă pe stradă. La garaj am pus o cutie de tablă sub mașină, să recuperez carburantul. N-aveți grijă, e curată, nu riscați să înfundați carburatorul.

Femeia dă cheile, certificatul de înmatriculare și 200 de lei unui vânzător.

— Mergi cu domnul și băgați benzina în rezervor.

Cei doi ajung în fața unității.

— Îmi cer scuze, dar nu puteți intra înăuntru, la noi sunt reguli foarte stricte. Dar nu durează mult.

În câteva minute sunt exact în locul ăsta, cu plinul făcut. O să fie ceva mai mult de 20 de litri. Cam 30, doar nu-s zgârcit. Diferența va fi cadoul meu pentru tovarășa gestionară, care e așa drăguță.

— Bine, vă aștept.

Șoferul ia cheile, banii, documentul urcă în mașină și pleacă. Trec zece minute, douăzeci, o oră și omul nu apare. Vânzătorul începe să se impacienteze. Își spune în gând „Precis, șefa crede că mă plimb cu mașina ei, pe benzina ei. O să-mi reproșeze, în plus, la întoarcere, că am lăsat-o singură, cu toate pe cap. Uite așa se întâmplă când ești cumsecade. Mai bine nu mă duceam! Dar și așa mă alegeam cu reproșuri. «Cum adică, nu vrei să-mi faci un serviciu așa mărunț?» Ori cum o dai, tot prost iese”.

Pierzându-și răbdarea, vânzătorul se duce la portar și-l întreabă unde îl poate găsi pe șoferul care a intrat în curtea întreprinderii la volanul Daciei verzi.

— Când a intrat?

— Păi, acum vreo oră.

— Eu n-am văzut pe nimeni intrând înăuntru, tinere.

Vânzătorul rămâne perplex. Îl descrie pe șofer cum arăta, statura, că avea părul într-o parte, ochi căprui, dă detalii peste detalii.

— Bine, dar cum îl cheamă pe șoferul cu pricina?

— Asta, ce-i drept, nu mai știu.

— Și dumneavoastră dați mașina, acte, chei unui om pe care nici nu știți cum îl cheamă? Parcă autoturismul n-ar costa peste 70 de mii, ci ar fi un lucru de trei parale.

— Așa e, zice vânzătorul, vădit încurcat. Apoi, parcă trezindu-se la realitate, o ia la fugă spre magazin.

— Cum adică n-a mai apărut cu mașina? întreabă revoltată gestionara. Dar tu n-ai stat lângă el?

Cei doi își dau seama că au fost victima unei înșelătorii. Ajung într-un suflet la Miliție, povestesc totul cu lux de amănunte. Mașina e dată în urmărire. După câteva ore Dacia 1310 e reperată. Șoferul refuză să oprească la semnalul făcut. Mai parcurge 5 — 6 km și e blocat într-o intersecție. Se stabilește că tot printr-un asemenea procedeu a mai subtilizat două mașini.

„Arma mea de bază e credulitatea clienților mei. Ce-i drept, îmi învăț și rolul cât mai bine. Caut să par cât mai firesc, să inspir încredere. Este exact ca la teatru. Nimic nu trebuie să pară fals, forțat. Nu mă emoționez, nu-mi tremură vocea. Ce contează că-mi stric o pereche de pantaloni și o cămașă, mânjindu-le cu ulei. În loc de colonie, după bărbierit, mă dau pe față cu puțină vaselină. Astea s cum s-ar zice cheltuielile mele de producție. Pierd 2 — 3 sute de lei și câștig 70.000. E o sumă, nu glumă. Dacă am intrat în curte? Am studiat mai întâi pe însoțitorul meu. Mi-am dat seama că are deplină încredere în mine și că-i puțin cam distrat. Așa că i-am recomandat să se uite puțin într-o revistă cu ilustrații, ca să nu se plictisească. În timp ce el se uita cu atenție la poze, eu am virat spre intrarea în unitate, dar am ocolit poarta ușor și am cotit-o pe prima stradă la dreapta. Ce s-a întâmplat ulterior, știți. Dacă lucrez undeva? Asta mi se întâmplă mai rar. La cifra mea de afaceri, cum se zice, mai am eu nevoie de serviciu? În ultimii ani, am cam avut ghinioane. «Afară» am stat destul de puțin. Nu trec o lună, două și

iar nimeresc în același loc care știți dumneavoastră cum se cheamă”.

Toate acestea le-a spus calm, zâmbind ironic. Părea deprins cu cele petrecute. Era limpede că nu-și făcea niciun scrupul, dimpotrivă, povestea îl distra și el se lăuda.

Ceva realizase însă chiar și el. Pricepuse că drumurile lui, clădite pe furt și înșelăciuni, nu pot duce decât într-un singur loc.

ÎNCĂ O CURSĂ

Vremea este tot mai rea și în aer miroase” a viscol. Și tocmai acum lovan se găsi să-l roage pe Mihai, șeful de coloană, să-i dea voie să facă o anume cursă. Tocmai acum!

— Noi ne-am înțeles bine totdeauna, lovane. Eu ți-am făcut multe înlesniri, iar tu, ce-i drept, nu m-ai făcut de rușine. Acum situația s-a schimbat. Una e să faci 40 de kilometri vara și alta e să-i parcurgi pe vremea asta haină, cu pericole la tot pasul. Dacă peste noapte ne pomenim cu un nou viscol și te împotmolești? Oamenii care așteaptă la capul de linie să-i duci la oraș ce vor zice? Pe drept cuvânt se vor întreba de ce autobuzul nu-i acolo? Iar eu, ce voi spune șefilor? Că ți-am dat voie să faci în plus 80 de kilometri? În primul rând n-am dreptul să dau asemenea aprobări și, apoi, ce motiv serios să invoc?

— Don șef, de bună seamă că dumneavoastră aveți dreptate. Bine, îl duc la capul de linie, peste noapte motorina se face ca gemul și în loc de 5 o să plec la 9, iar toți oamenii vor întârzia la muncă. Așa, fac eu ceva kilometri în plus, dar peste noapte pornesc mașina din oră în oră, să nu înghețe, și ajung la timp cu pasagerii la destinație.

— Bine, fă așa cum spui, dar să știi, dacă se întâmplă ceva, eu n-am știut nimic. Tu, de capul tău, ai plecat acasă cu mașina.

— Am înțeles, don șef, iau toată răspunderea asupra mea. Vă promit că totul o să iasă bine.

— Totuși, lovane, nu înțeleg un lucru. De ce nu dormi tu câteva zile la frate-tu, care locuiește la doi pași de capul de linie? Măcar cât durează vifornița asta.

— Tovarășe șef, știți dumneavoastră prea bine, fiecare cu necazurile lui. Stau grămadă cinci suflete într-o cameră, unde să mai

dorm și eu?

Mihai ridică din umeri și nu mai spune nimic, își zice, probabil: „N-am de gând să mă bag în treburile voastre de familie:

Iovan începe să-și dea seama de proporțiile riscurilor pe care și le-a asumat. La volanul autobuzului, îndreptându-se spre casă, privește cu îngrijorare norii plumburii care stau parcă agățați deasupra bătrânilor stejari. „Dacă mă înzăpezesc, cine mă scoate din pustietatea asta? Cel mai apropiat S.M.A. e la 15 kilometri. Le trebuie o zi până să dea de mine. «Morteopt trebuie să te duci la capul de linie, nu cu autobuzul acasă.» Ce răspund la o asemenea întrebare? Bun! Scap de capcana zăpezii și fac o pană. Altă belea. «Ce căutai cu autobuzul pe drumul spre Valea Stejarilor?»”.

Pe zăpada bătătorită mașina urcă frumos. Niciun fel de derapaj. „Cum va fi însă drumul dimineată? e o altă întrebare. Dacă o topire ușoară îl transformă într-o pârtie de gheață și sunt nevoit să merg cu 10 kilometri pe oră? Nu trebuia să mă angajez în aventura asta!”

Toată noaptea Iovan și-a petrecut-o mai mult în curte. Pornea motorul, se uita la cer, apoi își scotea cojocul și se trântea îmbrăcat pe divanul din bucătărie. Aștepta preț de câteva minute și apoi se trezea brusc, sărea în picioare și se îndrepta spre autobuz. Satisfăcut de motorul ascultător, care pornea „la prima cheie”, examina apoi suprafața drumului din apropierea curții. „Oare nu s-o fi format gheață, polei? Cade ceva de sus?” O ușoară fulguială care a început pe la 2 noaptea l-a speriat de-a binelea. „Dacă se transformă într-o ninsoare în toată regula, ce mă fac?”

Înainte de patru Iovan o pornește spre comuna cap de linie. Drumul încă bun nu pune probleme, iar șoferul, care de 15 ani circula prin meleagurile acelea, îl cunoaște ca pe buzunarul său. La 5 fără 20 de minute, Iovan mai are de mers încă jumătate din distanță. „Cu mai mult de 30 pe oră nu pot merge, întârzii precis!”

Pe la 5 și un sfert, Iovan intra pe locul de parcare de la capul liniei.

— Unde întârziași, Iovane?, întreabă un coleg de serviciu.

— După ce vă încălzesc mașina să nu dârdâiți în ea, mă luați tot voi la rost?

— Lasă, nu te supăra. Am glumit!

Până s-au urcat oamenii, până și-au aranjat bagajele, întârzierea ajunge la 30 de minute. Abia în momentul plecării șoferul și-a dat

seama cât e de obosit. O noapte nedormită, emoțiile ultimelor ore, plus frigul, își spun treptat cuvântul. Doar dorința de a nu mări întârzierea îl ținea încă treaz. „Mai am 56 de kilometri până la oraș. Nu-i simplu să-i parcurgi pe timpul ăsta”.

— Dacă o să te târâi tot așa ca până acum și n-o să-i dai bice, întârziem cu toții la fabrică, tovarășe șofer! Vocea nu i se pare cunoscută. Lovan, de obicei calm, pașnic, se înroșește de mânie.

— Care faci, mă, pe deșteptul acolo. Ce vrei să ajungem în prăpastie, nu vezi cum e drumul?

— După ce ai întârziat plecarea, acum se dovedește că nici nu te pricepi să conduci.

Iovan trage mașina pe dreapta, oprește și se îndreaptă, fierbând de mânie, spre bărbatul care îl tot apostrofase.

— Dacă eu nu mă pricep, atunci, poftim, condu dumneata!

— Da' ce, eu îs șofer?

— Atunci de unde știi că-s șofer prost?

Vorbe, gesturi, nervozitate în creștere. Intervin pasagerii, care de ani de zile merg cu autobuzul condus de Iovan.

— Vezi-ți, dom'le, de treabă și lasă omul în pace. Știe el ce face. Ne faci să pierdem timpul. Cel admonestat tace chitic. Șoferul trece la postul său și pornește mașina. Pe scaunul de alături se așază o femeie, impiegată la autogara din oraș.

— Nu te supăra, Iovane, parcă nu știi cât de mare e „pădurea”? Oameni de nimic.

Șoferul se mai îmbunează, începe să-i răspundă femeii la întrebări. Se vede că impiegata vrea să-i abată gândurile de la întâmplarea neplăcută din autobuz.

Cineva din spatele șoferului rostește speriat, dar cu o voce puternică:

— Atenție, dai peste oameni!

Prea târziu, însă. Cei doi oameni care merg în spatele saniei sunt trântiți la pământ și târâți mai mult de treizeci de metri.

...— E adevărat, tovarășe căpitan, mergeam cam repede, eram în întârziere. Pe oameni nu i-am observat, m-am pomenit cu ei în față, la câțiva metri. Sania nu avea nici lumini...

— Ne duceam cu sania să aducem niște fân de la deal. Ca să ne mai încălzim, mergeam în spatele saniei. Când am văzut luminile, l-

am tras pe Despin spre mine. Dar a fost prea târziu. Ne-am trezit sub mașină. Eu m-am ales numai cu mâna fracturată. Bietul Despin este însă într-o stare mai gravă. Și n-are nici 24 de ani. Tocmai i-a născut nevasta a patra fetiță.

Iovan, șofer cu 30 de ani experiență la volan, tată a trei feciori și două fete, toți la casa lor, bunic cu opt nepoți, e la prima greșeală. În circulație nu-i nevoie de mai mult.

CINE A FOST DE VINĂ?

La volanul unei Dacii azurii, Lucian M., cadru didactic într-o instituție de învățământ superior medical, se apropia de comună, 15, 14, 13, 12... pietrele kilometrice marcau constant reducerea distanței până la obiectivul final al călătoriei. Și bărbatul, om cam la 45 de ani, și soția, o femeie distinsă, cu trăsături puțin cam dure, urme lăsate pe fața ei de încercările vieții, căreia îi dădeai nu mai mult de 40 de ani, încercau emoții ce creșteau odată cu micșorarea distanței până la localitatea situată în defileul dintre munți, ale căror contururi cu coamele înzăpezite se distingeau la orizont. Trecuseră patru ani de când n-au mai fost în comuna de munte, cu case dichisite, adevărate bijuterii de artă populară, unde își făcuseră ucenicia, el, medic, la început de drum, ea, tânără profesoară de matematică. Veneau în vizită la oamenii care îi primiseră atunci cu sufletul deschis, cu dragoste, fără niciun fel de rezerve. Proaspeții căsătoriți au fost găzduiți din prima zi într-o cameră curată, îngrijită, bine rostuită, oamenii restrângându-se, împreună cu cei doi copii, în cele două încăperi care mai rămăseseră: o cameră și bucătăria. S-au îngrijit ca tinerii să se simtă cât mai bine. În zile libere, gazdele își plimbau oaspeții, le arătau frumusețile munților din apropiere cu poiențele acoperite de flori. „Comuna voastră, dragă Patrule, merită să fie supranumită *gură de rai*... așa cum zice poezia”, le-a spus doctorul cu prilejul uneia dintre primele excursii făcute de cele două familii. Deși cam de aceeași vârstă, alde Pătru și soția lui se purtau cu o atenție părintească, grijulii ca noii veniți să aibă de toate și să se simtă cât se poate de bine. Între ei se statorniciră trainice legături de prietenie. În casă domnea veselie, buna dispoziție, proiectele unora

deveneau imediat obiectivul tuturor. Copiii se lipiseră de cei doi, încât parcă erau o familie.

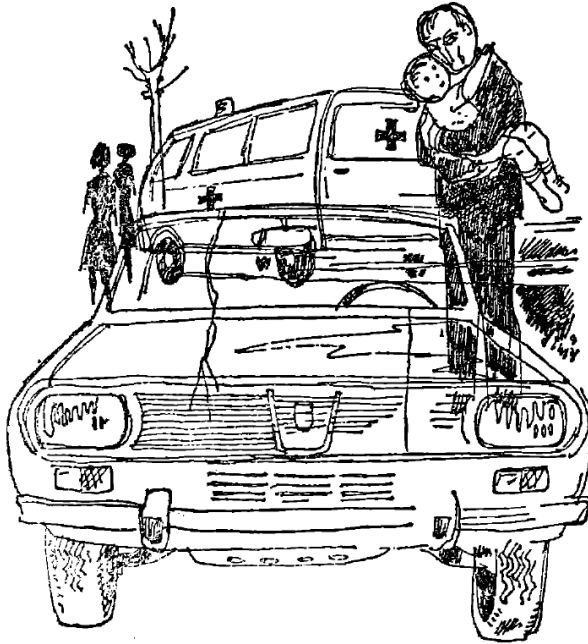
S-au ajutat întotdeauna între ei. Cei din sat aveau un adevărat cult pentru doctor și profesoară, oameni de altfel puțin pretențioși, și ei tot fii de țărani. Nu le lipsea nimic. La rândul lor, „chiriașii” se integraseră perfect satului și familiei-gazdă. Ioana, profesoara, se îngrija de învățătura copiilor și făcuse din cele două fete inteligente participante frecvente la olimpiadele județene de matematică. Tânărul doctor intervenea ori de câte ori sănătatea celor din jur avea nevoie de sprijinul său. Cel mai dramatic moment din viața celor două familii a fost însă atunci când Silvia, nevasta lui Pătru, l-a adus pe lume pe Radu. A fost o naștere foarte dificilă. Toți de la spital își pierduseră speranțele că mama și fătul vor supraviețui. Numai Lucian, în ciuda puținei sale experiențe, a crezut. A crezut și a luptat pentru viața mamei și a viitorului copil. Cinci zile și tot atâtea nopți a stat la spital, cerând ajutorul foștilor lui profesori și asistenți. „Trebuie să salvăm și mama și copilul. Sunt niște oameni minunați. E păcat să rămână infirmă o familie atât de deosebită”. „Te înțelegem, Luciane. Ai impresia că nu facem tot ce putem, să-i salvăm?” Și i-au salvat. Spre fericirea tuturor, dar mai ales a lui Pătru, a cărui familie s-a mărit cu ce-și dorea mai mult, un fecior. Apoi au intervenit necazurile cu lipsa de calciu. Copilul nu se dezvolta normal. Câte drumuri n-au făcut părinții, împreună cu Lucian, la spitalul din capitala de județ sau la București? Cu cele două fete rămânea acasă, de fiecare dată, Ioana. Devenise pentru ele o adevărată mamă. Fetele i se adresau pe nume, iar ea nu se supăra. „În felul ăsta mă simt și eu mai tânără și mai aproape de ele”, obișnuia să spună.

Anii au trecut și a venit inevitabilul moment al despărțirii. Ei plecau definitiv la municipiu. A fost tristețe mare. S-au vărsat lacrimi, s-au făcut promisiuni. De altfel, în timp ce ei își dădeau examenele, prietenii din sat au luat parte la toate emoțiile lor. Pătru le-a spus: „Ne bucurăm pentru voi, bunii noștri prieteni, dar ne și întristează, ne lasă un gol în suflet plecarea voastră”. „Nu fi tristă, Silvio, că doar nu suntem departe. Cât e până la municipiu? 35 de kilometri. O aruncătură de băț”.

La început, cele două familii au continuat să se viziteze. Nu treceau două săptămâni și ei se întâlneau. Ori doctorul cu soția veneau la țară, să-și vadă prietenii, ori Pătru, cu ai lui, își vizitau foștii lor „chiriași” care, între timp, se înmulțiseră. Ioana născuse doi băieți gemeni. „Cât te invidiam, Silvio, când te vedeam înconjurată de copii. Sufeream. Îmi doream și eu. Plângsam noaptea pe înfundate, fără să-l trezesc, cumva, pe Lucian. Acum sunt fericită”.

...Când doctorul și soția s-au mutat, într-un mare centru universitar, el devenind cadru universitar, iar ea, directoare de liceu, legătura dintre bunii prieteni a continuat. Însă, din cauza distanței și a lipsei de timp, comunicarea era prin scrisori, felicitări cu prilejul zilelor de naștere sau convorbiri telefonice.

„Cum or fi arătând, oare, Silvia, Pătru, fetițele, Răducu, cel cu care ne-am chinuit atât să-l punem pe picioare? Tare-s curioasă, Luciane. Păcat că n-am putut lua cu noi și copiii. S-ar fi bucurat mult să-i vadă. Or să ne certe că nu i-am adus cu noi. Dar, apropo, și-au făcut casă nouă. Trebuie să-ntrebăm pe unde-i...” „Puteam să-i întrebăm și noi, la telefon, dar aici îi mai simplu de găsit. Nu-s alei, blocuri, complexe, scări de A-uri, X-uri și alte chestii de-astea sofisticate. Uite, lumea se înnoiește”, și doctorul arată spre un gard frumos, cu o poartă sculptată, specifică regiunii. Încă se lucra la montarea lui. În timp ce doctorul încerca să-i delimiteze mai precis soției livada de pruni nou îngrădită. Un copil, cam de 5 — 6 anișori, țâșni dintr-o curte, lansându-se spre poarta sculptată, lângă care meșterea un om între două vârste, înalt, voinic, cu spice albe în păr. Un scrâșnet teribil de frâne. Un țipăt de femeie. Mașina părăsise drumul și lovise gardul. O secundă parcă timpul fusese oprit în loc. Lucian nici nu-și putea descleșta mâinile de pe volan. În mașină, Ioana gemea ușor. Șocul a fost puternic, o durea tot trupul, dar era sănătoasă. „Copilul!?” Lucian a sărit afară. Copilul era chiar Răducu. Cu ani în urmă se luptase pentru viața lui „Unde-i?” se pare că strigase. Oamenii adunați i-au făcut loc. Răducu era la pământ. S-a apropiat îngrozit. Trăia. Trebuia salvat. „Loc! Loc pentru doctor! Loc!”.

„Eu îs vinovat, Luciane, eu l-am strigat de peste drum, de acasă de la noi, să vină să mă ajute la adunat de pe jos cuiele vechi”, se auzi vocea lui Pătru.

Nimeni nu-l asculta. Cei care văzuseră scena au realizat manevrele disperate ale șoferului pentru a evita accidentul în dispensarul medical. Lucian, ajutat de doctorul satului, apărau cu înverșunare firul de viață al copilului.

În fața ușii, două femei se sprijineau, tremurând, plângând încet, și un bărbat, Pătru, albit dintr-odată, împietrit.

Dincolo de gard se adunase satul. Știrea a circulat cu viteza luminii.

Treptat, treptat începu ușor să se întunece. Tăcerea era absolută. Rar, ici-colo, o șoaptă, o foială. Când s-a deschis ușa și a apărut în prag Lucian, nu puteai pricepe ce s-a întâmplat. Încordarea, oboseala, îngrijorarea, tot dramatismul ultimelor ore se amestecaseră pe obrazul lui. Abia când un ușor zâmbet căpătă contur în colțul gurii, lumea a respirat ușurată. Lucian le făcu semn celor două femei să intre, el îndreptându-se către Patru.

„Eu îs de vină, Luciane! Eu! N-am să mi-o iert!” Pătru vorbea ca pentru el și n-avea putere să se urnească. „Lasă Pătrule, cred că am reușit. Va scăpa. Nici eu nu mi-aș fi iertat. Și eu am fost de vină. Dacă mergeam mai încet. Dacă eram mai atent. Dacă... Dacă... Nu mi-aș fi iertat! Este doar ca și copilul meu. Haide, Pătrule, vreau să

stau pe un scaun. Cred că am îmbătrânit cu zece ani. Nu prea mă mai țin picioarele”.

Cei doi bărbați o porniră spre casă, printre sătenii care le făceau loc. Dar oamenii nu plecau. Așteptau. De altfel, toată noaptea satul n-a dormit. Toți au așteptat...

UNUL DINTRE EI A FOST NEVINO VAT

Stăteam de vorbă la o cafeluță, în veranda căsuței lui. Din una în alta am ajuns și la istorii din nesfârșita carte nescrisă „d-ale circulației”. Marin este nu numai un lucrător deosebit, vechi agent de circulație, dar și un teribil povestitor.

...„Nici nu vă dați seama de câtă inventivitate este capabil omul când se află la strâmtoare și vrea să scape de necaz”, reflecta prietenul nostru. Ceea ce vreau să vă istorisesc vă va convinge, sper, de adevărul spuselor mele.

Într-o seară de iarnă mă îndreptam către casă venind de la sediul miliției. Se făcuse destul de târziu. Pe stradă nici țipenie de om. Singurul zgomot ce mă însoțea era scârțâitul ritmic al pașilor mei pe zăpada înghețată. Încolo, liniște desăvârșită!

La un moment dat, observ din sens opus luminile unei mașini. Venea lent. Om prudent, mi-am zis. Când a ajuns în dreptul meu, mașina opri. «Să trăiți, tovarășe plutonier-major, mi se adresează cel aflat la volan, după ce se întinse și coborî geamul portierei din dreapta. Nu vreți să vă duc acasă?, continuă el pe un ton îmbietor. Pe gerul ăsta, ar fi păcat să vă las să mergeți pe jos».

La început nu mi-am dat seama cine îmi face invitația și, drept să vă spun, nu prea îmi plac astfel de invitații. Dar în seara aceea, pe un frig cât cuprinde — vorba Sandei Marin, în cartea ei de bucate — propunerea era o tentație la care rezistai greu. Și n-am rezistat. Mai ales că, între timp, am recunoscut șoferul: era Ghiță, tinichigiul de la garajul de autobuze. Hai să mergem, i-am spus, după ce trăseseam portiera și m-am cufundat în fotoliul comod, ce-mi oferea ospitalitatea unui loc plăcut.

Abia după ce ne-am pus în mișcare, mi-am dat seama că Ghiță întoarce mașina pe sens opus. Nu știu de ce, dar manevra șoferului nu mi-a căzut bine. Cu toate că, de fapt, puteam să-mi dau seama

de la început că, pentru a mă duce acasă, mașina va trebui să ia cale întoarsă. Îmi trecu, fugăr, prin gând, ideea că prea multă amabilitate nu miroase a bine, dar, în final, mă birui sentimentul satisfacției de a fi scăpat de gerul nemilos.

Se pare că niciunul dintre noi nu aveam chef de vorbă. După ce mă așezai și o pornirăm, se așternu o tăcere deplină de parcă nu ne cunoșteam. Adevărul e că eram ostenit, după o zi lungă de muncă, și n-aveam nicio chemare să leg o discuție. Dar nici el, la început atât de amabil, nu scotea o vorbă.

Ajunserăm către marginea orașului. Că eu locuiesc, cum vedeți, la socri, într-o căsuță ca în basmul cu Scufița Roșie, într-o curte cu multă verdeată, vara, dar departe de centru. Să nu spuneți că nu e frumos la mine! M-am obișnuit, de-a lungul timpului, cu parcurgerea pe jos a acestei distanțe. Dar pe frigul ăla!

Cum vă spuneam, mă apropiam de casă. Eram încă pe șoseaua ce tranzitează orașul. Deodată, șoferul oprește brusc: «Tovarășe plutonier-major, un om în șanț!» Eu nu-l observasem. Nici parbrizul nu era prea curat pe partea mea.

Ne dăm jos precipitați și, într-adevăr, un om zăcea în adâncitura ce despărțea drumul de trotuar. Era mort. Hainele terfelite erau acoperite mai peste tot cu zăpadă. În jurul gurii și pe obraji pielea îi era mânjită cu sânge.

— Tu rămâi aici, i-am spus lui Ghiță, mai mult pe un ton de ordin, iar eu fug până acasă să dau telefon la miliție!

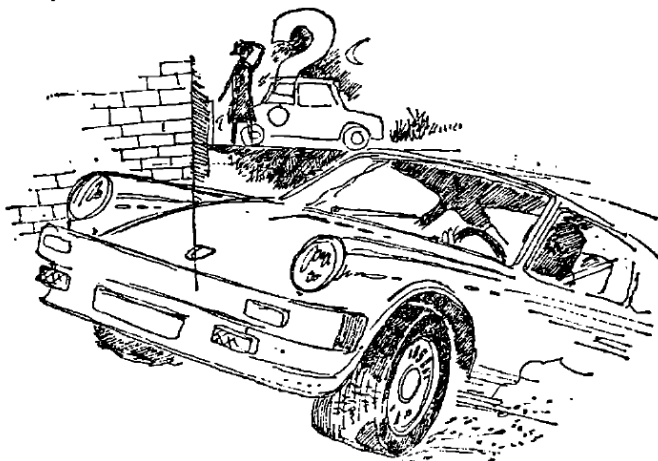
— Nicio grijă, tovarășe plutonier-major, nu mă mișc de-aici, mă asigură el în timp ce o și luai la fugă.

La scurt timp sosi echipa operativă. Începură cercetările. Ghiță, martor la cele constatate, îndeplini cu multă amabilitate și rolul de martor asistent. Execută cu zel tot ceea ce i se cerea de către echipa operativă: confirmarea dimensiunii urmelor măsurate, iluminarea zonei cu farurile mașinii și, când era necesar, acționa o lanternă pe câte-o porțiune de loc mai depărtată. Se mișca cu multă agilitate. E iute băiatul, îmi ziceam în sine. II. Mână frigul.

Nu ne-au trebuit multe cercetări ca să constatăm că ne găseam în față, unui accident mortal de circulație cu fugă de la locul faptei, după Vum este denumit Un asemenea eveniment în termenii noștri consacrați. Fapt important, mult mai important decât pare la prima

vedere, deoarece înlătură o serie de prezumții ce se pot naște în asemenea împrejurări, ca, de exemplu, ascunderea unei crinșe de omor pe în simularea unui accident rutier.

Nu găseam autorul accidentului, deși trecuseră două săptămâni. Evenimentul emoționează tot orașul. Mai cu seamă pentru faptul că victima era cunoscută localnicilor. Fusese mulți ani agent veterinar. Priceput în meserie, modest, ajutase adeseori oamenii să scape de necaz, lecuindu-le vitele, porcii, păsările. Ceea ce nu era puțin. Cu atât mai mult, cu cât nu era hrăpăreț. În ultimul timp însă, pierzându-și unicul fiu într-un accident — culmea!, tot de circulație —, după ce îl văzuse ajuns inginer zootehnist, bătrânul căzu în patima beției. În Seara aceea, care avea să-i fie ultima, plecase de la braserie bine făcut, după cum spuneau ce-i care l-au văzut în local. Avea obiceiul să se retragă la o masă și să bea de unul singur până se marmurea de-a binelea. Niciodată n-a făcut scandal. După ce își termina porția, o lua din loc, traversând salonul fără să observe pe nimeni. Nu răspundea nici la salut.

Se pare că atunci depășise serios măsura. Puterile nu l-au ținut până acasă. L-au părăsit pe drum. După ce a parcurs vreo jumătate de kilometru, s-a culcat pe marginea șoselei. Cam cu jumătate din corp pe carosabil. Cel care l-a lovit, de fapt care a trecut peste el cu mașina, probabil nu l-a observat. Revoltător a fost însă gestul său ulterior. În loc să-l transporte la spital, la târât de brațe până în șanț și acolo l-a lăsat. Medicul legist opinia că dacă ar fi beneficiat la timp de asistență medicală, ar fi avut șanse să rămână în viață.

Cercetările stagnează. Într-o zi, trecuseră vreo trei săptămâni de la accident, veni la mine, la birou, un mecanic auto care lucra la garajul

de autobuze. «Stăpâne, că așa se adresa oricui îi vorbea, să vă spun ceva care s-ar putea să vă intereseze. Azi dimineață, mă rugă inginerul de la dispecerat să mă uit puțin la carburatorul de la mașina lui, că, după toate probabilitățile, are jiglorul de relanti înfundat. Și în timp ce meșteream la motor, mi s-a părut că scutul de sub motor, știți, tabla aceea prinsă cu șuruburi de șasiu, avea îndoituri. Mă uitai pe dedesubt și văzui pe ea ștersături de vopsea și vreo două adâncituri destul de serioase. Ce să zic, pot fi urme lăsate de vreun bolovan sau de alte ridicături. Dar dacă sunt de la accident? Deși, nu l-aș crede în Stare pe inginer de așa ceva. Oricum, mi-am zis, e bine să știți și dumneavoastră».

Cele spuse de mecanicul auto m-au pus serios pe gânduri. Ingerul e un om serios, cu familie, respectat de toată lumea. Să fie el autor al unui accident mortal de circulație și, pe deasupra, un laș de ultima speță! Nu-mi venea a crede. Dar nici nu puteam ignora informația. Trebuia în primul rând să văd mașina, mi-am zis. Dar nu la atelier, că nu e bine, nici pentru mecanic și nici pentru inginer. Mă voi duce acasă la el împreună cu un coleg, și-l voi ruga să-mi dea voie să-i verific mașina, deoarece. Este de culoare verde și din datele pe care le deținem, autovehiculul cu care s-a comis accidentul avea aceeași culoare. Ingerul nu s-a împotrivit, Dimpotrivă, foarte îndatoritor, ne-a condus îndată la garaj. Am luat-o pe îndelete, ca să nu creadă că știu ceva, și când am ajuns cu verificarea la părțile de dedesubt ale mașinii, drept să vă spun, m-am emoționat și eu. Că de inginer, ce să vă spun: albise când i-am arătat cum era blindajul motorului. De speriat ce era, nu putea scoate o vorbă. Îl apucase tremuratul.

După un timp se liniști. Puturăm să legăm un început de dialog.

— Ce puteți să-mi spuneți de aceste urme?

— Nimic, tovarășe plutonier-major, pur și simplu nimic. Nu știu când și cum s-au produs.

— Atunci de ce v-ați speriat așa de tare?. Vă simțiți vinovat cu ceva?

— Nu, dar știu că sunteți în căutarea autorului acelui accident și că, după cum îmi spuneți, el a fost comis cu o mașină... ca a mea. Mai știu, din auzite, că peste victimă s-a trecut cu autovehiculul. Îmi dau seama că pentru dumneavoastră am devenit suspect. Cu atât

mai mult, cu cât urmele de pe blindaj pot fi într-adevăr lăsate datorită compresării unui om de un automobil. Vă rog, însă, să mă credeți că nu am nicio tangență cu acest nefericit și regretabil eveniment.

Cercetarea criminalistică a autoturismului inginerului a condus la descoperirea câtorva pete de sânge. Relevate sângele s-a dovedit a fi de aceeași grupă cu cel al victimei. Nu mai încăpea niciun dubiu că accidentul fusese comis cu această mașină. Cu toate acestea, inginerul susținea cu tărie că este nevinovat. Spre șansa lui, l-a salvat propria memorie. Și-a adus aminte că în ziua accidentului îl rugase pe tinichigiul atelierului să-i repare ceva la sistemul de încălzire, că avea, undeva, pe conductă, o defecțiune. l-a lăsat și cheile mașinii. La prânz, Ghiță, căci despre el era vorba, i-a spus că nu a reușit încă să remedieze defecțiunea. A doua zi, a fost reparată și de-atunci o folosește neîntrerupt.

Așa am ajuns din nou la Ghiță. Zic din nou, pentru că doar cu «ajutorul» lui am dat peste accident. La început nici nu voia să audă. «Eu, tovarășe șef?, se arăta ofensat. Doar știți bine că am fost cu dumneavoastră. Cum credeți că puteam face așa ceva alături de dumneavoastră?, căuta Ghiță să insinueze. Vă rog să vă aduceți aminte că eram cu mașina mea, de fapt a lui tata. Dar nu cu a inginerului. Ce vrea, adică, dumnealui? Să mă bage pe mine la apă, ca să scape el? Se face că uită că i-am dat cheile mașinii în aceeași zi? Și apoi, tovarășe șef, aveam eu curajul să rămân acolo, să vă ajut, dacă aș fi comis accidentul?», comentă Ghiță.

Adevărul era că, în lipsă de probe, de martori, nu aveam cu ce dovedi vinovăția lui Ghiță. Nici măcar soția inginerului nu putuse preciza dacă în ziua respectivă soțul ei venise acasă cu mașina sau nu. Ne găseam, prin urmare, într-un cerc vicios: inginerul declara că a lăsat cheile mașinii lui Ghiță și mașina la garajul întreprinderii, iar Ghiță susținea că a făcut reparația în aceeași zi și a restituit inginerului cheile.

Am încercat să reconstitui în minte cum a decurs târârea victimei și așa am ajuns să-mi pun întrebarea dacă, în timp ce era trasă pe jos, nu cumva capul acesteia s-a atins de pantalonii autorului accidentului. Raționamentul s-a dovedit logic. Pe pantalonul lui Ghiță s-au găsit impregnate câteva urme de sânge. De aceeași grupă cu a victimei. Neavând încotro, Ghiță a recunoscut că luase mașina

pentru a face o deplasare într-o comună învecinată. Comițând accidentul, a dus-o înapoi, apoi a luat autoturismul său și a pornit-o spre centru, înscenând, în continuare, pentru a deruta cercetările, tot ce v-am povestit”.

Cafelele se răciseră. Bine mai povestește Marin și ce tristă este o asemenea istorie.

UNU, DOI, TREI... **sau GHICI CINE VINE?**

Momentul întâi

— Hai, Marine, în casă. Am o tărie cum n-ai gustat niciodată

— Nu pot, Ioane. Trebuie să duc mașina la garaj și n-am chef ca tocmai acum, la sfârșit de săptămână, să cad pe bec.

— Cazi pe dracu'! Lași camionul la noi că și-așa luni dimineată, tot împreună avem treabă. N-are niciun rost să-l duci la garaj, ca să ai ce lua de-acolo poimâine. Eu îți confirm, în calitate de delegat din partea beneficiarului, că ai lucrat până seara târziu și ai parcat la întreprindere, iar tu, bine mersi, pleci acasă după ce dăm pe gât câteva păhărele.

Degustarea licorii n-a durat cine știe cât. Șoferul a mulțumit pentru cinste, după care și-a văzut de drum. Nu înainte de a băga camionul în curtea spațioasă a delegatului-Lucrau împreună de mulțisor. Avea toată încrederea în el. Încât nu a avut nici o ezitare să lase cheia în contact și documentele mașinii în cabină.

Momentul al doilea

— Ioane, ce bine ar fi să ducem lui tata plăcile alea de prefabricate pe care le-ai cumpărat. Stau aici de-astă toamnă, de o jumătate de an, că se și degradează, iar bătrânul le tot așteaptă.

— Te-a găsit și pe tine grija de tat-tu, tocmai acum. Cu ce să transport plăcile? Cu roaba?

— Ai camionul în curte și mă-ntrebi cu ce să mergi la tata! De parcă n-ai condus atâția ani pe vremea când erai tractorist. Doar tu mi-ai spus că, uneori, mai conduceai și camionul C.A.P.-ului.

— Nu mă băga în păcate, femeie! Omul a avut încredere să lase mașina la noi, convins că nu se va întâmpla nimic. În plus, n-am carnet decât pentru turism. Ce, vrei să mă prindă, să ajung pe sălile tribunalului?

— Dacă era vorba de-ai tăi, nu mai făceai atâta morală. Te suiai și gata. Dar pentru bietul tata, rămas singur și fără ajutor, nu vrei să miști un deget. Că și plăcile astea, până le-ai luat... Ce mare lucru, satul e colea, la zece kilometri. Poți să mergi pe drumul ăla de câmp, pe care nu circulă nimeni. Mai ales mâine, că e duminică. Iar în sat, la tata, mai ai de făcut câteva sute de metri. Nimica toată.

— Nu merg. Nu-mi bag pielea la saramură.

— Bine. Las că mă descurc eu și fără tine. Dar să nu-mi faci, pe urmă, scene de gelozie. Să nu mă-ntrebi cum l-am plătit pe șoferul care va face cursa asta pentru mine. Că de-asta ești bun: de ce?, pentru ce?, cu cine? Da' să faci o treabă, nimic. Bărbat ești tu?!

Momentul al treilea

Duminică dimineață, Ion s-a pus la drum. S-a căznit puțin, până a reușit să pună în mișcare camionul. Mai ales treptele de viteză nu prea le nimerea, pe când întorcea prin curte. Dar pe măsură ce se apropia de satul vecin, rulând pe drumul de câmp, prinse curaj. „Ce prost și eu. Mare lucru să conduci o mașină ca asta, monologa satisfăcut, în sinea lui. Cât pe-aici să-i fac jocul Lenuței. Că atâta îi trebuia. Un pretext. O și vedeam în cabină cu Vasile, șoferul. Sunt sigur că la nemernicul ăsta ar fi apelat. Că e în stare de orice, cât pare el, blând ca un mielut nou-născut. Ehe, știu eu ce-i ascunde pielea de crai, afurisitul naibii!”

La o cotitură îl trecură nădușelile, de când simți cum camionul începu să o ia razna și până reuși să-l redreseze. „Ce mă fac pe șosea? Aici nu-i drum public, dar acolo? Dacă sunt oprit pentru control?”

De ce-ți este frică, nu scapi”, spune un vechi proverb. Cu toate că nu peste control a dat Ion. Ci peste ceea ce nici nu se aștepta. O căruță i-a tăiat, deodată, calea, traversând șoseaua în fuga cailor dintr-o parte în alta. Ion se pierdu. Conducerea unui autovehicul nu se rezumă la a ști să-l pornești și să-l menții pe direcție pe un drum oarecare. Un moment critic poate apărea oriunde și înaintea oricărui șofer. Ieșirea cu bine dintr-o asemenea situație ține de experiență, de reflexe, de stăpânirea de sine și de pricepere. Scăpat de sub control, mastodontul s-a repezit cu toată forța cailor săi putere în prima casă ce i-a ieșit în cale, trecând prin zid ca printr-o coală de hârtie.

Spre marele lui noroc nimeni nu-l aștepta pe Ion în camera în care a pătruns pe cât de nepoftit, pe atât de insolit!

UN GHEM DE CONTRADICȚII

La 35 de ani, Cornel D. era considerat, cu deplin temei, unul dintre cei mai competenți ingineri din uzină. Bărbat înalt, zvelt, cu trăsături regulate, poate puțin cam aspre, impunea prin originalitatea cu care rezolva cele mai spinoase probleme. Era harnic, perseverent, priceput, dar retras.

Nu-i plăcea să-și destăinuiască frământările, necazurile și cu atât mai puțin să se lamenteze. Ieșea tocmai din clădirea unde directorul își avea biroul, când un coleg, inginer și el, tovarăș de promoție, repartizat cu zece ani în urmă la uzina unde lucrau și acum, l-a oprit.

— Așa, deci, dragă, nu mai vedem oamenii de când cu zvonurile astea despre avansare, frumos, n-am ce zice!

— Iartă-mă, Iorgule, mă gândeam și eu la ale mele, fiecare cu necazurile lui.

— Ce necazuri, Cornele, avansat urmează să fii, nevastă-ta, frumoasa de ea ți-a câștigat o mașină cu numai 5.000 și ție parcă ți s-ar fi înecat corăbiile.

— Parcă numai asta contează în viață, mai sunt și altele, lorgule, ce știi tu?”

O undă de tristețe apăru la auzul ultimelor cuvinte pe fața prietenului care regretă pe loc tonul discuției.

— Le cunosc, Cornel. Scuză-mă pentru vorbăria asta fără noimă. Dar, ce să-i faci, capul sus, înainte, îți amintești cum ne încurajam în facultate și, mai apoi, când dădeam de greutate, aci în uzină?

Cornel a schițat un zâmbet, mulțumind parcă pentru încurajare. Apoi cei doi și-au dat mâna și s-au despărțit.

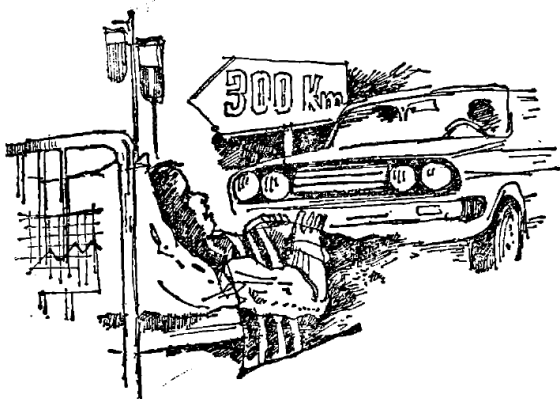
„Am făcut o gafă cât mine de mare, își zice lorgu; omul probabil are iar necazuri cu copilul, iar eu îi tot dau cu gura vrute și nevrute”.

Într-adevăr Cornel și soția lui nu se puteau numi oameni fericiți, chiar dacă aveau de toate. Niciodată fețele lor frumoase nu erau luminate de adevărata satisfacție. Totdeauna, chiar când râdeau, ochii lor păstrau tristețe, amărăciune. Aproape în permanență, gândurile lor se îndreptau spre Mihaela, blonda lor —, fetiță de șapte ani, cu cei mai frumoși ochi albaștri din lume, care suferea de o boală incurabilă a sângelui. Cu regularitate, copilului trebuia să i se facă transfuzii. O paloare ca ceara îi acoperea chipul. Momentele cele mai teribile erau atunci când Mihaela își încuraja ea părinții. „O să mă fac bine, mi-a spus și tovarășa la școală. Doar nu mă doare nimic. Nu știu de ce vă faceți voi atâtea probleme”. Cei doi soți nu știau cum să-și ascundă lacrimile și își făceau de lucru în alte încăperi.

„Puteam oare, Cornele, să fim pedepsiți mai crunt că așa?”. Soțul se străduia să-i ridice moralul Nadiei, iar ea, când îl vedea abătut, încerca să facă la fel. Paleative, căci totul era întunecat în viața lor. Doar munca pasionată la uzină îl făcea să mai uite de acest mare necaz al vieții lor. Fabrica era pentru el o oază.

Când s-a auzit de rănirea gravă, în accident de mașină, a lui Cornel, multora nu le-a venit a crede. „În primul rând inginerul nu avea permis de conducere; n-au trecut decât două săptămâni de când Nadia câștigase mașina, cum oare să plece?”. „Mai știa el ceva conducere, doar l-am văzut eu exersând pe platoul de lângă fabrică”,

„Nu era, el, omul să plece la 300 de kilometri și încă băut, cum se zice”. „O fi fost el bun la fabrică, dar în rest. Parcă poți să știi ce are fiecare în capul lui”. Asemenea opinii, neutre, în favoarea ori în defavoarea inginerului, puteau fi auzite frecvent în zilele de după accident.

Contradictorie a fost conduita lui Cornel. El, om sobru, calculat, întruchiparea corectitudinii, a rațiunii, a logicii, se comportase exact ca un puști. S-a urcat la volan, după ce a băut pe nerăsuflăte 200 de vodcă și a plecat spre orașul situat la peste 300 de kilometri, unde domiciliau părinții lui și cei ai soției. Nadiei nu l-a destăinuit adevăratul țel al călătoriei, îi spuse doar că vrea să facă două, trei ore exerciții la poligon.

Ce l-a determinat pe inginer să se angajeze așa, nitam-nisam, într-o asemenea aventură, nimeni nu-și putea explica.

— Eu îl cunosc bine pe Cornel, a spus un coleg al său. Se adunaseră multe, prea multe, boala nevindecabilă a singurului lor copil, avertismentul dat de medic că un al doilea copil născut de Nadia va suferi de aceeași boală ca și primul, îmbolnăvirea gravă de nervi a soției. Și, colac peste pupăză, cum se zice, decizia de a pune pe altul în locul pe care, să fim drepți, Cornel îl merita din toate punctele de vedere.

— Și așa, cu multiple fracturi și după starea de șoc tare își mai poate ajuta familia, ce să zic î, fu replica interlocutorului.

Cornel a stat multă vreme prin spitale. În tot acest timp soția, prietenii, colegii care îl vizitau i-au susținut moralul. La un moment dat a încercat o justificare: „Unii zic că am vrut să mă sinucid. Nu-i adevărat. Nici eu nu-mi explic cum am putut pleca, așa prosteste. Poate c-am simțit, după ghemul de necazuri care se adunaseră,

nevoia unei evadări. Să nu mai văd și să nu mai aud de nimeni. În viața mea n-am făcut nicio faptă nesăbuită. Și uite, una singură, dar cu ce preț!”

VINOVAȚĂ NECHIBZUINȚA

Dacă s-ar pune problema unui moto pentru ceea ce urmează, credem că foarte potrivite ar fi cuvintele lui H.L. Spiegel: „Nechibzuința este primul izvor al oricărei nenorociri care ne amenință”. Căci cum am putea defini altfel plecarea la un drum de 500 de kilometri, la volanul mașinii, a medicului I.L., imediat după terminarea întâlnirii cu examinatorii și instructorii, în cadrul căreia doctorul a primit permisul de conducere? Cum am putea socoti altminteri demarajul vijelios efectuat de tânărul Adrian C., student, a doua zi după ce a intrat în posesia carnetului roz, și după ce a sărbătorit evenimentul până la două noaptea, călătoria având puncte de plecare Marea Neagră și obiectiv final stațiunea bihoreană Stâna de Vale?!

Primului i s-a găsit cadavrul într-o prăpastie, după două zile de căutări prin zăpada de doi metri grosime. Parcursese 75 de kilometri. Trupurile fără viață al celui de-al doilea imprudent și al logodnicei sale n-au fost căutate prea mult. La cinci minute după impactul cu un arbore, accidentul a fost constatat de șoferul mașinii depășită în trombă de pilotul Daciei 1100 de culoarea untului. Tânărul student apucase să conducă 110 kilometri.

Din lunga listă a inconștienței, definită ca renaștere a unor stări sufletești primitive și antisociale, provocate de o oboseală nervoasă și aducând ca urmare o dezactualizare a conștiinței”, la volan (definiția fiind perfect valabilă și celor care o manifestă în această postură), am ales un caz ce ni se pare ceva mai ieșit din comun.

Femeia avea 30 de ani. Muncea în ture, desfășurând o activitate extrem de importantă de laborator. Soțul, suferind de o boală gravă, pensionat, și cei doi copii, erau îngrijiți în orele libere, care picau o dată dimineața, o dată după-amiaza, alteori seara după cum era programul.

Soția, care pe lângă soțul suferind, e nevoită să îngrijească și de bătrânii bolnavi, găsește totuși voința și energia să facă și cursurile unei școli auto. Nu așa, din snobism, ci din nevoia de a rezolva

unele din multele probleme ale casei și ale situației oarecum deosebită în care se afla familia, al cărui creier, motor este ea, Luciana.

Printre picături, pe „furate”, după ore întregi de stres și oboseală, e greu să înveți ca lumea conducerea auto. Dă examen de trei ori. Cu o tenacitate neobișnuită, femeia o ia mereu de la capăt. Până la urmă reușește să intre în posesia mult râvnitului permis de conducere. Bucurie mare în casa cu atâtea probleme și griji a Luciane. Ziua când laboranta a intrat în casă, într-o stare euforică greu de definit, ținând deasupra capului, cu amândouă mâinile, carnetul roz, strigând extaziată: „Am reușit, am reușit”, a fost pentru toată familia o mare sărbătoare. Până și Daniela, prâslea familiei, de doi anișori, a înțeles cauza veseliei. „Mama, Daniela tuu, tuu. M” și, pentru a se face înțeleasă mai bine, a început să facă „ture” prin odaie, având în mânuțe un autoturism în miniatură.

Evenimentul se pare că i-a insuflat și soțului mai multă tărie să suporte suferințele. Ba mai mult, după trei zile, Vlad s-a ridicat din pat și a început să facă scurte plimbări prin cameră. „Reușita ta parcă mi-a dat viață. Luciano! Mă pregătesc să te însoțesc în câteva deplasări mai scurte. Am condus doar zi de zi, timp de zece ani. Poate reușesc și eu să te mai învăț ceva. O amintire în plus pentru tine, după moartea mea care presimt că se apropie”. „Nu mai vorbi așa, Vlade. Sunt convinsă că după tratamentul ăsta o să te faci bine”.

De la discuția între cei doi soți și până la anunțarea rea hotărârii laborantei de a pleca într-o călătorie de câteva sute de kilometri nu au trecut decât 5 zile ! Între timp, Luciana reușise să facă zilnic câteva ore de antrenament, vegheată de soț.

„Nici nu mă gândesc să fiu de acord cu o asemenea imprudență, Luciana dragă; tu nu-ți dai seama ce presupune o asemenea călătorie. Timpul e capricios, pe drumul de munte poți întâlni chiar și zăpadă. Apoi e o problemă de rezistență. A conduce, chiar cu pauze, 400 de kilometri, nu e simplu pentru o începătoare”. Au intervenit rudele, unii vecini, dar femeia nu părea dispusă să-și schimbe hotărârea. Poate dacă nu apărea grupul de concilianți format din sora laborantei, Marieta, și câteva rude mai îndepărtate, raportul de forțe se modifica în favoarea celor care o îndemneau la rațiune. Dar

n-a fost așa. Luciana s-a urcat la volan, a așezat-o pe frumoasa ei soră, care abia trecuse de vârsta majoratului, în dreapta, iar în spate l-a instalat pe cei doi copii: Daniela, de doi ani, și Călin, de cinci, și... la drum. Disputa cu soțul, cu tabăra care pleda pentru renunțarea la o asemenea imprudență o indispusese pe Luciana. Imaginea soțului bolnav, sensibil, care, resemnat, s-a întors în camera lui fără să spună un cuvânt, stăruia în mintea Lucianei.

Copiii, în inconștiența lor, erau cei mai veseli. Doar Călin, mai „vârșnic”, realizând că mama nu prea era în apele ei, a întrebat-o într-un târziu, afișând o mutriță serioasă: „Mamă, de ce ești tu supărată? Pentru că nu te-am pupat la plecare?” Pe Luciana au podidit-o lacrimile. Nevinovăția copilului care nu-și dădea seama de situație, aventura care o începuse pur și simplu din ambiție și încăpățănare, faptul că-l supăraseră pe soțul bolnav. Începuse să devină neîncrezătoare până și în bruma de experiență și cunoștințe pe care o avea. Aici a început sfârșitul A mai rulat doar 20 de kilometri, după care, în linie dreaptă, fără să fie stânjenită de cineva, de ceva, a intrat în plin într-un pom. Luciana și sora ei și-au pierdut viața. Cei care i-au scos din mașină pe copii, care nu pățiseră nimic, cu excepția unor zgârieturi, au fost surprinși. Cei mici stăteau triști, nemișcați, pe bancheta din spate. Ei nu puteau realiza că mama și tânăra lor mătușă muriseră. Ei erau doar speriați...

CUPRINS

Cuvânt înainte 2

OAMENI ȘI „OAMENI). 4

Două zile de coșmar... 5

Permisul 12

Șoferița 16

Monolog 18

Bietul Iulian 22

Cu gândul la mămica 24

Abia ieșit de la „pension „ 25

I-a salvat Cristian 27

Unde dai și unde 29

Dirijorul 30

Vătmănița de ocazie 33

Fuga 35

Kilometrul 95 plus 275 metri 37

Ți-ai pus întrebarea, Ioane? 39

Nimic nu a descurajat-o! 41

Mama nu poate fi înlocuită 44

Nu doar rafalele au fost de vină 46

Ceea ce nu știa nevasta 48

O armă neașteptată 51

L-a răpus Bacchus 56

„Roșioara” 58

Dura lex sed lex 61

GESTURI ȘI GESTURI 63

Spectatori în propria noastră piesă... 64

Avea opt ani 65

Jocul nebun al fulgilor de zăpadă!! 68

Dacă aș fi știut? 70

Lacrimile omeniei 72

Lumina speranței 74

Nea Marcu 76

E oare posibil? 79

La ce folosesc caietelele? 81

Un final absurd 83

La câțiva metri de șosea 85

Luata prin surprindere 88

Primul ajutor 89

AGRESIVITATEA LA VOLAN 93

Cum am putut? 94

Un șofer și șase pasageri 96

Trei familii distruse 97

Un slalom curmat la timp 99

De ce?... 101

„Nene, dă-te jos din corcoduș!” 103

Între noapte de martie 104

Explicația era plauzibilă 106

O „zestre” de nici 500 kilometri și dreptul la dublare 109

Piromanul 111

Înapoierea de la cabană 113

În nici zece minute 115

O poveste cu... tărâțe 118

A plătit cu viața 122

O ghilotină pe șosea 124

Doar moartea i-a împăcat 126

Despre amnezii 128

Mai departe, ce să vă povestesc 135

Cruțați-mi viața mea tânără 137

SEMNE-REGULI”. ATITUDINI... 140

Măria sa — secunda!... 141

Frământările unui bunic 142

După o noapte agitată 144

Cu cele mai bune intenții 146

Un ghidon și două roți la-ndemână pentru... toți 148

De toate pentru toți sau atenție la „faptul divers” 154

Care e adevăratul curaj? 157

Trecere de pietoni 161

Atenție, copii!! 163

Hainele au devenit inutile 166

Cine erau călăreții? 168

Gânduri despre automobil, automobolism și... automobilist 170

Stratagama a eșuat 177

Când vine primăvara 179

AVENTURI!... 181

Sfârșitul trist al unei aventuri 182
Sărmanele mioare 184
S-a născut de patru ori 186
Piciului nu-l venea să creadă 188
O urmărire prin mlaștină... 190
Mirajul singurătății pe șosea 195
Aventurile lui Apolodor 197
Un O.Z.N? 199
Incredibil, dar așa a fost 100
Un chilipir scump 103
Încă o cursă 205
Cine a fost de vină? 207
Unul dintre ei a fost nevinovat 210
Unu, doi, trei... sau ghici cine vine? 214
Un ghem de contradicții 216
Vinovata nechibzuință 218